Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Shakespeare, William.; Oversatte af H. C. Wosemose.
Titel | Title:	William Shakspeares samtlige dramatiske Verker
Alternativ titel | Alternative title:	Samtlige dramatiske Verker.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : trykt hos Jacobsen, 1834
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-9 i 1 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Hamlet,

Prince af Danmark.

Sørgespil

af

William Shakspeare.

Oversat

af

H. C. Wosemose.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgaden Nr. 14.

940

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Fortale.

Blandt Europas Digtere staaer unegteligen William Shakspeare, og, blandt denne Kæmpeaands dramatiske Verker, hans Sørgespil øverst. I Spidsen for disse fremtræder hans Hamlet, som et mælende Vidne om den udødelige, britiske Digters glimrende Phantasi, Alt gennemtrængende Skarpsind, mægtigen granskende Dybsind og nøiagtige Kundskab til det menneskelige Hjerte. Med dette Sørgespil begyndte ogsaa Shakspeares classiske Fordansker for Mere, end 27 Aar siden, sin mæsterlige Oversættelse af denne Digters dramatiske Verker; og ingen Sagkyndig kan negte, at bedre kunde afdøde Peter Foersom ikke bevise sit Kald til at være denne Briterbardes Oversætter, end ved sin danske Hamlet; thi dette Sørgespil er ligesaa sikker en Prøvesten for en Oversætter, som dets Helt er det for en Skuespiller af første Rang.

Over 27 Aar ere henrundne siden den Tid. Vor Literatur har længe følt Savnet af en fuldstændig, tro og smagfuld Oversættelse af Shakspeares

dramatiske Verker. Det er dette Savn, Undertegnede vil forsøge paa at afhjælpe ved nærværende Octav-Udgave, hvori Begyndelsen er gjort med Hamlet, Prince af Danmark.

Foersom siger i Fortalen til den første Udgave af sit Verk (trykt 1806; den anden Udgave er fra 1811): "Mange ville vel anfee meget for Feil, som i min Overfættelfe er Forfæt og Plan; f. Ex. de Feil mod Verfebygningen, jeg nu og da har tilladt mig. Disfe begik jeg med velberaad Hu, hvor jeg maatte være bleven mit Mynfter mindre tro, ved at undgaae dem." Foersoms Overfættelfe af Shakfpeares Sørgefpil i Almindelighed, og i Særdeleshed af Hamlet, er ogfaa af alle Sagkyndige erkendt for at fvare til Prædicatet "tro"; og Ingen af Shakfpeares Fordanfkere er trængt dybere ind i Digterkongens Aand, end denne aandrige Skuefpiller, der med famme Held trængte ind i Hamlets Character paa den danfke Scene. Uagtet Foerfom "nu og da har tilladt fig nogle faakaldte Feil mod Verfebygningen", for at blive fit Mynfter tro (hvilket enhver Upartifk maa billige), gives der dog adfkillige Steder, hvor han vilde være bleven

hint Mynster endnu troere, naar han havde tilladt sig flere saakaldte Feil, navnligen ved at blande de femfødde ve Jamber med sexfødde de, for saa nøie, som muligt, at afpræge Digterens Aand i Oversættelsen. Det er denne Frihed, jeg har taget mig paa nogle Steder, hvorved jeg haaber, at være bleven Grundteksten endnu lidt troere, end min store Mæster, paa hvis Skuldre jeg har søgt at nuancere Shakspeare noget skarpere, end han tillod sig; og rimeligviis ville Aandens klartseende Venner billige dette ligesaa meget, som Formens blinde Tilhængere ville dadle det.

De Udgaver af Shakspeares dramatiske Verker, som jeg har lagt til Grund for min Oversættelse, ere Wagners og Bothes, hvoraf den Første, som grunder sig paa Malones Text, er udkommen i Braunschweig 1801, og den Sidste i London 1823. Til Oversættelsen af Hamlet har jeg tillige benyttet den ældste londonske Udgave af dette Sørgespil (af 1603), udkommen i Leipzig 1825.

København, i November 1833.

Oversætteren.

Personer.

Claudius, Konge af Danmark.
Hamlet, Søn af den forrige Konge, og Brodersøn af den Nuværende.
Polonius, øverste Kammerherre.
Horatio, Hamlets Ven.
Laertes, Poloniusses Søn.

Voltimand, }
Cornelius, } Hofmænd.
Rosenkrantz, }
Guildenstern, }

Osrick, en Hofmand.
En anden Hofmand.
En Præst.

Marcellus, } Høvdinger.
Bernardo, }

Francisco, en Soldat.
Reynaldo, i Poloniusses Tieneste.
En Høvding. Et Statsbud.
Hamlets Faders Aand.
Fortinbras, Prinds af Norge.

Gertrude, Dronning af Danmark, Hamlets Moder.
Ophelia, Poloniusses Datter.
Herrer, Fruer, Høvdinger, Soldater, Skuespillere, Gravekarle, Sømænd, Sendebud, Følge,

Scenen: Helsinger.

Hamlet,

Prince af Danmark.

Förſte Act.

Förſte Scene.

Helſingør. En Skanſe foran Kongeborgen.

Franciſco paa Poſt. Bernardo træder ind.

Bernardo.

Hvem der?

Franciſco.

Nei, ſvar Du mig! ſtaa der, og nævn Dig!

Bernardo.

Vor Konning leve!

Franciſco.

Du Bernardo?

Bernardo.

Rigtigt.

Franciſco.

Du kommer punctligen paa Klokkeſlet.

Bernardo.

Nu ſlog den tolv. Gak i din Seng, Franciſco!

Franciſco.

Tak for Afløsning! Det er bittert koldt,
Og jeg er hjerteſyg.

Bernardo.

Var Vagten rolig?

Franciſco.

Ei en Muus ſig rørte.

Bernardo.

Nu vel, god Nat!
Ifald Du ſeer Horatio og Marcellus,
Som have Vagt med mig, bed dem at ile!

(Horatio og Marcellus træde ind).

Franciſco.

Jeg troer, jeg hører dem. — Staa! Hold! Hvem der?

Horatio.

Af Landet Venner.

Marcellus.

Og Danerkongens Mænd.

Franciſco.

God Nat!

Marcellus.

Lev vel, Du vakre Krjger!
Hvem har Dig afløſt?

Franciſco.

Bernardo har min Poſt.
God Nat! (Franciſco gaaer).

Marcellus.

Holla, Bernardo!

Bernardo.

Tael!
Hvad! Er Horatio der?

Horatio.

Et Stykke af ham.

Bernardo.

Velkomne her, Horatio og Marcellus!

Horatio.

Nu! Lod den Ting ſig atter ſee i Nat?

Bernardo.

Jeg Intet saae.

Marcellus.

Horatio siger, det er vor Indbildning,
Og han vil ingenlunde sætte Lid
Til dette Rædsels-Syn, vi saae to Gange;
Thi har jeg bedet ham, at komme hid,
Og vaage denne Midnatstime med os,
At han, hvis dette Gjenfærd kommer atter,
Vort Syn bekræfte kan, og tale til det.

Horatio.

Aa Snak! Det kommer ei.

Bernardo.

Sid ned en Stund!
Lad os end een Gang storme mod det Øre,
Som er saa stærkt forskanset mod vort Sagn,
Om hvad vi saae to Nætter.

Horatio.

Og lad Bernardo saa fortælle det!

Bernardo.

Afvigte Nat,
Da samme Sjerne hist, i Vest fra Polen,
Just stod og lyste i hin Kant af Him'len,
Hvor nu den brænder, saae jeg med Marcellus,
Da Klokken just slog Et —

Marcellus.

Tys! Stands Din Tale! see, det kommer atter!

(Aanden kommer ind).

Bernardo.

I samme Skikkelse, som salig Konning.

Marcellus.

Du boglærd er, Horatio! Tael til det!

Bernardo.

Seer det vor Konning ligt? See ret, Horatio!

Horatio.

Heist ligt. — Det knuger mig med Frygt og Undren.

Bernardo.

Tiltales vil det.

Marcellus.

Horatio, tael til det!

Horatio.

Hvad eſt Du, ſom anmasſer Nattens Stund Dig
Med denne fagre Krigerſikkelſe,
I hvilken det begravne Daunmarks Høihed
Skred fordum frem?
Tael! Jeg ved Him'len Dig beſværger. Tael!

Marcellus.

Det er fortørnet.

Bernardo.

See! Det vandrer bort.

Horatio.

Staa! tael! tael! Jeg beſværger Dig, o tael!
(Aanden gaaer).

Marcellus.

Det gik, og vil ei ſvare.

Bernardo.

Hvad nu, Horatio? Du ryſter, og'er bleg.
Er det ei noget Meer, end puur Indbildning?
Hvad troer Du om det?

Horatio.

Saa ſandt Gud lever! jeg ei kunde troe det,
Var ikke denne trygge, ſanddru' Borgen
Af mine Øine.

Marcellus.

Er det vor Konning ligt?

Horatio.

Som Du Dig ſelv.
Saa var det Harniſk, ſom han bar, da han
Det ſtolte Norrig ſlog; ſaa barſkt hans Aasyn,
Da paa det vrede Stævne Potens Konning
Han ſmed af Slæden ud, og hen paa Iſen. —
Det ſelvſomt er.

Marcellus.

Saalunde tvende Gange før,
Og just i denne døde Nattens Time
Gik han med krigerskt Skridt vor Vagt forbi.

Horatio.

Grant veed jeg ikke dette at udtolke;
Men, Alt tilsammen regnet, varsler det
Selvsomme Lava-Udbrud i vor Stat.

Marcellus.

Nu sidder ned, og sig mig, hvo det veed,
Hvi dette nøie, strenge Vagthold nu
Saa natligt trætter Landets Undersaatter!
Hvi gydes hver Dag dog de Malmkanoner,
Hvi købes Krigsforraad fra fremmedt Land?
Hvi presser man Skibsbyggere, hvis Slæb
Ei skiller Søndag selv fra Arbeidsdagen?
Hvad er i Gære, at slig Sved og Skynding
Gjør' Natten selv til Dagens Arbeidsfælle?
Hvo kan mig sige det?

Horatio.

Jeg kan det; i det Mindste,
Saa mumles der: Vor nys afdøde Konning,
Hvis Billed nu lod sig for os tilsyne,
Blev, som I veed, af Fortinbras i Norrig,
Som Kappelyst og Hovmod egged' op,
Til Kamp udæsket, hvor vor bolde Hamlet
(Vor Verdensdel saalunde agted' ham)
Slog Fortinbras ihjel, som, efter Forbund,
Ved Segl og Ridd'res Vaabenlov stadfæstet,
Forbrød med Livet alt det Land, han aatte,
Til Seierherren; hvorimod vor Konning
Udsatte Land af lige Værd, som var
Tilfaldet Fortinbras til Arv og Eie,
Hvis han vandt Seir, just som ved samme Ening,
I Kraft af dens Articlers Indhold, hans
Faldt Hamlet til. Nu har ung Fortinbras,
Af friske Ungdoms Ild og Styrke fuld,

I Norriges Udkanter snappet sammen
En Flok af Vovehalse uden Hjem,
For Mad og Drikke til et Hærtog, som
Skal have Næb og Kløer; og dette Tog
(Som soleklart det er for vor Regering)
Gaaer, for med væbnet Haand igjen at vinde
Fra os det nævnte Land, hans Fader tabte;
Og dette, mener jeg, er Hovedgrunden
Til vore Rustninger, og Kilden til
Vor Vagt om Natten, samt første Aarsag
Til denne Ilbuds-Hast og Larm i Landet.

Bernardo.

Jeg troer, det er ei Andet, end just dette;
Det stemmer ogsaa med, at dette Varsel
Gaaer væbnet ved vor Vagt, saa ligt hin Konning,
Som var og er til disse Krige Ophav.

Horatio.

Det er et Gran, som pirrer Sjælens Øie.
I Romas Seierspalmers bedste Flor,
Kort, før den store Julius faldt, stod tomme
Gravstederne, og Ligene i Lag'ner
Sig jamrede og hylede paa Romas Gader.
Med Ildslæb, Stjerner saaes, og Blodding faldt;
I Solen Jertegn stod'; den vaade Stjerne,
Hvis Magt Neptuni Rige hviler paa,
Var syg af Dommedags Formørkelse,
Og just deslige frygtelige Varsler, —
Herolder, foran Skæbnen ilende,
Prologer foran Ting, som nærme sig —
Hør Jord og Himmel her i Samfund viist
For dette Jordstrøg, og for vore Landsmænd.

(Aanden kommer igjen).

Men stille! See! igjen det kommer der!
Jeg standser det, skal det end knuse mig. —
Staa, Syn! Hvis Du har Lyd og Brug af Stemme,
Tael til mig!

Hvis noget Gode Dig beviſes kan,
Som Dig kan give Ro, og Naade mig,
Tael til mig!
Hvis Du dit Riges Fremtids-Skæbne veedſt,
Som Kundſkab om den muligt kan afvende,
O, tael!
Hvis Du, ime'ns Du leved', har nedgravet
Fravriſten Skat i Jordens Skød, hvorfor
I Aander ſiges tidt at gaae igjen —

(Hanen galer).

Saa tael! — ſtat ſtille, tael! — Stands det, Marcellus!

Marcellus.

Skal jeg ſlaae til det med min Hellebard?

Horatio.

Ja, hvis det ei vil ſtaae.

Bernardo.

Det er her.

Horatio.

Det er her. (Aanden gaaer).

Marcellus.

Det borte er! —
Vi kræuke det, da det er ſaa ærværdigt,
Om Skin af Vold vi ville byde det;
Thi det, ſom Luften, ikke ſaares kan,
Og vore Slag er' Ondſkabs tomme Gøgleſpil.

Bernardo.

Det vilde tale, juſt, da Hanen goel.

Horatio.

Da foer det ſammen, ligt et ſyndigt Væſen
Ved Samvids Rædſelsſtemme. — Det er mig fortalt,
At Hanen, ſom er Morgenens Trompet,
Med ſin høit ſkingrende og klare Strube
Opvækker Dagens Gud; og ved dens Varſelskald,
Det være ſig i Hav, Ild, Jord og Luft,
Hjem iler hver forvirret, vildſom Aand til
Sit Fængſel; og, at dette Sagn er Sandhed,
Beviſte dette Syn tilſtrækkeligt.

Marcelius.

Det svandt, da Hanen gvel. Man siger og,
At altid, naar det lakker ad den Aarstid,
Hvori vor Frelsers Fødsel helligholdes,
Hin Morgenfugl skal hele Natten synge,
Og da — man siger, tør ei Aander gaae,
Sund Natten er, Planeter slaae da ei,
Ei Trolddom rammer, Hex kan ikke kogle;
Saa hellig og saa naaderig er Tiden.

Horatio.

Saa har jeg hørt, og jeg tildeels det troer.
Men see! hvor Morgenen i Purpurkaabe
Gaaer over Duggen hist paa Østens Høi.
Nu bryder op! og er mit Raad, at vi
Betroe Prince Hamlet, hvad i Nat vi saae;
Thi, ved mit Liv jeg sværger, denne Aand,
Skjøndt stum den var mod os, til ham vil tale.
Samtykke I, at vi betroe ham det?
Vort Venskab byder det; vor Pligt det egner.

Marcellus.

Ja lad os det, min Ven! jeg veed, hvor vi
I denne Morgen bedst vill' træffe ham. (de gaae).

Anden Scene.

Ridderſal i Kongeborgen.

Ind træde Kongen, Dronningen, Hamlet, Polonius, Laertes, Voltimand, Cornelius, Herrer, og Følge.

Kongen.

Skjøndt Mindet om vor kære Broder Hamlets Død
Endnu er friſk; skjøndt det vor Hjerte sømmed'
At nære Sorg, og alt vort Kongerige
At bære mørke Kummers dybe Præg,
Saa har dog Overlæg saa vidt med Hjertet stridt,
At vi med visest Sorrig mindes ham
Paa samme Tid, vi tænke paa os selv:

Derfor vor fordums Frænke, nu vor Dronning,
Medherskerinde i vort tavre Rige,
Vi har — som var det — med nedslagen Glæde,
Med eet frydvarslende, eet graadfyldt Øie,
Med Lyst ved Graven, Sorg ved Bryllupsbordet,
Med Glæde, Vee, i lige Skaaler veiet,
Nu egtet. Eders Viisdom ginge vi
Ei heller her forbi, dens frie Stemme
Bifaldt jo Sagen. Her vor Tak til Alle!
I nu maae vide, at ung-Fortinbras, —
Som ikkun ringe dømmer om vor Magt,
Og troer, at ved vor kære, salig Broders Død
Vor Stat er rokket, og dens Grundvold løsnet,
Har drømt sig her en Leilighed til Vinding,
Og ei undladt at plage os med Budskab
Om at tilbagegive ham de Lande,
Hans Fader tabte med al Ret og Skjel
Til vor høist tapre Broder. — Nok om ham! —
Nu, hvad os selv og dette Møde angaaer,
Er-Sagen denne: Vi har skrevet her
Til Norrig, Fortinbraæses Faders Broder, —
Som, sengesyg og yderst svag, har næppe hørt
Om Brodersønnens Plan — at han vil standse
Hans Fremgang videre; da Hvervingen
Og hele Folketallet alt er samlet
Udaf hans Underdaner; — og vi sende
Dig, gode Voltimand! og Dig, Cornelius!
At bringe gamle Norrig denne Hilsen;
Ei givende Jer meer personlig Fuldmagt
Til Underhandling der, end Jer forundes
I disse vidt forklarede Articler.
Farvel! Lad Jl forøge Eders Iver!

Cornelius og Voltimand.

Her og i Alt vi gjøre vil' vor Pligt.

Kongen.

Vi tvivle ei derom. Lev vel af Hjertet!

(Voltimand og Cornelius gaae).

Og nu, Laertes! hvad har Du at sige?
Du talte om en Bøn; sig den, Laertes!
Du taler ei med Grund til Daners Konning,
Og taler uhørt. Hvad kan Du vel bede,
Som jeg ei byder Dig, før Du har bedet?
Ei Hovedet er Hjertet meer beslægtet,
Ei Haanden Munden mere trofast huld,
End Danerrigets Throne er Din Fader.
Hvad ønsker Du, Laertes?

Laertes.

Herre Konning!
En gunstig Orlov til at gaae til Frankrig,
Hvorfra jeg villigen drog op til Danmark,
For Dig ved Kroningsfesten at betjene;
Men nu, hin Pligt er rygtet, maa jeg tilstaae,
Mit Sind og Hu til Frankrig atter staae,
Og bøie sig om gunstig, naadig Orlov.

Kongen.

Din Fader, har han samtykt? Hvad Polonius?

Polonius.

Han har ved møisom Beden, Herre Konning!
Afvristet mig et sent Forlov, og jeg
Tilsidst med nødigt Ja hans Bøn besegled'.
Jeg beder Dig, o, giv ham Lov at reise!

Kongen.

Reis Du med Gud da! Tiden være Din,
Og al dens Lykke! Brug den, som Dig lyster! —
Men nu, min Frænde, Hamlet, og min Søn! —

Hamlet (afsides).

Lidt meer, end Frænde, mindre, end en Søn.

Kongen.

Hvi hænger Sorgens Sky endnu paa Dig?

Hamlet.

Nei, Herre! Jeg for meget er i Solen.

Dronningen.

Min gode Hamlet! Kast Du Nattens Farve,
Og lad Dit Øie see, som Ven, paa Danmark!

Søg ei for stedse med de mørke Øine
Din ædle Fader i det sorte Muld!
Du veedst, det gammelt er: Alt Kød er Hø,
Og, for at leve evigt, maae vi døe.

Hamlet.

Ja, det er gammelt, Dronning!

Dronningen.

Nu da!
Hvi synes det Dig da saa selvsomt?

Hamlet.

Det synes, Dronning? Nei, det er; jeg veed ei,
Hvad synes er. Det er ei blot, min Moder!
Min sorte Kappe, Sorgens Modedragt,
Ei heller Stormen af fremtvungne Sukke,
Ei heller frugtbar Taareflod i Øiet,
Ei heller de til Jorden slagne Blik
Med alle Kum'rens Former, Moder, Skin,
Som ret mig tolke kan; ja! disse synes;
Thi Menneskets kan efterøgle Miner!
Hint i mit Indre skjer Skinnets Prunk og Pragt;
Det er kun Smertens Skaberak og Pyntedragt.

Kongen.

Skønt og rosværdigt er Dit Hjerte, Hamlet!
Som Fad'ren sligt et Sørgeoffer yder;
Men, viid, en Fader tabte jo Din Fader;
Hin Fader tabte sin, og for en Tid
Han ved' sin Død forpligtede sin Søn
Til lydig Sorg; men, blive ved i
Haardnakken Klage, er ugudeligt,
Er Stivsind, er umandig Sorg; det viser
En Villie, som ei bøier sig for Him'len,
Et Sind forsagt, og ei sin Gud hengivent,
Og en Forstand eenfoldig, ilde underviist;
Thi hvad vi veed skal skee, og er saa gængs,
Som de mest gængse Ting for vore Sanser,
Hvi skal vi lægge det paa Hjerte med'
Ømsindet Trods? Fy! det er Synd mod Him'len,

Synd mod den Døde, Synd imod Naturen,
Og tvert mod vor Fornuft, hvis hver Dags Tekst
Er Fædres-Død, og som har altid raabt
Fra første Lig til den, som døer i Dag:
Saa maa det være! — Hør os! Kast til, Jorden
Den Sorg, som baader ei, og anfee os
Ret som Din Fader! Thi al Verden vide,
Du til vor Trone est den Nærmeste!
Og med saa varm og ædel Kærlighed,
Som huldest Fader bærer til sin Søn,
Kundgjør jeg dette. Hvad Din Attraa angaaer,
At gaae til Wittenberg igjen tilbage,
Den er tvert mod vort Ønske, og vi bede,
Boi Du Dit Sind og Hu til her at blive!
Her i vort Øies Smil og Ly Du være
Vor første Hofmand, Frænde og vor Søn!

Dronningen.

Lad ei Din Moder spilde sine Bønner!
Reis ei til Wittenberg, bliv her, min Hamlet!

Hamlet.

Jeg vil i Alt adlyde Dig, min Dronning!

Kongen.

Nu, dette Svar er vennehuldt og sønligt;
Vær, som vi selv, i Danmark! — Kom, min Dronning!
Vor Hamlets blide Foielighed smiler
Ind i mit Hjerte; derfor, det til Hæder,
Ei Glædens Skaal i Dag skal Danmark tømme,
Som ei Kanonen Skyen skal fortælle;
Og Him'len skal forkynde Kongens Runs
I Svar af jordisk Torden. Kom, følg med!
(Kongen, Dronningen, Herrerne o. s. v., Polonius og Laertes gaae).

Hamlet.

O, gid dog dette for — for faste Kød
Hensmelte vilde, tøe, til Dug opløses! —
O, gid den Evige ei havde sat
Sit Lovbud imod Selvmord! Gud! o Gud!

Hvor leed, hvor flau og frydløs synes mig
Al denne Verdens Dont! Fy! Fy! den er en
Uluget Hauge, som groer op i Frø;
Kun geilt og ækelt Ukrud fylder den.
At det kom saa vidt! Tvende Maaneder
Kun død; ja, ei saa længe; nei, ei tvende,
Saa herlig Konning; en Apollo selv
Imod en Skovtrold ved den Andens Side;
Han, som saa ildfuldt elskede min Moder,
At han ei taalte, Him'lens Vinde blæste
For koldt paa hendes Ansigt. Himmel! Jord!
Maa jeg erindre det! Ja, hun hang ved ham,
Som voxed' Elskovs Tilvæxt høiere
Af det, den nærtes ved; dog, før en Maaned, —
Lad mig ei mindes det! — Svaghed, Dit Navn er Qvinde! —
En stakket Maaned; før de Skoe var' gamle,
Hvormed min stakkels Faders Lig hun fulgte,
Lig Niobe i Graad; — nu! hun, just hun, —
O Himmel! et fornuftløst Dyr, det vilde
Dog sørget længer — hun, givt med hans Broder,
Min Faders Broder, men saa ulig ham,
Som jeg er Herkules; og før en Maaned;
Me'ns Saltet af de sande Hyklertaarer
End brændte hendes svolne Øine røde,
Var hun alt givt. — O Djævels-Hui og Hast,
At jage saa afsted til Blodskams-Sengen!
Det er ei godt, og Enden bli'er ei god;
Men, brist, mit Hjerte! Tungen maa jeg binde.

Horatio, Bernardo og Marcellus træde ind.

Horatio.

Hil Dig, o Prince!

Hamlet.

Det glæder mig, at see Dig vel; Du est
H'oratio, — eller jeg har glemt mig selv.

Horatio.

Just ham, min Prince! Din ringe Tjener stedse.

Hamlet.

Min gode Ven! jeg bytter dette Navn med Dig.
Hvad bringer Dig fra Wittenberg, Horatio? —
Marcellus?

Marcellus.

Min gode Prince! —

Hamlet.

Det glæder mig, at see Dig her; god Aften! —
Men hør! hvad bringer Dig fra Wittenberg?

Horatio.

Lyst til at skulke lidt af Schole, Prince!

Hamlet.

Ei gad jeg hørt Din Uven sige saa;
Ei heller skal Du saare dette Øre
Ved at betroe det Dine Kæremaal
Imod Dig selv. Jeg veed, Du skulker ei;
Men hvad gjør Du i Helsingør? Du skal
Tilgavns at drikke lære, før Du reiser.

Horatio.

Jeg kom at see Din Faders Ligfærd, Prince!

Hamlet.

Hør, spot mig ikke, Scholecamarade!
Jeg troer, Du kom at see min Moders Bryllup.

Horatio.

I Sandhed, Prince! det fulgte snart derpaa.

Hamlet.

Puur Sparsomhed, puur Sparsomhed, Horatio!
De varme Retter Mad fra Jordefærden
Blev' kolde sat' paa Bryllupsbordet. Gid jeg
I Him'len havde mødt min værste Fjende
Før denne Dag, Horatio! — Min Fader, —
Mig tykkes, at jeg seer min Fader.

Horatio.

Hvor, min Prince?

Hamlet.

I min Sjæls Øie, Ven!

Horatio.

Jeg saae ham een Gang;
Min Prince! det var en vakker, dannis Konning.

Hamlet.

Han var en Mand! Tag ham i Eet og Alt,
Hans Lige ser jeg aldrig see igien.

Horatio.

Min Prince! jeg troer, jeg saae ham sidste Nat.

Hamlet.

Saae! Hvem?

Horatio.

Prince! Din Fader.

Hamlet.

Min Fader, Konning!

Horatio.

Tving Din Forundring til Opmærksomhed
En liden Stund, til jeg saaer Dig fortalt,
Paa disse tvende Herrers Vidnesbyrd,
Hint Undervark.

Hamlet.

For Guds Skyld, lad mig høre!

Horatio.

To Nætter vederfoer Sligt disse Tvende,
Marcellus og Bernardo hist paa Vagten,
I Nattens Legems døde Midie.
En Skikkelse, lig Konningen, Din Faders,
Jernklæd, som han, fra Hoved indtil Fod,
Staaer for dem, og med Heltestridt gaaer langsomt
Og stolt forbi dem. Tvende Gange skred han
Saa tæt forbi de Frygtbeklemtes Øine,
At hans Hærfører-Stav dem kunde naae,
Me'ns de, som hartad frøs til Is af Rædsel,
Staae stumme, og ei tale til ham. Dette
Med lønlig Angst meddelede de mig,
Og tredie Midnat holdt jeg Vagt med dem,
Da, som de havde sagt, i samme Stund
Og samme Skikkelse (hvert Ord var Sandhed)

Hint Syn fremtræder. Jeg Din Fader kendte;
Min høire Haand er ei saa lig min Venstre.

Hamlet.

Men, hvor var det?

Marcellus.

Min Prince! paa Skansen, hvor vi vaagede.

Hamlet.

Du taled' ikke til det?

Horatio.

Jo, min Prince!
Men ei det svared' mig; dog een Gang syntes
Mig, at det løftede sit Hoved op,
Og sig bevæged,' som det vilde tale;
Men netop da goel Morgenhanen høit,
Ved denne Lyd det pludseligen gøs,
Og svandt bort for vort Syn.

Hamlet.

Det er høist selvsomt.

Horatio.

Saa sandt jeg lever, Prince! det Sandhed er,
Vi have troet, at Pligten foreskrev os,
At melde Dig den Ting.

Hamlet.

I Sandhed! Ja, i Sandhed! det mig ængster!
Er' I paa Vagt i Nat?

Alle.

Ja, min Prince!

Hamlet.

I sagde: jernklæd?

Alle.

Jernklæd, Prince!

Hamlet.

Fra Top til Taa?

Alle.

Fra Top til Taa, min Prince!

Hamlet.

I da saae ei hans Ansigt?

Horatio.

O jo, min Prince! hans Brynie var opslagen.

Hamlet.

Hvad! saae han vred ud?

Horatio.

I hans Aasyn var
Meer Sorg, end Vrede, Prince!

Hamlet.

Bleg eller rød?

Horatio.

Nei, saare bleg.

Hamlet.

Og stirred' stivt paa Eder?

Horatio.

Ja, stivt.

Hamlet.

Jeg gad nok have været der.

Horatio.

Det havde vist forfærdet Dig.

Hamlet.

Sandsynligt,
Sandsynligt! Tøvede det længe?

Horatio.

Saalænge man i Mag kan tælle Hundred'?

Marcellus og Bernardo.

O længer, længer!

Horatio.

Ei, da jeg saae det.

Hamlet.

Hans Skæg var graaligt? ikke?

Horatio.

Det var, som jeg har seet det i hans Liv,
Sort sølvsprængt.

Hamlet.

Jeg vil holde Vagt i Nat;
Maaskee det gaaer igjen.

Horatio.

Det vil jeg love for!

Hamlet.

Hvis i min ædle Faders Skikkelse
Det træder frem, da vil jeg tale til det,
Om Helved gabed' end og bød mig tie. —
Hvis I hint Syn har hidindtil fordulgt,
Bevarer det fremdeles da i Taushed!
Og hvadsomhelst i Nat monn' ellers hænde,
Læg Mærke til det, men giv det ei Tunge!
Jeg vil forskylde det; og lev nu vel!
Jeg mellem elleve og tolv seer Jer
Paa Skansen.

Alle.

Vi ere Dine Tjenere, min Prince!

Hamlet.

Nei, Venner, som jeg Eders er. Lev vel!
(Horatio, Marcellus og Bernardo. gaae)
Min Faders Aand i Jern! Alt er ei rigtigt.
Svig varsles mig. O, gid det var nær Midnat!
Til den Tid stille, Sjæl! Udaad vil' stige
For Lyset frem, om Jorden end dem dækked'.

(gaaer).

Tredie Scene.

Et Værelse i Poloniusses Huus.

Laertes og Ophelia træde ind.

Laertes.

Mit Tøi er bragt ombord; lev Du nu vel!
Og Søster! naar en gunstig Medbør blæser,
Og der er Leilighed, Du maa ei sove,
Men lad mig høre fra Dig!

Ophelia.

Tvivl ei om det!

Laertes.

Hvad angaaer Hamlet og hans Elskovsfjas,

Hold det for Modens Skik, et Spil i Blodet,
En Martsviol i Vaarnaturens Ungdom,
Tidlig, kort varende, sød, ei bestandig,
Vellugt og Tidsfordriv for et Minut;
Ei meer.

Ophelia.

Er meer, end det?

Hamlet.

Ansee det ei for meer!
Naturen, som den voxer, groer ei blot
Til Kød og Sener: alt, som dette Tempel voxer,
Udvides Sjælens indre Sysel med.
Maaskee han nu Dig elsker: nu besudler
Ei nogen Falskhed, Svig, Bedrageri
Hans Villies Dyd; men tænk saa paa hans Høihed,
Og frygt, hans Villie er ei hans egen!
Thi han er selv Træl af sin høie Byrd;
Han kan ei raare for sig selv, som Folk
Af ringe Stand; thi paa hans Valg beroer
Det hele Riges Sikkerhed og Sundhed,
Og derfor maa hans Valg og lyde ad
Hint Legems Røst og Bud, hvis Hoved han er.
Hvis han da siger, at han elsker Dig,
Tør kun Din Klogskab troe det for saa vidt,
Som han paa sit særegne Sted, sin Stilling
Kan sande det i Daad: det kan han kun,
Naar hele Danmarks Stemme for det er.
Betænk nu, hvad Din Ære kunde lide,
Hvis Du troskyldigt lytted' til hans Sange,
Og mistede Dit Hjerte, eller aabned'
For hans Ustyrlighed Din kyske Skat.
Frygt det, Ophelia! frygt det, elskte Søster!
Hold Du forsigtigt om Din Ømhed Vagt,
At farlig Attraaes Piil Dig ei kan naae.
Forsigtigst Mø er ofte alt for gavmild,
Naar hun sin Yndighed for Maanen blotter;
Selv Dyden undgaaer ei en Skumlers Slag.

For ofte faarer Ormen Vaarens Spæde,
For deres fagre Knopper aabne sig,
Og i Ungdommens klare Morgendug
Er givtig Meldug farligst; thi vær varsom!
Paa Frygt beroer den bedste Sikkerhed;
Ungdommen tidt gjør Oprør mod sig selv.

Ophelia.

Jeg denne gode Lære gæmme skal
Som Vogter for mit Hjerte; men min Broder!
Gjør ei, hvad somme strænge Præster gjøre!
De vise mig den steile Sti til Him'len,
Me'ns, som de stolte, ublu' Verdens Børn,
De vandre Lystens rosenstrøede Vei,
Og ænse ei sin egen Lære.

Laertes.

Frygt ei for det! — Jeg alt for længe tøver; —
Men see, der er min Fader!

(Polonius træder ind).

Tifold Velsignelse er doppelt Naade;
Tilfældet smiler end ad eet Levvel.

Polonius.

End her, min Søn! Ombord! ombord! Fy, skam Dig!
I Seilets Skulder sidder Vinden alt,
Man venter paa Dig. Der — Gud signe Dig!

(lægger sin Haand paa Laertes's Hoved.)

Og indprent disse faa Formaninger
I Din Erindring! Giv ei Tanker Tunge,
Og aldrig en umoden Tanke Handling!
Vær vel omgængelig, men ikke lav!
Den Ven, Du har, naar Du Dit Valg har prøvet,
Ham med Staalhager til Din Sjæl Du fæste!
Men svæk Din Haand ei ved at række den
Hver nys udklækket, skægløs Broder! Vogt Dig
For Ophav til en Tvist! men, est Du i den,
Saa før den, saa Din Modpart Dig maa frygte!
Laan Hver Dit Øre, men kun Faa Din Stemme!
Hør efter Hvers Raad, men bevar Din Mening!

Bekost Din Klædning, som Din Pung formaaer,
Men ei phantastisk; rig, men ikke broget!
Thi Klædningen forkynder ofte Manden;
Og 'Frankrigs høie Rangspersoner ere
Høist fine og udsøgte, sær i dette.
Borg ei, og laan ei! Laaner taber tidt
Saavel sig selv, som Vennen; ved at borge
Du slørgjør viis Sparsommelighedś Odd.
Men, fremfor Alt, vær ærlig mod Dig selv!
Og da maa følge ret, som Nat paa Dag:
Du kan mod Ingen være falsk. Lev vel,
Og min Velsignelse Dig dette krydre!

Laertes.

Jeg ydmygst tager Afsked, ædle Herre!

Polonius.

Dig vinker Tiden; Dine Folk Dig bie.

Laertes.

Lev vel, Ophelia! Husk godt, hvad jeg
Har sagt Dig!

Ophelia.

Det er i min Hukommelse indlukket,
Som om Du selv bevared Nøglen til den.

Laertes.

Lev vel!

(Laertes gaaer).

Polonius.

Hvad er det, han har sagt til Dig, Ophelia?

Ophelia.

Med Din Tilladelse, et Ord om Princen.

Polonius.

Min Tro, ret vel betænkt!
Det er mig sagt, at han har tidt, som seneſt
I Løndom med Dig talt, og at Du selv
Har meget frit og gavmildt laant ham Øre.
Hvis det saa er, — som man mig har fortalt,
Og til Advarsel for mig — maa jeg sige,

Du ei forstaaer Dig selv saa grant, som det
Sig egner for Din Ære og min Datter.
Hvad er imellem Jer? Siig Du mig Sanden!

Ophelia.

Han har, min ædle Herre! nyligt givet
Mig ikke saa Beviser paa sin Ømhed.

Polonius.

Sin Ømhed? Bah! Du, taler som et Barn,
Der end er uforsøgt i slige Farer.
Du troer da, — hvad Du kalder — hans Beviser?

Ophelia.

Jeg veed ei, Fader! hvad jeg skulde troe.

Polonius.

Saa hør mig! Tro, Du est et Barn, som tog
For godt Beviis de Ting, der dog bevise
Slet ingen Ting! Beviis Dig klogere!
Thi ellers (at jeg ei skal jage Livet
Af dette stakkels Ord) vilst Du tilsidst
Bevise grant og klart, Du est en Daare.

Ophelia.

Han om sin Kærlighed har talt til mig,
Men, Fader! dog paa ærlig Viis og Maade.

Polonius.

Nei, kald det uviis Mode! — See mig en Gang!

Ophelia.

Og han stadfæsted' sine Ord, min Fader!
I det han ved hver Him'lens Helgen svor.

Polonius.

Ja! Snarer til at fange Snepper med. Jeg veed,
Naar Blodet brænder, laaner Sjælen Tungen
Ret ødselt Eder. Disse Blus, som give
Meer Lys, end Ild, hvis Lys og Ild er' kolde,
Selv, me'ns de skinne, maa Du ikke ansee
For Ild. Fra nu af vær lidt knappere
Med Din jomfru'lige Nærværelse!
Hold Du Dit Selskab meer i Priis, og spring ei
Afsted strax, naar Du kaldes! Hvad nu angaaer

Prince Hamlet! tænk da om ham, han er ung,
Og har et meget større Spillerum,
End Dig kan gives! Kort, Ophelia,
Tro ei hans Eder! De er' Mæglere,
Ei af den Farve, deres Klæder vise,
Men Fristere med høist urene Bønner,
Der klinge rene, fromme Løvter lig,
For bedre at bedrage. Fremfor Alt —
Fra nu af, rent ud sagt, jeg vil ei have,
At Du en ledig Stund bortødsler til
At tale med, og laane Hamlet Øre.
Adlyd! Jeg det befaler. Hører Du?
Kom med!

Ophelia.

Jeg skal adlyde, ædle Herre!

Fierde Scene.

Skansen.

Hamlet, Horatio og Marcellus kxde ind

Hamlet.

Skarpt bider Luften; det er meget koldt.

Horatio.

Det er en sviende og bitter Kulde.

Hamlet.

Hvad er nu Klokken?

Horatio.

Den er nok henved tolv.

Marcellus.

Nei, den er slagen.

Horatio.

Saa? Jeg har det ei hørt;
Saa lakker det da nu ad Tiden til,
Da Aanden pleiede at gaae sin Vandring.
(Klang af Trompeter og Kanonskud i Kongeborgen.
Prince! Hvad betyder dette?

Hamlet.

Vor Konning vaager
I Nat, faaer sig en Rus, og slaaer en Svir af;
Den frodigen opløbne Vandgren raver;
Som nu han svælger Vin fra Rhin, udskryde
Trompeten og Hærpaukerne saaledes
Hans Drikke-Seire.

Horatio.

Er det Landets Skik?

Hamlet.

Vist er det saa; men, efter mit Begreb,
Skjøndt jeg er indsød, og opdragen til den —
Er det en Skik, man meer har Ære af
At bryde, end at lyde. Thi i Øst og Vest
Gjør disse dorske Sviregilder os
Blandt andre Folk berygtede. De kalde
Os Drukkenbolde, og besudle os
Med Øgenavne: og, i Sandhed! dette
Betager vore ædle Folkedyder,
Skjøndt høist udannede, al Kraft og Marv.
Saa hændes det jo tidt, at enkelt Mand,
Paa Grund af et og andet Modermærke,
Der ham mispryder, som fra Fødselen
(Hvori han er uskyldig, da Naturen
Kan ikke vælge sin Oprindelse)
En Overvegt af en Temperamentsfeil,
Som tidt Fornuftens Værn nedbryder; ellér
En Vane, som igennemtrænger Formen
Af gode Sæder; at slig Mand, som bærer
Præg af en enkelt Lyde, være sig
Naturens Medgivt, eller Skæbnens Stjerne, —
(Var' end hans andre Dyder ren', som Naaden,
Og høie, som de, Mennesket kan naae)
Vil denne Feil paa Rygtets Prøvesten
Dog dybt nedsætte ham; et urent Gran
Værdien af den hele ædle Masse
Vil til hans egen Skade slette ud.

Aanden kommer ind.

Horatio.

See, Prince! der kommer den!

Hamlet.

Engle og Naadens Sendebud bevarer os!
Est Du en Lysets Aand? et Mørkheds Væsen?
Fra Him'lens Luftning, eller Helveds Ildstorm?
Er from Din Hensigt, eller skadelig?
Du kommer i saa mystisk Skikkelse,
At jeg vil tale til Dig; jeg vil kalde
Dig Hamlet, Fyrste, Fader, Danerkonge.
O, svar! lad mig ei doe i Blindhed! Siig,
Hvi Dine Hellige, skrinlagte Been
Har gennembrudt Vorlagenet; hvi Graven,
Hvori vi saae Dig rolig lagt, har aabnet
Sin tunge Marmorstrube, for at kaste
Dig op igjen! Hvad skal det sige, at
Du, døde Lig! saaledes i fuldt Staal
Igjen besøger Maanens svage Dæmring,
Gjør Natten rædelig, og bringer os,
Naturens Narre, til saa skrækkeligt
Vort Inderste at ryste med de Tanker,
Som ligge paa hin Side Sjælens Rige?
Siig, hvi Du gjør det? Hvi? Hvad skal vi gjøre?

Horatio.

Den vinker Dig, at gaae til Side med den,
Som ønsked' den, at aabenbare Noget
For Dig alene.

Marcellus.

See, hvor vennesælt
Den vinker Dig til meer afsides Steder!
Men følg den ei!

Horatio.

Nei, nei, for al Ting ikke!

Hamlet.

Den vil ei tale; vel! jeg følger den.

Horatio.

O nei, min Prince!

Hamlet.

Hvad skal jeg frygte vel?
Mit Liv jeg værdt en Knappenaal ei agter;
Og, hvad min Sjæl angaaer, formaaer den Intet,
Da den er, som den selv, udødelig? —
Den vinker atter mig. — Jeg følger den.

Horatio.

Hvad, om den fristed' Dig til Strømmen, Prince?
Eller paa Klippens rædselfulde Tinde,
Som bøier sig ud over sine Fødder,
Og seer i Havet? om den der antager
En anden, rædsom Skikkelse, der tæmmer
Fornuftens Magt, og driver Dig til Vanvid?
Husk, Stedet lægger i og for sig selv
Rigt Legetøi for Vildelse i hver
En Hjerne, som seer ned saa mange Favne
Til Havet, og dets Brøl dernede hører.

Hamlet.

Den vinker mig bestandigt; gaa! jeg følger.

Marcellus.

Du skalst ei gaae.

Hamlet.

Taa Dine Hænder bort!

Horatio.

Styr Dig! Du skalst ei gaae!

Hamlet.

Min Skæbne raaber,
Og gjør den mindste Aare i mit Legem
Saa stærk, som hin Nemaeas Løves Sener.
(Aanden vinker.)
Bestandigt vinker den. — Mænd! slipper mig! —
(river sig fra dem)
Ved Gud! jeg gjør en Aand af den, mig hindrer —
Bort! siger jeg. Gaa! — jeg vil følge Dig.
(Aanden og Hamlet gaae).

Horatio.

Fortvivlet vorder han ved disse Tanker.

Marcellus.

Lad os gaae med! her bør vi ham ei lyde.

Horatio.

Ja, efter ham! — Hvad Udfald varsler dette?

Marcellus.

Noget er raadent i den danske Stat.

Horatio.

Derpaa vil Himlen raade Bod.

Marcellus.

Kom! lad os følge ham!

(De gaae).

Femte Scene.

En meer afsides Del af Skansen.

Aanden og Hamlet komme tilbage.

Hamlet.

Hvor leder Du mig? Tael! jeg gaaer ei længer.

Aanden.

Hør mig!

Hamlet.

Det vil jeg.

Aanden.

Snart min Time kommer,
Da jeg til marterfulde Svovelluer
Maa overgive mig.

Hamlet.

Ach, arme Aand!

Aanden.

Beklag mig ei, men laan alvorligt Øre
Til, hvad jeg aabenbarer!

Hamlet.

Tael! det er min Pligt, at høre.

Aanden.

Og Pligt, at hevne mig, naar Du saaer hørt mig.

Hamlet.

Hvad!

Aanden.

Jeg er Din Fadres Aand,
Dømt til, en Tid at gaae igjen om Natten,
Og Dagen over til i Ild at faste,
Indtil min Synd, i Livets Dage øvet,
Udbrændt og renset er. Var det mig ei forbudt,
Mit Fængsels mørke Løndom at fortolke,
Jeg kunde en Fortælling aabenbare Dig,
Hvis mindste Ord slog Harver i Din Sjæl,
Ja i Dit unge Blod; fik Dine Øine,
Lig Stjerner, til at skyde ud af Banen,
De tykke Lokker til at skilles ad,
Og hvert et enkelt Haar staae paa Dit Hoved,
Som Børster paa det bistre Pindsvin. Men
Hin Evighedens Afgrund maa ei aabnes
For Kød og Blod. Lyt! Lyt! o, lyt, hvis Du
Har nogen Tid Din stumme Fader elsket! —

Hamlet.

O Himmel!

Aanden.

Da hevn hans fule, unaturlig' Mord!

Hamlet.

Mord?

Aanden.

Ja, fule Mord — som hvert et Mord er fult;
Men mit høist fult, uhyre, unaturligt.

Hamlet.

Il da, og sig det, at jeg kan paa Vinger,
Som Andagts eller Elskovstankers snelle,
Bort fare til min Hevn!

Aanden.

Du est jo flink,
Og Du varst dorskere, end fede Ukrud,
Som staaer og raadner hen paa Lethes Flodbred,
Hvis det ei vakte Dig. Nu, Hamlet, hør!

Der siges, me'ns jeg sov i min Frugthauge,
Da stak en Slange mig. Hvert Danmarks Øre
Er ved sligt Logndud om min Død bedraget
Høist skændeligt. Men viid, Du ædle Yngling!
Den Slange, som Din Faders Liv har stukket,
Bær' nu hans Krone.

Hamlet.

O, min prophetisk Sjæl! Din egen Broder!

Aanden.

Ja, hin Blodskænder, hint utugtig' Dyr
Ved Videts Troldddom, ved forførske Gaver
(O djævelskt Vid og Gaver, som formaae
Saa at bedrage!) vandt til skændig Lyst
Min Dronnings Villie, som saa dydig lod.
O, Hamlet! hvilket Fald var ikke dette!
Fra mig, hvis Elskov var saa høi og ædel,
At Haand i Haand den gik med selve Løvtet,
Jeg svor ved Altaret; og saa at synke
Ned til en Usling, hvis Naturens Gaver
Mod mine ringe vare!
Men, lig'som Dyden aldrig rokkes kan,
Om Utugt end i himmelsk Form den frister,
Saa Vellyst, selv til Lysets Engel knyttet,
Vil mæt sig fraadse i en himmelsk Seng,
Og tye til Svinefode.
Men tys! jeg troer, jeg lugter Morgenluft;
Thi lad mig ile! Me'ns jeg sov i Haugen,
Som altid var min Skik hver Eftermiddag,
Stjal sig min Broder paa min trygge Ro
Med Saft af Bulme-Urt i Draabeflaske,
Og i mit Øres Aabning gød han denne
Spedalskhedsgivt, hvis Kraft saa fiendlig er
Mod Menneskernes Blod, at snelt, som Qvikselv,
Den farer gennem Kroppens Porte, Gange;
Og pludseligt det tynde, sunde Blod
Da styrkner og tilsammen løber, lig
Den Melk, hvori en Syre man udgyder.

Saa skede mig; strax satte sig en Bark
Af Udslet, lig den arme Lazari,
Med væm'lig Skorpe paa mit glatte Legem.
Saa blev jeg, sovende, ved Broderhaand
Liv, Krone, Dronning, Alt paa een Gang røvet;
I mine Synders fulde Blomstring meiet,
Foruden Sacramentet, uberedt,
Ei nydende den sidste Olie,
Foruden opgjort Regning, kaldt til Regnskab,
Med alle mine Synder paa mit Hoved.

Hamlet.

O skrækkeligt! o skrækkeligt! høist skrækkeligt!

Aanden.

Har Du Natur i Dig, da taal det ei!
Lad Danmarks kongelige Seng ei være
Et Utugts-, et forbryderisk Blodskamsleie!
Men, paa hvad Viis Du røgter dette Hverv,
Bevar Dit Hjerte rent, og lad Din Sjæl
Ei foretage Noget mod Din Moder!
Men hende overlade Du til Him'len,
Og Tornene, som boe i hendes Barm,
Til Qval og Nag! — og lev nu hermed vel!
Johannisormen Morgengry forkynder,
Da nu dens kolde Lue blegner alt.
Guds Fred! Guds Fred! Guds Fred! erindre mig!
(forsvinder).

Hamlet.

O hele Him'lens Hær! o Jord! Hvad Mere?
Og, skal jeg føie Helved' til? O fy! —
Hold! Hold, mit Hjerte! og I, mine Sener,
Forældes ei med Eet, men bær' mig opreist! —
Erindre Dig? Ja, arme Aand! saa længe
Erindring boer paa denne vilde Klode!
Erindre Dig? Ja, paa mit Mindes Tavle
Vil jeg hver lav Erindring slette ud,
Hvert Sprog af Bøger, Tankebilled, Indtryk,
Som ag'paa;iven Ungdom præged' der,

Og ene Din Befaling leve skal.
Her i min Hjernes Bog, ren og ublandet
Med lave Ting! Ja, ja, ved Himmelen!
O, høist fordervelige Qvinde!
O Skurk! Skurk! smilende, fordømte Skurk! —
Min Tavle hid! — bedst, at jeg skriver det:
"At man kan smile evigt Smil, og være
"En Skurk." — I Danmark veed jeg, i det Mindste,
Det kan gaae an.
See saa! Der staaer Du, Farbro'er!
Der staaer: "Guds Fred! Guds Fred! Grindra mig!"
Jeg har jo svoret paa det.

Horatio (udenfor).

Prince, min Prince!

Marcellus (udenfor).

Prince Hamlet!

Horatio (udenfor).

Him'len freise ham!

Hamlet.

Det skee!

Marcellus (udenfor).

Heida! Holla! min Prince!

Hamlet.

Heisa! Holla! min Gut! Kom, Fugl! Kom! kom!

Horatio og Marcellus træde ind.

Marcellus.

Hvorledes gaaer det, ædle Herre?

Horatio.

Hvad Nyt, min Prince?

Hamlet.

O, høist forunderligt!

Horatio.

Min gode Prince, fortæl det!

Hamlet.

Nei!
I aabenbare det.

Horatio.

Jeg ikke, Prince! ved Him'len!

Marcellus.

Jeg heller ikke, Prince!

Hamlet.

Hvad mene I? Kan Sjælen tænke Sligt?
Men, vil I tie?

Horatio og Marcellus.

Ja, ved Him'len, Prince!

Hamlet.

Der ingen Niding boer i Danmarks Rige,
Med mindre, at han er en Erkeskurk.

Horatio.

Min ædle Herre! der behøves ei
En Aand fra Graven, for os Sligt at sige.

Hamlet.

Ja, rigtigt! Du har Ret; og nu, forniden
Omstændigheder, troer jeg, det er godt,
Vi give Haand, og skilles, Hver til Sit,
I, hvorhen Eders Dont og Ønske kalde; —
Thi hver Mand har sin Dont, sit Ønske, hvordan
Endog de er', — og, hvad min Ringhed angaaer,
Seer I, da vil jeg nu gaae hen at bede.

Horatio.

Det er kun vild og svimmel Tale, Herre!

Hamlet.

Det gjør mig, sandeligen! ondt, I vredes;
Ja, sandeligt!

Horatio.

Der er ei Grund til Vrede.

Hamlet.

Jo, ved Sanct Patrick! jo, der er, Horatio!
Og megen Grund! Hvad dette Syn angaaer, —
Da troer mig, at det er en ærlig Aand!
Nu — Eders Lyst, at vide, hvad der er
Imellem os, tving den saa godt, I kunne!
Og Venner! nu, saa sandt I ere Venner,

Samt Schole-, Vaabenbrødre, saa opfylder
En ringe Bøn, jeg har!

Horatio.

Hvad er det, ædle Herre? Vi adlyde.

Hamlet.

Kundgjører aldrig, hvad I saae i Nat!

Horatio og Marcellus.

Rei aldrig, Prince!

Hamlet.

Ja, sværger derpaa!

Horatio.

I Sandhed! aldrig jeg!

Marcellus.

Jeg heller ikke, sandeligt!

Hamlet.

Her paa mit Sværd!

Marcellus.

Vi har alt svoret, Prince!

Hamlet.

For Alvor! paa mit Sværd, for Alvor!

Aanden (neden under).

Sværger!

Hamlet.

Ha! ha! Gut! Du siger det? Er Du der, god Ven?
Velan! — I høre denne Karl i Keld'ren, —
Samtykker i at sværge!

Horatio.

Nævn Eden da, min Prince!

Hamlet.

At tale aldrig om, hvad I har seet!
Sværg paa mit Sværd!

Aanden (neden under).

Sværger!

Hamlet.

Hic et ubique? vel! vi skifte Pladsen.
I Herrer, kommer hid,
Og lægger atter Haanden paa mit Sværd!

Sværg paa mit Sværd:
At tale aldrig om, hvad I har hørt!

Aanden (neden under).

Sværg paa hans Sværd!

Hamlet.

Vel sagt, Du gamle Muldvarp!
Arbeider Du saa snelt i Jorden, Du? —
Til Skansegraver Du est dygtig. — Nu da,
Forandrer Plads end een Gang, ædle Venner!

Horatio.

O Dag og Nat! høist fremmedt er mig dette!

Hamlet.

Og byd det da velkommen, som en Fremmed!
Der er fler' Ting i Him'len og paa Jorden,
Min Ven! end Dine Philosopher drømme.
Men kom!
Som før, saa her, sværg'! Naadens Gud Jer hjælpe!
Hvor sært og underligt jeg mig anstiller,
Da jeg maaskee nu snart det finder tjenligt,
En selvsom Masque mig at tage paa,
Sværg', at, naar I da seer mig, I vil aldrig
Med Eders Arme saadan overkors,
Med slig en Hovedrysten, eller med
En dunkel Ytring, saasom: "Ja, vi veed nok;
"Vi kunde, hvis vi vilde;" eller: "Hvis
"Det os at tale lysted'; der er' de, som,
"Ifald de torde;" og saa videre,
Aldrig ved sligt tvetydigt Ord at røbe,
At I veed Noget med mig! Sværg' paa dette,
Saa sandt Gud hjælpe Jer i største Nød!

Aanden (neden under).

Sværger!

Hamlet.

Hvil, hvil, urolig' Aand! — Nu anbefaler
Jeg mig, med al min Kærlighed, til Eder;
Og, hvad saa fattig Mand, som jeg, kan gjøre,
For Kærlighed og Venskab Jer at vise,

Skal, om Gud vil, ei mangle. — Gaaer nu med!
Og, Elskte! stedse Fingeren paa Læben!
Nu Tiden er af Led — O Qval og Ondskab!
At denne Arm skal sætte den i Led!
Nu kommer, Venner! lad os følges ad!

(de gaae).

Anden Act.

Første Scene.

Sal i Poloniusses Huus. Polonius og Reynaldo træde ind.

Polonius.

Reynaldo, giv Laertes disse Penge
Og Brever!

Reynaldo.

Det skal jeg, ædle Herre!

Polonius.

Du handler saare viseligt, Reynaldo!
Hvis Du, før Du besøger ham, forhører,
Hvorlunde han sig skikker.

Reynaldo.

Det agter jeg, min Herre.

Polonius.

Min Tro! Godt sagt! ret herligt sagt! — Seer Du,
Spørg først, hvad Danske er nu i Paris,
Hvorlunde, hvem, hvad Stand, og hvor de søge,
Hvad Selskab, hvad Fortæring; naar Du da
Ved denne møie Forskning seer, de kende
Min Søn, da ryk lidt nærmere, og spørg
Lidt Mere i Særdeleshed! Lad, som
Du har lidt Kendskab til ham! for Exempel:

"Hans Fader kender jeg; hans Venner ogsaa,
"Og ham tildels;" forstaaer Du det, Reynaldo?

Reynaldo.

Ja, saare vel, min ædle Herre!

Polonius.

"Og ham tildels"; men tilføi: ikke nøie;
"Men, er det ham, jeg mener, er han vild,
"Til Dit og Dat hengiven;" paadigt ham
Hvad Feil Dig lyster, dog, for Pokker ingen,
Som ham vanære kan; vogt Dig for dette!
Kun slige kaade, ellevilde Streger,
Som er' almindelige Selskabsbrødre
Til Ungdom og til Frihed.

Reynaldo.

Som: Spil, min Herre!

Polonius.

Ja, Drik og Slagsmaal, Banden, Klammeri
Og Tøser. — Seer Du, saavidt maa Du gaae.

Reynaldo.

Det er jo, at vanære ham, min Herre!

Polonius.

Vist ei,
Naar Du blot krydrer lidt Beskyldningen;
Du maa ei bringe ham i Folkemunde,
Som var han til Løsagtighed forfalden —
Det vil jeg ei. Omtal hans Feil saa fint,
At de see ud, som Stænk af Ungdomsfrihed,
Den Lue, der af ildfuld Sjæl udbryder,
Den Vildhed i det raske Ynglingsblod,
Der brænder i Enhver —

Reynaldo.

Men, gode Herre! —

Polonius.

Hvi Du saalunde handle skalst? —

Reynaldo.

Ja, Herre!
Jeg gad vide det.

Polonius.

Her Planen er, min Ven!
Og jeg anseer den for et heldigt Krigspuds:
Naar Du min Søn tillægger disse Smaafeil,
Som Fødselspletter, bragte med til Verden,
Giv Agt!
Saa vil den Selskabsbroder, Du vilst speide,
Hvis nogen Sinde i de nævnte Lyder
Han saae den Yngling, Du omtaler, skyldig,
Saalunde sikkert slutte da sin Tale:
"Min gode Herre!" "Ven!" "min ædle Herre!"
Som Talebrugen og Titulaturen
I Landet og hos Manden er —

Reynaldo.

Ret vel, min Herre!

Polonius.

Og derpaa gjør han dette da — han gjør —
Hvad vilde jeg dog sige? — Ved Guds Moder!
Jeg vilde sige Noget — hvorved slap jeg?

Reynaldo.

Ved: "slutte da sin Tale."

Polonius.

Ved: "slutte da sin Tale?" — Saa han slutter
Sin Tale da: "Ved Gud! jeg kender Herren;
"I Gaar jeg saae ham, eller Forgaars, eller
"Forgangen Dag, med den og den, og rigtigt!
"Der spiste han; der fandt jeg ham beruset;
"Der kiv han yppede ved Boldspil;" eller:
"Jeg saae, han gik til et berygtet Huus;
Videlicet, et Jomfruhuus — med Mere,
Seer I:
En Lagn af Lokkemad en Sandhedskarpe fanger.
Saa veed vi Mænd med Klogskab og med Smilde,
Ved Listens Bradspil og dens Prøvestene
En rigtig Vei at naae just ad en Omvei.
Saa efter min Formaning og mit Raad

Du gjøre ved min Søn! Jeg tænker dog,
At Du forstaaer mig? Gjør Du?

Reynaldo.

Heelt vel, min Herre!

Polonius.

Saa reis med Gud! Lev vel!

Reynaldo.

Men, gode Herre! —

Polonius.

Og speid haus Lyster med Dit eget Øie!

Reynaldo.

Det skal jeg, Herre!

Polonius.

Og hold ham til at dyrke sin Musik!

Reynaldo.

Heelt vel, min Herre!

Ophelia træder ind.

Polonius.

Lev vel! — Ophelia, hvad er paa Færde?

Ophelia.

O, Fader, Fader! Jeg er saa forskrækket!

Polonius.

Hvorfor, i Him'lens Navn?

Ophelia.

Som nys, min Fa'er! jeg sad,
Og syede i mit Kammer, staaer med Eet
Prince Hamlet der; hans Vams var heel opreven,
Hans Hoved blottet, Strømper smudsige,
Som hang ubundne til hans Ancler ned;
Bleg, som sin Skjorte; Knæerne slog sammen,
Og med et Blik, saa fuldt af Ynk og Jammer,
Som var han sluppen løs fra Helvede,
For at bebude Rædsler — staaer han for mig.

Polonius.

Af Kærlighed til Dig vanvittig?

Ophelia.

Min Fa'er! det veed jeg ei;
Men jeg, i Sandhed! frygter det.

Polonius.

Hvad sagde han?

Ophelia.

Han tog mit Haandeled, og holdt det fast;
Saa gik han en Arms Længde fra mig,
Og, med den anden Haand saa over Panden,
Saa nøie gennemlæste han mit Ansigt,
Som vilde han det tegne. Saa han stod
I lang Tid; nu min Arm han rysted' lidet,
Og, da tre Gange han saalunde bøied'
Sit Hoved op og ned, han drog et Suk,
Saa dybt og saa vemodigt, at det syntes
At splitte ad hans Legems hele Bygning,
Og ende rent hans Liv. — Saa slap han mig,
Og, med sit Hoved, over Skuldren bøiet,
Det lod, som fandt han uden Øine Vei;
Thi Døren fandt han uden deres Hjælp,
Og deres Lys var stedse paa mig fæstet.

Polonius.

Kom; gaa med mig! Jeg vil vor Konning søge.
Det er det sande Elskovsværmeri,
Hvis stærke Kraft tilintetgjør sig selv,
Og leder Villien til fortvivlet Daad
Saa tidt, som nogen jordisk Lidenskab,
Der plager vor Natur. — Det gjør mig ondt —
Hør! har Du sagt ham haarde Ord for nyligt?

Ophelia.

Nei, gode Fader! men, som Du mig bød,
Afslog jeg baade hans Besøg og Breve.

Polonius.

Det har gjort ham afsindig. Det mig angrer,
At jeg ei brugte mere Eftertanke,
Men misforstod ham saa. Jeg tænkte, at
Han fjased' kun, og vilde Dig forføre.

Men Pokker ta'e den Mistro! — Ja, jeg troer,
Det hører Alderdommen til, at gjøre
Et feilt Bestik, som det er Ungdom egent,
At mangle Overlæg. — Kom med til Kongen!
Lagt Skjul derpaa, det kan os volde mere Plage,
End Had det skaffe kan, hans Elskov at opdage.
Kom!

(de gaae).

Anden Scene.

En Sal i Kongeborgen.

Kongen, Dronningen, Rosenkrantz og Guildenstern træde ind med Følge.

Kongen.

Velkommen, Rosenkrantz og Guildenstern!
Foruden, at vi længtes høit, at see Jer,
Drev Trang til Eders Hjælp os til, saa hastigt
At kalde Jer. I have Noget hørt om
Vor Sons Forvandling; saa jeg kalder det,
Da han, saa vel hvad Aand, som Legem angaaer,
Ei ligner, hvad han var. Jeg kan ei gette,
Hvad Andet, end hans Faders Død det er,
Som har saa ganske bragt ham fra ham selv.
Jer Begge beder jeg, da I opdroges
Fra Barndoms Aar med ham, og er' ham nær,
Saavel i Tænkemaade, som i Alder,
At I vil gunstigst dvæle ved vort Hof
En stakket Tid, for her ved Eders Selskab
At drage ham igjen til Livets Glæder,
Og speide, om ved Leilighed I kunne
Opdage, hvad saalunde ham bedrøver;
Om det er Noget, vi ei vide, som vi
Ved kunne raade paa, naar vi det vide.

Dronningen.

Han tidt har talt om Eder, gode Herrer!
Og sandeligt! der lever ei to Mænd,

Som meer han hænger ved. Hvis gunſtigſt I
Slig Fø'lighed og Artighed vil viſe,
At ſkenke os en Del af Eders Tid,
For alt vort Haab at ſtyrke og oplive,
Skal Eders Ophold her en Tak modtage,
Der ſømmer ſig for en erkendlig Konning.

Roſenkrantz.

Meer egned' det ſig Eders Majeſtæter,
I Kraft af Eders Eneherſkermagt,
At ytre Eders høie Velbehag
Som Bud, end Bøn.

Guildenſtern.

Men vi adlyde Begge,
Vi fremſtaae freidigen, at lægge ned
Vor Tjeneſte for Eders Fod,
Vi vente Eders Bud.

Kongen.

Tak, ædle Roſenkrantz og Guildenſtern!

Dronningen.

Tak, ædle Guildenſtern og Roſenkrantz!
Da beder jeg, at I vil ſtrax beſøge
Min Søn, ſom nu er heelt ukendelig. —
(til Nogle af Følget)
Gaaer! fører diſſe Herrer ind til Hamlet!

Guildenſtern.

Gud lønne vor Nærværelſe og Daad
Med Hjælp og Glæde for ham!

Dronningen.

Ja, Amen!

(Roſenkrantz og Guildenſtern gaae med Nogle af Følget).

Polonius træder ind.

Polonius.

Statsbudene fra Norrig, gode Konning!
Ere lykkeligen vendte hjem.

Kongen.

Du altid varſt en Fader til godt Nyt.

Polonius.

Var jeg, min Konning? Tro mig, gode Herre!
Min Pligt jeg vaager over, som min Sjæl,
Saavel mod Gud, som mod min hulde Konning.
Og nu jeg mener — eller og min Hjerne
Ei støver meer saa smildt i Klogskabs Spor,
Som før den pleied', at jeg har udfundet
Den egenlige Grund til Hamlets Vanvid.

Kongen.

O, nævn mig den! Den længes jeg at høre.

Polonius.

Først modtag Eders Statsbud! da min Nyhed
Skal til hin store Fest Deserten være.

Kongen.

Du selv da hædre dem, og før dem ind!

(Polonius gaaer).

Han siger, kære Gertrud! han har fundet
Den sande Kilde til Din Hamlets Svaghed.

Dronningen.

Jeg troer, hans Faders Død er Hovedgrunden,
Og saa vor hastige Formæling bag efter den.

Polonius træder ind igjen med Voltimand og Cornelius.

Kongen.

Vi vil udfritte ham. — Velkommen, Venner!
Hvad bringer Voltimand os fra Bro'er Norrig?

Voltimand.

De bedste Hilsener og Venskabsønsker.
Strax, da vi kom, befaled' han at standse
Sin Broderssøns Krigsrustninger og Hverving,
Som syntes ham at gjælde Polens Konning;
Men, nøiere betragtet, saae han vel,
At det Din Høihed gjaldt; forbitret over,
At hans kraftløse, høie Alderdom
Blev ført bag Lyset, sender han en Stevning
Til Fortinbras, som strax indfinder sig,

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

2.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

Modtager en Irettesættelse
Af Norrig, og tilsidst tilsværger ham,
Ei Avindskjold mod Eder meer at føre;
Hvorpaa den gamle Norrig, fuld af Glæde,
Gi'er ham tretusind' Kroner aarligen,
Samt Fuldmagt til at bruge denne' Hær,
Han havde hvervet, imod Polens Konning;
Nu beder han — som Du' vilst heraf see —
(rækker ham et Papir)
At gunstigt Du tilsteder denne Krigshær
En sikker Marche igennem Dine Stater,
Mod den Indrømmelse og Sikkerhed,
Han deri giver Dig.

Kongen.

Det er os kært,
Og, naar os Tid og Ro forundes, ville
Vi læse, overveie og besvare. —
Nu Tak for Eders vel anvendte Møie!
Hvil nu! I Aften er' I mine Gæster;
Velkomne hjem!
(Voltimand og Cornelius gaae.)

Polonius.

Den Sag er godt til Ende.
Min Konning og min Dronning! at forklare,
Hvad Majestæt betyder, og hvad Pligt er,
Hvi Dag er Dag, Nat Nat, og Tid er Tid,
Er kun, at spilde Nat og Dag og Tid.
Derfor, da Korthed er Forstandens Sjæl,
Og Omsvøb Krop og ydre Stads, saa vælger
Jeg Korthed. Eders ædle Søn er gal.
Gal kalder jeg det; thi sand Galenskab,
Forklaret nøiere, er intet Andet,
End, at man intet Andet er, end gal.
Men Nok herom.

Dronningen.

Til Sagen! mindre Kunst!

Polonius.

Jeg sværger, Dronning! ingen Kunst jeg bruger;
At han er gal, er sandt; sandt er det, det er Skade,
Og Skade, det er sandt — dog den Figur er fjantet!
Men lad den gaae! thi Kunst jeg vil ei bruge. —
For gal antage vi ham da; nu reſter,
At vi udfinde Grund til hin effectus,
Eller — at jeg skal tale ret, defectus;
Thi hin effectus defectivus har
Sin Grund. Det reſter nu; nu reſter det.
Betænk!
Jeg har en Datter; har; thi hun er min,
Der, som et fromt og lydigt Barn, mærk dette!
Har dette flyet mig. Samler nu og slutter!

"Til den himmelske og min Sjæls Afgud, den ynderigeſte Ophelia, —

Det er et slet Uetryk et lavt Udtryk; ynderigeſte er et lavt Udtryk; men I skal høre Mere. Som følger:

"Til hendes ypperlige, hvide Barm digtedes disse o. s. v.

Dronningen.

Fra Hamlet dette kom til hende?

Polonius.

Min gode Dronning, tøv lidt! Jeg er sanddru.
(læser):

"Tvivl kun, om Stjerner gløde,
"Om Solen rører sig!
"Ja tvivl, om Dyd er Brøde,
"Men tro, jeg elsker Dig!"

"O kære Ophelia! Jeg er misfornøiet med disse "Vers. Jeg forstaaer ei den Kunst, at tælle mine "Suk efter Metrum; men, at jeg elsker Dig høiest, "o høist Bedste! tro det! Lev vel!"

"Din evigen, dyrebareste Dame!
"saa længe denne Machine
"tilhører ham,
Hamlet.

Høist lydig har min Datter vist mig dette,
Og ydermere har hun mig betroet

Hans Elskovsbønner, samt fortalt mig, naar,
Hvor og hvorledes de mon lyde.

Kongen.

Men hvorlunde tog hun
Da mod hans Kærlighed?

Polonius.

Hvad troer Du om mig?

Kongen.

At Du est en trofast, ærlig Tjener.

Polonius.

Det ønsker jeg at vise. Men hvad maatte
I tænke om mig, hvis jeg havde seet
Hin Elskovsfugl paa Flugt — og jeg maa sige,
Saaledes saae jeg den alt, før min Datter
Fortalte mig derom — hvad maatte Du,
Og Hendes Mæjestæt, min kære Dronning,
Troe, hvis jeg havde spillet Skriverpult
Og Tegnebog, og stander stum og døv,
Og seet paa denne Fugl? Hvad maatte I
Vel troe? Nei, jeg til Sagen lige gik,
Og til min unge Frøken sagde jeg:
"Viid, at Hamlet er en Prince, og over Din Stand;
"Sligt maa ei skee!" og saa befol jeg hende,
At indelukke sig for hans Besøg,
Afslaae hvert Budskab og hvert Elskovstegn.
Derpaa hun førte sig mit Raad til Nytte;
Og han — kort sagt — da hun afviste ham,
Faldt først til Tungsind, saa til Faste, derpaa
Til Søvnløshed, og derpaa i en Svaghed,
Saa til Afsindighed, og gradeviis
Til Galenskabet, som ham nu forstyrrer,
Og som vi Alle sørge over.

Kongen.

Troer Du,
At det er Grunden?

Dronningen.

Det saare muligt er.

Polonius.

Var der en Tid — det gad jeg gerne vide —
Da jeg med Visshed sagde: "det er saa,"
Naar det var anderledes?

Kongen.

Si det jeg mindes.

Polonius (peger paa sit Hoved og sin Hals).

Tag dette derfra, hvis det er ei saa!
Naar jeg er først paa Spor, saa skal jeg finde,
Hvor Sandhed ligger, om den end var skjult
I Jordens Midpunct.

Kongen.

Hvad Mere skulle vi
I denne Sag forsøge?

Polonius.

Du veedst, at tidt han gaaer tre, fire Timer
I Galeriet.

Dronningen.

Det gjør han rigtigt nok.

Polonius.

Naar Sligt nu skeer,
Saa slipper jeg min Datter ud til ham;
Da være Du og jeg bag et Tapet,
Og mærke Ord! Hvis han ei elsker hende,
Og ei derved er gangen fra sin Samling,
Saa gid jeg ei maa hjælpe Stat at styre,
Men pløie Jord og holde Møgkusk!

Kongen.

Vi ville prøve.

Hamlet træder ind, læsende.

Dronningen.

Men see, hvor sorgfuld den Ulykkelige
Der kommer læsende!

Polonius.

Jeg beder, gaaer tilside Begge!,
Jeg strax ham entrer! Ach, tillad mig det!
(Kongen, Dronningen og Følget gaae).
Hvorlunde lever min Prince Hamlet?

Hamlet.

Godt, Gud være lovet!

Polonius.

Kender Du mig, Prince!

Hamlet.

Udmærket godt. — Du est en Fiskehandler.

Polonius.

Nei, ædle Herre!

Hamlet.

Saa vilde jeg da ønske, Du varst saa ærlig en Mand.

Polonius.

Ærlig, min Prince!

Hamlet.

Ja, min Ven! at være ærlig, som Verdens Lob er, det er, at være een Mand, sagt ud blandt ti Tusinde.

Polonius.

Det er meget sandt, min Prince!

Hamlet.

Thi, dersom Solen avler Orme i en død Hund, siden den kysser et Aadsel, skendt den er en Gud — Har Du en Datter?

Polonius.

Ja, min Prince!

Hamlet.

Lad hende ikke gaae i Solen! Frugtbarhed er en Velsignelse; men, da Din Datter kan bære Frugt — min Ven, hav Øie med hende!

Polonius.

Hvad vilst Du sige dermed? (afsides). Altid er min Datter den Streng, han slaaer paa — dog kendte han mig ikke i Førstningen; han sagde, jeg var en Fiskehandler. Det er kommet vidt med ham, saare vidt; da dog i min Ungdom har jeg virkeligen lidt megen Elendighed

for Elskovs Skyld — omtrent ligesaa meget, som han nu. Jeg vil tale til ham igjen. — Hvad læser Du der, min Prince!

Hamlet.

Ord, Ord, Ord!

Polonius.

Hvad handle de om?

Hamlet.

Handel? mellem hvem?

Polonius.

Jeg mener hvad det, som Du læser, indholder, min Prince!

Hamlet.

Bagsværtelse, min Ven! thi den satyriske Skelm siger her, at gamle Mænd have graat Skæg; at deres Ansigter ere rynkede; af deres Øine strømmer Bernsteen og Blommetræes-Gummi; og at de have stort Forraad af Mangel paa Forstand, tilligemed høist svage Haser. Skjøndt jeg nu troer alt Dette, som et Evangelium, Herre! anseer jeg det dog slet ikke for anstændigt, at faae det saalunde prentet for sig; thi Du selv, min gode Herre! vilde blive ligesaa gammel, som jeg, ifald Du kunde gaae baglæns, som en Krebs.

Polonius.

Skjøndt dette Galskab er, det har Methode.
Min Prince! Vilst Du ei gaae lidt ud i fri Luft?

Hamlet.

Ind i min Grav?

Polonius.

Nei, det er rigtigen nok ude af fri Luft (afsides). Hvor betydningsfulde stundom hans Svar ere! Det er en Lykke, som tidt træffer Galskaben, men som Fornuft og sund Forstand ikke saa heldigen forløses med. Jeg vil forlade ham og flugs tænke paa et Middel til at bringe et Møde i Stand imellem ham og min Datter. — Naadige Prince! jeg tager underdanigst Afsked.

Hamlet.

Du kanst ikke tage Noget fra mig, min Ven! som jeg hellere vil stilles ved, undtagen mit Liv, undtagen mit Liv, undtagen mit Liv!

Polonius.

Lev vel, min ædle Herre!

Hamlet.

De kedsommelige, gamle Narre!

Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Polonius.

I gaaer og søger om Prince Hamlet; der er han.

Rosenkrantz (til Polonius).

Guds Fred, min Herre!

(Polonius gaaer).

Guildenstern.

Min ædle Herre! —

Rosenkrantz.

Min dyrebare Herre! —

Hamlet.

Mine gode Hjertevenner! Hvorlunde lever Du Guildenstern? Ah, Rosenkrantz! I gode Kusse! hvorlunde gaaer det Eder Begge?

Rosenkrantz.

Som Jordens ubetydelige Børn.

Guildenstern.

Ei alt for megen Lykke er vor Lykke;
Vi ere paa Fortunas Hat ei Knappen.

Hamlet.

Dog heller ikke hendes Skosaaler?

Rosenkrantz.

Heller ikke det, ædle Herre!

Hamlet.

Altsaa boer I i Nærheden af hendes Midie, eller i Midpunctet af hendes Ydest.

Guildenstern.

Ja vist, vi ligge i hendes Skød.

Hamlet.

I Fortunas Hemmelighed! Ja, ganske rigtigen; hun er en Skøge. — Hvad Nyt?

Rosenkrantz.

Ingen, min Prince! uden, at Verden er bleven ærlig.

Hamlet.

Saa er Dommedag nær. Men Eders Nyhed er ikke sand. Lad mig spørge Eder om Noget, som angaaer Eder især! Hvori have I, mine gode Venner! forsyndet Eder mod Fortuna, siden hun sender Eder herhid i Fængsel?

Guildenstern.

Fængsel, Herre?

Hamlet.

Danmark er et Fængsel.

Rosenkrantz.

Saa er Verden det ogsaa.

Hamlet.

Et smukt et, hvori der er mange Fangebure, Fangestuer og Huller; Danmark er et af de Værste.

Rosenkrantz.

Det er ikke vor Mening, min Prince!

Hamlet.

Nu vel, saa er det ikke noget Fængsel for Eder; thi der er intet Ondt eller Godt, uden, at Meningen gjør det dertil. For mig er det et Fængsel.

Rosenkrantz.

Nu vel, saa gjør Eders Ærgærrighed det dertil; det er for snævert for Eders Aand.

Hamlet.

O Gud! jeg kunde være indespærret i en Nøddeskal, og anse mig selv som Konge over et uendeligt Rige, naar jeg blot ikke havde Drømme.

Guildenstern.

Og, i Sandhed! disse Drømme ere Ærgærrighed; thi selve den Ærgærriges Grundvæsen er blot Skyggen af en Drøm.

Hamlet.

En Drøm selv er kun en Skygge.

Rosenkrantz.

Rigtigen; og' jeg anseer Ærgærrighedens Egenskab for saa lustagtig og let, at den kun er en Skygges Skygge.

Hamlet.

Saaledes ere vore Tiggere da Legemer, og vore bredskuldrede Helte Tiggernes Skygger? Skulle vi nu ikke gaae til Hoffet? thi jeg kan, min Tro! ikke raisonnere.

Guildenstern og Rosenkrantz.

Vi ville opvarte Dig.

Hamlet.

Det er ikke min Mening. Jeg vil ikke regne Eder iblandt mine øvrige Tjenere; thi — for at tale, som ærlig Mand, med Eder — jeg bliver høist skrækkeligen opvartet. Men, for at blive paa Venskabs slagne Vei — hvad gjøre I i Helsingør?

Rosenkrantz.

Vi ville besøge Dig, min Prince! Det er vort hele Anliggende.

Hamlet.

Jeg er saa tiggefærdig, at jeg er endog fattig paa Tak; men jeg takker Eder, og, i Sandhed, kære Venner! min Tak er endog for dyrt betalt med en Skilling. Har man ikke sendt Bud efter Eder? Eller, ere I komne af egen Tilbøielighed? Er det et frivilligt Besøg? 'Velan, velan! Handler ærligen med mig! Velan, velan! Ja, taler nu!

Guildenstern.

Hvad skulle vi sige, min Prince?

Hamlet.

Alt, hvad I ville — men det maa vedkomme Sagen. Man har kaldet Eder hid; og der er en Slags Bekendelse i Eders Aasyn, som Eders Beskedenhed ikke har List nok til at sætte Sminke paa. Jeg veed, at den gode Konning og Dronning have sendt Bud efter Eder.

Rosenkrantz.

I hvad Hiemeed, min Prince?

Hamlet.

Det maae I lære mig. Men lad mig besværge Eder ved vort Broderskabs Rettigheder, ved vor Ungdoms Sam-

trægtighed, ved vort evigen bevarede Venskabs Forpligtelse, og ved Alt, hvad Dyrebarere en bedre Taler kunde lægge Eder paa Hjertet, værer ærlige og ligefremme imod mig! Har man hidkaldet Eder, eller ikke?

Rosenkrantz (til Guildenstern).

Hvad siger Du?

Hamlet.

Nei, nu har jeg Die med Eder. — Hvis I elske mig, saa holder Intet tilbage for mig!

Guildenstern.

Min Prince! man har hidkaldt os.

Hamlet.

Jeg vil sige Eder, hvorfor; saaledes skal jeg, ved at komme Eder i Forkøbet, befrie Eder for at røbe Hemmeligheden, og Eders Taushed mod Konningen og Dronningen skal ikke fælde en eneste Fjeder. Jeg har i den senere Tid, — men hvorfor, veed jeg ikke, — tabt al min Munterhed, og givet Slip paa alle mine Legemsøvelser; og, i Sandhed! det gaaer saa vidt med mit Tungsind, at denne herlige Bygning, Jorden, synes mig et ufrugtbart Forbjerg; denne ypperlige Thronhimmel, Luften, seer I! denne kække Befæstning, som hænger over os, dette majestætiske Loft, indlagt med gylden Ild — nu, det synes mig ikke at være Andet, end en ful og pestagtig Klynge af Dunster. Hvilket Stykke Arbeid er ikke Menneskет! hvor ædel ved Forstand, hvor uendelig i Evner! i Skikkelse og Bevægelse, hvor udtryksfuld og beundringsværdig! I Handling, hvor lig en Engel! i Tanke, hvor lig en Gud! det Skønneste i Verden; et Mynster blandt Dyrene! Og dog — hvad er denne Quintessents af Støvet for mig? Mand behager mig ikke, — ei heller Qvinde; — skjøndt Eders Smil synes at sige det.

Rosenkrantz.

Min Prince! der var ei saadant Æmne i mine Tanker.

Hamlet.

Hvi lo Du da, da jeg sagde: "Mand behager mig ikke"?

Rosenkrantz.

Jeg tænkte paa, min Prince! hvis Manden ikke behager Dig, hvilket Fastemaaltid Skuespillerne da ville faae hos Dig. Vi indhentede dem underveis, og de komme hid, for at tilbyde Dig sin Tjeneste.

Hamlet.

Han, som spiller Kongen, skal være velkommen; Hans Majestæt skal faae Skat af mig; den kække Ridder skal bruge sit Sværd og Skjold; Elskeren skal ei sukke gratis; den lystige Mand skal ende sin Rolle i Fred; den vittige Lømmel skal faae dem til at lee, hvis Lunger ere ligesaa kildne, som den Brystsyges, og den unge Pige skal tolke sit Hjerte frit, eller ogsaa det rimfrie Vers skal halte afsted for det. Hvad er det for Skuespillere?

Rosenkrantz.

Netop de, Du pleiede at finde saadan Fornøielse ved: Tragoedie-Spillerne fra Staden.

Hamlet.

Hvorlunde gaaer det til, at de reise? Deres faste Opholdssted var jo bedre i begge Henseender, baade hvad Anseelse og Fordel angaaer.

Rosenkrantz.

Jeg formoder, at deres Aftakkelse reiser sig af den nye Forandring.

Hamlet.

Nyde de den samme Agtelse, som de nøde, da jeg var i Staden? Blive de ligesaa meget søgte?

Rosenkrantz.

Nei, det blive de, i Sandhed! ikke.

Hamlet.

Hvoraf kommer det? Blive de dovne?

Rosenkrantz.

Nei, deres Anstrængelse holder samme Skridt, som sædvanligen; men, min Prince! der er kommen en Rede af Børn, smaae Falkeunger, som overskrige Dialog-Skuespillet, og beklappes grueligen for det. Disse ere nu i Moden, og overdøve ved sin Støi saaledes de almindelige Skuepladse, (saalunde kalde de dem), at mangen Mand som bæ-

rer Sværd, er bange for Gaasefjedrene, og tør næppe gaae derhen.

Hamlet.

Hvad! ere de Børn? Hvo underholder dem? Hvorlunde betales de? Ville de ikke blive længere i dette Fag, end deres Syngestemme vil holde sig? Ville de ikke siden sige, dersom de selv vøre op og blive almindelige Skuespillere (hvi ket er høist sandsynligt, naar deres Sager ikke staae sig bedre), at deres Komoedieskrivere skade dem, ved at faae dem til at skrige mod deres eget tilkommende Samfund.

Rosenkrantz.

Der har, min Tro! været Nok at gjøre paa begge Sider, og Folket holder det ikke for Synd, at tirre dem til Strid. Man vilde en lang Tid ikke give Penge for at see et Skuespil, med mindre at Digteren og Skuespillerne fik sine Modstandere ved Haaret deri.

Hamlet.

Er det muligt?

Guildenstern.

O, der er bleven spildt megen Hjerne i disse Krige.

Hamlet.

Løbe Drengene af med Seieren?

Rosenkrantz.

Ja, det gjøre de, min Prince! Herkules selv med Atlas glemmes derover.

Hamlet.

Det er ikke saa selvsomt endda; thi min Fader er nu Konge i Danmark, og de, som pleiede at vrænge Mund ad ham, medens min Fader levede, give nu 20, 40, 50, 100 Ducater for et lille Billed af ham. — Guds Blod! Der stikker Noget meer, end Naturligt, deri, dersom Philosophien blot kunde opdage det.

(Klang af Trompeter indenfor).

Guildenstern.

Der komme Skuespillerne.

Hamlet.

Mine Herrer! I ere velkomne i Helsingør. Giver mig Eders Hænder! Velan da! Complimenter og Ceremonier ere Velkomstens Tilbehør. Lad min Maneer finde Behag for Eders Øine, paa det at ikke Skuespillernes Modtagelse, der, som jeg siger Eder, skal see smuk ud, skal synes at ligne meer en høitidelig Velkomst, end Eder. I ere velkomne; men min Farbroder-Fader og Faster-Moder have bedraget sig.

Guildenstern.

Hvori, min kære Prince?

Hamlet.

Jeg er kun gal ved Nord-Nordvest-Vind. Naar den er sydlig, kender jeg en Falk fra en Haandsaug.

Polonius træder ind.

Polonius.

Guds Fred, mine Herrer!

Hamlet.

Hør Du, Guildenstern! — og Du ogsaa! — en Hører ved hvert Øre: det store Pattebarn, som I see der, er endnu ikke ude af sit Svøb.

Rosenkrantz.

Maaskee han er anden Gang kommen i det; thi man siger: "Gammel Mand er anden Gang Barn."

Hamlet.

Jeg vil spaae, at han kommer, for at fortælle mig Noget om Skuespillerne. — I har Ret, min Herre! I Mandags Morges; da var det, rigtigen!

Polonius.

Min Prince! Jeg har Nyt at fortælle Dig.

Hamlet.

Min Prince! Jeg har Nyt at fortælle Dig. Da Roscius var Skuespiller i Rom—

Polonius.

Skuespillerne ere hidkomne, min Prince!

Hamlet.

Brr! Brr!

Polonius.

Paa min Ære, —

Hamlet.

"Da reed hver Gøgler paa sit Æs:l" —

Polonius.

De bedste Skuespillere af Verden, saavel for Tragoedie, Komoedie, Historie, Pastorale, Pastoral-Komoedie, Historico-Pastorale, Tragico-Historie, Tragico-Komoedie, og regelmæssige Skuespil, som for uregelmæssige Dramer. Seneca kan ikke være for sørgelig, eller Plautus for munter. Saavel for skrevne som improviserte Skuespil ere disse Folk de Eneste, man har.

Hamlet.

"O Jephta, Israels Dommer!" — hvilken Skat havde Du!

Polonius.

Hvilken Skat havde han, min Prince?

Hamlet.

Ih nu! — "En yndig Datter, ingen flere,
"Og som han elsked' saare høit."

Polonius (afsides).

Altid tænker han paa min Datter.

Hamlet.

Har jeg ikke Ret, gamle Jephta?

Polonius.

Dersom Du kalder mig Jephta, min Prince! da har jeg en Datter, som jeg elsker saare høit.

Hamlet.

Nei, det følger ikke.

Polonius.

Hvad følger da, min Prince!

Hamlet.

Ih nu!
"Som Loddet faldt, det gjaldt,"
og saa veed Du:
"Hvad skulde skee, da lod sig see" —
Det første Vers af den aandelige Sang vil sige Dig Mere; thi see! der kommer min Tankestreg.

(Fire eller fem Skuespillere træde ind.)

I ere velkomne, mine Herrer! velkomne Alle! — Det glæder mig, at see Dig vel! — velkomne, mine gode Venner! — O, gamle Ven! Ih nu! Dit Ansigt er blevet skægfrynset, siden jeg sidst saae Dig! Kommer Du, for at tage mig ved Skægget i Dannmark? — Hvad! min unge Dame og Herskerinde! Ved vor Frue! Deres Naade er kommen Himmelen en heel Hæl nærmere, siden jeg saae Dem sidst. Gid Deres Stemme ikke maa være bleven forslidt, som en Guldmynt, der ikke længere er gangbar! — Mine Herrer! I ere Alle velkomne. Vi ville strax i Færd med det, ligesom de franske Falconerere, og flyve efter Alt, hvad vi see. Vi ville strax have en Tale. Kom! giv os en Prøve paa Eders Kunst! kom! en lidenskabelig Tale.

Første Skuespiller.

Hvilken Tale, min Prince!

Hamlet.

Jeg hørte Dig engang fremsige en Tale for mig; men Stykket blev aldrig spillet, eller, om det blev det, ikke over een Gang; thi jeg husker, at det ikke behagede den store Hob; det var Caviar for Mængden; men det var (saadant som jeg hørte det, og Andre, hvis Dom i saadanne Ting var meget ophøiet over min) et ypperligt Skuespil, vel ordnet i Scener, og anlagt med ligesaa megen Natur, som Kunst. Jeg mindes endnu, at En sagde, der var ingen skarpe Ting deri, for at gjøre Æmnet pirrende, ei heller Noget i Stilen, som robede tvungen Zirlighed hos Forfatteren; men han kaldte det en ærlig Methode, ligesaa sund, som behagelig, og meget meer yndig, end pynrelig. Een Tale i det yndede jeg især meget; det var Æneasses Fortælling til Dido, og især det Sted i den, hvor han taler om Priamusses Mord. Hvis den endnu lever i Eders Erindring, saa begynd ved dette Vers! Lad mig see! lad mig see! —

"Den grumme Pyrrhus, lig hyrkanisk Løve," —

det er ikke saaledes; det begynder med Pyrrhus.

"Den grumme Pyrrhus, — han, hvis mørke Rustning,
"Sort, som hans Forsæt, liignede hin Nat,
"Da skjult han laa i rædselsvangre Hest,

"Har nu sin vilde, sorte Krop besmort
"Med rødsomt Blodskjold; nu fra Top til Taa
"Han blusser ganske rød, udsmykket rødsomt
"Med Fædres, Modres, Døttres, Sønners Blod,
"Indbrændt og tørret i de hede Gader,
"Som laane grueligt et Helveds-Lys
"Til deres Konges Mord; igennemglødet
"Af Harm og Ild, indbagt i størknet Blod,
"Med Øine, lig Carfuncler, søger nu
"Den Djævel, Pyrrhus, Oldefaderen,
"Den gamle Priamus." — Bliv Du nu ved!

Polonius.

For Gud! min Prince, godt fremsagt, med en god Tone og god Anstand.

Første Skuespiller.

"Flugs seer han ham,
"Afmægtigt kæmpende mod Grækerne;
"Det gamle Glavind, oprørst mod hans Arm,
"Ei lystrer Bud, men ligger, hvor det falder;
"Ham overlegen, Pyrrhus styrter mod ham,
"Og rasende han slaaer ham;
"Men ved hans Mordsværds Vind og Aandepust
"Den svage Fader faldt. Da Ilium, skondt livløst,
"Lod til at føle Slaget; thi dets Ildtop
"Sig bøied til dets Fod, og med et rødsomt Brag
"Det fængsled' Pyrrhi Øre; thi, o! see hans Sværd,
"Som daled' ned paa Priams melkehvide Hoved,
"Stod ret, som var det naglet fast i Luften.
"Nu, som en malet Tiger, Pyrrhus stod,
"Og, raadvild mellem Villie og Daad,
"Han Intet gjorde.
"Men, som vi ofte see, imod et Uveir
"Stilhed i Himmelen; Skyhæren slaaer,
"Den bolde Vind er taus; den dybe Jord
"Er tyst, som Døden; flugs en rødsom Torden
"Igennem Luften gaaer; saa Hevnen Pyrrhus
"Op af hans Hvile til ny Bloddaad vækker.
"Og aldrig faldt Cyclopens Hammerslag

"Paa Marses Skjold, for Evigheden smeddet,
"Med mindre Harm, end Pyrrhi røde Sværd
"Nu faldt paa Priamus.
"Bort, bort, Fortuna, Skøge! Alle Guder!
"Ved fælleds Raad berøver hende Vælden!
"Bræk Eger, Felger ud af hendes Hjul,
"Og rul det runde Nav'r fra Him'lens Bjerg
"Til Djævles Afgrund ned!

Polonius.

Det er alt for langt!

Hamlet.

Det skal til Barbereren tillige med Dit Skæg. — Jeg beder Dig, bliv ved! Han vil have noget Lystigt, eller noget Vellystigt; ellers sover han. — Videre! lad os komme til Hecuba!

Første Skuespiller.

"Men Vee Enhver,
"Som havde seet den sluskevorne Dronning hist —

Hamlet.

Den sluskevorne Dronning?

Polonius.

Det er godt; sluskevorne Dronning, er godt.

Første Skuespiller.

"Barfodet løbende at true Flammer
"Med svage Taarer; med et Klæde om hint Hoved,
"Hvor Diademet nyligt stod; i Stedet for
"En Høitidsklædning om de magre Lænder,
"Af fordums Barnefødsler svækkede,
"Et Lagen, grebet midt i Frygtens Uro,
"Hvo dette havde seet, han vilde med
"En Tunge, gennemblødt i Gift, raabt Oprør
"Mod Lykkens Rige; men, hvis Guderne
"Selv havde skuet hende, da hun saae, at Pyrrhus
"For Ondskabs Moro sønderhugged' hendes
"Høitelskte Husbonds Lemmer med sit Sværd,
"Det pludselige Skrig, hvori hun da brast ud,
"(Med mindre dødelige Ting dem ei kan røre)
"Det havde udslukt Himmelsines Ild
"I Taarens Mælkedrig, og smeltet Guders Hjerter."

Polonius.

See, om han ikke har skiftet Farve, og har Taarer i sine Øine! —
Lad os ikke faae Mere, min Kære!

Hamlet.

Det er godt. Jeg vil snart have Dig til at fremsige mig det Øvrige deraf. Min gode Herre! Vilst Du sørge for, at Skuespillerne bevertes godt? Hører Du? Lad dem blive godt behandlede! Thi de ere Tidens Indbegreb og korte Krønker. Det vilde være bedre for Dig, at have en slet Gravskrivt efter Din Død, end deres onde Omtale, me'ns Du lever.

Polonius.

Min Herre! jeg vil behandle dem, som de fortjene.

Hamlet.

Jh, for Pokker, Menneske! meget bedre. Behandl ethvert Menneske, som han fortjener! og hvo slipper da for Pisken? Behandl dem efter Din egen Ære og Værdighed! Jo mindre de fortjene, jo mere Fortjeneste er der i Din Godhed. — Før dem ind!

Polonius.

Kommer, mine Herrer!

Hamlet.

Følger ham, Venner! I Morgen ville vi høre et Skuespil. — Hør, min gamle Ven! kanst Du spille Gonzagos Mord?

Første Skuespiller.

Ja, min Prince!

Hamlet.

Vi ville have det i Morgen Aften. Du kunde vel til Nød lære udenad en Tale paa en 12 *à* 16 Linier, som jeg vil nedskrive og sætte ind deri? Kunde Du ikke?

Første Skuespiller.

Jo, min Prince!

Hamlet.

Meget vel. — Følger med denne Herre der, og lader mig see, at I ikke gjøre Nar ad ham! (Polonius og Skuespillerne gaae). Mine gode Venner! (til Ro-

senkrantz og Guildenstern). Jeg vil forlade Eder til i Aften; I ere velkomne i Helsingør.

Rosenkrantz.

Vel, min Prince!

(Rosenkrantz og Guildenstern gaae).

Hamlet.

Saa! Gud med Eder være! — Nu er jeg
Alene da.
O, hvilken usel Træl og Niding er ei jeg!
Er det ei mageløst, hin Skuespiller kunde,
Blot i et Digt, en Lidenskabens Drøm,
Sin Sjæl saa tvinge efter eget Indfald,
At alt hans Aasyn blegned' ved dens Gæren?
Graad var i Øiet, Vanvid i hans Ansigt,
Hans Stemme brudt, hans hele Adfærd læmpet
Med Minespil til Tankerne? Alt det for Intet?
For Hecuba!
Hvad er ham Hecuba, og han for hende,
At Taarer han for hende skulde fælde?
Hvad vilde han vel gjøre, hvis han havde
Min Grund og min Opfordring til Sindsoprør?
I Graad han vilde Skuepladsen drukne,
Med rædsom Tale kløve Folkets Øre,
Afsindig gjøre Synden, bleg af Angest Uskyld,
Forfærde den Uvidende, og, ja, i Sandhed!
Forbanse Øren, Øine! —
Nu jeg,
En dorsk og søvnig Slyngel, kryber om,
Som Drømmer, svangres ikke af min Sag,
Kan Intet sige, Intet for en Konge,
Hvis Eiendom, hvis dyrebare Liv
Blev skændigt ødelagt! Er jeg en Feig?
Hvo kalder Niding mig? Hvo kløver vel min Skal?
Afrusker Skægget mig, og kaster i mit Ansigt?
Hvo kniber mig i Næsen? Hvo tør vove
At skelde mig med al sin Lungekraft en Løgnhals?
Hvo tør vel det?
Ha!

Jh nu, jeg taalte det! thi jeg, i Sandhed!
Maa have Duens Sind, og vel paa Galde Mangel
Til at forbitres over Vold! thi ellers
Jeg havde fedet alle Landets Ravne
Alt med din Nidings Aadsel. Grumme, geile Skurk!
Du ynk- og samvidsløse, trædske, lystne Skurk!
O, hvilken Æsel er jeg! Det er herligt,
At jeg, Søn af en elsket, myrdet Fader,
Til Hevn af Himmel og af Helvede opegget,
Skal, Skøgen lig, med Ord mit Hjerte lette,
Og falde til at bande, lig en Kokketøs,
En Hvermandshore!
Fy! Fy! Vær virksom, Hjerne! Hm! man siger,
At Skyldige, ime'ns de sadde ved
Et Skuespil, saalunde før blev' trufne
I Sjælens Inderste af selve Scenens Kunst,
At moren de sin Nidingsdaad bekendte;
Thi Mord, skønt det ei Tunge har, vil tale
Med høist vidunderligt Organ. — Ja, de
Skal spille Noget, ligt min Faders Mord,
For Kongingen. Jeg paa hans Blik vil agte,
Ransage ham i Hjertet; hvis han blinker,
Saa veed jeg Vei. Den Aand, som jeg har seet,
Kan være Djævelen, og Djævelen har Magt
Til at forgumme sig i yndig Skikkelse;
Maaskee han og min Svaghed og mit Tungsind
(Da han har stor Magt over slige Sjæle)
Til min Fordømmelse vil bruge; jeg
En bedre Grund behøver. Dette Skuespil
Er det, hvori min Kongings Samvid jeg
Vil fange.

(han gaaer).

Tredie Act.

Første Scene.

Sal i Kongeborgen.

Kongen, Dronningen, Polonius, Ophelia, Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Kongen.

Og nu I ved Samtalens Vending ei
Ud af ham, hvi han tyer til sligt et Vanvid,
Og grusomt al sin skønne Tid forbitrer
Ved stormende og frygtelig Afsindighed?

Rosenkrantz.

Han tilstaaer, han vanvittig føler sig;
Men ingenlunde vil han nævne Grunden.

Guildenstern.

Ei heller var han villig til at speides;
Han strar med listigt Vanvid dreied' af
Hver Gang, vi vilde faae ham til at skrifte
Sin sande Tilstand.

Dronningen.

Modtog han Eder godt?

Rosenkrantz.

Ret, som en venlig Herre.

Guildenstern.

Dog paa sit Sind han gjorde megen Vold.

Rosenkrantz.

Med Spørgsmaal var han karrig; naar vi spørgte ham,
Høist gavmild med at svare.

Dronningen.

Har I ei fristet ham til nogen Tidsfordriv?

Rosenkrantz.

Det traf sig netop, Dronning! at vi mødte
Et Skuespillerselskab paa vor Vei;

Om det vi taled' til ham, og der saaes
Et Glimt af Fryd hos ham ved dette Budskab.
De ere her ved Hoffet, og jeg troer,
De have alt Befaling til at spille
I Aften for ham.

Polonius.

Det er ganske sandt;
Han bad mig bede Eders Majestæter,
At see og høre denne Ting.

Kongen.

Ja, meget gerne; det fornøier mig,
At see ham stemt saalunde.
I gode Herrer! skærper endnu een Gang
Hans Forsæt, og forøger ret hans Smag
Paa disse Glæder!

Rosenkrantz.

Det skulle vi, min Konning!
(Rosenkrantz og Guildenstern gaae).

Kongen.

Elskte Gertrud, ogsaa Du forlade os!
Thi vi har hemmeligen kaldet Hamlet hid,
Paa det han her, som af en Hendelse,
Ophelia kan møde.
Jeg selv og hendes Fader, lovlige
Spioner, ville kaare os en Plads,
Hvor vi, usete, see, og frit kan dømme
Om deres Møde, og da slutte af hans Adfærd,
Om han af Elskovs Kummer eller ikke
Saalunde lider.

Dronningen.

Jeg Dig adlyde skal.
Hvad angaaer Dig, Ophelia! jeg ønsker,
Din yndefulde Skønhed maatte være
Den lykkelige Grund til Hamlets Vanvid;
Saa haaber jeg, at Dine Dyder ville
Paa rigtig Vei tilbage føre ham
Til Begges Ære.

Ophelia.

Gid de maae, min Dronning!

(Dronningen gaaer).

Polonius.

Gaa did, Ophelia! — Vil Eders Naade nu,
Gaae vi paa Plads — (til Ophelia) Læs Du i denne Bog!
Sligt Skin af Sysſel skal en Skingrund være for,
At Du eſt ene. — Tidt vi synde heri, —
Det see vi alt for tidt — med Andagts Ansigt
Og med Gudsfrygts Mine Djævelen masqueres.

Kongen (afſides).

O, alt for sandt! Hvor hvas
En Snært hans Ord mit Samvid give!
Ei Skuegens Kind, ved Malerkunst forſkønnet,
Er under Sminken, som den smykker, styggere,
End mix Daad under mine Sminke-Ord;
O svare Byrde!

Polonius.

Jeg hører ham; til Side, Herre Konning!

(Kongen og Polonius gaae).

Hamlet træder ind.

At være, eller ei, Spørgsmaalet er; —
Om det er Sjælen værdigst, at den taaler
Den vilde Skæbnes Slyngekaſt og Pileſkud,
Eyd heller væbner sig mod Sorgers Hav,
Og ved en Modstand ender dem? — At døe, — at sove, —
Ei Mere; — og ved Søvn, at troe, vi ende
Den Hjertekval, de tusind' Lidelser,
Som Kød er Arving til — det er et Maal,
Vi maae andægtigt ønske os. — Døe; — sove, —
At sove! — muligt drømme; — ja, det Knuden er;
Thi Drømme, som i Dødens Søvn tør komme,
Naar vi vort Ankertong afryſtet have,
De maae os standse; det er Tanken just,
Som Sorgens Liv saa langt forlænger;
Thi hvo bar Tidens Piſkeſlag og Spot,
En Undertrykkers Hevn og Hovmods Haan,

Foragtet Elskovs Kvide, Lovens Nølen,
Stolthed af Embedsmænd, og Spark, som stille
Fortjeneste af Ufortjente tager,
Naar selv han Rolighed sig kunde skaffe
Blot med en Syl? Hvo vilde Byrder slæbe,
Og stønne, svede under Livets Tyngde,
Naar ei' en Gru for Noget efter Døden, —
Det ei opdag'de Rige, fra hvis Grænse
Ei Vandrer vandrer hjem, forvirred' Villien,
Saa at vi taale før den Ond, vi have,
End flye til andre, som vi ikke kende?
Saa gjør Samvittighed os Alle feige,
Og saa Beslutningens medfødte Rødme
Henskranter i det blege Overlæg;
Og Foretagender af Marv og Vegt
Ved denne Tanke vende sine Strømme,
Og tabe Navn af Handling. — Stille Du! —
Ophelia, den Fagre! — Ungmø, indslut
I Dine Bønner alle mine Synder!

Ophelia.

Min ædle Prince! hvorlunde har Du levet
I disse mange Dage?

Hamlet.

Jeg ydmygst takker Dig; ret godt.

Ophelia.

Min Prince! Jeg har Erindringstegn fra Dig,
Jeg længe ønsked' at tilbagegive Dig.
Jeg beder, tag dem nu!

Hamlet.

Nei, nei;
Jeg gav Dig aldrig Noget.

Ophelia.

Min høie Prince! Du vedst ret vel, Du gavst dem,
Og med dem Ord, som aandede saa sødt,
At Tingene blev' derved rigere;
Tag dem igjen, da hines Duft er svunden!
For ædel Sjæl rig Gave fattig vorder,

Naar Giveren uvenlig bliver. Der, Min ædle Prince!

Hamlet.

Ha! ha! est Du dydig?

Ophelia.

Min Prince!

Hamlet.

Est fager Du?

Ophelia.

Hvad mener vel Din Høihed?

Hamlet.

At, hvis Du est dydig og fager, skulde Du ei tillade Din Dyd at have nogen Omgang med Din Fagerhed.

Ophelia.

Kan Fagerhed, min Prince! have bedre Omgang, end med Dyden?

Hamlet.

Ja, i Sandhed; thi Fagerhedens Magt vil snarere forvandle Dyden fra, hvad den er, til en Koblerske, end Dydens Kraft kan omskabe Fagerheden til sit Billed; dette var en Gang et Paradox; men nu stadfæster Tiden det. Jeg elskede Dig en Gang.

Ophelia.

I Sandhed, min Prince! Du bragte mig til at troe det.

Hamlet.

Du skulde ikke have troet mig; thi Dyden kan ikke indpodes i vor gamle Stamme saalunde, at vi jo beholde en Smag deraf; jeg elskede Dig ikke.

Ophelia.

Des meer skuffedes jeg.

Hamlet.

Gaa i et Nonnekloster! Hvi vilst Du være Moder til Syndere? Jeg er selv en Smule dydig, og dog kunde jeg anklage mig selv for saadanne Ting, at det var bedre, min Moder ikke havde født mig; jeg er meget stolt, hevngærrig, æresyg; jeg har flere Forbrydelser rede paa mit Vink, end jeg har Tanker til at iføre dem, Indbildningskraft til

at give dem Skikkelse, eller Tid til at udføre dem i. Hvad skulle saadanne Karle, som jeg, kravle her mellem Jord og Himmel for? Vi ere Nærkeskurke Alle. Tro Ingen af os! Gaa Din Vei til et Nonnekloster! Hvor er Din Fader?

Ophelia.

Hjemme, min Prince!

Hamlet.

Lad Dørene lukkes i Laas for ham, for at han ikke skal spille Nar, uden i sit eget Huus! Farvel!

Ophelia.

O naaderige Himle, hjælper ham!

Hamlet.

Dersom Du gifter Dig, saa vil jeg give Dig denne Forbandelse til Medgift: Vær saa kysk, som Is, saa ren, som Snee! Du skal dog ikke undgaae Bagvaskelse. Pak Dig i et Nonnekloster! Farvel! Eller, hvis Du endeligen vil gifte, saa egt en Daare! thi kloge Mænd vide ret godt, hvilke Uhyrer I gjøre dem til. Gaa i et Nonnekloster, og det hurtigen! Farvel!

Ophelia.

Himmelske Magter, bringer ham igjen til sig selv!

Hamlet.

Jeg har ogsaa hørt tale Nok om Eders Malerier; Gud har givet Jer eet Ansigt, og I gjøre Eder selv et Andet. I hoppe, I trippe, I læspe, I forvrakle Guds Skabninger, og kalde Eders Letfærdighed Uvidenhed. Væk med det! jeg vil ikke vide Mere af det; det har gjort mig gal. Jeg siger, vi ville ikke have flere Ægteskaber; de, som ere allerede gifte, skulle Alle leve — Een undtagen; de Øvrige skulle forblive, som de ere. I et Nonnekloster! Gaa!

(Hamlet gaaer).

Ophelia.

O! hvilken ædel Sjæl er her omstyrtet!
Hofmandens Øie, og den Lærdes Tunge,
Og Heltens Sværd!
Det fagre Riges Haab og Rosenknop,
Hint Høflighedens Speil, en dannet Adfærds Mønster,
Af hver Bestuer den Bestuede!

Alt — Alt er sjunket nu! og jeg blandt Qvinder
Den mest Nedslagne og Ulykkelige,
Som sugede hans Læpers honningsøde Vellyd,
Seer nu hin ædle, mægtige Fornuft
Forstemt, lig brustne Sølverklokkers Toner,
Hint mageløse Billed, Ungdoms-Blomsten,
Ved Sværmeri henvisnet. Vee mig! Vee!
Som saae, hvad jeg har seet, og seer, hvad jeg maa see!

Kongen og Polonius komme tilbage.

Kongen.

Elskov! — Nei, didhen pege ei hans Følelser;
Ei heller var hans Tale, skjøndt lidt vild,
Lig Galskab. — Der er Noget i hans Sjæl,
Hans Tungsind ruger over, og jeg frygter,
At farligt vil dets Fosters Udbrud vorde.
At forebygge Sligt, jeg har i Hast
Besluttet, han skal ile flugs til England,
At æske vor tilbageholdne Skat.
Maaskee vil' Havet og de fjerne Lande
Ved stedse nye Optrin heelt oprykke
Det, som har skaaet Rødder i hans Hjerte,
Hvorover ideligt hans Hjerne grubler,
Og som ham ganske skaber om. Hvad troer Du?

Polonius.

Det vil jo lykkes: Men jeg troer alligevel,
At Kilden til hans Kummer udsprang fra
Foragtet Elskov. — Nu, Ophelia?
Du har ei nødigt, at fortælle os,
Hvad Princen Hamlet sagde; vi Alt hørte. —
Gjør, som bedst Dig tykkes, Herre Konning!
Men, synes Dig, saa efter Skuespillet
Lad Dronningen, hans Moder, ene med ham,
Formaae ham til sin Kummers Grund at sige!
Lad hende snakke ud af Posen rent!
Og jeg vil tage Plads, hvis Du tillader,
Saaledes, at jeg høre kan hvert Ord.

at give dem Skikkelse, eller Tid til at udføre dem i. Hvad skulle saadanne Karle, som jeg, kravle her mellem Jord og Himmel for? Vi ere Nærkefurke Alle. Tro Ingen af os! Gaa Din Vei til et Nonnekloster! Hvor er Din Fader?

Ophelia.

Hjemme, min Prince!

Hamlet.

Lad Dørene lukkes i Laas for ham, for at han ikke skal spille Nar, uden i sit eget Huus! Farvel!

Ophelia.

O naaderige Himle, hjælper ham!

Hamlet.

Dersom Du gifter Dig, saa vil jeg give Dig denne Forbandelse til Medgift: Vær saa kyst, som Is, saa ren, som Snee! Du skal dog ikke undgaae Bagvaskelse. Pak Dig i et Nonnekloster! Farvel! Eller, hvis Du endeligen vil gifte, saa egt en Daare! thi kloge Mænd vide ret godt, hvilke Uhyrer I gjøre dem til. Gaa i et Nonnekloster, og det hurtigen! Farvel!

Ophelia.

Himmelske Magter, bringer ham igjen til sig selv!

Hamlet.

Jeg har ogsaa hørt tale Nok om Eders Malerier; Gud har givet Jer eet Ansigt, og I gjøre Eder selv et Andet. I hoppe, I trippe, I læspe, I forgvakle Guds Skabninger, og kalde Eders Letfærdighed Uvidenhed. Væk med det! jeg vil ikke vide Mere af det; det har gjort mig gal. Jeg siger, vi ville ikke have flere Ægteskaber; de, som ere allerede gifte, skulle Alle leve — Een undtagen; de Øvrige skulle forblive, som de ere. I et Nonnekloster! Gaa!

(Hamlet gaaer).

Ophelia.

O! hvilken ædel Sjæl er her omstyrtet!
Hofmandens Øie, og den Lærdes Tunge,
Og Heltens Sværd!
Det fagre Riges Haab og Rosenknop,
Hint Høflighedens Speil, en dannet Adfærds Mynster,
Af hver Bestuer den Bestuede!

Alt — Alt er sjunket nu! og jeg blandt Qvinder
Den mest Nedslagne og Ulykkelige,
Som sugede hans Løvters honningsøde Vellyd,
Seer nu hin ædle, mægtige Fornuft
Forstemt, lig brustne Sølverklokkers Toner,
Hint mageløse Billed, Ungdoms-Blomsten,
Ved Sværmeri henvisnet. Vee mig! Vee!
Som saae, hvad jeg har seet, og seer, hvad jeg maa see!

Kongen og Polonius komme tilbage.

Kongen.

Elskov! — Nei, didhen pege ei hans Følelser;
Ei heller var hans Tale, skjøndt lidt vild,
Lig Galskab. — Der er Noget i hans Sjæl,
Hans Tungsind ruger over, og jeg frygter,
At farligt vil dets Fosters Udbrud vorde.
At forebygge Sligt, jeg har i Hast
Besluttet, han skal ile flugs til England,
At æske vor tilbageholdne Skat.
Maaskee vil' Havet og de fjerne Lande
Ved stedse nye Optrin heelt oprykke
Det, som har slaaet Rødder i hans Hjerte,
Hvorover ideligt hans Hjerne grubler,
Og som ham ganske skaber om. Hvad troer Du?

Polonius.

Det vil nok lykkes. Men jeg troer alligevel,
At Kilden til hans Kummer udsprang fra
Foragtet Elskov. — Nu, Ophelia?
Du har ei nødigt, at fortælle os,
Hvad Princen Hamlet sagde; vi Alt hørte. —
Gjør, som bedst Dig tykkes, Herre Konning!
Men, synes Dig, saa efter Skuespillet
Lad Dronningen, hans Moder, ene med ham,
Formaae ham til sin Kummers Grund at sige!
Lad hende snakke ud af Posen reent!
Og jeg vil tage Plads, hvis Du tillader,
Saaledes, at jeg høre kan hvert Ord.

Udforsker kun ham ei, saa send til England ham,
Eller indpær ham, hvor det Din Viisdom
Bedst tykkes!

Kongen.

Velan! det skee da saa!
Vanvid hos Store bør ei ubevogtet gaae.

(de gaae).

Anden Scene.

En Sal i Kongeborgen.

Hamlet og nogle Skuespillere, træde ind.

Hamlet.

Jeg beder Dig, at Du lader Talen flyde let hen ad Tungen saaledes, som jeg har fremsagt den for dig; thi, dersom Du støder den ud af Munden, som mange af vore Skuespillere gjøre, saa vilde jeg ligesaa gerne have, at Vægteren skulde udraabe mine Vers. Saug heller ikke Luften for meget med Din Haand! saaledes! men behandl al Ting paa en sindig Maade! thi i selve Strømmen, Stormen, og (saa at sige) Hvirvelvinden af Din Lidenskab maa Du søge og finde et vist Maadehold, som kan forsønne den. O, det skurrer mig lige ind i Sjælen, at høre en bredskuldret Karl med en Perruque paa Hovedet rive en Lidenskab i Stumper, ja! i lutter Pjalter, for at splitte de simple Parterristers Øren, som for største Delen ikke have Sans for Andet, end sandsesløse Pantomimer og Spectacle-Stykker. Jeg kunde lade saadan en Karl stryges til Kagen, fordi han overskraaler en Jesabelle. Det er at herodisere værre, end den bistre Herodes. Jeg beder Dig, undgaa det!

Første Skuespiller.

For det indestaaer jeg Din Høihed.

Hamlet.

Vær ikke heller alt for spagfærdig, men lad Din egen Forstand være Din Læremæster! Indret Spillet efter Ordet, og Ordet efter Spillet, og pas nøie paa, at Du ikke over-

skrider den maadeholdne Natur! thi al saadan Overdrivelse er imod Skuespilkunstens Hensigt, hvis Formaal, baade i sin Begyndelse og nu, var og er: at holde, saa at sige, Speilet op for Naturen, at vise Dyden dens egne Ansigtstræk, Lasten dens eget Billed, og selve Tidsalderen og Tidens Legem dens Skikkelse og Aftryk. Nu kan dette overdrevne eller matte Spil, skjønt det bringer den Ukyndige til at lee, ikke Andet, end faae den Fornuftige til at ærgre sig, og een saadan Mands Dom bør, i Dine Tanker, veie meer, end et heelt Skuespilhuus af hine Andre. O! der er Skuespillere, som jeg har seet spille, — og hørt Andre rose, og det høiligen, som — for ikke at sige noget Haardere — hverken talede, som Christne, gik som Christne, Hedninger eller Mennesker, og som saaledes blæste sig op og brølede, at jeg tænkte, nogle af Naturens Bønhaser havde gjort Mennesker, og gjort dem paa Fuskerviis; saa afskyeligen efterlignede de det Menneskelige.

Første Skuespiller.

Jeg haaber, vi have ændret det temmeligen godt hos os.

Hamlet.

O, I maae aldeles ændre det. Og lad dem, som spille Eders Bajazzer, ikke sige Mere, end der staaer skrevet for dem. Thi der er dem iblandt dem, som pleie selv at lee, for at faae en Klynge af tomhovedede Tilskuere til at lee med, skjønt netop paa den Tid en væsentlig Del af Skuespillet gjør Krav paa vor Eftertanke! det er nedertrægtigt og vidner om den ynkeligste Lyst til at gjøre Opsigt hos den Nar, som bruger det. Gaaer, gjører Eder færdige!

(Skuespillerne gaae).

Polonius, Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Nu, min ædle Herre? Vil Kongen høre dette Stykke Arbeid?

Polonius.

Ja, og Dronningen med, og det strax.

Hamlet.

Beed Skuespillerne skynde sig!

(Polonius gaaer).

Ville I To hjælpe til at skynde paa dem?

Rosenkrantz og Guildenstern.

Ja, ædle Herre!

(Rosenkrantz og Guildenstern gaae).

Hamlet.

Holla, Horatio!

Horatio træder ind.

Horatio.

Her til Din Tjeneste, min gode Prince!

Hamlet.

Du est den Ædleste af alle Mænd,
Mit Samkvem parred' med mig, min Horatio!

Horatio.

O, min kære Prince! —

Hamlet.

Nei, tro ei, at jeg smigrer!
Thi hvad Befordring kan af Dig jeg haabe,
Hvis hele Rigdom er Din lyse Aand,
Til at bespise og at klæde Dig?
Hvi skulde vi vel smigre Armmod? — Nei,
Lad sledske Tunger slikke Dumheds Pragt,
Og boie ydmygen det myge Knæled,
Hvor Fordel følger Kryberi! — O, hør mig!
Fra den Tid, da min dyrekøbte Sjæl fik Ret
At kaare, og var mægtig mellem Mænd
At skjelne, kaared' den Dig for sig selv;
Thi Du varst, me'ns Du al Ting leedst, som En,
Der lider ingen Ting; en Mand, som tog
Mod Skæbnens Puf og Gaver lige glad;
Og salig den, hvis Blod og Dømmekraft
Er' saa vel blanded', at han tjener ei
Fortunas Finger, som en Fløite, til
At trykke paa hvad Klap, det hende lyster!
Giv mig den Mand, som er ei Lidenskabens Træl!
Og jeg ham bærer i mit Hjertekammer,
Ja! i mit Hjertes Hjerte, hvor jeg bær' Dig. —
Men alt for Meget herom! Kongen seer
Et Skuespil i Aften; eet Sted deri
Eter Lighed har med hin Omstændighed,

Jeg har fortalt Dig ved min Faders Død;
Jeg beder, naar Du seer hint Optrin gaae,
Da agt paa Kongen med Din hele Sjæls
Skarpsindighed! I Fald, hans Londoms-Brøde
Ei kryber frem af Hulen ved en Tale,
Er det en Aand fra Hel, som vi har skuet,
Og min Indbildningskraft er da saa ful,
Som Vulcans Ambolt. Agt kun noie paa ham!
Jeg nagler til hans Ansigt mine Øine;
Derpaa vil' vi forene vore Tanker,
Og om haus Adfærd dømme.

Horatio.

Vel, min Prince!
I Fald, han under Skuespillet stjæler,
Og, robes ei, jeg vil betale Skaden.

Hamlet.

Der komme de til Skuespillet alt;
Nu maa jeg være yrkesløs. — Tag Plads!

Den danske Marche Trompetklang. Kongen, Dronningen, Polonius, Ophelia, Rosenkranz, Guildenstern og Andre træde ind.

Kongen.

Hvorlunde lever vor Frænde, Hamlet?

Hamlet.

Upperligt, min Tro! af Camelions-Retten; jeg spiser Luft; jeg stoppes med Løfter. Du kanst ei saalunde mæste Capuner.

Kongen.

Jeg har Intet at gjøre med dette Svar; disse Ord ere ei mine.

Hamlet.

Nei, heller ikke mine nu. Min ædle Herre! (til Polonius) Du spillede jo en Gang paa Høischolen, siger Du?

Polonius.

Det gjorde jeg, min Prince! og blev anseet for en god Skuespiller.

Hamlet.

Og hvad spillede Du da?

Polonius.

Jeg spillede Julius Cæsar; jeg blev dræbt paa Capitolium; Brutus dræbte mig.

Hamlet.

Det var brutalt af ham, at dræbe saadan en capital Kalv der. — Ere Skuespillerne færdige?

Rosenkrantz.

Ja, min Prince! de vente paa Dit Bud.

Dronningen.

Kom hid, min kære Hamlet! sid hos mig!

Hamlet.

Nei, gode Moder! her er stærkere trækkende Metal.

Polonius (til Kongen).

Aha! mærker Du det?

Hamlet.

Frøken! maa jeg ligge i Dit Skød?

(han lægger sig ved Ophelias Fødder).

Ophelia.

Nei, min Prince!

Hamlet.

Jeg mener, mit Hoved paa Dit Skød.

Ophelia.

Ja, min Prince!

Hamlet.

Tænkte Du, jeg forstod noget Utugtigt derved?

Ophelia.

Jeg tænker ingen Ting, min Prince!

Hamlet.

Det er en skøn Tanke, at ligge mellem en Ungmøes Laar.

Ophelia.

Hvad er skønt, min Prince?

Hamlet.

Ingen Ting.

Ophelia.

Du er lystig, min Prince!

Hamlet.

O, den eneste lystige Fyr! Hvad Andet skulde man vel gjøre, end være lystig? thi seer Du hvor munter min Moder seer ud! og det er endnu ikke to Timer, siden min Fader døede.

Ophelia.

Jo, det er to Gange to Maaneder siden, min Prince!

Hamlet.

Saa længe? Nu, saa lad Djævelen bære Sort; for jeg vil have mig en Zobeldragt. — O I Himle! at døe for to Maaneder siden, og ikke være glemt endnu; saa kan man jo have Haab om, at en stor Mands Erindring kan overleve hans Liv et halvt Aar. Men, ved vor hellige Jomfru! saa maa han bygge Kirker; ellers maa han finde sig i, at man tænker ligesaa lidt paa ham, som paa den stakkels Kæphest, hvis Gravskrivt lyder saalunde:

"O vee! O vee!
"Den stakkels Kæphest er nu glemt."

Trompetklang. Derpaa en Pantomime.

En Konge og en Dronning træde ind meget kærligt; Dronningen omfavner ham, og han hende. Hun knæler, og gjør ham høitidelige Forsikringer. Han løfter hende op, og bøier sit Hoved ned paa hendes Hals; han lægger sig derpaa ned paa en Blomsterbæi; da hun seer, at han er falden i Søvn, forlader hun ham. Strax kommer en Karl ind, tager hans Krone af, kysser den, gyder Gift i Kongens Øre, og gaaer. Dronningen kommer igjen, finder Kongen død, og udtrykker heftig Sorg ved sit Minespil. Giftblanderen kommer ind igjen med to à tre stumme Personer, og synes at sørge med hende. Liget bæres bort. Giftblanderen beiler til Dronningen med Gaver. Hun synes at vise Afsky og Uvillighed en lang Tid; men endeligen tager hun imod hans Kærlighed.

(De gaae).

Ophelia.

Hvad betyder dette, min Prince?

Hamlet.

For Pokker! Det er Ugudelighed i Løndom; det betyder Ulykke.

Ophelia.

Maaskee denne Pantomime udtrykker Skuespillets Indhold?

Prologus træder frem.

Hamlet.

Det ville vi erfare af denne Karl; Skuespillerne kunne ikke bevare Hemmeligheder; de maae fortælle al Ting.

Ophelia.

Vil han sige os, hvad dette Mimespil betydede!

Hamlet.

Ja, og ethvert Mimespil, som Du vil spille med ham. Skam Dig ikke ved at gjøre Miner ad ham! ham vil ikke skamme sig ved at sige Dig, hvad de betyde.

Prologus.

For os og for vort Sørgespil,
Vi om Jer Ydest bede vil';
Med Taalmod hører og seer til!

Hamlet.

Er dette en Prolog, eller et Tankerim til at sætte i en Ring?

Ophelia.

Den er kort, min Prince!

Hamlet.

Som Qvinde-Elskov.

En Konge og en Dronning træde frem.

Kongen i Skuespillet.

Alt tred've Gange Phoebi Solvogn foer
Omkring det salte Hav og runde Jord;
Tolv Gange tred've Maaner ny' opstode,
Og straaled' borget Glans omkring vor Klode,
Fra første Dag, vort skjønne Elskovs-Baand
Samknytted' Sjæl med Sjæl, og Haand med Haand.

Dronningen i Skuespillet.

Saa tidt gid Sol og Maane end omvende,
Og see vor Sjæl af samme Lue brænde!
Men, Vee mig! Vee! i sidst henrundne Aar
En mægtig Sygdom Eders Kraft nedslaaer!

Det ængster mig. Dog, lad end Angst mig plage,
Min Konning derfor ikke maa forsage:
Thi Qvindens Angst er Qvindens Elskov lig;
Hun elsker stærkt, og stærkt hun ængster sig;
Hun saare frygter, eller Frygt ei kender;
Hun elsker ikke, eller og hun brænder.
Jeg har min Elskov viist i Daad og Ord,
Og, som min Elskov, saa min Frygt er stor.
Er Elskov stor, ved mindste Tvivl vi grue,
Og mægtig Angst jo røber mægtig Lue.

Kongen i Skuespillet.

Snart, Elskte! snart min Helsots-Time slaaer;
Min Aands, mit Legems Styrke brat forgaaer;
Du i den skønne Verden staaer tilbage,
Lykkalig, agtet; og maaskee en Mage,
Saa huld, som jeg—

Dronningen i Skuespillet.

O ti, min Elskte! ti!
Slig Elskov er et fult Forræderi;
Den anden Egtemands jeg aldrig vorder;
Hvo Anden egted', var sin Førstes Morder!

Hamlet.

Det er Malurt.

Dronningen i Skuespillet.

Hvo anden Gang betræder denne Vei,
Den driver lav Bevæggrund, Elskov ei.
Jeg anden Gang min første Mage dræber,
Naar anden Mage kysser mine Læber.

Kongen i Skuespillet.

Fra Hjertet — troer jeg — strømme Din Ord;
Men tidt vi bryde, hvad vi nyligt svor'.
Forsættet vor Erindrings Træl kun bliver,
Dets Fødsel Ild, ei Varighed det giver.
Det ligner Frugt, som, umod, sidder fast,
Men, naar den modnes, falder af i Hast.
Det er nødvendigt, at vi maae forgette,
Os at betale, hvad vi os forjette.
Hvert Forsæt, som i Lidenskab er fød,

Døer bort, saa snart hin Lidenskab er død.
Hver Sorg og Fryd, som blussende vi skue,
Udslukker sin Bestutning med sin Lue.
Hvor Fryd mest jubler, Sorg har skarpest Braad,
Smaating gjør' Graad til Smil, og Smil til Graad.
Alt vexler her, og Selvsomt ei mig tykkes,
Om Elskovs Sol gaaer ned just, som vor Lykkes.
Om Lykken Elskov leder, det er end
Uvist; maaskee den er dens Leidesvend.
Naar Stormand falder, Venners Flok forsvinde,
Naar Fattig stiger, gjør han Ven af Fjende.
Saavidt i Lykkens Fodspor Elskov gaaer;
Thi hvo ei Ven behøver, Venner faaer;
Og hvo i Nød sin falske Ven vil friste,
Faaer ham strax med paa sine Fjenders Liste;
Men, for at ende, hvor jeg har begyndt,
Krig Skæbnen har vor Villie forkyndt;
Hver Plan, vi bygge op, den snart nedbryder;
Vor Tanke os, dens Udfald den adlyder;
Saa tænk da kun, Dig ei at gifte meer!
Men dg Din Tanke, naar min Død Du seer!

Dronningen i Skuespillet.

Giv mig ei Lys, o Sol! Jord, negt mig Føde!
Ei Fryd, ei Søvn min Dag og Nat forsøde!
Vend til Fortvivlelse mit Haab, min Tro!
I Fængslets Mørke lad mig eensomt boe!
Al Modgang, som kan slukke Glædens Flamme,
Gid mig i mine bedste Glæder ramme!
Her, hisset, evig Pinsel mig paafør,
Hvis meer jeg gifter mig, i Fald Du dør!

Hamlet (til Ophelia).

Dersom hun nu skulde bryde det, —

Kongen i Skuespillet.

Hvi var Din Ed! — Nu, Elskte, gaa til Side!
Tungt er mit Legem; lad en Stund bortglide
I qvægsomt Blund!

(han falder i Søvn).

Dronningen i Skuespillet.

Sov trygt! Vaagn karst og glad,
Og aldrig stille Tvist os Tvende ad!

(hun gaaer).

Hamlet.

Hvad tykkes Din Majestæt om dette Skuespil?

Dronningen.

Mig tykkes, denne Dame lover for Meget.

Hamlet.

O, hun vil nok holde Ord!

Kongen.

Har Du hørt Indholdet? Er der intet Stødende deri?

Hamlet.

Nei, nei, de spøge kun, forgive blot for Spøg; der er ikke det Mindste af Verden, som kan støde.

Kongen.

Hvad hedder Skuespillet?

Hamlet.

Musefælden. Og, for Pokker, hvorfor? Det er lignelsesviis. Stykket er en Forestilling af et Mord, begaaet i Wien. Gonzago er Hertugens Navn; hans Viv er Baptista; nu skal Du strax faae at see; det er et Keldringestykke af et Arbeid. Men hvad gjør det til Sagen? Din Majestæt og os, som have en ren Samvittighed, os rører det ikke. Lad det saarede Øg kun sparke bag ud! vort Kryds har ingen Skade liidt. —

Lucianus træder frem.

Det er en vis Lucianus, Kongens Brodersøn.

Ophelia.

Du est ligesaa god, som et Chor, min Prince!

Hamlet.

O, jeg kunde være Tolk mellem Dig og Din Elskov, naar jeg kunde see Dukkerne lege bag Forhænget.

Ophelia.

Du est spids min Prince! Du est spids!

Hamlet.

Det vilde koste Dig et Suk, naar Du vilde skøve min Spids.

Ophelia.

Det Sidste er værre, end det Første.

Hamlet.

Saaledes tager I feil i Valget af Eders Mænd. — Begynd, Morder! — Lad Dine djævelske Vrængerier fare, og begynd! Nu velan! Den skrigende Ravn skraaler høit om Hevn.

Lucianus.

Sort Plan, rask Haand, skarp Givt og gunstig Tid
I Forbund gaae; ei Skabning seer min Id.
Kom, sule Givt, af Midnats Ukrud suet,
Af Herbesværgelsen igennemluet!
Kom Trolddoms-Saft, i Mulmets Huler sydet!
Ras i det Blod, hvori Du nu est gydet!

(Han helder Givten i den Sovendes Øre).

Hamlet.

Han forgiver ham i hans Hange, for at rane hans Hertugdømme. Hans Navn er Gonzago; Historien er til, og skreven paa ypperligt Italiænsk. Du skalst strax see, hvorlunde Morderen vinder Gonzagos Vivs Kærlighed.

Ophelia.

Konningen reiser sig!

Hamlet.

Hvad! Skrækket ved falsk Brandlarm?

Dronningen.

Hvad fattes min Herre Konning?

Polonius.

Holder op med Skuespillet!

Kongen.

Bring mig Lys! — Afsted!

Polonius.

Lys! Lys! Lys!

(Alle gaae, undtagen Hamlet og Horatio).

Hamlet.

"Ha! græd, Du Dyr, som saaret er!
"Fri Hjort, gaa raskt Din Gang!
"Een græder, me'ns en Anden leer,
"Saadant er Verdens Hang." —

Min Ven! skulde ikke dette og en vældig Fjederbusk (i Fald Resten af min Lykke behandler mig paa Tyrkemaneer), og saa to Provence-Roser paa mine udtungede Sko — skulde det ikke kunne skaffe mig en Plads i en Skuespiller-Troupe? Hvad, min Ven?

Horatio.

En halv Part.

Hamlet.

En heel, mener jeg!

"At her en herlig Konge var;
"Det veedst Du, Damon! bedst,
"Ham Zeus jo tog; den, nu vi har,
"Er ret — en ægte Paafugl."

Horatio.

Du kunde have rimet.

Hamlet.

O, kære Horatio! jeg holder et tusinde Pund paa Vandens Ord. Mærkede Du?

Horatio.

Meget godt, min Prince!

Hamlet.

Saasnart der blev talt om Givtblanderiet. —

Horatio.

Jeg lagde meget nøie Mærke til ham.

Hamlet.

Ha! ha! — Kom med Musik! kom med Fløiterne! —

"Thi, lider vor Konning ei vor Komoedie,
"Velan! —, saa lider han ei den, maaskee." —

Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Kom med Musik!

Guildenstern.

Min gode Prince! tillad mig, at sige Dig et Ord!

Hamlet.

En heel Historie, Herre!

Guildenstern.

Vor Konning, min Prince! —

Hamlet.

Ja, Herre! Hvad er der om ham?

Guildenstern.

Han er i sit Lønkammer, og er ubegribeligen syg.

Hamlet.

Af Drik, Herre?

Guildenstern.

Nei, min Prince! af Galde.

Hamlet.

Du vilde vise Dig rigere paa Viisdom, dersom Du bestydede Lægen dette; thi, dersom jeg vilde give ham et Renselses-Middel, vilde det maaskee paasøre ham mere Galde.

Guildenstern.

Min gode Prince! læg dog Tømme paa Din Tale, og svæv ikke saa vildt ud fra Ømnet!

Hamlet.

Jeg er tom, Herre! — Siig kun frem!

Guildenstern.

Dronningen, Din Moder, som har den største Bedrøvelse i sin Sjæl, har sendt mig til Dig.

Hamlet.

Du est velkommen.

Guildenstern.

Nei, min gode Prince! denne Høflighed er ikke af ægte Fødsel. Dersom det skal behage Dig, at give mig et sundt Svar, vil jeg udføre Din Moders Befaling; hvis ikke, beder jeg Dig om Tilgivelse, og forlader Dig, og hermed er mit Ærende til Ende.

Hamlet.

Min Herre! jeg kan ikke.

Guildenstern.

Hvilket, min Prince?

Hamlet.

Give Dig et sundt Svar; min Forstand er syg. ‚Men, min Herre! saadant et Svar, som jeg kan give, er til Din, eller snarere, som Du siger, til min Moders Tjeneste; derfor ingen Snak meer, men til Sagen! Min Moder, siger Du, —

Rosenkrantz.

Hun siger, at Din Adfærd har slaaet hende med Forfærdelse og Forundring.

Hamlet.

O forunderlige Søn, som kan saalunde forbanse en Moder! — Men, er der ikke Noget, der løber i Hælene paa denne moderlige Forundring? Kom ud med det!

Rosenkrantz.

Hun ønsker, at tale med Dig i sit Lønkammer, førend Du gaaer til Sengs.

Hamlet.

Vi ville adlyde, om hun end ti Gange var vor Moder. Har Du intet Andet at afhandle med os?

Rosenkrantz.

Min Prince! Du elskede mig en Gang.

Hamlet.

Og gjør det endnu; ved disse mine Rapse- og Tyvefingre sværger jeg det!

Rosenkrantz.

Min gode Prince! hvad er Grunden til Din Sjælesygdom? Du tillaaser, i Sandhed! selv Døren til Din egen Frihed, hvis Du dølger Din Sorg for Din Ven.

Hamlet.

Min Herre! mig mangler Befordring.

Rosenkrantz.

Hvorlunde kan det være, da Du har selve vor Konnings Løvte om Thronfølgen i Danmark?

Hamlet.

Ja, min Herre! men, "Me'ns Græsset groer" — Ordsproget er temmeligen muggent.

Skuespillerne træde ind med Fløiter.

O, der er Fløiterne! — Lad mig see een! — For at tale med Dig i en Krog (han fører Guildenstern afsides), hvi giver Du Dig af med, at faae Vinden af mig, som vilde Du jage mig ind i en Snare?

Guildenstern.

O, min Prince! dersom min Hengivenhed er for driftig, saa er min Kærlighed for fri.

Hamlet.

Det forstaaer jeg ikke ret. Vilst Du spille paa denne Floite?

Guildenstern.

Min Prince! jeg kan ikke.

Hamlet.

Jeg beder Dig!

Guildenstern.

Tro mig! jeg kan ikke.

Hamlet.

Jeg besværger Dig!

Guildenstern.

Jeg kender ikke et Greb paa den, min Prince!

Hamlet.

Det er saa let, som at lyve. Styr disse Huller med Dine Fingre og Din Tommeltot! giv den Aande med Din Mund! og den vil udgyde det mest veltalende Tonevæld. Seer Du? det er Tonestigen.

Guildenstern.

Men af den kan jeg ikke fremkalde nogen Velklang; jeg forstaaer ikke den Kunst.

Hamlet.

Naa, seer Du nu da, hvad for en usel Ting Du vilst gjøre mig til? Du vilde spille paa mig; Du vilde have Anseelse af at kende Grebene paa mig; Du vilde rive Hjertet ud af min Hemmelighed; Du vilde prøve mig fra min dybeste Tone til den høieste i mit Omfang; og der er megen Musik, en yppertig Tone i dette lille Instrument; og dog kan Du ikke faae det til at tale. Guds Blod! troer Du, at jeg er lettere at spille paa, end en Floite? Kald mig, hvad Instrument Du vilst! Om Du ogsaa kanst blæse falsk paa mig, spille paa mig kanst Du dog ikke.

Polonius træder ind.

Guds Fred, min Herre!

Polonius.

Min Prince! Dronningen vil gerne tale med Dig, og det strax.

Hamlet.

Seer Du den Sky hist henne, som har næsten en Kamels Skikkelse?

Polonius.

Ja, ved den hellige Jomfru! den ligner, i Sandhed! en Kamel.

Hamlet.

Mig tykkes, den ligner en Væsel.

Polonius.

Den har en Ryg, som en Væsel.

Hamlet.

Eller, som en Hval.

Polonius.

Ja, aldeles som en Hval.

Hamlet.

Saa vil jeg da gaae til min Moder om lidt. — De holde mig for Nar, saa min Taalmodighed bliver spændt til at briste. — Jeg vil komme om lidt.

Polonius.

De: skal jeg sige.

(Polonius gaaer.)

Hamlet.

Om lidt, det er let sagt. — Lader mig alene, mine Venner!

(Rosenkrantz, Guildenstern, Horatio, o. s. v. gaae).

Nu er den Nattens Tid, da Hexer kogle,
Da Grave gabe, og selv Helved' aander
Pest paa vor Klode. Nu var jeg i Stand til
Hedt Blod at drikke, og at gjøre Ting,
Den bitre Dag med Skælven vilde skue.
Men stille! — Til min Moder! — O mit Hjerte!
Fornegt ei Din Natur! lad Neros Sjæl
Ei træde ind i denne faste Barm!
Lad grum mig være, ikke unaturlig!
Jeg Dolke tale vil, men ingen bruge;
Min Tunge og min Sjæl maae heri hykle.

Hvor strængt i Ord mod hende end jeg ganger frem,
Saa vogt Dig dog, min Sjæl! at sætte Segl paa dem!
(gaaer).

Tredie Scene.

Et andet Værelse i Borgen.

Kongen, Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Kongen.

Jeg mistroer ham; desuden staae vi Fare,
Naar vi vil' give denne Galskab Spillerum.
Thi gjør' Jer rede! Eders Fuldmagt vil
Jeg strax udfærdige, og han til England
Med Jer skal drage. Thi vor høie Post
Tillader ei, saa nær slig Fare er,
Som os hans vilde Luner true med
Hver Time.

Guildenstern.

Vi vil' os gjøre rede;
Høist samvidsfuld og hellig Frygt det er,
De mange Legemer trygt at bevare,
Som Liv og Kraft modtage af Din Høihed.

Rosenkrantz.

Et enkelt, særligt Liv paaligger det,
Med Sjælens hele Kraft og Kriger-Rustning
At værge sig mod Skade; men langt meer
Den Aand, hvis Vel saa mange Liv bero paa.
Alene døer ei Konge-Majestæt;
Men, lig en Malstrøm, Alt, hvad der er nært,
Den drager med; den er et vældigt Hjul,
Opreist paa Toppen af det største Bjerg,
Til hvis uhyre Eger tusind' smaae Ting
Er' bundne og gjort' fast; og, naar det falder,
Da dele mindste Tilbehør og Vedhæng
Det svare Fald. Ei Kongens Suk opstiger
Alene. Med ham sukke hele Riger.

Kongen.

Rust' Eder, Venner! flugs til denne Reise!
Thi Lænker vil' vi lægge paa den Fare,
Hvis Fod er nu for-fri.

Rosenkrantz og Guildenstern.

Vi ville ile.

(Rosenkrantz og Guildenstern gaae).

Polonius træder ind.

Polonius.

Nu gaaer han til sin Moders Sovekammer,
Herre Konning!
Der staaer jeg bag Tapetet, og skal høre
Den hele Sag. Tro mig! hun læser Texten ham;
Og, som Du sagde, viseligt Du sgde,
At det er godt, at En foruden Moderen,
Da hun er af Natur partisk, i Stilhed
Kan høre paa slig høist betyd'lig Tale.
Lev vel, min Herre Konning!
Jeg kommer til Dig, før Du gaaer i Seng,
Og melder, hvad jeg veed.

Kongen.

Tak, kære Herre!

(Polonius gaaer).

Ful er min Synd, den stinker op mod Him'len;
Den har den tidligste Forbandelse paa sig,
Et Brodermord! — Jeg kan ei bede,
Er end min Villie mægtig, som min Trang;
Min større Brøde qvæler stærke Forsæt;
Og, lig en Mand, til to Slags Syssel sat,
Jeg raadvild er, hvad jeg skal først begynde,
Og glemmer Begge. Hvad, om denne Helvedes-Haand-
Var end en Gang saa tyk af Broderblod?
Er der ei Regn nok i den milde Himmel,
Til hvid, som Snee, at toe den? Er ei Naaden til,
For Brødens Aasyn blid at gaae imøde?
Og yder Bønnen ei en tofold Virkning —
Advarsel for os, førend Faldet skeer,
Og Faldne Naade? Hav Dig da, mit Øie!

Min Synd er skeet. Men, o! hvad Form af Bøn
Kan tjene til mit Tarv? Tilgiv mit sule Mord! —
Det tjener ei, da jeg endnu besidder
De Skatte, for hvis Skyld jeg øved' Mordet:
Min Krone, Herskesyge og min Dronning.
Kan den saae Naade, som beholder Ranet?
I denne Verdens sule Stromme kan
Forbrydelsens forgyldte Haand til Side
Retfærdigheden skyde, og tidt sees det,
At Ranet selv afkøber Loven Sværdet;
Men hisset oppe er det ei saaledes;
Der er ei Lovkneb; der ligger Sagen i
Sin sande Skikkelse; og selv vi nødes,
For selve Dinene af vore Synder,
At give Vidnesbyrd. — Nu da! Hvad skal jeg?
Hvad Anger kan, forsøge; hvad kan ikke den?
Men hvad kan den, naar man ei angre kan?
O Jammers-Tilstand! Barm, saa fort, som Døden!
O fangne Sjæl, som flagrer efter Frihed,
Og hildes meer! Hjælp', Engle, staaer mig bi!
O, bøi Dig, stive Knæ! Staalhaarde Hjerte,
Vær blødt, som Sener i nyt fødte Barn!
Alt godt endnu kan blive!

(gaaer tilbage, og knæler).

Hamlet træder ind.

Hamlet.

Nu gad jeg gjøre det, nu netop, me'ns
Han beder;
Nu vil jeg det; — og saa gaaer han til Him'len;
Saa hevnes jeg? — Det saa fortolkes maa:
En Skurk min Fader myrder; derfor sender
Jeg, hans eenbaarne Søn, den samme Skurk
Til Him'len.
Nu, det er Sold og Løn, ei Hevn. Han tog
Min Fader pludseligt, strax efter Maaltidet,
Og i hans Synders fulde Blomstervaar;
Hvorlunde nu hans Retssag staaer, veed Him'len kun.
Men, efter vort Begreb og Tænkeevne,

Det staaer svart ilde med ham; er jeg hevnet da,
Om jeg ham fælder, me'ns sin Sjæl han renser,
Og naar han til sin Hedenfart er skikket?
Nei.
Far ind i Skeden, Sværd! og vælg Dig
En Time, mere rædsom!
Naar han er drukken, sover, eller raser,
End heller i hans Leies Blodskams-Glæde,
I Spil, ved Banden, eller ved en Handling,
Som har ei Glimt af Haab om Salighed;
Spark da til ham, saa at hans Hæle fare
Mod Him'lens Dørtrin, og hans Sjæl saa fort
Og saa fordømt maa vorde, som det Helved',
Hvortil den gaaer! — Min Moder venter inde;
Det Middel ikkun skal Dit Sygdoms-Liv udspinde.

(gaae.)

Kongen reiser sig, og gaaer frem.

Kongen.

Op flyve mine Ord, min Tanke bliver nede;
Ord uden Tanker naae ei Naadens Sæde.

(gaaer).

Fierde Scene.

Et andet Værelse i Borgen.

Dronningen og Polonius træde ind.

Polonius.

Han kommer strax. Tag dygtigt ham i Schole!
Siig ham, hans gale Streger have trættet
Al Overbærelse, og at Din Naade
Har staaet, som en Skærm, imellem ham
Og hans saa vrede Konning! — Jeg vil staae
I Stilhed her. Jeg beder, tugt ham djærvt!

Dronningen.

Det staaer jeg inde for;
Frygt Du kun ei for mig! — Afsted! Han kommer.

(Polonius skjuler sig).

Hamlet træder ind.

Hamlet.

Nu, Moder! hvad har Du at sige mig?

Dronningen.

Du har Din Fader høit fornærmet, Hamlet!

Hamlet.

Du har min Fader høit fornærmet, Moder?

Dronningen.

Kom! kom! Du svarer med vanartig Tunge.

Hamlet.

Gaa! gaa! Du spørger med en nedrig Tunge.

Dronningen.

Hvorlunde, Hamlet? Hvad?

Hamlet.

Nu, hvad vilst Du mig?

Dronningen.

Har Du forglemt mig?

Hamlet.

Nei, ved Korset, nei!
Du Dronning est, og saa Din Svogers Viv,
Og — gid, det var ei saa! — Du est min Moder.

Dronningen.

Velan! Da skal jeg skaffe Mænd til Dig,
Som, jeg dog troer, skal tale Dig til Rette.

Hamlet.

Kom, kom, og sæt Dig ned, og rør Dig ei!
Du gaaer ei, før jeg har et Speil holdt for Dig,
Som skal Dit Hjertes Inderste Dig vise.

Dronningen.

Hvad vilst Du? Du vilst dog ei myrde mig?
Hjælp! Hjælp! Holla!

Polonius
(bag ved Tapetet).

Holla! Hjælp! Hjælp!

Hamlet.

Hvad nu? — En Rotte!
(trækker Kaarden).
Den dø! — det gjælder en Ducat! — den dø!
(Hamlet gjør et Stød gennem Tapetet).

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

3.

Kiöbenhavn 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

Polonius (bag ved Tapetet).

O, jeg er slagen! (han falder og døer).

Dronningen.

O Vee! Hvad har Du gjort?

Hamlet.

Jeg veed det ei!
Er det vor Konning?

(Han løfter Tapetet op, og trækker Polonius frem

Dronningen.

O, hvilken vovsom, blodig Daad!

Hamlet.

En blodig Daad; — hartad saa sem, min Moder!
Som myrde Konning, egte saa hans Broder.

Dronningen.

Som myrde Konning?

Hamlet.

Ja, det var, Dronning! mine Ord. —
(til Polonius) Vovsomme, overilte, stakkels Nar! Lev vel!
Jeg tog Dig for Din Herre; tag Din Lod!
Du seer, for megen Travlhed farlig er. —
Vrid ikke Dine Hænder! sæt Dig ned,
Og lad mig derpaa vride ret Dit Hjerte!
Thi det jeg skal, hvis dets Materie
Kan gennemtrænges;
Hvis djævelsk Vane ei har smeddet om det
Et ertehaardt Bolverk mod al Følelse.

Dronningen.

Hvad har jeg gjort, at Du tør slippe løs
Din Tunge i saa vilde Ord imod mig?

Hamlet.

Saadan en Handling,
Som sætter Plet paa Uskylds skønne Rødme,
Og kalder Dyden Hyklerske; som river
Fra skyldfri Elskovs fagre Pande Rosen,
Og sætter Bylder der; gjør Ed for Alt'ret
Til falske Spillets Smærgen — o, slig Daad,
Som river Sjælen ud af Legtets Legem,

Og gjør Religionens blide Lære
Til Skvalder. Him'lens Aasyn luer rødt,
Ja! hin grundfaste, vældige Befæstning
Seer ned med Vemods Ansigt, som mod Dommen,
Syg, blot ved Tanken om hin Handling!

Dronningen.

O, Vee mig, hvilken Handling,
Som skriger høit, og varsles mig i Torden!

Hamlet.

See her paa dette Billed, og paa hint,
Høist lige Billeder af tvende Brødre!
See, hvilken Høihed sad paa dette Aasyn!
Apollos Lokker, selve Zeuses Pande,
Et Øie, Martis ligt, til Bud og Trusel;
En Stilling, lig hin Gudernes Herolds,
Nys stegen ned paa himmelkysset Bjerg;
Ja! sandeligt, et Billed og et Aftryk,
Hvorpaa hver Gud lod til sit Segl at sætte,
For at forsikre Verden om en Mand.
Saadan Din Herre var! — Og see nu denne!
Saadan Din Herre er! — Ret lig et Brandar,
Forgiftet' han sin Broder! — Har Du Øine?
Hvor kunde Du gaae fra den fagre Græsgang
Paa dette Bjerg, for ret at mædske Dig
Paa denne Mosejord? Ha! har Du Øine?
Du kalde det ei Elskov! I Din Alder
Er Blodets Middagssol alt kold, og lyder
Fornuftens Herredom, og hvad Fornuft
Steg ned fra hin til denne? Sans Du har;
Thi fristes kanst Du. — Men, sande'igt! hin Sands
Af Slag er rørt; thi saa feilt tog ei Vanvid,
Og Sans var aldrig saadan Træl af Brynden,
At den jo nogen Valgret forbeholdt sig
Paa slig en Korsvei. Hvilken Djævel var det,
Der leded' Dig saalunde om i Blinde?
Syn uden Følelse, og Følelse
Foruden Øine; Øren uden Hænder
Og Øine; Lugt, for alle Sanser blottet,

Ja! kun en syg Rest af en ægte Sans
Saalunde ei i Blinde kunde famle.
O Skam! hvor er Din Rødme? — Vilde Helved'!
Gjør Du i en Matrones Been slig Opstand?
Lad' Dyd da være Vox for ildfuld Ungdom,
Og smelte i sin egen Ild! Ring ei
Med Skændsels-Klokken, naar en mægtig Brynde
Forlanger Læskelse, da Frosten selv
Mon brænde af den samme Ild, og da
Fornuften Villens Kobler er.

Dronningen.

O Hamlet, tal ei meer!
Mod Dybet af min Sjæl mit Blik Du styrer,
Og der jeg sorte, stygge Pletter seer,
Hvis Farve ei gaaer ud.

Hamlet.

Ja, men at leve
I Blodskams-Leiets geile Sved, der ryger
Af Raadenhed, imens man over Svinestien
Smukt næbbes, parres —

Dronningen.

O, tal ei meer til mig!
De Ord, som Dolke, trænge i mit Øre;
Ei meer, min søde Hamlet!

Hamlet.

En Morder, Niding, Træl,
Ei værd en Tyvend'del af Tiend'parten
Af første Herre Din — en Harlequin
Blandt Konger, og en Lommetyv, som snapped'
Til sig et Scepter og en Kongemagt;
Som stjal et herligt Diadem,
Og stak det i sin Lomme!

Dronningen.

Ti dog!

Aanden træder ind.

Hamlet.

En Konning.

Af Klude og Pjalter; —
O, frelser mig, og svæver over mig
Med Eders Vinger, Him'lens Skarer! Hvad vil
Dit maadefulde Aasyn?

Dronningen.

Vee mig! han raser.

Hamlet.

Kommer Du ei, for-
At skende paa Din dorske Søn, som dybt
I Lidelser og Tid nedsjunken, rent
Det store Bud at røgte glemmer? O,
Siig frem!

Aanden.

Forget det ei! — Jeg kommer nu, kun for
At skærpe Dit alt næsten sløve Forsæt.
Men see! Skræk paa Din Moder sidder. O!
Træd mellem hendes Sjælekamp og hende!
Indbildningskraft er mægtigst hos den Svage.
O, tal til hende, Hamlet!

Hamlet.

Hvorlunde er det med Dig, Frue?

Dronningen.

Ach, Hamlet! hvordan er det vel med Dig?
Hvi stirrer Du saa paa det tomme Rum?
Og taler med den øde Luft omkring Dig?
Vild kiger Sjælen ud af Dine Øine. —
Lig sovende Soldater, Storm-Marche vækker,
Saa fare Dine faste Lokker op,
Og reise sig, som døde Ting i Gæring.
O, bedste Søn, stænk kølig Taalmod paa
Din Vildheds Ild og Hede! — Hvorpaa seer Du?

Hamlet.

Paa ham! paa ham! — Seer Du, hvor hvid han stirrer!
Hans Ydre og hans Sag forened', naar de raabte
Til Stene, rørte de dem. — See ei paa mig,
At ei Dit Veemods-Aasyn rent omvender
Min Alvors-Daad! — Mit Forsæts saude Farve
Vil falme; Graad maaskee for Blod vil strømme.

Dronningen.

Hvem siger Du det til?

Hamlet.

Seer Du da Intet der?

Dronningen.

Slet Intet; og dog seer jeg Alt herinde.

Hamlet.

Og hørte Intet?

Dronningen.

Nei, kun os Tvende.

Hamlet.

Saa, see da der! See, hvor det luugsomt gaaer!
Min Fader i sin Dragt, som her i Livet!
See, hvor han gaaer, just nu ud af Portalen!

(Aanden gaaer).

Dronningen.

Det er et Opspind af Din egen Hjerne;
I slige Drømmebilleder at skabe
Er Sværmeri heelt klogtigt.

Hamlet.

Sværmeri!
Min Puls slaaer i den samme faste Tact
Og sunde Klang, som Din. — Ei var det Vanvid,
Hvad jeg har talt; bring mig paa Prøvestenen!
Og Tingen jeg gientage skal i ordret Orden,
Som Vanvid springer fra. For Him'lens Naade, Moder.
Læg ei den Smiger-Salve paa Din Sjæl,
At ei Din Synd, men kun mit Vanvid taler!
Det drager kun en Hinde over Saaret,
Mens Ædder undergraver alt det Indre,
Og æder skjult. Skriit nu Din Synd for Him'len!
Hvad skeet er, angre Du! Fly, hvad skal skee!
Og gød ei Syndens Ukrud, at det vorder
End mere frodigt! Tilgiv mig min Pryd!
Thi i en fed, trangbrystig Tid, som denne,
Maa Dyden selv af Lasten tigge Naade,
Ja! krybe, krumme sig for den, at den
Tillades maa, godt at beviise den.

Dronningen.

O Hamlet! Du mit Hjerte kløvet har.

Hamlet.

O, kast da bort den slette Del deraf,
Og med den anden Halvdel lev des renere!
God Nat! men gaa ei til min Oncles Seng!
Paatag en Dyd, i Fald Du har den ei!
Uhyret, Vanen, som al Følelse
Opsluger, er i Skikkelse en Djævel,
Men heri dog en Engel, at den giver
Paa samme Maade gode, ædle Handlinger
En Frak, et Liberi, som let kan tages paa.
Afhold Dig nu i Nat! og det vil laane
Dig Lethed til Afholdenhed i Morgen,
Og saa fremdeles stedse mere Lethed;
Thi Vanens Magt omstæmple kan Naturen,
Og enten bøie Djæv'len, eller drive
Ham mægtigt ud. Een Gang endnu god Nat!
Og, naar Du føler Trang til at velsignes,
Saa vil jeg om Velsignelse Dig bede. —
Hvad denne Herre angaaer (peger paa Polonius), angrer jeg,
Men det var Him'lens Villie, ved ham
At straffe mig, og ham ved mig; thi jeg
Er sendt med Riset, som en Vredens-Engel.
Ham jeg begrave vil, og staae til Regnskab
For Døden, jeg har voldt. Een Gang endnu god Nat! —
Min Kærlighed skal af min Grumhed kendes;
Slemt er begyndt, og værre skal der endes. —
Eet Ord endnu, min gode Frue!

Dronningen.

Hvad skal jeg gribe til?

Hamlet.

For al Ting, Intet, hvad jeg bød Dig! Lad den
Mærrløse Konning atter til sit Leie
Dig lokke hen; i Kinden kaad Dig knibe;
Sit Puttelaar Dig kalde, og for et
Par Dampe-Kys, og krammende med de

Fordømte Fingre paa Din Hals, faae Dig
Til hele denne Ting at aabenbare:
At jeg i Grunden ei vanvittig er,
Men kun af List! — Bedst, at Du Alt ham siger;
Thi hvo, som blot er Dronning, skøn, from, viis,
Vil for slig Tudse, Flagremuus og gammel Kat
Saa dyrebare Ting fordølge vel? Hvo vil det?
Nei, trods Forstand og Taushed, opluk Kurven
Paa Husets Top; lad Fuglene kun flyve;
Derpaa, lig Aben, der anstilte Prøver,
Kryb selv i Kurven, flyv og bræk saa Halsen!

Dronningen.

Tro mig, hvis Ord er' gjort' af Aandedrag,
Og Aandedrag af Liv, har jeg ei Liv til
At aande, hvad Du har sagt til mig!

Hamlet.

Jeg skal til England. Veedst Du det?

Dronningen.

O Vee!
Det glemte jeg; det er bestemt saalunde.

Hamlet.

Man har forseglet Breve; og de Tvende,
Som ere mine Skolecamarader, —
Og som jeg troer saa godt, som fangne Snoge, —
De bære Ordren. De min Vei skal bane,
Og festligt føre mig til Skurkevæsen.
Lad gaae! thi det er herligt Spog, at lade
Kartoven med dens Styrer; og det skal
Gaae haardt til, hvis jeg graver ei en Alen
Dybt under deres Miner, og saa blæser
Til Maanen dem. O, det er herlig Færd,
Naar List saalunde gaaer mod List, som her! —
See, denne Mand vil vorde mig en Byrde.
Jeg Liget bære vil til næste Sal; —
God Nat, min Moder! — See, hvor stille, taus
Og høist alvorlig han nu just er blevet,
Der stedse, som en snaksom Nar, har levet!

Kom Herre! Lad mig bringe Dig til Hvile!
God Nat, min Moder!
(De gaae ud af forskjellige Sider. Hamlet bærer Polonius ind.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Sal i Kongeborgen.

Kongen, Dronningen, Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Kongen.

I dieſe tunge Hjerteſuk er Indhold;
Fortolk os dieſe dybe Aandedrag!
Det er nødvendigt, at vi dem forſtaae;
Hvor er Din Søn?

Dronningen

(til Roſenkrantz og Guildenſtern, ſom gaae ud efter de første Ord af Dronningen).

Vig dette Sted for os en liden Stund!
Ach, gode Konning! hvad har jeg ei ſeet i Nat!

Kongen.

Hvad da? Hvorlunde gaaer det Hamlet?

Dronningen.

Raſende,
Som Hav og Storm, naar Begge ſtride om,
Hvo mægtigſt er; da i ſit vilde Anfald
Han bag Tapetet hører Noget røre ſig,
Han trækker ſtugs, og raaber: "Hvad! en Rotte?"
Da i ſit vilde Raſeri han dræber
Den ſkjulte, gode Olding.

Kongen.

O, ſvare Udaad!
Det Samme havde truffet os, i Fald

Vi havde været der. Hans Frihed truer Hver,
Dig selv, og os, og Alle. Ach! hvorlunde
Skal vi retfærdiggjøre denne Bloddaad?
Os vil man lægge den til Last, hvis Forsorg
Det tilkom først, at ave, lægge Baand paa,
Og holde denne gale, unge Mand
Fra slette Samkvem; men vi elsked' ham
Saa høit, at vi ei vilde see, hvad bedst
Os tjente,
Men ligned' En, med hæslig Sot befængt,
Som, for at skjule den, lod den fortære
Sin selve Livsmarv. Hvorhen er han gangen?

Dronningen.

Han bærer Liget, han har dræbt, til Side,
Hvorved hans Vanvid, ligt det ægte Guld,
Imellem urent Ærts sig viser rent;
Han græder over, hvad er skeet.

Kongen.

O, Gertrud, følg mig!
Ei for skal Solen atter Bjerg berøre,
Før' vi vil' sende ham om Bord, og Mordet
Maae vi med al vor Majestæt og Klogt
Paa een Gang baade straffe og undskylde.
Ha, Guildenstern!

Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Gaaer, begge mine Venner!
Og tager Folk til Hjælp! i sin Afsindighed
Har Hamlet dræbt Polonius, og baaret
Ham fra sin Moders Kammer. Gaa', og søg' ham!
Tal' høfligt til ham, og bring' Liget til
Capellet! Mine Venner, skynder Eder!

(Rosenkrantz og Guildenstern gaae.)

Kom, Gertrud! vi vil' sammenkalde strax
De Viseste af vore Mænd, og melde dem,
Hvad vi at gjøre agte, og hvad nys
Uheldigviis er skeet; og derved skal
Maaskee Bagvaskelsen — hvis Hvislen kaster

Sin Givtpiil over Verdens Diamanter —
Saa sikkert, som Kanonen Maalet rammer,
Forfeile vore Navne, og kun træffe
Den uforkrænkelige Luft. — Kom med!
Min Sjæl er Strids og Kummers Opholdssted!

(de gaae).

Anden Scene.

En anden Sal i Borgen.

Hamlet træder ind.

— Trygt begravet!

Rosenkrantz og Andre udenfor.

Hamlet! Prince Hamlet!

Hamlet.

Men, tys! hvilken Støi! Hvo kalder vel paa Hamlet? —
O, her komme de.

Rosenkrantz og Guildenstern træde ind.

Rosenkrantz.

Hvor har Du gjort af Liget, min Prince!

Hamlet.

Lagt det i Støvet, som det er beslægtet med.

Rosenkrantz.

Siig, hvor det er, at vi det kunne flytte
Hen i Capellet!

Hamlet.

Tro ikke det!

Rosenkrantz.

Tro? Hvilket?

Hamlet.

At jeg kan gemme Eders Hemmelighed og ikke min egen. Desuden, naar en Svamp spørger, hvad Svar skal saa en Kongesøn give?

Rosenkrantz.

Antager Du mig for en Svamp, min Prince?

Hamlet.

Ja, min Herre! som indsuger Kongingen, hans Belønninger, hans Embeder. Men saadanne Embedsmænd

tjene en Konning bedst i Enden; ligesom Aben, holder han dem først i en Krog af sit Svælg, først for at have dem i Munden, og tilsidst for at sluge dem. Naar han behøver det, Du har samlet, har han blot nødigt, at give Dig et Tryk, og saa est Du tør igjen, Svamp!

Rosenkrantz.

Jeg forstaaer Dig ikke, min Prince!

Hamlet.

Det glæder mig. En skalkagtig Tale sover i en Daares Øren.

Rosenkrantz.

Min Prince! Du maa sige os, hvor Legemet er, og gaae med os til vor Konning.

Hamlet.

Legemet er hos Konningen; men Konningen er ikke hos Legemet. Konningen er en Ting —

Guildenstern.

En Ting, min Prince?

Hamlet.

Af ingen Ting; følg mig til ham! Skjul Dig, Ræv! Alle Mand efter Dig!

(de gaae).

Tredie Scene.

En anden Sal i Borgen.

Kongen træder ind med Følge.

Kongen.

Jeg Nogle har sendt ud, at søge ham
Og finde Liget. Hvor farligt er det ei,
At denne Mand gaaer los! Dog tør vi ei
Med Lovens hele Strenghed straffe ham;
Han elskes af den taabelige Mængde,
Som ei Forstanden, men kun Øiet leder;
Hvor saa det er, kun Strafferiset veies,
Men Broden ei. At flugs han sendes bort,
Seer ud, som vi et varsomt Ophold gjøre,
For upartisk og koldt at dømme Tingen.

Kun en fortvivlet Cur formaaer at læge
Fortvivlet Sygdom.

Rosenkrantz træder ind.

Hvad nu? Hvad er der skeet?

Rosenkrantz.

Vi kunne ei faae ud af ham, min Konning!
Hvor Liget er lagt hen.

Kongen.

Men hvor er han?

Rosenkrantz.

Her udenfor, min Konning! under Vagt,
Din Villie at høre.

Kongen.

Bring ham for os!

Rosenkrantz.

Guldenstern, før Prinsen ind!

Hamlet og Guldenstern træde ind.

Kongen.

Nu, Hamlet! hvor er Polonius?

Hamlet.

Ved Aftensmaaltidet.

Kongen.

Ved Aftensmaaltidet? Hvor?

Hamlet.

Ikke hvor han spiser, men hvor han spises; en vis Forsamling af politiske Orme er just i Færd med ham. Paa denne Rigsdag spiller Ormen ene og alene en Kaisers Rolle. Vi hade alle øvrige Dyr, for al fede os selv for Madiker. Den fede Konning og den magre Tiggere er kun en forandret Anretning; to Retter, men paa samme Bord; det er Enden paa det Hele.

Kongen.

Ach! Ach!

Hamlet.

Et Menneske kan fiske med den Orm, som har ædt af en Konning, og spise af den Fisk, som har ædt af denne Orm.

Kongen.

Hvad mener Du med det?

Hamlet.

Intet; jeg vil blot vise Dig, hvorlunde en Konning kan gjøre en Reise gennem en Tiggers Tarme.

Kongen.

Hvor er Polonius?

Hamlet.

I Himmelen. Send En derhen, for at see ad! Dersom Dit Bud ikke finder ham der, saa søg ham paa det andet Sted selv! Men, alvorligen talt, dersom Du ikke finder ham der inden denne Maaneds Ende, saa vilst Du lugte ham, naar Du gaaer op ad Trappen til Galeriet.

Kongen (til Nogle af Følget).

Gaaer! søger ham der!

Hamlet.

Han bier, til I komme.

(Nogle af Følget gaae).

Kongen.

Hamlet! for Din særdeles Sikkerhed,
Som smt vi vaage over, maa den Daad,
Du ovet har os til stor Hjertesorg,
Herfra i muligst Hui og Hast Dig sende;
Thi gjør Dig rede! Skibet ligger klart,
En gunstig Medbor blæser, og Dit Følge
Alt færdigt er; hver Mand til England stunder.

Hamlet.

Til England?

Kongen.

Ja, til England.

Hamlet.

Det er godt.

Kongen.

Det er det, hvis Du kender vort Øiemeed.

Hamlet.

Jeg seer en Cherub, som seer det. — Men afsted! til England! — Lev vel, kære Moder!

Kongen.

Din kærlige Fader, Hamlet!

Hamlet.

Min Moder; Fader og Moder ere Mand og Viv; Mand og Viv ere et Kjød; og altsaa, min Moder. Afsted til England!

(gaaer).

Kongen.

Følg' ham paa Stand, og lok' ham strax om Bord!
Nøl' ei! i Aften vil jeg bort ham have.
Afsted! Thi Alt forseglet er og rede,
Som ellers hør' til Tingen. — Ijer, Kære!
(Rosenkrantz og Guildenstern gaae).
Og England! agter Du mit Venskab noget,
(Som dog min store Magt Dig vel har lært,
Da end Din Skramme af det danske Sværd
Er rød og blodig, og Din frie Ærefrygt
Os hylder) da betragt med Kulde ei
Vort høie Herskerbud, vi har forkyndt Dig
I Breve, som befale Hamlets Død,
Og det paa Stand! Opfyld det, England! thi
Han raser, lig en Tæring, i mit Blod,
Og Du skalst læge mig. Før' jeg det fuldbragt veed,
Hvorlunde det mig gaaer, faaer jeg ei Fred.

(gaaer).

Fjerde Scene.

En Slette i Danmark.

Fortinbras træder ind i Spidsen for sin Hær.

Fortinbras.

Gak, Høvding! Hils fra mig den danske Konning,
Og sig, at Fortinbras forlanger nu,
I Kraft ud af hans Løfter, Lov at drage
Igennem Riget! Samlingspladsen veedst Du.
I Fald Hans Majestæt os Noget vil,
Skal vi udtrykke vor Hengivenhed
For Sammes Aasyn; lad ham vide dette!

Høvdingen.

Ja, ædle Prince!

Fortinbras.

Drager langsomt frem!

(Fortinbras og hans Hær gaae ud).

Hamlet, Rosenkrantz, Guildenstern og Flere træde ind.

Hamlet.

Hvis ere disse Tropper, gode Herre?

Høvdingen.

De ere Norrigs, Herre!

Hamlet.

Maa jeg spørge Dig, hvortil bestemte?

Høvdingen.

Mod en Del af Polen.

Hamlet.

Hvo, Herre! fører dem?

Høvdingen.

Fortinbras,
Vor gamle Konnings Brodersøn.

Hamlet.

Gaaer Eders Tog mod selve Hjertet af
Det polske Rige eller mod et Grænsested?

Høvdingen.

At jeg skal tale Sandhed, uforandret,
Vi drage did, et Stykke Jord at vinde,
Hvis Navn er alt det Fortrin, som det eier.
Fem Gange fem Ducater gav jeg ei,
For at forvagte det, ei heller vil
Det yde Norrig eller Polen Mere,
I Fald det til Erstatning skulde sælges.

Hamlet.

Ei! saa vil Polen ei forsvare det.

Høvdingen.

Jo, det har did alt stærk Besætning sendt.

Hamlet.

To tusind' Sjæle, tyve tusinde
Ducater vil' gaae med til denne Strid

Om dette Halmstraa. Dette er lang Freds
Og megen Velstands dræbende Blodbyld,
Som brister indentil, og udenfra
Ei viser nogen Grund, hvi Manden dør. —
Jeg takker ydmygst, Herre!

Høvdingen.

Gud være med Dig, Herre!

(Høvdingen gaaer).

Rosenkrantz.

Vilst Du gaae, min Prince?

Hamlet.

Jeg strax vil være hos Jer; gaaer lidt forud!

(Rosenkrantz, Guildenstern og de Andre gaae).

Hvor al Ting vidner mod mig og fremspører
Min dorske Hevn! Hvad er et Menneske,
Naar Tidens største Gode og Udbytte
Kun Søvn og Æde er? Et Dyr, ei Mere.
O! han, som gav os dette vide Blik
I Fortid og i Fremtid, gav os ei
Hin Kraft og himmelske Fornuft, for ubrugt
At stimle i os. Enten det nu er
En dyrisk Glemsomhed, hvad heller er det
Qvindagtig Scruple, ved for smaaligt at
Betænke Sagens Udfald — hvilken Tanke,
Naar man den sønderlemmer, altid har
Kun een Del Viisdom, og tre Dele Feighed, —
Saa veed jeg ei, hvorfor endnu jeg lever,
Og siger: "Den Ting staaer endnu tilbage",
Da jeg har Grund, og Villie, og Kraft og Midler
At gjøre det. — Exempler, følelige
Som Jorden, kalde mig; see denne Hær kun,
See hvilken Masse, hvilken mægtig Skare,
Ført af en fin, spærlemmet Kongesøn,
Hvis Aand, af ædel Guddoms-Stolthed opblæst,
Seer trodsigt op til et usynligt Udfald,
Og sætter det Usikre, Dødelige
Paa Spil mod Skæbne, Fare, Død, og det
Blot for en Æggeskal! Sandt stor at være,

Er, at bevæges ikke uden vigtig Grund,
Men om et Straa med Storhed ypve Kiv,
Naar Æren er paa Spil. Hvi staaer da jeg,
Som har en myrdet Fader og en skændet Moder,
Opfordringer til min Fornuft, mit Blod,
Og la'er dem sove, me'ns til min Skam jeg seer
Død svæve over tyve tusind' Mand,
Som, drevne af Berømmets Phantasispil,
Til sine Grave, som til Senge, gaae;
Som krige om en Jordplet, hvorpaa Skaren
Ei Kampen føre kan; som ei har Gravsted
Og Muld nok til de Slagnes Lig at skjule?
Fra denne Tid, o Tanke! blodig vær!
Hvis ei, da lad mig ikke tænke meer!

(gaaer).

Femte Scene.

Helsingør. En Sal i Kongeborgen.

Dronningen og Horatio træde ind.

Dronningen.

Jeg ei med hende tale vil.

Horatio.

Hun fordrer at indlades.
Vanvittig er hun; hendes Stemning Medynk
Afpresser.

Dronningen.

Hvad vil hun da?

Horatio.

Hun taler meget om sin Fader; siger,
Hun hører, der er List i Verden; sukker,
Og slaaer sit Bryst; hun sparker harmfuld til
Hvert Straa, og taler dunkle Ord, som har
Halv Mening. Hendes Tale Intet er;
Dog vækker let dens Vildhed Eftertanke
Hos dem, som høre den; de frem sig gette,
Og tolke efter eget Tykke Ord;
Og som med Vink og Nik og Miner hun

Ledsager dem, kan man snart fristes til
At tænke, om ei nogen Ting med Vished —
Saa dog til meget Uraad at befrygte.

Dronningen.

Det er vel bedst da, at hun vorder indladt;
Thi hun i ildesvemte Sindelag
Kan farlige Formodninger let udstrøe.
Lad hende komme!

(Horatio gaaer).

Saadan er Syndens sande Egenskab;
Min syge Sjæl hver Smaating tolke vil,
Som Forqvad til et blodigt Sørgespil;
I saa eensfoldig Frygt sig Synden svøber,
At Frygten for at røbes den just røber.

Horatio kommer tilbage med Ophelia.

Ophelia.

Hvor er da Danmarks sagre Majestæt?

Dronningen.

Hvorlunde er det, min Ophelia?

Ophelia
(synger):

"Hvor skal jeg kende Hjertekær Din
"Fra Ungersvende flere?
"Muslingeskal paa Hat og Stav
"Mit Hjertes Ven mon' bære."

Dronningen.

Ach, søde Pige! hvad vilst Du vel sige
Med denne Sang?

Ophelia.

Saa? Nei, giv Agt, jeg beder Dig!

(synger):

"Skøn Jomfru! Din Ven er i sorte Muld,
"Han er i sorte Muld,
"En Tue grøn ved hans Hoved staaer,
"Og en Sten ved hans Fod."
Ah ha!

Dronningen.

Men, min Ophelia! —

Ophelia.

Jeg beder Dig, giv Agt!

(synger):

"Hvid var hans Ligdragt, som Bjergets Snee,

Kongen træder ind.

Dronningen.

Ach, see her, min Konning!

Ophelia.

"Prydet med Blomster saare;
"De sænktes i Graven vandede
"Af mangen Elskovs-Taare.

Kongen.

Hvorlunde er det med Dig, fagre Ungmø?

Ophelia.

Godt. Gud bevare Dig! Man siger, Uglen var en Bagerdatter. O Gud! vi vide, hvad vi ere, men ikke, hvad vi kunne blive. Gud velsigne Dig ved Spisebordet!

Kongen.

Hendes Fader svæver for hendes Indbildning.

Ophelia.

Jeg beder Dig, lad os ikke tale derom! men, naar man spørger Dig, hvad det betyder, skalst Du sige dette:

"God Morgen! det er Sanct Valentins Dag!
"Stat op! jeg, Ungmø fin,
"Alt udenfor Dit Vindue staaer,
"Og vil være Din Valentin."

"Saa stod han op, tog Klæder paa,
"Fra Døren Skodden slog;
"Da traad der ind en Mø saa væn,
"Men aldrig Mø bortdrog."

Kongen.

Fagre Ophelia!

Ophelia.

Ja, sandeligt! jeg vil ei sværge paa det;
Men jeg paa det skal gjøre Ende.

"Ved Sanct Cecilia og Caritas,
"Fy, det er Spot og Skam!
"Hvis Du vilst lokke, vil Ungkarl hoppe,
"Saasnart han seer sit Ram."

"Hun kvad: "Før Du mig vendte nu,
"Du Bryllup jo mig loved'."
Han svarer:
"Ja, ved hin Stjerne! jeg holdt det gerne,
"Hvis Du ei i min Seng havde sovet."

Kongen.

Hvor længe har hun været saa?

Ophelia.

Jeg haaber, Alt vil blive godt. Vi maae være taalmodige; men jeg kan ikke Andet, end græde, naar jeg tænker paa, de skulde lægge ham i den kolde Jord. Min Broder skal faae det at vide, og saa takker jeg Dig for Dit gode Raad. Velan, min Vogn frem! God Nat, mine Fruer! god Nat, mine søde Fruer! god Nat! god Nat!
(gaaer).

Kongen.

Følg med! og hør! vaag nøie over hende!
(Horatio gaaer).
O, det er dyb Sorgs Givt; det Hele rinder
Fra hendes Faders Død; og see nu her!
O Gertrud, Gertrud! Sorger komme ei,
Som enkelte Spioner, men i Hære!
Først hendes Fader dræbt; og saa Din Søn
Sendt bort; og voldsom Ophavsmand han selv
Var til sin Bortgang; Mytteri er udsaaet
I Folkets Sind: fort, sygdomssvangert er det,
Og hvisker om Poloniusses Død;
Og vi har handlet uviist, ved at jorde ham
I Smug. Ophelia, den Ulykkelige,
Skilt fra sig selv og fra sin lyse Aand,
Foruden hvilken vi ei ere Andet,
End Billeder, ja! Dyr. Og nu tilsidst,
Som for at krone Alt, er hendes Broder

I Stilhed kommen hjem fra Frankerige.
Han grubler over dette Undervæk,
Han skjuler sig i Skyer, og fattes ei
Paa Dretudere til at besmitte
Hans Øre med vestagtig Tale om
Hans Faders Død, som man, af Trang paa Grunde,
Ei vil undlade at tillægge os
I Londom. O, min kære Gertrud! dette,
Lig mange Morderdolke, dræber mig
Med mangefoldig Død!

(Der høres Larm udenfor).

Dronningen.

Ach! hvad er det for Larm?

En Herre træder ind.

Kongen.

Kom hid!
Hvor er' Drabanterne? De vogte Døren!
Hvad er paa Færde?

Herren.

Frels Dig, min Konning!
Ei Havet, over sine Skranker steget,
Bortskyller Sletten med meer Ji og Vold,
End ung Laertes med en oprørsk Skare
Nedstyrter Dine Mænd. Almuen kalder
Ham Herre; og, som Verden skulde nu
Begynde først; som Oldtid var rent glemt;
Og Skik og Brug ei kendt, saa for hvert Ord
At styrke og stadfæste, naar de raabe:
„Kom', vælger! vor Laertes vorde Konning!"
Et Bifalds Tordenskrald af Hænder, Tunger,
Me'ns Huer flagre, op til Him'len naaer!
"Laertes Konning vorde, Konning Laertes!".

Dronningen.

Hvor glade paa det feile Spor de juble!
O, det er Vildspor, falske danske Hunde!

Kongen.

Man sprænger Dørene.

(Larm udenfor).

Laertes træder ind bevæbnet, fulgt af Danske.

Laertes.

Hvor er da denne Konning? — Mine Venner,
I stande udenfor!

Danske.

Nei, lad os komme ind!

Laertes.

Adlyder mig, jeg beder!

Danske.

Vi lyde! vi lyde!

(De gaae udenfor).

Laertes.

Tak! — Vogter Døren! — Niding af en Konning!
Giv mig min Fader!

Dronningen.

Rolig, min Laertes!

Laertes.

Hver rolig Draabe Blod mig slegfred stelder,
Den til min Fader raaber: "Hanerei!"
Og brænder Horemærket her, ja! netop her
Paa min tro Moders rene, kyske Pande.

Kongen.

Laertes! hvad er Grunden, hvi Din Opstand
Har sligt et Jette-Aasyn? — Lad ham tale,
Min Gertrud! og frygt ei for vor Person!
Slig Guddoms-Høihed gærder om en Konning,
At til sit Meed Forrædderiet kan
Kun pege, ei udføre det. — Laertes,
Siig, hvi Du est saa optændt! — Kære Gertrud,
Lad ham kun tale! — Nu, siig frem!

Laertes.

Hvor er min Fader?

Kongen.

Død.

Dronningen (i det hun peger paa Kongen).

Men ikke ved hans Haand.

Kongen.

Lad ham blot spørge saa meget, som han vil!

Laertes.

Hvorlunde døede han?
Bedrag mig ei! til Helved', Borgerpligt!
Til sorteſt Djævel med al Troskabs-Ed!
Samvid og Dyd, styrt' Jer i dybeſt Afgrund!
Fordømmelsen jeg trodser; som jeg stander nu, —
Jeg ænder ikke begge Verd'ners Riger,
Lad skee, hvad skee vil, naar jeg kun faaer hevnet
Min Fader fuldeligt!

Kongen.

Hvo skal Dig hjælpe?

Laertes.

Min Villie, og ei den hele Verdens;
Og mine Hjælpemidler vil jeg holde
Saa godt Huus med, at langt de skulle række
Med Lidet.

Kongen.

I Fald Du, min Laertes! ønsker,
At faae om Din Dig kære Faders Død
Sand Kundskab, vil Din Hevn da vel sin Tørst
I Fløng i Venns og Fjendes Blodstrøm slukke?

Laertes.

Kun i hans Fjenders.

Kongen.

Vilst Du dem kende?

Laertes.

Saa vidt hans Venner jeg mit Favn vil aabne,
Og lig den ømme Pelican, som ofrer
Sit Liv til sine Unger, vederqvæge
Dem med mit Blod.

Kongen.

Nu taler Du, som det sig
Den gode Søn og Adelsmanden egner;
At jeg er skyldfri i Din Faders Død,
Og at den svart bedrøver dette Hjerte,

Skal vise sig saa klarligt for Din Aand,
Som for Dit Øie Dagens Lys.

Danske.
(udenfor)

Lad hende ind!

Laertes.

Hvad nu! hvad er det for en Larm?

Ophelia træder ind, vildt pyntet med Straa og Blomster.

O Ild, udtør min Hjerne! sypfold salt Graad!
Udbrænd al Sans og Kraft af mine Øine!
Ved Himlen! ja, Dit Vanvid skal betales
Med svar Vegt, til vor tunge Skaal nedsynker.
O Majens Rose, dyrebare Mø,
Ophelia, min søde, gode Søster!
O Himle! er den unge Møes Forstand
Saa dødelig da, som en Oldings Liv?
O, aandrig er Naturen i sin Elskov,
Og, hvor den aandrig er, der sender den
Et Slags høist kostbart Billed af sig selv
Tilbage til det Væsen, som den elsker.

Ophelia.

"Med blottet Ansigt han laa paa sorte Baare;
"Ding Dang! Ding Dang! Ding Dang!
"I Graven nedregned' saa mangen en Taare;" —
Far vel, min Due!

Laertes.

Varst Du ved Sans, og maned' mig til Hevn,
Det kunde ei saalunde mig oplue.

Ophelia.

Du skalst synge: "Nede, dernede, kald paa ham dernede!"
O, hvor Omkvædet klinger godt! Det er den utro Hunhofmøster, som stjal sin Herres Datter.

Laertes.

Dette Intet er Mere, end Meget.

Ophelia.

Det er Rosmarin, det er for Erindringen; jeg beder Dig, min Elskede, hust paa det! og der er Kærminder, det er for Tanken.

Laertes.

Lærdom i Vanvid; Tanke og Grindring, parrede.

Ophelia.

Der er Fennikel til Dig, og Akeleier; — der er Rude til Dig; — og her er Noget til mig; — vi kunne kalde den Salighedes-Blomst med dens Søndags-Navn; Du kan bære Din Rude forskjelligen fra mig. — Der er en Tusindfon; — jeg vilde give Dig nogle Violer; men de visnede Alle, da min Fader døde; — man siger, han fik en god Ende, —

(synger):

"Thi gode, søn Robin er al min Fryd," —

Laertes.

Sorg, Tanke, Lidelse, ja! Helved' selv
Omskaber hun til Skønhed og til Ynde.

Ophelia.

(synger):

"Kommer han da ei igjen?
"Kommer han da ei igjen?
"Nei, nei, ded han er,
"Læg Dig hos ham der!
"Han kommer aldrig igjen."

"Hvid, som Sneen, var hans Skæg,
"Og gult, som Hør, hans Haar,
"Bort med Sorgens Klagelyd!
"Han er nu i Him'lens Fryd,
"Hans Sjæl i Guds Haand staaer."

Og alle christne Sjæle! Det beder jeg om til Gud. Gud være med Jer!

(gaaer).

Laertes.

Seer Du dette? — O, min Gud!

Kongen.

Laertes! Jeg Din Kummer dele maa,
Hvortil jeg Adkomst har. Gaa og udvælg
De Viseste blandt Dine Venners Tal!

De skulle dømme mellem Dig og mig.
Om middel-, eller og umiddelbart
Vor Haand er skyldig, vil' vi til Erstatning
Vort Rige, Krone, Liv, Alt, hvad vi eie,
Dig give; men, hvis ei, saa laan Du os
Taalmodigt Øre; og da skulle vi
I Fællesskab arbeide med Din Sjæl,
For den tilbørligen tilfreds at stille.

Laertes.

Lad det saa være! Maaden, han er død paa;
Hans Londoms-Jordefærd, — som intet Hæderstegn,
Ei Sværd, og ei Skjoldmærke over Graven,
Ei ædel Høitid, eller festlig Sørgepragt
Forherliged', — Alt raaber for at høres,
Som var det ned fra Himmelen til Jorden,
At jeg mistroisk det i Tvivl bør kalde.

Kongen.

Gjør det! Hvor Broden er, den svare Øre falde!
Jeg beder Dig, gaa med!

(de gaae).

Sjette Scene.

En anden Sal i Kongens Borg.

Horatio og en Tjener træde ind.

Horatio.

Hvo ere de, som ville tale med mig?

Tjeneren.

Sømænd, Herre!
De sige, at de bringe Breve til Dig.

Horatio.

Lad dem da komme ind! —

(Tjeneren gaaer).

Jeg kan ei vide,
Fra hvilken Del af Verden jeg kan faae
En Hilsen, kommer den ei fra Prince Hamlet.

Nogle Sømænd træde ind.

Første Sømand.

Gud signe Dig, min Herre!

Horatio.

Han signe ogsaa Dig!

Første Sømand.

Det vil han min Herre! hvis ham saa tykkes. Der er et Brev til Dig, Herre! Det kommer fra det Statsbud, som drog til England, i Fald Dit Navn ellers er Horatio, som, man har sagt mig, det er.

Horatio (læser).

"Horatio! naar Du har gennemlæst dette, giv saa disse Folk Leilighed til at komme for Kongingen! de have Breve til ham. Førend vi havde været to Dage paa Søen, gjorde en Fribytter af et saare krigerskt Udseende Jagt paa os. Da vi fandt, at vi seilede for langsomt, paatoge vi os en nødtvungen Tapperhed, og i Haandmenget entrede jeg den; i samme Stund holdt de af fra vort Skib, saa jeg alene blev deres Fange. De have handlet mod mig, som barmhjertige Tyve; men de vidste, hvad de gjorde; jeg skal gjøre dem god Tjeneste. Lad Kongingen faae de Breve, jeg har sendt, og begiv Du Dig hid til mig med saa megen Hast, som vilde Du flye for Døden! Jeg har Ord at hviske Dig i Øret, som ville gjøre Dig stum; og dog ere de meget lette for Sagens Vigtighed. Disse gode Folk ville bringe Dig hid, hvor jeg er. Rosenkrantz og Guildenstern styre sin Kaas til England. Om dem har jeg Meget at fortælle Dig. Lev vel!

Din, som Du vedst, trofaste Hamlet."

Kom med! Jeg skal befordre disse Breve,
Og med des større Il, at Du kanst føre
Mig hen til ham, fra hvem Du bragte dem.

(de gaae).

Syvende Scene.

En anden Sal i Borgen.

Kongen og Laertes træde ind.

Kongen.

Dit Samvid nu min Uskyld maa besegle,

Og lad mig i Dit Hjerte boe, som Ven,
Da Du har hørt, og med opmærksomt Øre,
At han, som har Din ædle Fader dræbt,
Mig efter Livet stod!

Laertes.

Det synes klart;
Men sig, hvi Du ei revsed' sig en Udaad,
Som af Natur saa syndig er og Døden værdig,
Og hvortil Du saa mægtigt blevst opfordret
Af Tryghed, Høihed, Viisdom, ja! af Alt?

Kongen.

O, af tvende store Grunde,
Som Dig maaskee vil' synes kraftesløse,
Men mig er' stærke. Dronningen, hans Moder,
Faaer Liv alene af hans Blik, og hun —
Det være Dyd, det være Svaghed hos mig! —
Saa nøie med mit Liv, min Sjæl, forenet er,
At ret, som Stjernen ikkun i sin Kreds
Bevæger sig, saa kan kun jeg ved hende.
Den anden Grund, hvi jeg ei gik til Landets Ret,
Er Almu'folkets store Kærlighed til ham.
Naar det hans Lyder i sin Ydest dypper,
Det virker, Kilden lig, som Træ forsteiner,
Og skaber om til Prydelser hans Lænker;
Saa at min Piil, for slig en voldsom Vind
For let bevinget, havde vendt sig hjem
Til Buen, og ei rammet, hvor den sigted'.

Laertes.

Og saa har jeg da tabt en ædel Fader;
Min Søster til Fortvivlelse er dreven,
Hvis Værd, om Priis igjen tør gaae tilbage,
Sted paa vort Tidsolds Bjerg, og æskede til Kamp
I sin Fuldkommenhed; — men Hevnen kommer.

Kongen.

Lad det Din Søvn ei styrre! Ei Du tænke,
At vi er' gjort af Stof saa sløvt og dødt,
At vi kan lade Faren ruske os
I Skægget, og det blot for Morskab anse;

Om faie Tid Du skalst faae Mere høre.
Jeg elskede Din Fader, og vi elske
Os selv; og dette, haaber jeg, vil lære
Dig at formode — Nu? Hvad Nyt?

Et Bud træder ind.

Budet.

Breve, Herre Konning!
Fra Hamlet; dette til Din Majestæt,
Og det til Dronningen.

Kongen.

Fra Hamlet? Hvo bragte dem?

Budet.

Man sagde, nogle Sømænd, Herre Konning!
Jeg har ei seet dem. Claudio mig disse gav,
Som han modtog af Overbringeren.

Kongen.

Laertes! Du skalst høre dem. — Forlad os!

(Budet gaaer).

(læser): "Høie og mægtige Herre! Du skalst det vide, at jeg er sat nøgen i Land i Dit Kongerige. I Morgen skal jeg bede om Lov til at fremstaae for Dit kongelige Aasyn; da skal jeg, naar jeg først har æsket af Dig Lov dertil, melde Dig Aarsagen til min pludselige og høist selvsomme Tilbagekomst.

Hamlet."

Hvorlunde er det vel? Er hele Resten
Hjemkommen? Eller er det blot en Ænke,
Et Digt?

Laertes.

Du kender Haanden?

Kongen.

Det er Hamlets. Nøgen, —
Og i et Efterskrivt han siger: Ene;
Kanst Du opklyse dette?

Laertes.

Jeg kan deri ei finde Rede, Konning!
Men lad ham komme kun! Mit syge Hjerte

Det varmer, at jeg leve skal, og ham
I Sinene fortælle: "Det Du gjorde!"

Kongen.

Hvis det saalunde er, Laertes! —
Og hvi vel skulde det saalunde være? —
Hvi skulde det vel være anderledes?
Vilst Du da lyde mig?

Laertes.

Ja, Herre! hvis Du ei paabyder Fred mig.

Kongen.

Jo, til Din Fred; hvis nu han kommer, —
Og, opbragt over denne Reise, afslaaer
Igjen at prøve den, — saa vil jeg friste
Ham til et Verk, som nu min List har modnet,
Ved hvilket han ei Andet kan, end falde;
Ei Vind af Adel for hans Død skal aande;
Men selv hans Moder Rænken skal frikende,
Og Vanheld-kalde den.

Laertes.

Nu, Herre! jeg vil lyde Dig;
Og helst, i Fald Du lægger saadan Plan,
At jeg et Redskab vorde kan.

Kongen.

Rigtigt!
Tidt, siden Du drogst bort, man har Dig rost,
Og det i Hamlets Paahør, for en Færdighed,
Hvori Du siges som en Sol at skinne;
Den hele Sum af Dine Færdigheder
Aftvang ham ei saa stor Misundelse,
Som denne Ene, hvilken jeg dog regner
Iblandt de Ringeste.

Laertes.

Hvad Færdighed er det, min Herre Konning?

Kongen.

Ikkun et Baand i fagre Ungdoms Hat;
Men dog nødvendigt; thi en Yngling pryder
Den lyse, sorgfri' Dragt, han bær', ei mindre,
End Oldingen hans Zobelpels og Kappe,

Som Kraft og høi Alvorlighed betegne. —
For tvende Maaneder var her en Herre
Fra Normandie; —
Jeg selv har seet og tjent
Imod de Franske, og de ride godt;
Men denne Herre havde Trolddomskraft;
Han sad, som groet til Sadelen, og tvang
Sin Ganger til saa underfulde Kunster,
Som var hans Legem sammenvoxet med
Det ædle Dyr. Han var saa kunstrig Mæster,
At min Indbildningskraft knap tænke kan
Den Hændighed og Tryllekunst, han viste.

Laertes.

Han var Normanner, siger Du.

Kongen.

Normanner.

Laertes.

Lamord, saa sandt, jeg lever.

Kongen.

Netop han.

Laertes.

Jeg kender ham; han er blandt sine Landsmænd,
I Sandhed! ret en Ædelsten, et Smykke.

Kongen.

Om Dig han taled' meget,
Og gav saa herligt Skudsmaal Dig
For Hændighed i alt Slags Forsvarskunst,
Især med Klingen, saa han høit udraabte:
"Det sandeligt et stolt Syn vilde vxre,
"Om Nogen vovede en Dyst med ham!"
Han svor paa, at, naar Du stod lige for dem,
Da tabte deres største Fxgtemxst're
Kunst, Hændighed og Die; dette Skudsmaal
Opvusted' slig en Avinds-Givt hos Hamlet,
At han ei ønskede og bad om Andet,
End, at Du snarligt maatte komme hjem,
Paa det med Dig han kunde maale sig.
Og nu, paa Grund af dette—

Laertes.

Hvad, paa Grund af dette, Herre?

Kongen.

Laertes! elsked' Du Din Fader?
Hvad? Eller est Du kun et Sorgens Billed?
Et Ansigt uden Hjerne?

Laertes.

Hvi spørger Du om dette?

Kongen.

Ei, fordi jeg vistnok veed,
Du elskede Din Fader; men jeg veed og,
At Kærlighed et Barn af Tiden er,
Og af Erfaring har jeg lært, at Tiden
Dens Ild og Lue læmper; thi der er
I Kærlighedens Flamme et Slags Væge eller Taands,
Som den at qvæle stedse stræber; Intet
Beholder stedse lige Kraft; thi Kraft,
Naar til et Overmaal den voxer, døer
Af overvættes Blodrighed. Hvad vi
Vil' gjøre, skal vi gjøre, me'ns vi ville;
Thi dette ville skiftes, ændres, sukes
Saa mange Gange, som der gives Tunger,
Samt Hænder, Handelser; og dette skulde
Er da ligt Ode'andens Suk, som vi
Gjør' Skade ved at lindre. — Men lad os
Kun aabne Bylden! Hamlet kommer hjem;
Hvad vilst Du gjøre, for i Handling meer,
End Ord, at vise som Din Faders Søn Dig?

Laertes.

Jeg vil i Kirken dræbe ham.

Kongen.

Ja! intet Fristed Mord bør hellige,
Og Hevnen ingen Grænser kende bør.
Men, min Laertes! vilst Du gjøre dette,
Da maa Du paa Dit Kammer holde Dig;
Naar Hamlet vender hjem, vil' vi ham sige,
At Du est kommen, og faae Nogle til
For ham Din Mæsterkunst at prise høit,

Og sætte dobbelt Glands paa det Bersm,
Lamord Dig gav; og derpaa bringe Jer
Tilsammen, og paa Eders Klinger vedde.
Da han er umistænksom, ædel, fri for List,
Vil han Rapirerne ei undersøge,
Saa Du i Mag — hvis ei, da ved lidt Kneb —
Kan vælge Dig en skarpt tilspidset Klinge,
Og for Din Fader med et hændigt Stød
Gjengjælde ham.

Laertes.

Det vil jeg gjøre,
Og først mit Sværd til dette Maal indvie.
En Markedskriger solgte mig en Salve,
Saa givtig, at, naar Blodet ikkun sees efter
En Kniv, som deri dyppedes, formaaer ei
Forenet Kraft af alle Læge-Urter,
Som under Maanen vore, i et Omslag,
At frelse den, som fik den mindste Rivt
Deraf, fra Døden. Jeg med denne Givt
Min Klinge væde vil, at mindste Saar selv
Hans Død maa vorde.

Kongen.

Lad os det overtænke nøiere,
Og see, naar Tid og Midler for vor Plan
Er' gunstigst! Hvis den skulde os slaae feil,
Og, slet udført, vort Diemed afsløre,
Det bedre var, den ei i Verk at sætte;
Derfor bør denne Plan et Baghold have,
Som holde kan, naar hin i Prøven brister.
Tys! — lad mig see en Gang! — Vi vil' anstille
Et festligt Veddemaal paa Eders Flinkhed. —
Jeg har det;
Naar Kampen gjør Jer tørstige og hede,
(Forstærk Dit Anfald da!); og, naar han saa
Forlanger Drikke, vil jeg række ham
Et hensigtsmæssigt Bæger; naar han nipper
En Draabe blot, hvis da Din Givt han undgaaer,
Min skal staae Prøve. Men, hvad Larm er dette?

Dronningen træder ind.

Hvad nu, min vænne Dronning?

Dronningen.

Een Sorg den anden ei kan oppebie,
Saa snare komme de. O, min Laertes!
Din Søster druknet er.

Laertes.

Druknet! Hvor?

Dronningen.

Paa Skraaningen af Bakken groer en Piil,
Hvis sølvgraa Løv i Strømmens Glar sig speiler;
Der bandt hun Phantasiens vilde Krandse
Af Hanefod, af Nelder, Tusindskøn,
Og af de lange purpurrøde Blomster,
Som kaade Hyrder give grove Navne,
Men kyske Møer kalde død Mands Fingre;
Me'ns nu hun klavred', for at hænge op
Markblomster-Krandse paa de fjerne Grene,
Brast den misundelige Kvist, og hun
Med sine vilde Sørgeminder faldt
I Taarebækken ned.
Vidt spredtes hendes Klæder, og en Tid
Hun svæved' over Vandet, som en Havfru';
Ime'ns hun Stykker sang af gamle Kvad,
Lig En, der føler ei sit Vanheld, eller
En Skabning lig, der er beslægtet med,
Og skabt for dette Element; men længe
Det vared' ei, før' hendes Klæder, tunge
Og gennemdrukne, trak den stakkels Pige
Fra Sangens Tonevæld til Død i Dybet.

Laertes.

Ach! er hun druknet da?

Dronningen.

Ja, druknet, druknet!

Laertes.

Din Grav har alt for meget Vand, Ophelia!
Og derfor standser jeg min Taarestrøm;
Men det er dog vor Drivt; Naturen følger,

Sin gamle Skik, Undseelsen maa sige,
Hvad helst den vil; n ar denne Graad er runden,
Har Qvinden mig forladt. — Lev vel, min Konning!
Der i mit Indre er af Ild en Tale,
Der slog i Luer op, hvis denne Svaghed
Ei slukked' den.

(gaaer).

Kongen.

Kom, Gertrud! Lad os følge ham!
Med Nød og Næppe stilled' jeg hans Harme!
Nu frygter jeg, den herved atter vækkes;
Derfor lad os ham følge!

(de gaae).

Femte Act.

Første Scene.

En Kirkegaard.

To Graverkarle træde ind med Spader o. s. v.

Første Graverkarl.

Skal hun begraves i christen Jord, som forsætligen søger sin egen Frelse?

Anden Graverkarl.

Ja, hun skal, siger jeg Dig; kast derfor strax en Grav til hende! Kongens Foged har holdt en Synsforretning over hende, og tilkender hende christen Jord.

Første Graverkarl.

Hvorlunde kan det være, med mindre hun har drukket sig af Nødværge?

Anden Graverkarl.

Ja, saalunde er det befundet.

Første Graverkarl.

Det maa være se offendendo; det kan ikke være anderledes. For det er Kunden: Naar jeg drukner mig selv med

Vidende, saa beviser det en Handling; og en Handling har tre Grene, nemligen: at handle, at gjøre, at udføre: ergol: drukнede hun sig med Vidende.

Anden Graverkarl.

Men bor nu blot, Graver-Camarade!

Første Graverkarl.

Lad mig føre Ordet! Her ligger Vandet; godt. Her staaer Menneskет; godt. Dersom Menneskет gaaer hen til dette Vand, og drukner sig selv, saa, enten han vil, eller han ikke vil, saa gaaer han. Mærk Dig dette! Men, dersom Vandet kommer til ham, og drukner ham, saa drukner han ikke selv. Ergol: Den, som ikke er Skyld i sin egen Død, forkorter ikke sit eget Liv.

Anden Graverkarl.

Men siger Loven det?

Første Graverkarl.

Ja, min Santen! gjør det; det er Kongens Fogeds Lov.

Anden Graverkarl.

Vil Du vide Sandheden? Dersom denne her ikke havde været en adelig Frøken, var hun bleven begravet udenfor den christne Kirkegaard.

Første Graverkarl.

Rigtigen, der traf Du det! Og det er saa meget meer Skade, at store Folk i denne Verden skulle have meer Lov til at drukne eller hænge sig selv, end deres christne Camarader. — Kom, min gode Spade! Der er ingen gamle Adelsmænd, undtagen Urtegaardsmænd, Grøftekastere og Gravere; de vedligeholde Adams Haandverk.

Anden Graverkarl.

Var han en Adelsmand?

Første Graverkarl.

Han var den Første, som bar Vaaben.

Anden Graverkarl.

Ih! han havde jo ingen.

Første Graverkarl.

Hvad! Est Du en Hedning? Hvorlunde forstaaer Du Skriften? Skriften siger: "Adam grov." Kunde han grave uden vore Vaaben? Jeg vil gjøre Dig et Spørgs-

maal til; hvis Du ikke besvarer mig det til Punct og Prikke, saa skalst Du bekende, at Du est en—

Anden Graverkarl.

Naa, spørg da!

Første Graverkarl.

Hvo er det, som bygger stærkere, end Murmæsteren, Skibsbyggeren, eller Tømmermanden?

Anden Graverkarl.

Det er Galgemageren; for den Bygning overlever tusinde Beboere.

Første Graverkarl.

Jeg kan godt lide Dit vittige Indfald, ja, min Tro! Galgen teer sig godt. Men, hvorlunde teer den sig godt? Den teer sig godt for dem, som tee sig ilde; nu teer Du Dig ilde, ved at sige, at Galgen er bygt stærkere, end Kirken, ergol, kan Galgen tee sig godt for Dig. Tag fat igjen! Frisk!

Anden Graverkarl.

Hvo der bygger stærkere, end en Murmæster, en Skibsbygger, eller en Tømmermand?

Første Graverkarl.

Ja, sig mig det! saa skalst Du have Friaften.

Anden Graverkarl.

Hille den! nu kan jeg sige det.

Første Graverkarl.

Naa, ud med det da!

Anden Graverkarl.

Skamfærd! jeg kan ikke sige det.

Hamlet og Horatio træde ind i nogen Afstand.

Første Graverkarl.

Bank ikke meer Din Hjerne for det! for det dorske Aasen vil ikke tage stærkere Skridt, fordi Du banker det; og, naar man næste Gang gjør Dig dette Spørgsmaal, saa svar: "En Graver"! de Huse, han gjør, vaere til Dommedag. Spring hen i Kroen, og bent mig en Stob af det Klare!

(Anden Graverkarl gaaer).

(Han graver og synger):

"Me'us jeg var ung Svend, hopsasa!
"Af Elskovs-Lyster fuld,
"En Pigelil mig tyktes da
"Meer værd, end Sølv og Guld."

Hamlet.

Har denne Karl ingen Følelse af sit Arbeid? Han synger, me'us han kaster Grave.

Horatio.

Vanen har gjort det til et let Arbeid for ham.

Hamlet.

Saalunde er det netop. Den Haand, der kun arbeider lidt, er mest kilden.

Første Graverkarl

(synger):

"Men Alderdom, jeg siger for sand,
"Har lagt sin Haand paa mig,
"Og ført mig til et fremmedt Land,
"Saa jeg er mig ei lig."

(han kaster et Dødningehoved op).

Hamlet.

Dette Hoved havde en Gang en Tunge, og kunde synge. Hvor den Kuegt slænger det til Jorden, som var det Kindbenet af Cain, der begik' det første Mord! Det kan maaskee være Hjerneskallen af en Statsmand, som denne Æsel nu slænger langt bort; en, som vilde skuffe Gud selv; kan det ikke?

Horatio.

Det kan vel være, min Prince!

Hamlet.

Eller af en Hofmand, som kunde sige: "God Morgen, min milde Prince! Hvorlunde lever Du, min gode Prince?" Den kan maaskee have tilhørt den eller den høie Herre, som roste den eller den høie Herres Hest, naar han havde i Sinde, at tigge ham om den; kan den ikke?

Horatio.

Jo, min Prince!

Hamlet.

Ja vist! og nu er han formælet med den naadige Frue Orm; uden Kød paa Kæverne; og Graverkarlen giver ham Kindheste paa Kævebenene med sin Spade. Her er en smuk Statsomvæltning, naar vi havde det rigtige Greb paa at see den. Have disse Knokler kostet saa mange Fødselssmerter, blot for at Drengene nu skulle kaste til Maals med dem? Det værker i mine, naar jeg tænker paa det.

Første Graverkarl

(synger):

"Paa Spade og paa Øre spids,
"Dertil en Jordsærk hvid,
"Og paa en Grav af Muld Du vis
"Est, naar Du ganger hid."

(Kaster et Dødningehoved op).

Hamlet.

Der er et Andet. Mon det ikke er Hjerneskallen af en Lovkyndig? Hvor ere nu hans spidsfindige Spørgsmaal, hans Chicaner, hans *casus*, hans Adkomster, hans Kneb? Hvi taaler han, at denne grove Knegt nu slaaer ham i Hovedet med en Skovl, og mæler ikke et Ord til ham om Voldsbøder? Hm! denne Karl har maaskee i sin Tid været en stor Jordegodspranger med alle sine Landbolove, sine Domme, sine Pengebøder, sine dobbelte Sikkerheder, sine Pantebreve. Hvad hjælpe ham hans Skøder i det Skød, han nu ligger i? Kunne hans dobbelte Sikkerheder ikke sikre hans fine Hoved for, her at fyldes med fint Muld? Ville de, som sagde god for ham, da han købte store Jordegodser, nu ikke sige god for ham for et Rum, der ikke er længere og bredere, end et Par af hans Contracter? Knap Skøderne paa hans Godser kunne ligge i denne Casse; og maa nu Eieren selv ikke faae Mere? Hvad?

Horatio.

Ikke et Haars Brede Mere, min Prince!

Hamlet.

Gjøres ikke Pergament af Faareskind?

Horatio.

Jo, min Prince! og af Kalveskind ogsaa.

Hamlet.

De, som søge nogen Sikkerhed deri, ere Faar og Kalve. Jeg vil tale til denne Karl — Hvis er denne Grav, go'e Karl?

Første Graverkarl.

Min —

synger)

"Og paa en Grav af Muld Du vis
"Est, naar Du ganger hid."

Hamlet.

Er den Din, saa lyver Du paa Din egen Grund.

Første Graverkarl.

Det er Mere, end Du gjør, og derfor er den ikke Din. Hvad mig angaaer, da lyver jeg ikke; den er min.

Hamlet.

Du lyver, naar Du staaer i den, og siger, det er Din; den er for de Døde, og ikke for de Levende; derfor lyver Du.

Første Graverkarl.

Der er Liv i den Løgn, Herre! den vil afsted igjen, fra mig til Dig.

Hamlet.

For hvilken Mand graver Du den Grav?

Første Graverkarl.

For ingen Mand, Herre!

Hamlet.

For hvilken Qvinde da?

Første Graverkarl.

Heller ikke for nogen Qvinde.

Hamlet.

Hvo skal begraves i den?

Første Graverkarl.

En, som var en Qvinde, Herre! men, Gud give hendes Sjæl Ro! nu er hun død.

Hamlet.

Hvor den Knegt er en Haarkløver! Vi maae tale, som en Bog, til ham, ellers vil hans Ordkløgt slaae os ihjel. — Ved Gud, Horatio! jeg har lagt Mærke til det i de tre

ſidſte Aar; Tidsalderen er bleven saa tilſpidſet, at Bondens Taa er saa nær ved Hofmandens Hæl, at den støder Hul paa hans Frostbyld. — Hvor længe har Du været Graver?

Første Graverkarl.

Af alle Dage i Aaret kom jeg til det den Dag, da salig Kong Hamlet overvandt Fortinbras.

Hamlet.

Hvor længe er det siden?

Første Graverkarl.

Veedst Du ei det? Det veed jo enhver Tosse. Det var den samme Dag, da den unge Hamlet blev fød; han, som er gal, og sendt til England.

Hamlet.

Ei, for Pokker! hvi blev han sendt til England?

Første Graverkarl.

Ei! fordi han var gal; der skal han have sit Vid igjen; og hvis han ikke gjør det, saa gjør det ikke stort til Sagen der.

Hamlet.

Hvi saa?

Første Graverkarl.

Det vil ikke falde Nogen i Sinene der; der ere alle Folk ligesaa gale, som han.

Hamlet.

Hvorlunde blev han gal?

Første Graverkarl.

Paa en meget selsom Maade, siger man.

Hamlet.

Hvorlunde? selsom?

Første Graverkarl.

Ja, min Tro! han blev gal af, at han tabte sin Forstand.

Hamlet.

Paa hvad Grund da?

Første Graverkarl.

Ei! her paa dansk Grund; jeg har været Graverkarl, som Mand og Dreng, her i 30 Aar.

Hamlet.

Hvor længe kan et Menneske ligge i Jorden, inden det raadner?

Første Graverkarl.

Ja, dersom det ikke er raadent, førend det dør (som vi have mange veneriske Lig nu til Dags, som næppe kunne holde sig, til de lægges i Kiste), saa kan det, min Sansten! nok holde sig saadan en 8 eller 9 Aars Tid. En Garver kan holde sig en 9 Aar.

Hamlet.

Hvi han meer, end en Anden?

Første Graverkarl.

Jo, Herre! hans Hud er saa garvet af hans Haandverk, at han kan holde Vandet ude en rum Tid, og Vandet holder svar slemt Huus med de Kroppe, som dø af Hor. Her er et Hoved, som nu har ligget i Jorden i 23 Aar.

Hamlet.

Hvis var det?

Første Graverkarl.

Det var en ravruskende splittergal Karls; hvis, troer Du, det var?

Hamlet.

Ja, det veed jeg ikke.

Første Graverkarl.

Gid ham times al Landsens Ulykker, for gal Skelm han var! Han øsede en Gang en Flaske rhinsk Vin ned paa mit Hoved. Denne selvsomme Hjerneskal, Herre! var Yoricks Hjerneskal, Kongens Hofnar.

Hamlet.

(tager Hjerneskallen i Haanden).

Denne?

Første Graverkarl.

Just denne.

Hamlet.

Ach, stakkels Yorick! — Jeg kendte ham, Horatio. En Karl af uendelig Lystighed, og de ypperligste Indfald; han har baaret mig paa sin Ryg tusinde Gange; og hvor skrækkeligt er dette ikke nu for min Indbildningskraft! Mit

Hjerte vender sig i mig ved det. Her hang hine Læber, som jeg har kysset, jeg veed ei, hvor ofte. Hvor ere nu Dine Skoser? Dine Luftspring? Dine Sange? Dine Munterheds-Lyn, som altid pleiede at vække Taffelets Lattertorden? Har Du slet Intet af det nu tilbage, hvormed Du kan gotte Dig over Dit eget Dødninge-Grin? Ere Dine Kæver rent faldne ind? Saa gak da ind nu i hendes Helheds Kammer, og sig hende, at, naar hun lader sig sminke en Tomme tyk, maa hun faae saadant et Ansigt! Faa hende til at lee ad dette! — Hør, Horatio! sig mig een Ting!

Horatio.

Hvad er det, min Prince?

Hamlet.

Troer Du, Alexander saae saalunde ud i Jorden?

Horatio.

Netop saalunde.

Hamlet.

Og lugtede saalunde? Puh!

(kaster Hjerneskallen ned).

Horatio.

Netop saalunde, min Prince!

Hamlet.

Til hvilken lav Bestemmelse kunne vi synke ned, Horatio! Hvi kan Indbildningskraften ei gaae paa Spor efter Alexanders ædle Støv, til den finder, at man stopper et Spundshul med det?

Horatio.

Det var, at betragte Tingen alt for spidsfindigen, at betragte den saalunde.

Hamlet.

Nei, paa min Tro, ikke det Allermindste; det er jo blot, at følge ham tid med tilstrækkelig Beskedenhed, medens Sandsynligheden er Veiviser. Saalunde gaaer det til. Alexander døde, Alexander blev begraven, Alexander vender tilbage til Støv; Støvet er Jord; af Jord gjøre vi Leer; og hvi kunde man ei med det Leer, hvortil han blev forvandlet tilstoppe en Øltønde?

Den høie Cæsar, død, opløst til Muld,
Et Hul kan stoppe til for Vindens Kuld;
O, at den Jord, for hvem al Verden bukked',
Tilsidst en Væg for Vint'rens Storme lukked'!
Men tys! men tys! til Side! — Der er Kongingen,

Præster o. s. v. træde ind i Sørgetog. Ophelias Lig bæres ind. Laertes og en Sørgefare følge efter; Kongen, Dronningen, deres Følge, o. s. v.

Dronningen, Hoffet. Hvo er det, de følge?
Og med saa knapt tilmaalte Kirkeskikke!
Det er et Tegn, at Liget, som de følge,
Har med fortvivlet Haand selv endt sit Liv.
Det var af Stand. Kom, lad os gaae til Side
Et Øieblik, og høre til!

(gaaer til Side med Horatio).

Laertes.

Hvad andre Kirkeskikke?

Hamlet.

Det er Laertes, en høist ædel Yngling.
Giv Agt!

Laertes.

Hvad andre Kirkeskikke?

Første Præst.

Saavidt er hendes Jordefærd udstrakt,
Som vi har Fuldmagt. Hendes Død var tvivlsom,
Og, havde mægtigt Bud ei Loven kuet,
Hun i uviet Jord var vorden nedlagt
Til Domsbasunens Gjald. For milde Bønner
Var' Skaar og Sten og Grus paa hende kasted';
Men her tilstedes hende Uskyldskrans
Og den jomfruelige Blomsterstrøning,
Samt Klang af Klokker, me'ns hun vorder til
Sit Hjem i viet Jord henbragt.

Laertes.

Tør her ei Mere skee?

Første Præst.

Ei Mere tør der skee;
Jordfærdens Høitid vi vanhelliged',

Hvis vi et requiem og Fred for hende sang,
Som for de Salige, der døe i Fred.

Laertes.

Saa lægger hende da i Jordens Skød,
Og af det fagre, ubesmitted' Kød
Violer groe! — Hør mig, Du grumme Præst!
Min Søster skal i Him'len Engel være,
Naar Du i Helved' ligger hylende.

Hamlet.

Hvad, den yndige Ophelia!

Dronningen
(strøer Blomster).

Sødt til den Søde! — Nu lev vel! Jeg haabede',
I Dig at have seet min Hamlets Viv;
Din Brudeseng at smykke, tænkte jeg,
O væne Mø! og ei at strøe Din Grav.

Laertes.

O trefold Vee ti Gange trefold falde
Paa den Forbandede, hvis Helveds-Udaad
Berøved' Dig Din ædle Saus! — Hold Jorden
En Stund tilbage, indtil jeg end een Gang
I mine Arme hende favnet har!

(springer i Graven).

Dyng Støv nu paa den Levende og Døde,
Til Sletten verer til et Bjerg, som seer
Høit over gamle Pelion og det blaa
Olympos' høit i Him'len skjulte Hoved!

Hamlet.
(træder frem).

Hvo er det,
Hvis Kummer taler med sligt Eftertryk?
Hvis Sorrigs Ord Planeterne fremmane,
Saa, lig forbausede Tilhører-Skarer,
I Skyerne de staae? See, her er jeg,
Hamlet af Daumark!

(han springer i Graven).

Laertes.

Djævelen Din Sjæl annamme!

(han brydes med ham).

Hamlet.

Du beder ikke godt!
Hor! bort med dine Fingre fra min Strube!
Thi, skondt jeg er ei heed og hastigt sindet,
Har jeg dog noget Farligt inden i mig;
Frygt det, hvis Du est viis! Tag bort Din Haand!

Kongen.

Gak hen, og riv dem fra hinanden!

Dronningen.

Hamlet! Hamlet!

Alle.

I ædle Herrer! —

Horatio.

Min gode Prince, vær rolig!

(Folget adskiller dem, og de stige op af Graven).

Hamlet.

Ja, den Sag vil jeg fegte med ham om,
Til mine Øienlaage meer ei blinke.

Dronningen.

O, hvilken Sag, min Søn?

Hamlet.

Jeg elskede
Ophelia; ja! firti tusinde af Brødre,
Om deres Kærlighed tilsammen lagdes,
Udgjorde ei min Sum. Hvad vilst Du gjøre
For hende?

Kongen.

O, han er rasende, Laertes!

Dronningen.

For Herrens Kærlighed, bær over med ham!

Hamlet.

Guds Under! viis mig, hvad Du vilde gjøre!
Mon græde, kæmpe, faste, rive sønder
Dig selv, uddrikke Weichselen, opsluge
En Crocodil! Jeg vil det. — Komst Du hid,
Blot for at hyle? for at trodse mig
Med dette Spring i hendes Grav? — Kom an!
Lad Dig begraves levende med hende!

Det vil jeg med; og, prater Du om Bjerge,
Saa dyng Du Millioner Tønder Land paa os,
Indtil vor Gravhøi, svidende sin Pande
I Zenens Brand, gjør Ossa til en Vorte!
Ja! har Du Lyst at prale, vil jeg broute
Saa godt, som Du.

Dronningen.

Det er det rene Vanvid;
Anfaldet varer kun et Øieblik;
Taalmodig derpaa, som den samme Due,
Før' den sit gyldne Ungepar udklækket har,
Han sidder taus med sorgnedbøiet Hoved.

Hamlet.

Hør, Herre! hvi behandler Du mig saa?
Jeg altid elsked' Dig; men lige Meget!
Lad Hercules selv gjøre, hvad han kan!
Kat mjaue vil, og Hund vil gaae i Vand.

(gaaer).

Kongen.

Jeg beder Dig, følg med ham, min Horatio! —

(Horatio gaaer).

(til Laertes'. Taalmodig!. husk vor Tale i Gaar Aftes!
I Færd med Verket! — Gode Gertrud, sørg for,
At Nogle troligen Din Søn bevogte!
Paa denne Grav et sjeldent Minde ligge skal;
En rolig Time snart os foreslaaer!
Vi Taalmod øve vil', indtil den slaaer.

(de gaae).

Anden Scene.

En Sal i Kongeborgen.

Hamlet.

Nu Nok om dette. Hør nu her det Andet! —
Du mindes vel endnu den hele Ting?

Horatio.

Mindes den, min Prince?

Hamlet.

Der var en Art af Kamp her i mit Hjerte,
Der Søvn mig negted'; værre, tyktes mig,
Jeg laa, end Oprørsmænd i Boierne.
Jeg hovedkuls foer op, og priset være
Min Hovedkulshed—, ja! vi maae erkende,
Vor Ubesindighed tidt godt os tjener;
Naar alle vore dybe Planer blegne,
Og det skal lære os: der er en Guddom,
Som lægger ned sin Skaberhaand paa al
Vor Id, hvorlunde vi den end tilhugge.

Horatio.

Det vist nok er.

Hamlet.

Op af mit Rum jeg foer,
Mit Skærf omkring min Sømandskjole bandt jeg,
I Mørket famled' jeg at finde dem;
Jeg fandt min Skat, fik fat paa deres Pakke,
Og gik saa ned i mit Lukaf igjen,
Hvor jeg, da Frygten glemte Høflighed,
Saa dristig var, at bryde Seglet for
Den høie Fuldmagt, hvor jeg fandt, Horatio!
En Konge-Niddingsstreg, en streng Befaling, —
Med mange alskens Grunde spækket ud,
Som Danmarks Held, ja! Englands med angik,
Samt Syndens Bussemænd og Nisser i mit Liv, —
Saa, naar den forevises, skulde moren,
Og uden mindste Gran af Tid at spilde,
Ja! ei en Gang til Bøddeløxens Slibning,
Mit Hoved hugges af.

Horatio.

Er det muligt?

Hamlet.

Her Ordren er; læs den, naar Du faaer Tid!
Men vilst Du høre, hvad jeg gjorde saa?

Horatio.

Ja! det er just min Bøn.

Hamlet.

I sligt et Garn af Nidingsstreger hildet,
At, førend jeg var mægtig til at gjøre
Et Forspil til en Tanke, havde man
Begyndt paa Stykket selv, jeg satte mig,
Optigted' en ny Fuldmagt, skrev den smukt;
En Gang, lig vore Statsmænd, jeg det holdt
For Skam, at skrive smukt, og strøbte saare
At glemme denne Kunst; men, Ven! nu tjente
Den mig, som Livdrabant. Hør! vilst Du vide
Indholdet af mit Skrivt?

Horatio.

Ja, min gode Prince!

Hamlet.

Deri vor Konning høit besværger Englands Fyrste:
Saa sandt, han er ham trofast Skattekonning,
Saa sandt, som Venskab mellem dem skal grøe
Med Palmers Flor; saa sandt, som Fred fremdeles
Skal bære trygt sin Are-Krans, og stande,
Som Vindetegn imellem dem — og mangt et
Saa sandt som end af lige vegtigt Indhold, —
Da slugs, naar han har seet og kender Ordren,
Foruden alskens Undersøgelse,
Han lader Overbringeren henrettes,
Da ei en Gang tilsteder Tid dem til
At skrifte.

Horatio.

Hvorlunde har Du det forseglet, Prince?

Hamlet.

O, ogsaa heri spored' Himlens Magt jeg;
Thi i min Pung jeg havde det Signet,
Som var min Faders, og som var Model
For dette Danmarks Segl. Nu lagde jeg
Mit Brev i Form, som hint, skrev uden paa,
Forsegled' det, og lagde det saa hen.
Min Skifting ei man kendte; næste Dag
Vort Søslag stod, og hvad saa derpaa fulgte,
Det veedst Du alt.

Horatio.

Saa altsaa Guildenstern
Og Rosenkrantz gaae nu sin Død imøde.

Hamlet.

Ja, Ven! de beiled' jo til denne Post.
De rere ei mit Samvid;
De selv fremlede Døden; farligt er det,
Saasnart en lavere Natur gaaer mellem
To stærke Fjenders Stød og vilde Klinger.

Horatio.

O, hvilken Konning er dog denne?

Hamlet.

Troer Du
Ei, at mig Tiden nu til Daad fremskynder?
Han, som min Konning slog, min Moder stændeb',
Han, som sig stød frem mellem min Forhaabning
Og mine Fædres Krone; han, som angled'
Med egne Hænder efter dette Liv,
Og med sligt blendende Bedrageri;
Kan jeg ei for mit Samvid det forsvare,
At jeg betaler ham med denne Arm?
Og er det ei en Helveds-Synd, at lade
Slig Kræft i vor Natur aarsage end
Meer Skade?

Horatio.

Om seie Tid fra England han det veed,
Hvorlunde Sagen der er endt.

Hamlet.

Kun seie Tid; min Mellemtiden er;
Og en Mands Liv er, som til En at tælle. —
Men tro, Horatio! jeg er heist bedrøvet,
At jeg forglemte mig imod Laertes;
Thi i min egen Sag, som i et Speil,
Jeg hans Sags Billed seer; jeg vil bestræbe
Mig for hans Gunst at vinde; ja, i Sandhed!
Hans Kummers høie Tone rev mig hen
I Lidenskabens Himmelflugt.

Horatio.

Tyst! Stille!
Hvo kommer der?

Osrick træder ind.

Osrick.

Heist velkommen tilbage til Danmark, naadige Prince!

Hamlet

Jeg takker Dig ydmygen, Herre! — Kender Du denne Myg?

Horatio.

Nei, min gode Prince!

Hamlet.

Din Stilling er des høder igere; thi det er en Last, at kende ham. Han har meget Land, og det frugtbart. Lad et Dyr blive Dyrenes Herre! hans Krybbe vil være, som Kongingens Tallerken. Det er en Krage; men, som jeg siger, han har rige Beskiddelser af Skarn.

Osrick.

Sode Prince! dersom det var Din Heihed beleilig, skulde jeg meddele Dig Noget fra Hans Majestæt.

Hamlet.

Jeg vil laane Øre til det, Herre! med Aandens hele Opmærksomhed. Sæt Din Hue paa det rigtige Sted! det er Hovedet.

Osrick.

Jeg takker Dig, naadige Herre! det er meget hedt.

Hamlet.

Nei, tro mig! det er meget koldt; Vinden er nordlig,

Osrick.

Ja, det er rigtigen nok temmeligen koldt, naadige Herre!

Hamlet.

Men dog synes mig, det er meget lummert og hedt; eller ogsaa mit Temperament —

Osrick.

Overordenligen, min Prince! det er meget lummert, som om det var, — jeg veed ikke, hvorlde. — Min Prince! Hans Majestæt bød mig sige Dig, at han har indgaaet

et stort Veddemaal paa Din Haand; Sagen er denne, min Herre! —

Hamlet
(nøder ham til at sætte Hatten paa).
Jeg besværger Dig, husk paa —

Osrick.

Nei, min gode Prince? blot for min Mageligheds Skyld, det forsikrer jeg. Min Herre! Laertes er nyligen kommen her til Hoffet; tro mig! han er en fuldkommen Cavalier, fuld af de forskjelligste Fyrtigheder, meget blid i Omgang, og stor i Anstand; i Sandhed! for at jeg skal tale ret fyldigen om ham, da er han Adelstandens Sokort eller Almanak; thi Du vilst finde, at han indeholder enhver Fuldkommenhed, som en Cavalier ønsker at see.

Hamlet.

Min Herre! denne Beskrivelse lider intet Tab i Din Mund — skjøndt jeg ved, at give et fuldstændigt Inventarium paa hans Dyder, vilde dog forstyrre selv en dyrket Hukommelses Regnekunst; saa rap en Seiler er han. Men, skal jeg holde en sandru Lovtale over ham, da anseer jeg ham for en Sjæl af stort Omfang; og hans Ingredietser ere saa dyrebare og sjeldne, at, for at bruge et rigtigt Udtryk om ham, kun hans Ligemand er hans Speil, og enhver Anden, som vil male ham, kun hans Skygge, intet Mere.

Osrick.

Min naadige Prince taler høist ufeilbarligen om ham.

Hamlet.

Til Sagen, Herre! Hvi indhylle vi Herren i en Taage af vort raa Aandedræt?

Osrick.

Hvad befaler?

Horatio.

Er det Dig ikke muligt, at forstaae dette Sprog i en Andens Mund? Det maa Du, i Sandhed! kunne gjøre, Herre!

Hamlet.

Hvi nævner Du denne ædle Herre for mig?

Osrick.

Laertes?

Horatio.
(afsides)

Hans Pung er allerede tom; alle sine gyldne Ord har han givet ud.

Hamlet (til Osrick).

Just ham, Herre!

Osrick.

Jeg veed, Du est ei uvidende —

Hamlet.

Jeg ønskede, at Du vidste det, Herre! dog, paa min Ære! om Du end gjorde det; vilde det ikke meget anbefale mig. — Nu vel, Herre?

Osrick.

Du est ei uvidende om, hvilken Ypperlighed Laertes besidder —

Hamlet.

Det tør jeg ei tilstaae, for at jeg ei skal sammenligne mig med ham i Ypperlighed; thi, at kende et Menneske uvie, er, at kende sig selv.

Osrick.

Jeg mener, Herre! i hans Vaaben; thi i den Ros, de have lagt paa ham til hans Bekjendning, er han mageløs.

Hamlet.

Hvad er hans Vaaben?

Osrick.

Rapir og Daggert.

Hamlet.

Det er to Vaaben. Nu videre!

Osrick.

Konningen, min Herre! har vedded med ham om sex barberiske Heste, imod hvilke han har stillet til Pant, som jeg hører, sex franske Rapirer og Daggerter, med deres Tilbehør, saasom: Bælte, Gehæng, o. s. v. Tre af Bæretøierne ere, paa min Tro! meget dyrebare for Phantasien, meget godt svarende til Kaardefæsterne, og høist delicate Bæretøier og af en meget ædel Opfindelse.

Hamlet.

Hvad kalder Du Bæretøi?

Horatio (afsides).

Jeg vidste nok, Du maatte opbygge Dig ved Mandglosserne, inden Du blevst færdig.

Osrick.

Bæretøiet, min Herre! det er Gehængerne.

Hamlet.

Nu da: sex barbariske Heste imod sex franske Kaarder, deres Tilbehør og tre Bæretøier af en ædel Opfindelse; det er det franske Veddemaal imod det Danske. Hvi er dette stillet til Pant, som Du kalder det?

Osrick.

Vor Konning har vedded, at i et Donzin Stød mellem Dig, min Prince! og ham skal han ikke give tre Stød forud for Dig; han har vedded paa tolv mod ni, og det vilde bringes til siebliflig Afgjørelse, dersom Du, min naadige Prince! vi de være saa naadig at svare til det.

Hamlet.

Hvorlunde da, om jeg svarer Nei?

Osrick.

Jeg mener, min Prince! Din Persons Fremstilling til Veddemaalets Afgjørelse.

Hamlet.

Min Herre! jeg vil spadsere her i Hallen. Hvis det behager Hans Majestæt, er det nu den Tid paa Dagen, da jeg tager frisk Luft. Lad Rapirerne bringes hid, den ædle Herre være villig til det, og Kongen sit Forsæt tro, saa vil jeg vinde for ham, om jeg kan; hvis ikke, vil jeg ikke vinde Andet, end min Skam, og overtallige Stød.

Osrick.

Skal jeg melde det saalunde?

Hamlet.

Det maa være Meningen; baldyr det med hvad Blomster, Dit Vid har Lyst til!

Osrick.

Jeg anbefaler mig til min naadige Princes Tjeneste.

(gaaer).

Hamlet.

Din Tjener, Din Tjener! — Han gjør vel i, selv at anbefale sig; der er ellers ingen Tunger, der ville tale for ham.

Horatio.

Denne Vibe løber bort med Æggeskallen paa Hovedet.

Hamlet.

Han gjorde Complimenter for sin Moders Brystvorte, førend han diede den. Saalunde har han (og mange Flere af samme Yngel, som jeg veed, vort Afskums-Old er forgabet i) blot lært Tidens Melodi og Klangen af Selskabstonen; et Slags gærende Sammensurium, som udaander de flaueste og mest gennemviftede Tanker; og, puster Du blot til dem, for at prøve dem, saa briste Boblerne.

En Herre træder ind.

Herren.

Min Prince! Hans Majestæt anbefalede sig til Dig ved den unge Osrick, som melder ham, at Du venter ham her i Hallen. Han sender mig, for at erfare, om Din Hu staaer til at fegte med Laertes, eller om Du vilst udsætte det.

Hamlet.

Jeg er mit Forsæt tro, og det følger Konningens Villie. Er det ham beleiligt, saa er jeg rede, nu eller naarsomhelst, forudsat, jeg er saa vel oplagt, som nu.

Herren.

Vor Konning og Dronning og Alle komme hid.

Hamlet.

I en lykkelig Tid.

Herren.

Dronningen beder Dig tale venskabeligen til Laertes, førend I begynde at fegte.

Hamlet.

Hun giver mig en god Lærdom.

(Herren gaaer).

Horatio.

Du vilst tabe dette Vedemaal, min Prince!

Hamlet.

Jeg troer det ikke; siden han drog til Frankerige, har jeg været i idelig Øvelse; jeg vil nok vinde i Kampen. Men Du kanst aldrig troe, hvor ilde Alt staaer til her omkring mit Hjerte; men det har Intet at betyde.

Horatio.

Jo, min gode Prince! —

Hamlet.

Det er kun Narreri; men det er saadant et Slags Ahnelse, som vilde maaskee forurolige en Qvinde.

Horatio.

Dersom Dit Sind har Ahnelse om Noget, saa adlyd det! Jeg vil forebygge, at de komme hid, og sige, at Du est ei oplagt.

Hamlet.

Ikke et Ord! Vi foragte Varsler; paa Forsynets Villie beroer Spurvens Fald; hvis det skal være nu, skal det ikke komme; hvis det ikke skal komme, skal det være nu; hvis det ikke skal være nu, vil det dog komme; at være rede, det er Alt. Siden intet Menneske veed, hvad han forlader, hvad siger det ham, at han forlader det tidligen? Lad gaae!

Kongen, Dronningen, Laertes, Hofmænd, Osrick, og Følge med Rapirer o. s. v. træde ind.

Kongen.

Kom, Hamlet, kom, tag denne Haand af mig!
(han lægger Laertes's Haand i Hamlets).

Hamlet.

Tilgiv mig, Herre! jeg har feilet mod Dig;
Tilgiv, saa sandt Du est en Adelsmand!
Hver Mand her veed, og Du har vistnok hørt,
At jeg er straffet med et mægtigt Vanvid.
Hvad jeg har gjort,
Som kunde Hjerte, Ære, Hevn hos Dig
Opbidse, det, tilstaaer jeg her, var Vanvid.
Var det da Hamlet, som fornærmed' Dig?
Nei, Hamlet ei; hvis Hamlet er berøvet
Sig selv, og fra sig selv, og han fornærmer

Laertes, gjør ei Hamlet det; nei, Hamlet
Det negter; hvo fornærmer da? — Hans Vanvid.
Hvis saa, er Hamlet blandt dem, som fornærmes.
Den arme Hamlets Vanvid er hans Fjende.
I dette Selskabs Paahør
Jeg fragaaer, at jeg tænkte Ondt mod Dig.
Undskyld mig da i Dine ædle Tanker,
At jeg har over Huset skudt min Piil,
Og saarede min Broder!

Laertes.

Mit Hjerte har Du fyldestgjort, som mægtigst
I denne Sag til Hevn mig skulde drive;
Men, hvad min Ære angaaer, træder jeg
Tilbage, og vil ei Forlig indgaae,
Før' ældre Mænd, af en navnkundig Hæder,
Fredsvilkaar har ved sine Udsagn fastsat,
Som mig mit Navn bevare ubesmittet.
Til den Tid tager jeg imod Dit Venskab
Med Venskab, og vil ei det bryde.

Hamlet.

Jeg fro modtager det, og freidigt med Dig
Jeg kæmper denne Broder-Vedderkamp.
Giv os Rapirerne! Kom hid!

Laertes.

Kom, een til mig!

Hamlet.

Laertes! jeg skal værge om Din Hæder;
I min Uvidenhed Din Dygtighed,
En Stjerne lig, i tykkest Nattemulm,
Skal straale doppelt klart.

Laertes.

Du skemter, Prince!

Hamlet.

Nei, ved min Haand!

Kongen.

Ung Osrick, giv dem Værge! — Frænde Hamlet!
Du veedst jo Vedderaalet?

Hamlet.

Jo, Kenning! meget vel;
For Meget paa min svage Haand Du vedder.

Kongen.

Jeg frygter ei; jeg har jo seet Jer Begge; —
Men, siden han har taget til i Kunsten,
Vi har saalunde Veddemaalet affalt.

Laertes.

Nei, denne er for tung, giv mig en anden!

Hamlet.

Jeg denne ret godt lider. Disse Klinger
Er' dog vel lige lange?

Osrick.

Ja, min Prince!

(de lave sig til at fegte).

Kongen.

Ext Vægrene paa dette Bord? — Hvis Hamlet
Det første eller andet Stød mon' give,
Saa og, naar han det Tredie gjengjælder,
Lad alle Skanserne's Kartover tordne!
Paa Ham ets bedre Aandedrag vor Konning
En Skaal skal drikke, og i Bæg'ret kaste
En Perle, rigere, end nogen, fire
Samfulde Konger bar' i Danmarks Krone.
Giv Drikkebæg're hid, og lad Hærpauken
Saa til Trompeten tale, og Trompeten
Til ham, som udenfor Kanonen styrer,
Kanonen saa til Him'len høit, og Him'len
Til Jorden, Konningen for Hamlet drikker! —
Velan, begynd'! — og, Dommere, giv' Agt!

(de fegte).

Hamlet.

Kom an!

Laertes.

Velan, min Prince?

Hamlet.

Et?

Laertes.

Nei!

Hamlet.

Falder Dom!

Osrick.

Et Stød, og det et Stød høist rent.

Laertes.

Nu vel da! — om igjen!

Kongen.

Hold! giv mig Vin! Hamlet, denne Perle
Er Din; det er Din Skaal. — Giv ham hans Bæger.
(Trompeterne lyde, og Kanonerne løsnes udenfor).

Hamlet.

Først vil jeg fegte denne Dyst til Ende.
Sæt det til Side lidt! Kom! — Nok et Stød.
(de fegte).
Hvad siger Du?

Laertes.

Et Stød, et Stød, det tilstaaer jeg.

Kongen.

Vor Søn vil vinde Seier.

Dronningen.

Han er fed,
Og lidt stakaandet. — Hamlet! Dronningen
Et Bæger tømmer paa Dit Held.

Hamlet.

Min ædle Dronning —

Kongen.

Gertrud, drik det ei!

Dronningen.

Jeg vil, min Konning! jeg beder; lad mig!

Kongen.

(afsides).
Det er Givtbægeret; det er for sildigt.

Hamlet.

Jeg tør endnu ei drikke, Dronning! — strax!

Dronningen.

Kom, lad mig tørre Sveden af Dit Ansigt!

Laertes.

Nu skal jeg ramme ham, min Kouning!

Kongen.

Jeg troer det ei.

Laertes
(afsides).

Og dog mit Samvids Stemme taler næsten
Imod det.

Hamlet.

Kom tredie Gang,
Laertes! hidindtil har Du kun spaset;
Jeg beder, sted nu med Din bedste Kraft!
Jeg frygter, for en Pog Du anseer mig.

Laertes.

Det mener Du? — Kom an!

(de fegte).

Osrick.

Intet paa nogen af Siderne.

Laertes.

Nu vegt Dig!

(Laertes saarer Hamlet; derpaa i Haandmenget ombytte de Rapirerne, og Hamlet saarer Laertes).

Kongen.

Skil dem ad! De er' i Hede.

Hamlet.

Nei, kom igjen!

(Dronningen falder).

Osrick.

Ha, serg for Dronningen!

Horatio.

De bløde Begge. — Prince! hvorlunde er det?

Osrick.

Hvorlunde er det fat med Dig, Laertes?

Laertes.

Kobberpen i sin egen Snare fangen blev;
Min egnen Ranke mig ved Livet stiller.

Hamlet.

Hvad fattes Dronningen?

Kongen.

Da hun saae Blod, hun faldt i Afmagt.

Dronningen.

O nei, nei, Drikken! — Elskte Hamlet!
O Drikken, Drikken! — Jeg forgivet er!

(dør).

Hamlet.

O Nidingsstreg! — Ha! lad nu Døren lukkes!
Forræderi! Opspor det!

(Laertes falder).

Laertes.

Her er det, Hamlet! — Hamlet! Du est Dødsens;
Al Verdens Lægekunst kan Dig ei frelse;
En Times Liv Du har ei i Dit Bryst;
Forræder-Vaabenet er i Din Haand,
Med blotter Spids, forgivtet; Ænken vendte
Sig mod mig selv. See mig! jeg ligger her,
Jeg skal ei meer opstande; Givt Din Moder brak;
Jeg kan ei meer; vor Konning, Konning eene
Al dadle er.

Hamlet.

Hvad! Klingespidsen med forgivtet! — Giv,
Saa gjør Dit Verk!

(stikker Kongen).

Osrick og Herrerne.

Forræderi! Forræderi!

Kongen.

O Venner, hjælper mig! jeg er kun saaret.

Hamlet.

Her, Du Blodskænder! Du mordterstige,
Fordømte Danerkonning! Tøm Dit Bæger ud! —
Er Perlen her endnu? Følg med min Moder!

(Kongen dør).

Laertes.

Ham skeer hans Ret; han selv har blandet Giften. —
Byt Din Tilgivelse med min, o Hamlet!
Mit og min Faders Blod paa Dig ei komme,
Ei heller Dit paa mig!

(han dør).

Hamlet.

Det fri Dig Him'len fra! Jeg følger Dig.
Jeg dør, Horatio! — O, arme Dronning,
Farvel! — I, som ved dette Sørgespil
Staae blege, skjælvende, og er' kun stumme
Personer og Tilhørere ved Sagen!
Hvis Tid mig undtes; — men streng Stævning lyder
Fra Dødens skrækkelige Retsbetjent —
O da — da kunde jeg kundgjøre Eder —
Men lad det være! — See! jeg dør, Horatio!
Du lever; o, forklar mig og min Sag
For dem, som den ei kende!

Horatio.

Tro ei dette!
Jeg er meer Oldtids-Romer, end en Dansk;
End er her Gift.

Hamlet.

Saa sandt Du est en Mand,
Saa rækker Du mig Bægeret. — O, slip!
Ved Himlene! Nei, jeg vil have det. —
O Gud, Horatio! hvilket saaret Navn
Vil leve efter mig, naar Tingene
I Mulm og Mørke saa nedgravne ligge!
Bær Du mig nogen Sinde i Dit Hjerte,
Da fjern Dig end en Stund fra Saligheden,
Og aand med Qval i denne bitre Verden,
For at fortælle min Historie! —
(Krigsmarche langt borte høres, og Kanonerne løsnes udenfor).
Hvorfra hin Krigslarm?

Osrick.

Ung Fortinbras, som kommer
Med Seir fra Polen, hilser med Krigstorden
Statsbudene fra England, som nu lande.

Hamlet.

O, jeg dør Horatio!
Din stærke Gift min Livsaand overvinder;
Jeg ei oplever dette Bud fra England;

Men Valget træffer Fortinbras, det spaaer jeg;
Og, døende, min Stemme lyder for ham.
Forkynd ham dette! Siig ham Skæbnens Gang —
Det Mindste med det Største, som har virket —
Det Øvrige er Taushed.

(han dør).

Horatio.

Ach! nu brister
Et ædelt Hjerte. — Vakre Prince, god Nat!
Og Engle-Skarer synge Dig til Hvile! —
Hvi drager Trommen hid?

(Krigsmarche udenfor).

Fortinbras træder ind med de engelske Statsbud og Andre.

Fortinbras.

Hvor sees det Syn?

Horatio.

Hvad vilst Du see?
Hvis Sørge- og hvis Under-Syn Du mener,
Da søg ei længere!

Fortinbras.

Sligt Blodbad skriger Mord! — O stolte Død!
Hvad Høitid holdes i Din evig' Celle,
At Du med eet Skud har saa blodigt fældet
Saa mange Fyrster?

Første Statsbud.

Det er et Jammers-Syn.
Vort Bud fra England kommer nu for silde;
Tort er det Øre, som vi skulde me'de,
At treligen hans høie Bud er opfyldt,
At Rosenkrantz og Guildenstern er' døde.
Hvo siger os nu Tak?

Horatio.

Hans Læber ei,
Om de end havde Liv og kunde takke;
Han aldrig Ordre gav til deres Død.
Men, da I samles her, da Teppet just
For dette blodig' Sørgespil er falden,
I fra den polske Krig, og I fra England,

Saa bød', at disse Legemer fremstilles
Høit paa en Skueborg for Alles Øine,
Og lad mig derfra aabenbare Verden,
Som veed det ei, hvorlunde det gik til!
Saa skal I høre mig forkynde Eder
Om Blodskam, blodig unaturlig Daad;
Tilfældig Straf og Drab ved Vaadesgjerning;
Om Mord, saavel ved' Svig, som Vold; og om
Til Slutning her feilslagne Planer, faldne
Paa Ophavsmandens Hoved. Alt det kan jeg
Sandsru forkynde.

Fortinbras.

Lad os det høre snart,
Og kald de Ædleste dertil! — Hvad mig
Angaaer, med Sorg modtager jeg min Lykke.
Jeg har en gammel Ret til Dauerriget;
Min Fordel byder mig, at fordre det.

Horatio.

Derom at tale, har en Røst paalagt mig,
Som vel vil drage flere efter sig;
Men lad det skee paa Stand, i denne Stund,
Me'ns Folkets Sind endnu er vildt og oprørt,
At Ränker og Vildfarelser ei skulle
Aarsage fler' Ulykker!

Fortinbras.

Lad fire Høvdinger da bære Hamlet
Med krigersk Høitidspragt til Skueborgen!
Thi, sandeligt, var han paa Thronen kommen,
Høist kongelig og herlig var han vorden.
Foran hans Vandring Krigerens Musik
Og Sørgehøitids-Skik, som over Helte,
I høie Toner tale! —
Frem! tager disse Lig! thi disse Steder
Stigt Syn ei passer for; det Leiren egner.
Gaaer, byder Krigerne at skyde!

(Sørgemarche. De gaae ud, bærende de døde Legemer, hvorpaa Kanonerne lossés)

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

4.

Kjöbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen Springgade Nr. 14.

BIBLIOTHECA REGIA RAFNIENSIS

Julius Cæsar.

Sørgespil

af

William Shakspeare.

Oversat

af

H. C. Wosemose.

Kiöbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

Personer.

Julius Cæsar.
Octavius Cæsar.
Marcus Antonius. } Triumvirer efter Julius Cæsars Død.
M. Aemil. Lepidus
Cicero,
Publius, } Senatorer.
Popilius Lena.
Marcus Brutus,
Cassius,
Casca,
Trebonius, } Sammensvorne imod Julius Cæsar.
Ligarius,
Decius Brutus,
Metellus Cimber,
Cinna.
Flavius, } Tribuner.
Marullus.
Artemidorus, en Sophist fra Knidos.
En Sandsiger.
Cinna, en Poet.
En anden Poet.
Lucilius,
Titinius,
Messala, } Venner af Brutus og Cassius.
Cato, den Yngre,
Volumnius.
Varro,
Clitus,
Claudius, } Brutusses Tjenere.
Strato,
Lucius,
Dardanius.
Pindarus, Cassiusses Tjener.
Calpurnia, Cæsars Hustrue.
Portia, Brutusses Hustrue.
Senatorer, Vogtere, Vagt, Folge o. s. v.

Scenen er for største Delen i Rom; siden i Sardis, og i Nærheden af Philippi.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Julius Cæsar.

Første Act.

Første Scene.

Rom. En Gade.

Flavius og Marullus træde ind med en Sværm af Borgere.

Flavius.

Bort, hjem, I dovne Kræ! pak' Eder hjem!
Er det en Helligdag? Hvad! vide I
Da ei, som Haandverksfolk, I maa ei gaae
Omkring paa sögne Dage, uden Tegn
Paa Eders Dont? — Tal, hvad er Din Haandtering?

Første Borger.

Nu, Herre! jeg er Tømmermand.

Marullus.

Hvor er Dit Skodstind og Dit Vinkelmaal?
Hvad gjörst Du med Din bedste Klædning paa? —
Du, hvad er Din Haandtering?

Anden Borger.

Ja, Herre! dersom Du vil ligne mig med en fin Kunstarbeider, da er jeg virkeligen ikke Andet, end hvad man kalder en Flikker.

Marullus.

Men, hvilket er Dit Haandverk? Svar mig slugs!

Anden Borger.

Et Haandverk, min Herre! som jeg haaber, jeg kan drive med en frelst Samvittighed; for jeg flikker rigtigen nok, min Herre! slette Hæle, ikke Sjæle.

Marullus.

Hvad Haandverk, Knegt? Du grove Knegt! hvad Haandverk?

Anden Borger.

Nei, jeg beder Dig, Herre! brist ikke af Harme mod mig; dog, hvis Du brister, Herre! saa kan jeg flikke Dig.

Marullus.

Hvad mener Du med det? Flikke mig, Du uforskammede Karl?

Anden Borger.

Ja, Herre! flikke paa Dig.

Flavius.

Du est altsaa Skoflikker, est Du?

Anden Borger.

Sandfærdigen, Herre! Alt, hvad jeg lever af, er Sylen. Jeg bryder mig ikke om Kjøbmands-Sager, og heller ikke om Qvinde-Sager, men blot om min Syl. Jeg er, i Sandhed, min Herre! en Saarlæge for gamle Sko; naar de ere i stor Fare, helbreder jeg dem. Saa pæne Folk, som nogen Sinde have traadt paa Oxelæder, have ganget paa mit Haandverk.

Flavius.

Hvi stander Du i Dag ei i Dit Verksted?
Hvi fører disse Mænd Du om i Staden?

Anden Borger.

Det gjør jeg sandfærdigen, Herre! for at de kunne faae sine Sko opslidte, og jeg faae mere Arbeid. Men, sandt at sige, Herre! gjøre vi Helligdag i Dag, for at see Cæsar og fryde os ved hans Seiers-Indtog.

Marullus.

Hvi frydes? Hvad Erobring bringer han?
Hvad Skattefyrster følge ham til Roma,
For, bundne, hans Triumphvogns Hjul at pryde?
I Blokke, Stene, sandseløse Væs'ner!
O haarde Hjerter, grumme Mænd af Roma!

Har I ei kendt Pompeiu's? Mangen Stund
I have klavret op til Mure, Tinder,
Til Taarne, Vinduer, ja, Skorstensspidser,
Med Eders spæde Børn i Arm; der sad I
Den lange Dag langmodigt, for at see
Pompeii Tog igjennem Romas Gader;
Og, vined' I blot Glimt af hans Triumphvogn,
Istemte I da ei et Jubelraab,
Saa Tiber nede under sine Brædder skjalv,
I det den hørte Eders Stemmers Gjengjald
Høit i sin krumme Strandbred?
Og nu iføre I Jer Høitidsklæder?
Og nu udkaare I en Helligdag,
Og nu udstrøe I Blomster paa hans Vei,
Som seirstolt fra Pompeii Blod hjemkommer?
Bort!
Flyer til Eders Huse, knæler, beder,
At Guderne afvende vil' de Straffe,
Som vist slig Uerkendlighed maa ramme!

Flavius.

Gaaer, gaaer, Medborgere! For denne Brøst
Forsamler alle Eders ringe Brødre,
Gaaer saa til Tibers Bred, og græder i
Dens Dyb, til Strømmen, hvor den lavest er,
De høieste af Flodens Bredder kysser!
(Borgerne gaae).
See kun! alt smelter den urene Aerts;
De gaae, og Brøden binder deres Tunger.
Gak hin Vei op til Capitolium!
Ad denne ganger jeg; klæd Du de Stytter af,
Du finder prangende med Hæderstegn!

Marullus.

Tør vi Sligt foretage os?
Du veed jo, det er Lupercalia!

Flavius.

Hvad siger det? Lad ingen Stytter prange
Med Cæsars Seierstegn! Jeg vil omkring,
At drive Pøblen bort af Gaderne;

Saa gjør og Du, hvor tyk den staaer!
Naar disse Fjer af Cæsars Vinge rives,
Da hverdagsagtig vorder Fuglens Flugt,
Der ellers svang sig over Jordens Synskreds,
Og holdt os Alle i en Trælleskygt.

(de gaae).

Anden Scene.

Rom. En offenlig Plads.

Cæsar, Antonius, klæd til Veddeløb. Calpurnia, Portia, Decius, Cicero, Brutus, Cassius og Casca komme i et høitideligt Optog med Musik; en stor Skare følger efter dem; i de er en Sandsiger.

Cæsar.

Calpurnia!

Casca.

Cæsar taler. Tyst!

(Musiken tier.)

Cæsar.

Calpurnia!

Calpurnia.

Her, ædle Herre!

Cæsar.

Staa lige for Antonius, naar han render
I Veddeløbet! — Min Antonius!

Antonius.

Ja, Cæsar, ædle Herre!

Cæsar.

Forget ei, me'ns Du løber, at berøre
Calpurnia; thi vore Fædre sige:
"Ufrugtbar Viv, i helligt Løb berørt,
"Ufrugtbarheds-Forbandelsen afryster."

Antonius.

Jeg skal det mindes.
Naar Cæsar siger: "Gjør det!" er det sat i Verk.

Cæsar.

Gaaer, og forgetter ingen hellig Skik!

(Musik).

Sandsigeren.

Cæsar!

Cæsar.

Ha! Hvo kalder?

Casca.

Byd Larmen tie! Stille end en Gang!

(Musiken tier).

Cæsar.

Hvo est Du, som i Skaren kalder mig?
En Stemme overskingrer Glædens Toner,
Og raaber! "Cæsar!" Tal! Cæsar høre vil.

Sandsigeren.

Vogt Dig for idus Martii!

Cæsar.

Hvo er den Mand?

Brutus.

En Spaamand varer Dig for idus Martii.

Cæsar.

Fremstil ham for mig! lad mig see hans Ansigt!

Cassius.

Træd ud af Skaren, Mand! og see paa Cæsar!

Cæsar.

Hvad siger Du mig nu? Tal end en Gang!

Sandsigeren.

Vogt Dig for idus Martii!

Cæsar.

Han er en Drømmer; kommer, følger mig!

(Krigsmusik. Alle gaae, undtagen Brutus og Cassius.)

Cassius.

Vilst Du gaae op og skue Vedderløbet?

Brutus.

Nei!

Cassius.

Gjør det, jeg beder Dig!

Brutus.

Min Hu til Leg ei stander; saare sattes mig
Hin qvikke Aand, Antonius besidder.
Lad mig ei hindre, Cassius, Dit Ønske!
Jeg vil forlade Dig.

Cassius.

En Stund jeg har lagt Mærke til Dig, Brutus!
Jeg seer i Dine Øine ei hin Blidhed,
Hint Præg af Venskab, som jeg ellers saae,
Du est for kold, for fremmed mod en Ven,
Som elsker Dig.

Brutus.

Bedrag Dig ei, o Cassius!
Laa der end Mørke over disse Øine,
Saa var mit Aasyns Vrede dog kun vendt
Imod mig selv. — I lang Tid plages jeg
Af Lidenskaber høist forskjellige,
Og Tanker, som kun gjælde ene mig,
Og muligen min Adfærds Mørke volde;
Men Sligt maa ei bedrøve mine Venner,
Blandt hvis Tal, Cassius, Du være Een!
Og slut da af min Kulde kun som saa:
"Den stakkels Brutus, med sig selv i Strid,
"Mod Andre venlig Adfærd glemmer!"

Cassius.

Brutus!
Saa har jeg misforstaaet Din Lidenskab,
For hvis Skyld dette Bryst begravet har
Helt høie Tanker, dyrebare Planer. —
Siig mig, min Brutus! kanst Du see Dit Ansigt?

Brutus.

Nei, Cassius! thi Øiet seer sig selv
Kun ved et Gjenskin af en anden Ting.

Cassius.

Ret saa;
Og man beklager saare, Brutus! at
Du har ei sligt et Speil, som Dig vil holde
Din skjulte Herlighed for Øie,

At Du Din egen Skygge kunde see.
Tidt hørte jeg de Gæveste i Roma
— Undtagen Cæsar, den Udødelige —
De talede om Brutus, og de sukked'
Ved disse Tiders Aag, og ønsked', at
Den ædle Brutus havde Cæsars Øine.

Brutus.

I hvilke Farer vilst Du lede mig?
Du vilst, at jeg skal søge i mig selv,
Hvad der er ei i mig.

Cassius.

Derfor, min Brutus, lad Dig til at høre!
Og, da Du veedst, Du bedst kan see Dig selv
Ved Gjenskin, saa vil jeg, ret som Dit Speil,
Beskedent' for Dit Syn fremstille
Det af Dig selv, som Du endnu ei kender.
Og hør, mistænk mig ikke, vakre Brutus!
Er jeg en Dagens Gek, som har for Skik,
Med tomme Eder at falbyde hver
Ny Beilende mit Venskab: har Du hørt,
Jeg er en Mundven, som bagvasker den,
Jeg favned' nys, og har Du seet, at jeg
Ved Gilde giver mig til Priis for Lauget,
Da tro, at jeg er farlig!

(Trompetklang og Fryderaab).

Brutus.

Hvad varsler dette Fryderaab? Jeg frygter,
At Folket Cæsar til Konning kaarer.

Cassius.

Saa! Det frygter Du?
Saa maa jeg troe, Du saae det just ei gerne.

Brutus.

Nei, ikke gerne, skjøndt jeg høit ham elsker; —
Men hvorfor holder Du mig her saa længe?
Hvad er det vel, Du vilst meddele mig?
Er det til alment Vel, velan! stil Æren,
For dette Øie, Døden for det andet!

Og jeg vil see paa Døden ligegyldigt;
Thi Guderne saa høit mig elske, som
Jeg elsker Æren meer, end frygter Døden!

Cassius.

Jeg kender denne Dyd hos Dig, min Brutus!
Saa godt, som jeg Dit fagre Aasyn kender.
Vel! Æren, den er Æmnet for min Tale. —
Ei grant jeg veed, hvad Du og Andre tænke
Om dette Liv; men, hvad mig selv angaaer,
Da vil jeg heller' dee, end leve, for
At ængstes af et Væsen, som mig selv.
Fribaarne ere vi saa vel, som Cæsar;
Vor Føde var, som hans; vi kunne Begge
Udholde Vint'rens Frost saa godt, som han;
Thi en Gang paa en raa og sludfuld Dag,
Me'ns Tiber oprørt fnøs mod sine Bredder,
Da sagde Cæsar; "Cassius! tør Du nu
"Vel springe med mig i den vrede Flod,
"Og svømme til hint Maal?" — Ved disse Ord,
Fuldt paaklæd, som jeg var, jeg sprang i Vandet,
Og bød ham følge; dette gjorde han.
Strømgangen brøled', og vi sloge den
Med stærke Sener, stødte den til Side,
Og kæmpede mod den med stridbart Bryst;
Men før vi naaede det bestemte Maal,
Ekreg Cæsar: "Hjælp mig, Cassius! Hjælp! Jeg synker."
Ret, som Æneas, hin vor store Stammefader,
Paa sine Skuldre Oldingen Anchises bar
Fra Trojæ Brand, saalunde bar og jeg
Den trætte Cæsar gennem Tibers Bølger;
Og denne Mand er verden nu en Gud,
Og Cassius en Usling, som maa krumme
Sin Ryg, naar Cæsar koldt et Nik ham skjenker.
Han havde Feber i Hispania,
Og, naar da Kulden greb ham, saae jeg, hvor
Han zitred', ja, i Sandhed, Guden zitred'!
Fra feige Læbe flygted' Purpurfarven;
Det Øie, for hvis Bryn al Verden skjælver,

Forlod dets Glands; jeg horte, hvor han stønned';
Ja, selv den Tunge, som bød Romæ Mænd
At give Agt, og regne op hans Taler
I deres Bøger, ach! hvor klynked' den
Paa syge Pigers Viis: "Titinius,
"Giv mig en Læskedrik!" I Guder! det,
Forfærder mig, at denne svage Aand
Vandt Forspring for den hele stolte Verden,
Og bærer Palmen ene.

(Jubel. Trompetklang).

Brutus.

Igjen en almen Jublen!
Jeg troer, hint Bifald gjælder en ny Hæder,
Som dynges over Cæsar.

Cassius.

Ja, Ven! han træder paa den snævre Verden,
Som en Coloss; vor Dværge-Æt
Gaaer mellem dens uhyre Been, og seer
Sig frygtsomt om, en Skændsels-Grav at finde.
Et Menneske er ofte Fatums Herre;
I vore Stjerner ligger Skylden ei,
Men i os selv, at vi er' Undermænd.
Brutus og Cæsar; hvad er i det: Cæsar?
Hvi skulde hint Navn nævnes meer, end Dit?
Optegn dem sammen! Er hint smukkere?
Udtal dem! lyder Dit ei lig'saa godt?
Vei dem! Eens Tyngden er. Besværg med dem!
Og Brutus maner Aander frem saa flugs,
Som Cæsar. (Jubelraab). Nu, i alle Guders Navn da,
Hvad Føde nærer denne vores Cæsar,
At han er voxen saa? Skam Dig, vort Old!
Rom, Du har tabt Din ædle Helte-Ynge!
Naar rundt et Secle fra den store Vandflod,
Som Fler', end een Mand, gjorde ei berømt?
Naar kunde de, som nævned' Roma, sige,
For nu, at disse vide Mure rammed'
Kun een Mand? Nu, i Sandhed, er der Rum nok

I Rom, da nu det rummer ikkun een Mand,
O! Du og jeg, vi hørte vore Fædre sige:
'Der var en Brutus, En, som havde tilladt,
"At Djæv'len holdt et evigt Hof i Roma,
"Saa gerne, som en Konning."

Brutus.

Jeg tvivler ei, at Du jo elsker mig;
Det varsles mig, hvortil Du vilst mig drive;
Hvad jeg har tænkt om det og disse Tider,
Skal jeg Dig tolke; nu for denne Sinde
— Saa sandt, jeg elsker Dig — jeg beder Dig:
Driv mig ei videre! Hvad Du har sagt,
Jeg overveie vil; hvad Du vilst sige,
Med Taalmod høre, og en Tid mig vælge,
Om høie Ting til Raadslag heelt beleilig.
Til den Tid, ædle Ven! læg det paa Hjerte:
Brutus vil heller pløie Jordens Furer,
End kaldes Romæ Søn paa slige Kaar,
Som denne haarde Tid gjør Mine til
At lægge paa vor Ryg.

Cassius.

Det glæder mig, at mine svage Ord
Slog' dog saa mange Gnister Ild af Brutus.

(Cæsar kommer tilbage med sit Følge).

Brutus.

Forbi er' Legene, og Cæsar kommer.

Cassius.

Træk Casca, me'ns de gaae forbi, i Ærmet!
Saa vil han paa sin skarpe Viis fortælle
Os, hvad Mærkværdigt der er skeet i Dag.

Brutus.

Det skal jeg nok. — Men, seer Du, Cassius!
Den vrede Plet paa Cæsars Pande gløder,
Og Følget seer jo ud, som skjældte Trælle;
Calpurniæ Kind er bleg; og Cicero —
Giv Agt! hans Blik er glødende, som Ild'rens,
Just saa, som tidt vi saae paa Capitolium,
Naar Senatorerne stred' mod hans Taler.

Cassius.

Hvad det betyder, vil os Casca sige.

Cæsar.

Antonius!

Antonius.

Cæsar!

Cæsar.

Jeg i mit Følge fede Mænd vil have,
Med tykke Kinder, og som sove haardt;
Hin Cassius har et magert, sultent Ansigt;
Han tænker alt for meget; han er farlig.

Antonius.

Frygt ham ei, Cæsar! han ei farlig er;
Han er en ædel Romer, Dig hengiven.

Cæsar.

Var han kun fed! Vel frygter jeg ham ei;
Men, hvis mit Navn var underkastet Frygt,
Da veed jeg ei den Mand, jeg skulde skye
Saa flugs, som denne tynde Cassius.
Han læser meget, prøver meget, skuer
Igennem Menneskernes Daad; han ynder
Ei Skuespil, som Du, Antonius!
Han hører ei Musik; han smiler sjeldent,
Og smiler da, som om han vilde spotte
Sin Aand, at den tør lade sig bevæges
Til Smil ved Noget. Slige Mennesker
Er' aldrig rolige i Hjertet, medens
De see en Overmand; desaarsag ere
De saare farlige. Jeg siger nu,
Hvad frygtes kan, og ei hvad jeg frygter;
Thi stedse er jeg Cæsar. — Kom og gak ved
Min høire Haand! thi dovt er dette Øre,
Og sig mig saa Din Hjertens-Mening om ham!

(Cæsar og hans Følge gaae. Casca bliver tilbage).

Casca.

Du trak mig i min Kappe! vilst Du Noget?

Brutus.

Ja, Casca! sig os, hvad er skeet i Dag,
Hvi Cæsars Aasyn var saa mørkt?

Casca.

Ih! Du varst med ham; varst Du ei?

Brutus.

Da spørgte jeg ei Casca, hvad der skede.

Casca.

Ih nu, der blev budet ham en Krone; og, da den blev buden ham, stødte han den fra sig med Bagen af Haanden saaledes; og saa istemmede Folket et Frydeskrig.

Brutus.

Hvad var det andet Skraal for?

Casca.

Ih! for det Samme.

Cassius.

Tre Gange skreg man; hvi den tredie Gang?

Casca.

Ih! for det Samme.

Brutus.

Blev Kronen buden ham trende Gange?

Casca

Ja, min Tro! blev den saa, og han stødte den trende Gange tilbage, den ene Gang sagtere, end den anden; og hver Gang, han stød den fra sig, istemmede mine Naboer et Frydeskrig.

Cassius.

Hvo bød ham Kronen?

Casca.

Ih! Antonius.

Brutus.

Fortæl os, paa hvad Maade, vakre Casca!

Casca.

Om jeg skulde hænges, kan jeg ikke fortælle Jer Maaden; det var ikke Andet end Narreskjas, jeg lagde ikke Mærke til det. Jeg saae Marcus Antonius byde ham en Krone; — den var det heller ingen rigtig Krone, det var en af disse Smaakroner; — og, som jeg sagde Jer, han stødte

den een Gang tilbage; men desnagtet troer jeg, at han gerne vilde have havt den. Derpaa bod han ham den anden Gang; men det synes mig, at han saare nødigen traf sine Fingre fra den. Og nu tilbød han ham den tredie Gang; han skød den tredie Gang tilbage; og hver Gang, han afslog den, huiede Pøbelrakket, og klappede med sine grove Hænder, og kastede sine svedige Nathuer i Veiret, og udbredte saadan en stinkende Aande omkring sig, fordi Cæsar afslog Kronen, at den nær havde qvalt Cæsar; thi han besvimede og faldt om ved den. Og jeg for min Deel, torde ikke lee, af Frygt for at aabne Munden og indaande den stemme Luft.

Cassius.

Men stands, min Casca! hvad? besvimed' Cæsar?

Casca.

Han faldt om paa Torvet; Fraaden stod ham om Munden, og han var maalløs.

Brutus.

Ja, det er rimeligt; thi han har Ligfald.

Cassius.

Nei, Cæsar har ei Ligfald; Du og jeg
Og brave Casca, vi har Ligfald!

Casca.

Jeg veed ei, hvad Du mener med det; men det veed jeg vist, at Cæsar faldt om. Hvis den pjaltede Almue ikke klappede og peb ad ham, eftersom han behagede eller misbagede dem, som de pleie at gjøre ved Skuespillerne paa Skuepladsen, saa er jeg ingen ærlig Mand.

Brutus.

Hvad sagde han, da han kom til sig selv?

Casca.

Ja, førend han faldt om, da han mærkede, at Almue-Hjorden var saa glad ved, at han afslog Kronen, rev han, min Tro! sin Brystdug op, og tilbød den sin Hals at skjære af. — Dersom jeg havde været en Mand, der drev noget Haandverk, saa gid jeg maa fare ad Helvede til med alle Skurkerne, om jeg ikke vilde have taget ham

vaa Ordet! — Nu faldt han da. Da han kom til sig selv igjen, sagde han, at, om han havde gjort eller sagt noget Upassende, bad han, den høistærede Forsamling vilde tro, det reiste sig af hans Sygdom. Tre eller fire Tøser raabte der, hvor jeg stod: "O, den gode Sjæl!" — og tilgave ham af ganske Hjerte. Men dem skal man ikke regne; dersom Cæsar havde myrdet deres Mødre, havde de gjort det Samme.

Brutus.

Og derpaa gik han da saa vred i Hu?

Casca.

Ja.

Cassius.

Sagde Cicero Noget?

Casca.

Jo, han talte Græsk.

Cassius.

Hvi saa?

Casca.

Ja, gid jeg aldrig maa see Dit Ansigt meer, om jeg kan sige Dig dette! Men de, som forstode ham, smilede til hinanden, og rystede paa Hovederne; men, hvad mig angaaer, for mig var det Græsk. Jeg kunde fortælle Dig endnu flere Nyheder. Marullus og Flavius have mistet sine Tribunæmbeder, fordi de have revet Diademet af Cæsars Billedstytter. Lev vel! Der foregik endnu mere Narrefjas, naar jeg kunde mindes det.

Cassius.

Vilst Du spise hos mig i Aften, Casca?

Casca.

Nei, jeg har lovet mig ud.

Cassius.

Vilst Du spise til Middag hos mig i Morgen?

Casca.

Ja, hvis jeg er i Live, og Du ikke skifter Sind, og Dit Maaltid er værdt at spise.

Cassius.

Godt; jeg vil vente Dig.

Casca.

Gjør det! Lever vel begge To!

(gaaer).

Brutus.

Hvor dorst har denne Karl ei voret sig?
I Scholen var han lutter Ild og Qvickhed.

Cassius.

Saa er han end, naar han i Verk skal sætte
En bold og ædel Daad,
Skjøndt han paatager denne Slovheds-Masque.
Hin Haardhed er en Sauce paa Mandens Vid;
Den gjør, at Folk med bedre Appetit
Fordøie Mandens Ord.

Brutus.

Saa er det. Nu jeg gaaer for denne Sinde;
I Morgen, dersom Du med mig vilst tale,
Til Dig jeg kommer; eller, om Du vilst,
Saa kom til mig! og jeg vil vente paa Dig.

Cassius.

Det vil jeg; — tænk imidlertid paa Verden!

(Brutus gaaer).

Ja, Brutus! Du est ædel; men dog seer jeg,
Dit herlige Metal forvanskes kan
Fra sin Natur; desaarsag er det godt,
At Ædle holde sig til Ædle kun;
Thi hvo er vel saa fast, at han ei lokkes? —
Mig hader Cæsar; men han elsker Brutus;
Dog, var jeg Brutus nu, og han var Cassius,
Da stemmed' han ei mig. Jeg vil i Nat
I Bruti Vinduer kaste Sedler, skrevne
Med flere Hænder, som de rørte hid
Fra flere Borgere, hvori skal tales
Om Romæ store Haab til Bruti Navn;
Tillige skal i disse dunkelt peges
Paa Cæsars Herskesyge;
Og lad da Cæsar see, om fast han staaer!
Han styrtes, eller vi skal døie værre Kaar!

Tredie Scene.

Rom. En Gade. Torden og Lynild.

Casca, med draget Sværd, og Cicero komme ind fra modsatte Sider.

Cicero.

God Aften, Ven! Har Du fulgt Cæsar hjem?
Hvi est Du aandeløs? Hvi stirrer Du?

Casca.

Bevæges Du ei, naar al Jordens Vegt,
Som Siv i Vinden, skjælver? Cicero!
Jeg har seet Uveir, da de feldende
Stormvinde spalted' knudred' Egestammer;
Seet herskesyge Hav opsvulne, fraade,
For at ophøies blandt de vrede Skyer;
Men aldrig før i Aften, ei før nu
Gik jeg igennem Ildregn. Enten er
Der Borgerkrig i Him'len, eller Jorden,
For overmodig imod Guderne,
Ophidser dem til Undergang at sende.

Cicero.

Jo, saae Du nogen Sinde slige Jertegn?

Casca.

En Slave, som Du kender, naar Du seer ham,
Holdt op sin venstre Haand, der luede,
Som tyve Faklers Brand forenet; dog
Hans Haand ei følte Ild, men blev usveden.
Saa kom (fra den Stund blotted' jeg mit Sværd)
Ved Capitolium en Løve mod mig,
Som stirred' paa mig, og gik glubende
Forbi, men skadede mig ei; og paa
En Dynge Grums sad' hundred' fæle Qvinder,
Som Angest havde vanskabt, og som svore,
At de saae Ild-Mænd op og ned ad Gaden gaae;
Og Nattens Fugl sad hylende i Gaar
Ved Middagstid, og skreg paa Torvet.
Naar slige Jertegn saa hinanden møde,

Lad Mennesker da ikke sige: "Dette
"Er deres Grund; — de skee naturligen";
Thi fast jeg troer, de ere Varselstegn
For hvert et Jordstrøg, som de pege paa.

Cicero.

Heelt selvsomt er, i Sandhed, Tiden stemt;
Men tidt kan Mennesker fortolke Ting
Paa egen Viis, og være fjernt fra
Det Diemeed, som er i Tingene.
Gaaer Cæsar op paa Capitolium
I Morgen?

Casca.

Ja; thi han bød Antonius, Dig Bud
At sende, at han møde vil i Morgen.

Cicero.

God Nat da, Casca! denne vrede Himmel
Er ikke gunstig at spadsere under.

Casca.

Lev vel!

(Cicero gaaer).

Cassius kommer ind.

Cassius.

Hvo der?

Casca.

En Romer!

Cassius.

Cascas Stemme!

Casca.

Du hører godt. O Cassius, hvilken Nat!

Cassius.

En saare herlig Nat for brave Mænd!

Casca.

Hvo hørte Him'len før saalunde true?

Cassius.

De, der saae Jorden vrimle saa af Feil.
Hvad mig angaaer, da har jeg vandret om
Paa Gaderne, udsat for Nattens Farer;

Og saa slet rustet, som Du seer mig, Casca!
Jeg blottede min Barm for Tordenkilen;
Og, naar den krumme, blaa Lynstraale, syntes
At aabne Himlens Barm, jeg stillede' mig
Frem ret i Sigtet og i Glimtet af den.

Casca.

Hvi fristed' Him'len Du saa svart?
Den Dødeliges Pligt er Frygt og Skjælven,
Naar Guderne ved Tegn nedsende slige
Herolder, for at fylde os med Rædsel.

Cassius.

Dorst est Du, Casca! og de Gnister Liv,
Som i en Romer skulle være, savner
Du, eller bruger ei; Du blegner, stirrer,
Du rædes og forundres ved at see
Hint selvsomt stærke Vredes-Blus i Him'len;
Men, hvis Du retteligen vilst udgrunde,
Hvi disse Blus; de Aander, som omsnige;
Hvi Fugle, Dyr fornegte Art og Væsen;
Hvi Gubber fjante, Børn og Narre spaae;
Hvi disse Ting Naturlov og Natur
Og Væsen nu til Vanart skifte; ha!
Da skalst Du see, at Him'len selv indgod
Dem disse Kræfter, for at bruge dem
Som Rædsels- og som Varsels-Redskab for en
Vanartet Stat. — Nu kunde jeg Dig nævne
En Mand, som ligner denne Rædsels-Nat;
Der tordner lyner, aabner Grave, brøler
Som Løven hist paa Capitolium;
En Mand, ei stærkere, end Du og jeg,
I Legemskraft, men dog uhyre voxen,
Og frygtelig, som disse Jertegns-Udbrud.

Casca.

Du mener Cæsar; gjør Du ikke, Cassius?

Cassius.

Det gjælde, hvo det er! Thi Romerne
Har uomstunder Ledemod og Muskler,
Som Fædrenes; men vee os! Fædres Aand

Er udsed; Modres Sind regerer os;
Vort Aag og Taalmod vise, vi er' Qvinder.

Casca.

Folk sige, Cassius! at Raadet agter,
At give Cæsar Konnings-Navn i Morgen,
Og han skal bære Kronen overalt,
Paa Hav og Land, kun i Italia ei.

Cassius.

Da veed jeg, hvor jeg denne Daggert bære vil;
Cassius skal udfri' Cassium af Lænker;
Deri, o Guder! gjør' I svag Mand stærkest;
Deri, o Guder! kun I Tyranner;
Ei Taare af Sten, ei Mur af hamret Malm,
Ei lufttomt Fængsel, stærke Baand af Jern
Kan sværre Aandens Kraft; men Livet, kedt
Af Jordens Skranker, mangler aldrig Evnen
Til selv at fri' sig. Da jeg veed det, vide
Al Verden, at den Del af Tyranniet,
Jeg bærer, kan jeg kaste, naar mig lyster!

Casca.

Jeg ligesaa;
Saa bærer hver en Træl i egen Haand
Kraft til at bryde Trældomsaaget sønder.

Cassius.

Og hvi skal Cæsar være da Tyran?
Den stakkels Mand! Jeg veed, han var ei Ulv,
Hvis han ei saae, at Romerne er' Faar;
Han var ei Løve, vare de ei Hinde.
De, som i Hast et mægtigt Baal vil' reise,
Begynde det med Straa; o, hvilken Straavisk,
Og hvilket Snavs og Affkrab er ei Roma,
Naar den vil tjene til det Diemeed,
Slig usel Ting, som Cæsar, Glans at yde!
Men, o, min Harme! hvorhen har Du ledt mig?
Maaskee jeg taler med en villig Træl,
Saa veed jeg, at til Ansvar jeg maa stande;
Men jeg er væbnet, og ad Farer leer jeg.

Casca.

Med Casca taler Du, og med en Mand,
Som ei er Bretuder og ei Smigrer.
Tag Du min Haand! Hvero Brødre til at ende
Vor Nød! og jeg skal gaae saa vidt, som Nogen.

Cassius.

Det er et Ord! — Nu, Casca! maa Du vide,
At jeg har alt bevæget Visse af
De Gæveste i Roma, til at vove
Med mig et Ærens og et Farens Verk.
De vente i Pompeii Porticus
Mit Komme; thi i denne Rædsels-Nat
Kan man ei færdes trygt paa Gaderne;
Og Elementets Aasyn seer ret ud
Just som det Verk, vi have nu i Hænde,
Saa blodigt, glødende og rædselfuldt.

Cinna træder ind.

Casca.

Tvæl lidt! hist kommer En i største Hast.

Cassius.

Det Cinna er, jeg kender ham paa Gangen;
Det er en Ven. — Hvi haster Du saa, Cinna?

Cinna.

Jeg søger Dig; hvo der? Metellus Cimber?

Cassius.

Nei, det er Casca, underrettet om
Vort Anslag. — Venter man ei paa mig, Cinna?

Cinna.

Det glæder mig. — O, hvilken rædsom Nat!
Selvsomme Syner saae To eller Tre blandt os.

Cassius.

Siig, Cinna! venter man ei paa mig?

Cinna.

Jo, man venter Dig.
O Cassius! hvis blot Du kunde drage
Den gæve Brutus med ind i vort Forbund —

Cassius.

Vær rolig! Cinna, her tag denne Seddel!
Læg den paa Prætor-Stolen, saa at Brutus
Maa finde den! kast denne i hans Vindu!
Segl denne fast paa gamle Bruti Statua,
Og mød os i Pompeii Porticus,
Naar dette er fuldbragt! Er Decius Brutus
Tilligemed Trebonius alt der?

Cinna.

Ja Alle der, kun ei Metellus Cimber,
Som hjemme søger Dig. Nu vil jeg ile,
Og, som Du bød, anbringe Sedlerne.

Cassius.

Kom derpaa til Pompeii Skueplads!

(Cinna gaaer).

Kom, Casca! Du og jeg vil', før det dages,
Gaae hjem til Brutus. Trende Dele af ham
Tilhøre os; og i den næste Kamp
Vil hele Manden overgive sig.

Casca.

O, han staaer høit i hele Folkets Hjerte;
Og, hvad hos os man vilde kalde Brøde,
Hans Aasyn vil, som Alchymiens Rigdom,
Til Dyds og Stordaads Guld omskabe.

Cassius.

Ham og hans Værd, og saa vor Trang til ham
Du udtrykt har ret godt. Kom, lad os gaae!
Det over Midnat er; før Taggry ville
Vi vække ham, og vorde visse paa ham.

(de gaae).

Anden Act.

Første Scene.

Rom. Bruti Hauge.

Brutus træder ind.

Hei, Lucius! holla! —
Jeg kan ei gette grant af Stjernehøiden,

Hvor langt der er til Dag. — Nu, Lucius! —
Gid sligt et Sovehjerte dog var min Feil! —
Naa, Lucius! kommer Du? Saa vaagn dog, Lucius!

Lucius kommer.

Lucius.

Du kaldte, Herre?

Brutus.

Bring mig en Lampe i min Bogsal, Lucius!
Naar den er tændt, saa kom og meld mig det!

Lucius.

Det skal jeg, Herre!

(han gaaer).

Brutus.

Det ved hans Død maa skee; og jeg, for min Del,
Seer ingen Grund til ham at støde bort,
Undtagen Folkets Sag. Han vilde krones; —
Et Spørgsmaal er, hvorlunde dette kunde
Forandre hans Natur. Den høie Sommer
Udruger Snogen just; her maa gaaes vaersomt.
Ham krone? — Jo! — jeg tilstaaer, saa bevæbnet
Vi Cæsar med en Braad, han, efter Tykke,
Kan skade med. Det Høiheds Misbrug er,
Naar den Samvittighed fra Magt adskiller;
Dog, sandt at sige, saae jeg aldrig, at
Hans Lidenskab tog hans Fornuft til Fange.
Men det en Sandhed er, at Ydmyghed
Den unge Herskesyges Stige er,
Hvorpaa den i sin Opgang Øie fæster;
Men, naaer den da tilsidst det sidste Trin,
Da vender den sin Ryg til Stigen, seer
Høit op mod Skyerne, og lader haant om
De lave Trin, ad hvilke den gik op;
Og det kan Cæsar; derfor forebyg,
At han det gjør! og, da vel Striden ei
Kan hente Paaskud af, hvad nir han er,
Udsmyk det saa, at, hvis han Mere blev,
Da kunde hist og her indtræffe Misbrug!
Derfor anfee ham for et Slange-Æg,

Der skade vil, i Følge sin Natur,
Saasnart det ruges ud, og dræbe ham
I Skallen!

Lucius kommer tilbage.

Lucius.

Lampen brænder alt i Salen.
Da jeg i Vinduet ledte efter Fyrtøi,
Fandt jeg et Brev, og jeg, i Sandhed! veed,
Det laa der ikke, da til Sengs jeg gik.

Brutus.

Gak Du i Seng igjen! det er jo Nat. —
Min Dreng! er idus Martii i Morgen?

Lucius.

Jeg veed ei, Herre!

Brutus.

See i Calenderen, og bring mig Svar!

Lucius.

Det skal jeg, Herre!

(han gaaer).

Brutus.

Lynglimtene, som gennem Luften suse,
Udbrede Lys nok til at læse ved.

(han aabner Brevet, og læser):

"Du sover, Brutus! vaagn, og see Dig selv!
"Skal Roma — Tal og slaa og frels!
"Du sover, Brutus! vaagn —"
Deslige Opraab har man ofte kastet,
Hvor jeg har fundet dem.
"Skal Roma" — Dette maa udfyldes saa:
Skal Roma skjælve under een Mands Vælde?
Hvad? Roma? Mine Fædre jog' fra Roma
Tarquinius, da han blev kaldet Konge.
"Tal, slaa og frels!" — Opfordrer man mig til
At tale og at slaae? Jeg lover, Roma!:
Vil deraf følge Frelse, saa modtag
Din Bøns Opfyldelse af Bruti Haand!

Lucius kommer.

Lucius.

I Morgen, Herre! er det idus Martii.

(der høres Slag paa Porten).

Brutus.

Godt! — Gak til Porten! Der er En, som banker.
(Lucius gaaer).
Fra Cassius først opegged' mig mod Cæsar,
Har jeg ei sovet.
Den hele Mellemtid fra første Tanke
Og til et rædsomt Verks Udførelse
Er lig et Nattesyn, en hæslig Drøm.
Vor Skytsaand og det dødelige Redskab,
De ho'de Raad; og Menneskets Forfatning
Er ligt en liden Stats, som Oprør ryster.

Lucius kommer tilbage.

Lucius.

Din Bröder, Cassius, ved Porten venter;
Han ønsker at besøge Dig.

Brutus.

Er han ene?

Lucius.

Nei, Herre! der er Flere med ham.

Brutus.

Kender Du dem?

Lucius.

Nei, Hatten sidder dybt i deres Øine,
Og Kappen skjuler deres halve Ansigt,
Saa jeg kan ingenlunde kende dem
Af noget Træk.

Brutus.

Luk op!

(Lucius gaaer).

De ere vort Parti. O Sammensværgelse!
Du blues ved at vise Vandens Skummelhed
I selve Nattens Tid, da Ondt er friest?
Hvor vilst Du da ved Dagen finde Hulers Mulm
Til Skjul for Dit uhyre Aasyn?
O Sammensværgelse!
Søg ingen! hyll det ind i Smil og Blidhed!
Thi, hvis Du i Dit sande Billed fremtraadst,

Var selve Erebus ei bælgmørk nok,
Til for Opdagelse at skjule Dig.

Cassius, Casca, Decius, Cinna, Metellus Cimber og Trebonius træde ind.

Cassius.

Jeg frygter, vi Din Hvile, Brutus! forrre;
God Morgen! Komme vi Dig ubeleiligt?

Brutus.

En Time har jeg været oppe; vaagen
Den hele Nat. Kender jeg Dit Følge?

Cassius.

Ja, hver Mand her; og her er ingen Mand,
Som jo Dig agter høit; og Alle ønske,
Du havde samme Mening om Dig selv,
Som hver en ædel Romer om Dig har.
Det er Trebonius.

Brutus.

Han er velkommen.

Cassius.

Det Decius Brutus.

Brutus.

Han og velkommen er.

Cassius.

Det Casca, dette Cinna,
Og det Metellus Cimber.

Brutus.

Velkomne Alle!
Hvad vaagen Sorg har stilt sig mellem Natten
Og Eders Øine?

Cassius.

Brutus, hør et Ord!

(De tale sagte).

Decius.

Her ligger Østen; gryer ei Dagen her?
Nei!

Cinna.

Jo; tilgiv mig! de lyse Striber,
Som kante Skyerne, er' Dagens Forbud.

Casca.

I skulle tilstaae, at I feile Begge;
Her, hvor med Sværd jeg peger, stander Solen op;
Og, overveie I den unge Aarstid,
Er det et mægtigt Stykke ned mod Syden.
Om tvende Maaneder den høiere
Mod Nord sin Ild vil vise; netop her
Bag Capitolium det høie Østen stander.

Brutus.

Hver række mig sin Haand, En efter Anden!

Cassius.

Og lad en Ed stadfæste vor Beslutning!

Brutus.

Nei, ingen Ed. Hvis Menneskernes Aasyn,
Vort Hjertes Qval, vort Olds Vanslægtelse
Ei ere stærke Grunde nok, da bryder
Betids, og Hver gak til sit dovne Leie!
Saa lad det frække Tyrani da rase frem,
Til hver Mand falder, naar hans Lod ham træffer;
Men, eie disse Grunde — som jeg veed —
Ild nok i sig til at oplue Feige,
Og Qvinders bløde Aand med Mandsmod hærde;
Da Landsmænd! hvilken anden Spore, end
Vor gode Sag, er nødig for at egge
Til Frelse? Hvilken anden Borgen vel,
End tause Romere, som gave Løvtet,
Og stuffe ei? Og hvilken anden Ed,
End Ærlighed, som lover Ærlighed:
"At skee det skal; hvis ei, vi falde for det?"
Lad Præster, Nidinge og Skalke sværge,
Marvlose Gubber og de knuste Sjæ'e,
Som byde Voldsmand Velkomst! lad kun sværge
Paa slette Ting de Skabninger, man mistroer,
Men svækker ei vort Forsæts stille Kraft,
Vor Livsaands ubetvingelige Ild,
I det I troe vor Sag, vort Værk at trænge
Til nogen Ed, naar hver en Draabe Blod,
Hver Romer arved', og af Ædle arved',

For Hor hans Moders Egteseng ankloger,
Hvis mindste Del han soeg af givne Løfter!

Cassius.

Men nu om Cicero? — Skal han ei prøves?
Jeg tænker, han vil mægtigt staae os bi.

Casca.

Lad os ei glemme ham!

Cinna.

Nei, ingenlunde.

Metellus.

O, lad os faae ham med! hans sølvgraa Haar
Vil købe os en fordelagtig Mening,
Og hverve Stemmer til vor Daad at prise.
Hans modne Raad har styret vore Hænder —
Man sige vil. — Vor Ungdom og dens Vildhed
Ei sees, men skjules af hans Aasyns Alvor.

Brutus.

O, nævn' ham ikke! taler ikke med ham!
Thi han vil aldrig tage Del i Ting,
En Anden har begyndt.

Cassius.

Gaaer ham forbi da!

Casca.

Ja, han, i Sandhed! ei for os sig egner.

Decius.

Skal Ingen røres ved, undtagen Cæsar?

Cassius.

Vel spørgt, min Decius! — Ei det er godt,
Saa synes mig, at Cæsars Ven, Antonius,
Skal overleve Cæsar; vi vil' finde
En snu Modstander her; og, bruger han
Sin Styrke, vide I, den kan forslaae til
At skade os, saa Mange, som vi ere;
For nu at forebygge dette, lad
Antonius og Cæsar ikkun
Paa een Gang falde!

Brutus.

Vor Gang vil synes, Cassius! da for blodig.
Først hugge Hov'det, saa Lemmerne,
Det ligner Harm' i Døden, Nag derefter;
Thi kun et Lem af Cæsar er Antonius.
Lad os ei slagte, lad os ofre, Cajus!
Vi alle reise os mod Cæsars Aand,
Og Menneskernes Aand har intet Blod;
O, at vi kunde naae til Cæsars Aand,
Og dog ei sønderlemme Cæsar! Men,
Ach, Cæsar bløde maa for den! O, lad
Os, vakre Venner, dræbe ham med Kekhed,
Ei med Harme!
Han vorde ofret, som en Ret for Guder,
Ei hugget sønder, som et Lig for Hunde!
Og vore Hjerter ligne snilde Herrer,
Som egge sine Trælle til en Udaad,
Og siden, for et Syns Skyld skelde dem!
Nødvendig, ei forhadt, vor Id da vorder,
Og, sete i sligt Lys af Folkets Øine,
Ei Mordere, Befriere, vi kaldes;
Og, hvad Antonius angaaer, da tænker
Ei meer paa ham! thi han formaaer ei meer,
End Cæsars Arm, naar Cæsars Hoved falder.

Cassius.

Jeg frygter ham; hans Kærlighed til Cæsar
Er dybt rodfæstet.

Brutus.

O, gode Cassius,
Tænker paa ham! I Fald han elsker Cæsar,
Er Alt, hvad han formaaer, kun mod ham selv,
At græmme sig til Døde for ham;
Og det var Meget, hvis han gjorde dette;
Thi han er Ven af Lege, Svir og Gilder.

Treboniu s.

Han er ei farlig; lader ham ei døe!
Han leve! og han siden leer ad Tingen.

(En Klokke slaaer).

Brutus.

Tyst! tæller Slagene!

Cassius.

Nu slog den tre.

Trebonius.

Saa er det Tid at gaae.

Cassius.

Men det er tvivlsomt-
Endnu, om Cæsar vil gaae ud i Dag;
Thi han er nyligt vorden overtroisk,
Heelt tvertimod den Tro, han en Gang havde
Om Drømme, Ahnelser og Ofrings-Varsler;
Maaskee kan disse aabenbare Jertegn,
Og denne Nats uvante Rædselssyner,
Og hans Augurers Overtalelse
I Dag fra Capitolium ham holde.

Decius.

Fryat ei! Jeg kan beherske ham, hvis saa
Han er til Sinds; thi gerne vorer han,
Hvorlunde man med Træ'r Enbjørnet fanger,
Med Speile Bjørne, Elephanterne
I Gruber, Løverne i Garn, og Mænd
Ved Smigrere; men, naar jeg siger ham,
Han hader Smigrere, han siger: "Ja!"
Og smigrer da just mest. Lad mig kun raade!
Thi jeg ham lede kan did, hvor han skal,
Og jeg vil bringe ham til Capitolium.

Cassius.

Nei, Alle vil' vi møde, ham at hente.

Brutus.

Mod Klokken otte da, som senest?

Cassius.

Det seneste; og værer da paa Stedet!

Metellus.

Ligarius er Cæsar fjendsk, fordi
Han dadled', at han rosede Pompeius;
Det undrer mig, I ei har tænkt paa ham.

Brutus.

Nu, gode Cimber! gak da til hans Huus!
Han elsker mig, og jeg har vel forskyldt det;
Send ham blot hid! saa vil jeg stemme ham.

Cassius.

See! Dagen kommer paa os. Vi vil' gaae. —
Brutus, lev vel! — Nu, Venner, skilles ad,
Men mindes Alle, hvad I have sagt,
Og viser Jer, som ægte Romere!

Brutus.

Seer muntre ud, I ædle Herrer! lad
Vort Aasyn ei vor Hensigt sig isøre!
Adbærer Jer, som Skuespillerne,
Med freidigt Mod, med ydre Fasthed!
Og nu, god Morgen Alle, Hver især!

(Alle gaae, undtagen Brutus).

Hei, Dreng! — Hvad! sover Du? — Det siger intet.
Nyd Du kun Søvnens honningtunge Dug!
Du seer ei Skikkelser og Syner, som
Den travle Sorg i Mandens Hjerne maler;
Thi sover Du saa sødt!

Portia træder ind.

Portia.

Brutus, min Herre!

Brutus.

Hvad vilst Du, Portia? Hvi staaer Du op?
Ei baader det Dig, at Du saa betroer
En raakold Morgen Din svage Helsen.

Portia.

Ei heller Dig. Uvenligt har Du listet
Dig fra min Seng; i Gaar fra Nadveren
Du brat foer op, gik tankefuld omkring
Og sukkede, med sammenslyngte Arme;
Og, naar jeg spørgte, hvad der skadte Dig,
Du stirred' paa mig med ublide Øine;
Jeg trængte i Dig; og da gned Du Panden,
Og stamped' utaalmodigen med Foden;

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

5.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen Springgade Nr. 14.

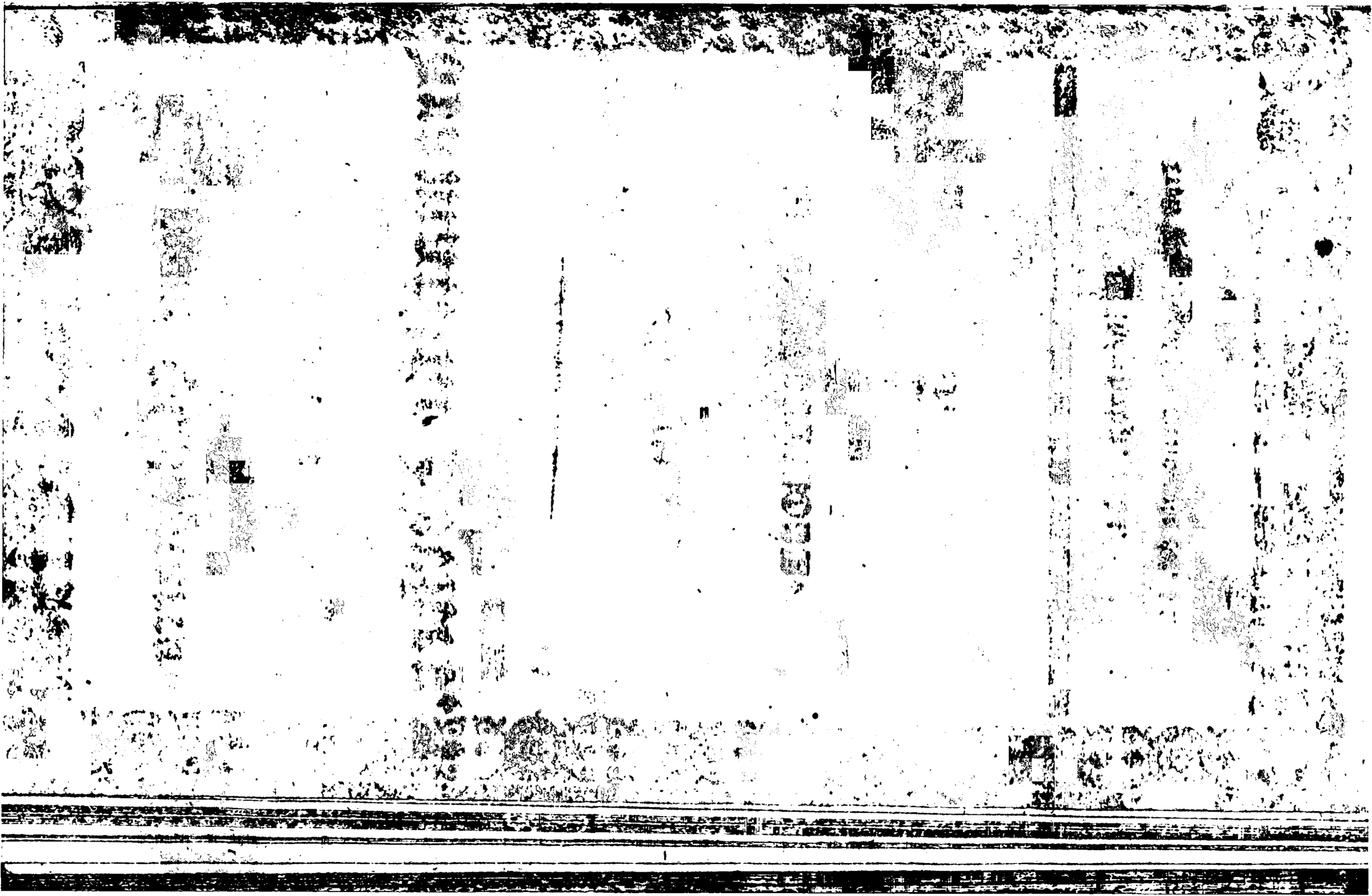

Dog bad jeg Dig, og dog Du svarte ei,
Men bød med et fortrædent Vink mig gaae;
Det gjorde jeg, af Frygt for at forøge
Hin Heftighed, der syntes alt for optændt;
Tillige haabed' jeg, det var kun Lune,
Der stundom finder Indpas hos Enhver.
Det under Dig ei Spise, Tale, Søvn,
Og, virked' paa Dit Ydre det saa stærkt,
Som med Dit Sind det Magt har faaet,
Gjenkendte jeg Dig ei. Min ædle Husbond',
Gjør mig bekendt med Grunden til Din Kummer!

Brutus.

Jeg er ei ganske frist; og det er Alt.

Portia.

Brutus er viis; og, var han ei ved Helsen,
Han brugte Midler til at vinde den.

Brutus.

Saa gjør jeg. — Gode Portia, gak i Seng!

Portia.

Er Brutus syg? og er det sundt at gaae
Upaaklædt, og den vaade Morgens Dunster
Indsuge? Hvad! er Brutus syg? og lister
Sig fra sin sunde Seng, for Natens Smitte
At trodse? Frister han den rheumasvangre,
Urene Luft, for sygere at vorde!
Min Brutus! nei; thi i Dit Sind Du har
En Sygdom, som jeg kende bør, i Kraft
Og Ret udaf min Husstru'-Værdighed;
Og knælende besværger jeg Dig ved
Min engang priste Skønhed, alle Dine
Forsikringer om Elskov, og ved hin
Den store Ed, som sammensmelted' os
Og gjorde os til Eet: Du ikke dølge
For mig, Dit andet Jeg, Dit Væsens Halvdel,
Hvi Du est mod i Nu! Hvo var' de Mænd,
Som mødtes her i Nat? Thi her har været

Ser eller Syv, som skjulte sine Aasyn
For selve Mørket.

Brutus.

Knæl ei, min ømme Portia!

Portia.

Var Brutus om, behøved' jeg ei Knæfald.
Blev det betinget ved vort Egteskab,
Min Brutus! at jeg aldrig maatte vide
En Hemmelighed, som Dig angik? Er jeg,
Kun paa en Maade, med Indskrænkninger,
Min Bruti andet Jeg, kun for Dit Bord
At dele med Dig, og Din Seng forskønne,
Og stundom tale med Dig? Boer jeg kun
Fjernt i Forstaden til Din Kærlighed?
Er det ei Mere, da er Portia
Kun Bruti Frille, ei hans Hustru'.

Brutus.

Du est min ægte, hæderværde Hustru',
Saa kær mig, som de røde Draaber, der
Besøge mit sorgfulde Hjerte.

Portia.

Hvis saa, da vidste jeg Dit Lønraad.
Vel sandt, jeg er en Qvinde; men tillige
En Qvinde, Brutus kaared' til sin Viv;
Vel sandt, jeg er en Qvinde; jeg er Catos Datter.
Troer Du mig svag, som Qvindekønnet, da
Slig Fader avled' mig, slig Mand mig egted'?
Nævn mig Din Plan! jeg skal ei røbe den;
Jeg har viist stærke Prøver paa min Fasthed
Den Gang, jeg gav mig en frivillig Vunde
I Laaret. Kan jeg bære hin med Taalmod,
Og ei min Husbonds Lønraad?

Brutus.

O, I Guder!
O, gjør' mig denne ædle Hustru' værdig!

(Der bankes).

Tys! Der er En, som banker. Portia, gaa!
Dit Bryst skal om et Øieblik deltage

I dette Hjertes Lønraad.
Jeg vil forklare Dig mit hele Forbund,
De dunkle Tegn paa denne mørke Pande; —
Forlad mig hastigt!

(Portia gaaer).

Lucius og Ligarius komme.

Lucius! hvo banker?

Lucius.

Her er en Syg, som vilde tale med Dig.

Brutus.

Cajus Ligarius, som Metellus nævned! —
Gak, Dreng! — Ligarius! Hvorlunde gaaer det?

Ligarius.

Tag et: god Morgen! af en svag Mands Tunge!

Brutus.

O, hvilken Tid har Du valgt, brave Cajus!
Til Sygdom nu? Gid Du varst ikke syg?

Ligarius.

Jeg er ei syg, hvis Brutus har i Hænde
En Daad, som Ærens Navn er værdig.

Brutus.

Slig Daad jeg har i Hænde, havde Du
Kun sunde Øren til at høre den.

Ligarius.

Ved alle Guder, Rom sig bøier for,
Her kaster jeg min Sygdom. Romæ Sjæl!
Du brave Søn, af ædle Lænder spiret!
Lig en Besværger har Du manet op
Min alt uddøde Aand. Nu, byd mig løbe!
Og jeg vil kæmpe med Umuligheder,
Ja, overmande dem. — Siig, hvad skal skee!

Brutus.

Et Arbeid, som vil gjøre Syge karske.

Ligarius.

Er Ingen karsk, som vi skal gjøre syg?

Brutus.

Det skal vi ogsaa. Hvad det er, min Cajus!
Skal jeg betroe Dig, underveis til ham,
Som det skal gjælde.

Ligarius.

Gak Du da foran!
Jeg følger med et nyt opluet Hjerte,
I Verk at sætte, hvad jeg ikke veed!
Nok: Brutus leder mig.

Brutus.

Saa følg mig da!

(de gaae).

Anden Scene.

Rom. Værelse i Cæsars Palads. Torden og Lynild.

Cæsar træder ind i sin Natkjortel.

Cæsar.

I Nat har Jord og Himmel ei havt Ro;
Tre Gange har Calpurnia raabt i Søvne:
"Ha! Hjælp! man myrder Cæsar!" — Er der Nogen?

En Tjener kommer.

Tjeneren.

Herre!

Cæsar.

Gak, byd, at Præsterne strax gjøre Ofring,
Og bring mig deres Udsagn med om Held!

Tjeneren.

Det skal jeg, Herre!

(gaaer).

Calpurnia træder ind.

Calpurnia.

Hvad vilst Du, Cæsar? Agter Du Dig ud?
Du skalst i Dag ei ud af Huset gaae.

Cæsar.

Cæsar skal ud; de Tisg, som trued' mig,
De saae mig aldrig uden paa min Rog;
Men, see de Cæsars Ansigt, de forsvinde.

Calpurnia.

Cæsar! jeg aldrig Lid til Jertegn fæsted';
Nu skrække de mig. Inde er en Mand;
Foruden hvad vi hørte selv og saae,
Fortæller han de skrækkeligste Syner,
Af Nattevagten seete. En Løvinde
Har kastet Unger midt paa Gaderne,
Og Grave gabed' og opkasted' Lig,
Ildrøde, vilde Krigsmænd slaaes i Luften
I Turmæ, Ordines, og efter Krigs-Skik,
Saa blodig Regn faldt paa Capitolium;
Krigsraabet hujede i Skyerne,
Og Heste vrinskede, og Faldne ralled',
Og Aander hylede i Gaderne.
O Cæsar! disse Ting uhørte ere;
Jeg frygter dem.

Cæsar.

Hvad kan undflyes,
Som høie Guder satte sig til Maal?
Dog, Cæsar skal gaae ud; thi disse Varsler
Angaae den hele Jord saa vel, som Cæsar.

Calpurnia.

Ei sees Kometer, naar en Tigger dør;
Selv Himlene fremblusse Fyrsters Død.

Cæsar.

En Feig dør mange Gange, før' han dør;
Den Tapre smager ikkun een Gang Døden.
Af alle Undere, jeg end har hørt,
Det Selvsomste er, at man frygte kan,
Da man ved Døden, Alles Endemaal,
Vil komme, naar den komme vil.

Tjeneren kommer tilbage.

Hvad sige mig Augurerne?

Tjeneren.

De ville, at Du ei gaaer ud i Dag;
Da de udtoge Offerdyrets Indvold,
De fande intet Hjerte udi Dyret.

Cæsar.

Saadant gjøre Guderne til Skam for Feighed;
Ja, Cæsar var et Dyr foruden Hjerte,
Hvis Frygten holdt i Dag ham hjemme.
Det er han ikke; Faren veed heelt vel,
At Cæsar mere farlig er, end den.
To Løver ere vi, paa een Dag kastet',
Og jeg den Ældste og den Raadsomste;
Og Cæsar skal gaae ud.

Calpurnia.

Ach, ædle Herre!
Din Viisdom qvæles af en drisig Tillid.
Gak ikke ud i Dag! kald min Frygt det,
Som hjemme holder Dig, og ei Din egen!
Vi sende vil' Antonius til Raadet,
At sige, Du est ikke vel i Dag;
O, lad mig knælende udbede dette!

Cæsar.

Antonius sige da, jeg er ei vel!
Og, for at skie Dig, jeg bliver hjemme.

Decius kommer ind.

Her kommer Decius; han skal sige det.

Decius.

Hil Dig! God Morgen, ædle Cæsar!
Jeg kommer, for at hente Dig til Raadet.

Cæsar.

Og kommer heelt beleiligt, for at bringe
Min Hilsen til det samlede Senat,
Og sige det: jeg vil i Dag ei komme;
Kan ei, er falsk; og, tør ei, falskere;
Jeg vil i Dag ei komme; sig det saa!

Calpurnia.

Sig, han er syg!

Cæsar.

Skal Cæsar sende Løgnbud?
Udstraktes denne Arm til Seir saa vide,
Paa det at Cæsar skulde frygte for,
At tolke Sandhed disse Oldinger?
Gak, Decius! sig dem: Cæsar vil ei komme.

Decius.

O, store Cæsar, nævn mig da en Grund,
At man mig udleer ei, naar jeg det siger!

Cæsar.

Min Villie er min Grund; jeg vil ei komme;
Det er Senatet Nok, at vide dette.
Men, for at tilfredsstille Dig især,
Fordi jeg elsker Dig, saa viid: min Viv,
Calpurnia, i Dag mig holder hjemme!
I Nat hun drømte, hun min Statua saae,
Et Springvand lig, af hundred' Rør udgød
Det pure Blod; og muntre Romerskarer
Kom smilende, og baded' sine Hænder
Deri. Sligt tyder hun, som Varsler, Jertegn,
Og nær Ulykke; og har knælende
Anraabt mig om, i Dag at blive hjemme.

Decius.

Men denne Drøm er heelt urigtigt udlagt;
Det var et skønt og heldigt Syn. Den Statua,
Der sprang med Blod af mange Rør, i hvilket
Saa mange glade Romere sig baded',
Betyder, at af Dig det store Roma
Oplivende Blodstrømme skal indsuge;
Og store Mænd omkring Dig skulle stimle,
At vinde Hæderstegn, som om en Fyrste,
At vinde Helligdomme, som om Helg'ner.
Saalunde bør Calpurniæ Drøm fortolkes.

Cæsar.

Saalunde har Du godt fortolket den.

Decius.

Det har jeg, naar Du hører, hvad jeg melder;
Viid, Raadet har besluttet, store Cæsar!

Paa denne Dag at give Dig en Krone!
Hvis nu Du sender Bud, Du vilst ei komme,
Kan Raadets Sind forandres. Ogsaa kunde
En Spottefugl faae Aarsag til at sige:
"Afbryder Raadets Samling til en Tid,
"Da Cæsars Hustru' bedre Drømme faaer!"
Hvis Cæsar skjuler sig, mon' de ei hviske:
"See, Cæsar frygter!?"
Tilgiv mig, at min varme Kærlighed
Til Dit Gavn bød mig sige dette!
Og kold Forunft for Kærlighed bør vige.

Cæsar.

Hvor taabelig var nu Din Frygt, Calpurnia!
Jeg blues ved, at jeg gav efter for den. —
Giv mig min Kappe! jeg vil gaae; —
Publius, Brutus, Ligarius, Metellus, Casca, Trebonius og Cinna træde ind.

Publius.

God Morgen, Cæsar!

Cæsar.

Velkommen, Publius! —
Hvad, Brutus! ogsaa Du saa aarle oppe? —
God Morgen, Casca! — Cajus Ligarius!
Cæsar har aldrig været Dig saa gram,
Som denne Feber, der har gjort Dig mager. —
Hvad er nu Klokken?

Brutus.

Otte slagen, Cæsar!

Cæsar.

Hav Tak for Eders Høflighed og Umag!
Antonius træder ind.
See der! Antonius, som sværmer langt
Paa Natten ud, er alt paa Benene; —
Antonius, god Morgen!

Antonius.

God Morgen, ædle Cæsar!

Cæsar.

See til, Alt er paa rede Haand derinde! —
Det er ei smukt, at man skal vente paa mig. —

Nu, Cinna! — Nu, Metellus! — Ah, Trebonius!
Jeg har vel Meget at fortælle Dig;
Husk paa, at Du besøger mig i Dag,
Og vær mig nær, at jeg kan mindes Dig!

Trebonius.

Det vil jeg, Cæsar! — (afsides) jeg saa nær vil være,
At Dine bedste Venner skulle ønske,
Jeg havde været fjernere.

Cæsar.

Gaaer ind, og smager først et Bæger Vin med mig!
Og derpaa vil' vi følges ad, lig Venner.

Brutus.

At Ligt ei altid er det Samme, Cæsar!
Mit Hjerte lider ved at tænke paa det.

(de gaae).

Tredie Scene.

Rom. En Gade i Nærheden af Capitolium.

Artemidorus, kommer ind, læsende et Papir.

Artemidorus.

"Cæsar, vogt Dig for Brutus! tag Dig vare for Cassius! kom ei Casca nær! hav et Øie med Cinna! tro ei Trebonius! giv vel Agt paa Metellus Cimber! Decius Brutus elsker Dig ei; Du har fornærmet Cajus Ligarius. Der er kun eet Sind i alle disse Mænd, og det er vendt mod Cæsar. Est Du ei modelig, see Dig for! Sorgløshed baner Sammenrottelse Vei. De mægtige Guder beskærme Dig! Din Ven, Artemidorus.

Her vil jeg staae, til Cæsar gaaer forbi,
Og dette, som en ydmyg Bøn, ham række.
Mit Hjerte bløder over, at ei Dyden
Kan leve tryg for Avinds Tand.
O Cæsar! læser Du, er Frelse for Dig funden;
Hvis ei, er Pårcen med Forrædere forbunden.

(gaae).

Fjerde Scene.

Rom. En anden Del af samme Gade foran.

Brutusses Huus.

Portia og Lucius træde ind.

Portia.

Jeg beder Dig, il til Raadhuset, Dreng!
Tey ikke for at svare mig, men vak Dig!
Hvi tøver Du?

Lucius.

Hvad er mit Ærinde?

Portia.

Du maatte være der og her igjen,
Før' jeg kan sige, hvad Du skulde der. —
O, stand mig mægtigt bi, Standhaftighed!
Stil Bjerge mellem Hjertet og min Tunge!
Jeg har en Mands Sind, men en Qvindes Styrke.
Hvor tungt er det for Qvinder, at fortie
Et tenligt Raad? — Hvad, est Du her endnu?

Lucius.

Hvad skal jeg, ædle Frue? Løbe op
Til Capitolium, og intet Andet?
Og derpaa haste hid, og intet Andet?

Portia.

Jo, bring mig Budskab, om Din Herre, Brutus,
Seer frisk ud! han var syg, da han gik ud;
Og læg vel Mærke til, hvad Cæsar gjør,
Og hvilke Søgende der om ham stimle!
Tys, Dreng! hvad er det for en Larm?

Lucius.

Jeg hører Intet, Frue!

Portia.

Nei, hør Du! lyt dog noie til! jeg hørte
En Larm, en Tummel, som et Vaabenraav,
Og Vinden bær' det hid fra Capitolium.

Lucius.

I Sandhed, Frue! jeg kan Intet høre.

Sandsigeren træder ind.

Portia.

Kom hid, Mand! Hvorden est Du kommen?

Sandsigeren.

Jeg kommer, ædle Frue! fra mit eget Huus.

Portia.

Hvad er nu Klokken?

Sandsigeren.

Den er næsten Ni, min Frue!

Portia.

Er Cæsar gangen op til Capitolium?

Sandsigeren.

Endnu ei; jeg en Plads vil søge mig,
Hvor jeg hans Gang til Capitolium vil see.

Portia.

Du har en Bøn til Cæsar; har Du ei?

Sandsigeren.

Den har jeg. Dersom Cæsar er saa' god
Mod Cæsar, at han hører mine Ord,
Da vil jeg bede ham, at gjøre vel
Imod sig selv.

Portia.

Hvorlunde? Veedst Du, Nogen
Har imod Cæsar noget Ondt i Sinde?

Sandsigeren.

Hvad skee skal, veed jeg ei! hvad skee kan, frygter jeg.
God Morgen! Her er Gaden trang; og Skaren,
Som stimler efter ham, af Senatorer,
Prætorer, Søgende, kan sondertræde
Saa svag en Mand, som mig. Jeg vil tye til
Den store Cæsar, naar han gaaer forbi.

(gaaer).

Portia.

Jeg maa gaae ind. Vee mig, hvor svag en Ting
Er Qvindens Hjerte! O, min Brutus!
Gid Himlene begunstige Dit Verk! —
Hå! Drengen har vist hørt mig; — Brutus har
En Bøn, som Cæsar ikke vil opfylde. —

Ach! jeg faaer Ondt; — løb, Lucius; hils min Husbond'!
Siig ham, at Portia er vel tilmode,
Og bring mig Budskab, hvad han svarer Dig!
(de gaae).

Tredie Act.

Første Scene.

Rom. Capitolium. Raadet paa sit Sæde.

En Sværm af Folk i Gaden, som fører til Capitolium; iblandt dem er Artemidorus og Sandsigeren. Trompetklang. Cæsar træder ind med Brutus, Cassius, Casca, Decius, Metellus, Trebonius, Cinna, Antonius, Lepidus, Popilius, Publius, og Andre.

Cæsar.

Idus Martii kom.

Sandsigeren.

Ja, Cæsar! men den er ei endt.

Artemidorus.

Hil Cæsar! Læs det Brev, jeg rækker Dig!

Decius.

Trebonius beder Dig, ved Leilighed
At læse hans ydmygelige Bøn.

Artemidorus.

O, Cæsar, læs først min! min angaaer
Dig nærmere; o, læs den, store Cæsar!

Cæsar.

Alt, hvad os selv angaaer, skal røgtes sidst.

Artemidorus.

Dvsæt det ei, o Cæsar! læs det strax!

Cæsar.

Hvad! er det Mennesle affindigt?

Publius.

Af Veien, Karl!

Cassius.

Hvad, trænger Du Dig frem med Dine Bønner
Paa Gaden? Gak til Capitolium!

(Cæsar træder ind i Capitolium; de Øvrige følge ham. Alle Senatorerne reise sig).

Popilius.

Jeg ønsker Held til Eders Verk i Dag.

Cassius.

Til hvilket Verk, Popilius?

Popilius.

Lev vel!

(nærmer sig Cæsar).

Brutus.

Hvad var det, som Popilius sagde til Dig?

Cassius.

Han ønsked' Held os til vort Verk i Dag.
Jeg frygter, at vor Plan er aabenbaret.

Brutus.

See, hvor han gaaer til Cæsar! agt paa ham!

Cassius.

Casca, vær snar, før man os forekommer! —
Brutus, hvad gjøre vi? Er Sagen røbet,
Skal Cassius eller Cæsar ei gaae herfra;
Thi jeg vil dræbe mig.

Brutus.

Cassius, vær fast!
Popilius ei om vort Anslag taler;
Thi see, han smiler! Cæsar selv er rolig.

Cassius.

Trebonius passer Tiden; seer Du, Brutus!
Nu lokker han Antonius af Veien.

(Antonius og Trebonius gaae ud. Cæsar og Raadsherrerne indtage sine Sæder).

Decius.

Hvor er Metellus Cimber? Lad ham gaae,
Og overrække Cæsar strax sin Bøn!

Brutus.

Han rede staaer; træng did og staa ham bi!

Cinna.

Du, Casca, løfter Haand imod ham først!

Cæsar.

Er Alt i Orden? Hvo har nogen Klage,
Som Cæsar og hans Raad afhjælpe kunne?

Metellus.

Høie, stormægtige og vældig' Cæsar!
Metellus Cimber kaster for Dit Sæde
Et ydmygt Hjerte. (knæler).

Cæsar.

Cimber, hold! Slig Kryben
Og dybe Knæfald kunde vel optænde
De svage Adelsmænd Blod, og gjøre
Den faste Lov og Raadsbeslutninger
Til Børnespil. Men tro ei dagligen,
At Cæsars Blod saa let oprøres kan,
Og at dets ægte Kraft-Is tøes af det,
Som smelter Daaner, nemlig', fagre Ord,
Og dybe Knæfald, nedrig Hunde-Logren! —
En Raadsbeslutning har Din Broder landlyst;
Og, knæler, tigger, legrer Du for ham,
Jeg sparker Dig af Veien, som en Hund.
Vid, Cæsar gjør ei Uret; heller ikke
Tilfreds han uden Grunde stilles!

Metellus.

Er ingen Stemme ædlere, end min,
Som lyder sødere i Cæsars Øren
Om Naade for min landsforviste Broder?

Brutus.

Din Haand jeg kysser, Cæsar! ei, som Smigrer;
Og beder Dig, at Publius Cimber maa
Tilbagekaldes strax fra sin Forviisning.

Cæsar.

Hvad, Brutus!

Cassius.

Naade, Cæsar! Cæsar, Naade!
See, Cassius knæler ved Din Fod, og beder
Om Naade for den landsforviiste Cimber!

Cæsar.

Jeg kunde røres, hvis jeg var, som I;
Hvis jeg bad, for at røre, rørte Bøn mig;
Men, som Nordstjernen, jeg standhaftig er,
Der i grundfæstet og urokket Kraft
Ei Mage har paa Himmelens Befæstning.
Utalte Gnister pryde Himlene,
De ere Alle Ild, og Alle skinne;
Men Een af Alle ikkun holder Stand;
Saa og i Verden; den er rigt befolket,
Og Menneskerne ere Kød og Blod,
Og Lidenskaber underkastede;
Men blandt dem Alle kender jeg kun Een,
Som fast, uryggelig sin Plads bevarer,
Urokket af Bevægelse; at Jeg
Er denne Mand, tillader mig at vise
En Smule ogsaa her! Jeg fast vaastod,
At Publius forvistes Land og Rige;
Jeg paastaaer fast, han vorder saa endnu.

Cinna.

O, Cæsar! —

Cæsar.

Bort! Vilst Du Olympus lefte?

Decius.

Store Cæsar! —

Cæsar.

Knæler Brutus ei forgæves?

Casca.

Tal, Haand for mig!

(Casca giver Cæsar et Dolkestik i Halsen. Cæsar griber fat i hans Arm. Han gennembores derpaa af adskillige andre Sammensvorne, og tilsidst af Marcus Brutus).

Cæsar.

Min Brutus! ogsaa Du? — Saa fald da, Cæsar!

(Han dør. Raadsherrer og Folket gaae forfærdede bort).

Cinna.

Frihed og Frelse! Tyranniet faldt!
Løb, raab, forkynd det høit i Romæ Gader!

Cassius.

Afsted til Talerstolene, og raaber:
"Trælbaandets Løsning, Frelse, Frihed!"

Brutus.

Folk og Senat! forfærdes ei! flyer ei!
Stat stille! — Herskesygen har sin Gjæld betalt.

Casca.

Til Talerstolen, Brutus!

Decius.

Cassius ogsaa!

Brutus.

Hvad blev af Publius?

Cinna.

Forfærdet ved vor Opstand staaer han her.

Metellus.

Staaer fast tilsammen, at ei Cæsars Venner —

Brutus.

Tol ei om at staae fast! — frisk, Publius!
Mod Dig vi har saa lidet Ondt i Sinde,
Som med hver Romer ellers; sig dem dette!

Cassius.

Og Publius, for'ad os, at ei Folket,
Som stormer mod os, Dine graae Haar glemmer!

Brutus.

Gjør det! — Lad Ingen svare for vor Daad,
Undtagen vi, som ere Gjerningsmænd!

Trebonius kommer tilbage.

Brutus.

Hvor er Antonius?

Trebonius.

Flygtet hjem forfærdet;
Mænd, Børn og Qvinder stirre, skrige, løbe,
Som var det Dommedag.

Brutus.

Paa Eders Villie vente vi, o Parcer! —
Vi skulle dee, det vide vi; men Frist,
Og Dagene at svinde ud, kun dette
Er, hvad de Dødelige tragte efter.

Cassius.

Ei! den, som skærer tyve Aar af Livet,
Han skærer tyve Aar bort af sin Dødsangst.

Brutus.

Indrøm mig det! og da er Død Velgjerning.
Saa er' vi Cæsars Venner, som forkorted'
Hans Dødsangst. — Romere, nedbøier Eder,
Og bader Eders Arme i hans Blod
Op til Albuerne!
Det farve vore Sværde! derpaa træde
Vi ud paa Torvet selv, og svingende
De røde Vaaben over vore Hov'der,
Vi Alle raabe: Frihed, Frelse, Fred!

Cassius.

Nedbøier Eder da, og bader Eder! —
I hvilke fjerne Secler skal ei dette
Vort høie Skuespil gjentages i
Ukendte Tungemaal, ufødte Stater?

Brutus.

Hvor ofte skal til Lyst ei Cæsar bløde,
Som ligger paa Pompeii Statuas Fod,
Med Støv nu lige agtet?

Cassius.

Saa ofte dette skeer,
Saa ofte skal vort Forbund vorde kaldet
De Mænd, som gave Fædrelandet Frihed.

Decius.

Ha! Gaae vi ud?

Cassius.

Ja, hver Mand frem!
Brutus i Spidsen; og hans Spor vi hædre
Med Romæ boldeste og bedste Hjerter.

En Tjener kommer.

Brutus.

Tys!
Hvo kommer der? En af Antonii Venner.

Tjeneren.

Saa, Brutus! bød min Herre mig at knæle;
Saa bød Antonius mig falde ned;
Og dybt nedkastet mig han bød at sige:
"Brutus er ædel, tapper, viis og ærlig;
"Cæsar var stor, dristig, kongelig og vennesæl.
"Jeg elsker Brutus, og jeg ærer ham;
"Jeg frygted', ærede og elsked' Cæsar.
"Tillader Brutus, at Antonius
"Maa tryg gaae hid, og høre af Din Mund,
"Hvi Cæsar har sit Drab forskyldt, da skal
"Antonius ei elske Cæsar død
"Saa høit, som Brutus levende, men vil
"Med ærlig og oprigtig Troskab følge
"Den ædle Brutus Sag og Skæbne gennem
"Det vildt oprørte Statshavs Skær." Saa bød
Antonius, min Herre, mig at tale.

Brutus.

Din Herre er en viis og tapper Romer;
For Mindre har jeg aldrig agtet ham.
Siig ham, hvis han vil komme hid, da skal
Han vorde fyldestgjort; og, ved min Ære!
Gaae urørt bort!

Tjeneren.

Jeg strax vil hente ham.

Brutus.

Jeg veed, i ham vi ville faae en Ven.

Cassius.

Det ønsker jeg; men i mit Inderste
En Tanke frygter ham; og sjeldent skuffes
Mit Hjertes Varsel om det Onde.

Antonius træder ind.

Brutus.

Der er Antonius! —
Marcus Antonius, vær os velkommen!

Antonius.

O, høie Cæsar! ligger Du saa lavt?
Er' alle Dine Seire, Herligheder,

Triumpher, Bytte, sammensjunkne nu
I dette snævre Rum? — Lev vel! — Jeg veed ei,
I ædle Herrer! hvad I monne tænke,
Hvo ellers bløde skal, og hvo der ellers
Er moden; er det mig, er ingen Stund
Saa passende, som Cæsars Dødsstund er,
Og intet Værktøi halvt saa dyrebart,
Som disse Sværde, I beriged' med
Hans Blod, det ædleste i hele Verden.
Jeg beder, hvis I bære Had til mig,
Da mætter det, me'ns Eders Purpurhænder
End ryge! Lever jeg i tusind' Aar,
Jeg vorder ei saa skikket til at døe;
Ei noget Sted og Død mig er' saa kære,
Som her ved Cæsar, naar af Jer jeg fældes,
I, dette Olds udvalgte Helteskjæle!

Brutus.

O, bed os ikke om Din Død, Antonius!
Skjøndt vi maae synes blodige og grumme,
Naar vore Hænder og vor Daad Du seer,
Du seer dog ikkun vore Hænder, og
Den blodig' Daad, de øved';
Du seer ei vore Hjerter; der er Medynk;
Og Medynk med den Uret, Roma led,
(Ild slukker Ild, og Medynk Medynk slukker)
Har øvet denne Daad mod Julius Cæsar. —
Marcus Antonius! hvad Dig angaaer,
Da have vore Sværde ikkun Bly-Od
Mod Dig, og vore Arme, som hin Daad
Forøget Styrke givet har,
Og vore Broder-Hjerter Dig modtage
Med gode Tanker, venskl Hu og Agtelse.

Cassius.

Naar nye Æresposter skal uddeles,
Din Stemme, som den Bedstes, gjælde skal.

Brutus.

Vær blot taalmodig, til vi stille Mængden,
Som Skræk endnu bevæver Sans og Samling!

Da ville vi Dig Rede gjøre,
Hvi jeg, som elsked' Cæsar, da jeg slog ham,
Har handlet saa.

Antonius.

Jeg tvder paa Eders Viisdom.
Lad hver Mand række mig sin blodig' Haand!
Først, Marcus Brutus! vil jeg ryste Din; —
Dernæst jeg tager, Cajus Cassius! Din; —
Nu Decias Brutus! Din; — Din, Cimber!
Saa Cinna! saa, min tapre Casca! Din;
Saa Din, Trebonius! skjøndt sidst,
Dog ikke mindre elsket, end de Andre. —
I ædle Herrer! — Ach! hvad skal jeg sige?
Nu staaer jeg paa saa slibrig Grund, at een
Af tvende slette Ting jeg synes maa
I Eders Øine, Niding eller Smigrer.
At jeg Dig elsked' Cæsar, det er Sandhed!
Hvis da Din Aand paa os nedskuer nu,
Mon det ei smerter Dig meer, end Din Død,
At see Din Ven, Antonius, slutte Fred,
Og ryste Dine Fjenders røde Hænder,
Du Ædleste! ved Siden af Dit Lig?
Var mine Øines Tal, som Dine Vunders,
Og græd de fast, som disses Blodstrøm rinder,
Sligt bedre sammed' mig, end nu at knytte
Et Venneforbund her med Dine Fjender. —
Tilgiv mig, Julius! — Her reistes Du,
Du fagre Hjort! her faldt Du; og her staae
De Jagtens Herrer, smykked' med Dit Bytte,
Og purpurfarved' i Dit Blod.
O, Jord! Du Skoven varst for denne Hjort,
Og, sandelig', o Jord! han var Dit Hjerte!
Hvor lig et Vildt, af mange Fyrster slaget, Du ligger der!

Cassius.

Marcus Antonius! —

Antonius.

Tilgiv mig, Cajus Cassius!

Selv Cæsars Fjender skulle sige dette;
Thi er det Lidet, sagt af Vennelæber.

Cassius.

Jeg dadler ei, Du priser Cæsar saa;
Men i hvad Forbund vilst Du med os stande?
Vilst Du blandt vore Venner stande, eller
Skal vi gaae videre; vi lide paa Dig?

Antonius.

Derfor gav jeg Jer Haand; men, sandelig',
Jeg glemte mig, da jeg saae ned paa Cæsar.
Jeg elsker Jer, er Ven af Eder Alle,
I Haab af Eder at erfare Grunde,
Hvi og hvori vor Cæsar farlig var.

Brutus.

Og grueligt var ellers dette Optrin;
Saa stor er vore Grundes Vegt,
Antonius! at, varst Du Cæsars Søn,
De vilde fyldestgjøre Dig.

Antonius.

Jeg ikke Mere ønsker;
Nu beder jeg, det maa forundes mig,
Paa Torvet at fremstille Cæsars Lig,
Og der fra Talerstolen tale ved
Hans Ligfærd, som det sømmer sig en Ven.

Brutus.

Marcus Antonius! det er Dig tilladt.

Cassius
(afsides).

Brutus, et Ord! —
Du veedst ei, hvad Du gjør. Tillad dog ei
Antonius, at tale ved hans Ligfærd!
Veedst Du, hvor heftigt Folket kan bevæges
Af hvad han ytre vil?

Brutus.

Tilgiv mig, Cassius! —
Først vil jeg selv betræde Talerstolen,
Og vise Grunden til vor Cæsars Død;
Alt, hvad Antonius taler," vil jeg sige,

"Det taler han med vor Forlov og Villie,"
Og at vi ønske, Cæsar maa tilstedes
Al Hæder og hver lovlig Høitids-Skik.
Det os langt mere gavne vil, end skade.

Cassius.

Jeg veed ei, hvad kan skee, det mig ei huer.

Brutus.

Marcus Antonius, tag Cæsars Lig!
Du skalst ei i Din Tale dadle os;
Men tal kun Alt, hvad Godt Du kanst, om Cæsar!
Og sig, at Du med vor Forlov det gjør!
I Øvrigt skalst Du ingen Omsorg bære
For Cæsars Ligfærd; Du skalst tale fra
Den samme Talerstol, som jeg bestiger,
Naar jeg har endt min Tale.

Antonius.

Velan! Det skee!
Jeg ønsker intet Mere.

Brutus.

Saa gjør da Liget rede, og følg efter!

(Alle gaae, Antonius undtagen)

Antonius.

Tilgiv, o Blod, som raaber her fra Jorden,
At mildt til disse Slagtere jeg taler!
Du est Ruiner af den Ædleste,
Som levet har i Tidens Kredsløb.
Vee Haanden, som udgød det dyre Blod!
Nu over Dine Saar jeg propheterer, —
Som stumme aabne sine Purpurlæber,
Anraabende min Mund om Lyd og Tale; —
Forbandelse skal ramme Folkets Lemmer.
Indvortes Raseri, vild Borgersplid,
Skal trykke alle Dele af Italia;
Hærverk og Blod i Skik saa skulle komme,
Og rædselfulde Ting saa hverdags vorde,
At Mødre skal kun smile, naar de see
De Spæde knusede af Krigens Hænder,
Al Ynk af Øvelse i Udaad qvæles,

Og Cæsars Aand, med Ate ved sin Side,
Som glødende fra Helvede opstiger,
Med Kongerøst, hevnsnysende, i Landet
Skal raabe: "Mord!" og Krigens Hunde løse,
Og denne Udaad stinke over Jorden
Af Lig, som sukke om Begravelse!

En Tjener træder ind.

Est Du ei blandt Octavii Cæsars Mænd?

Tjeneren.

Marcus Antonius! jo.

Antonius.

Cæsar har ham til Roma skriftligt kaldet.

Tjeneren.

Han modtog Brevet, og er underveis;
Og mundligt bød han mig at melde Dig, —
(han seer Liget).
O Cæsar! —

Antonius.

Dit Hjerte svolmer; vend Dig bort, og græd!
Sorg smitter, seer jeg her; thi mine Øine
Begyndte nu at vædes, da de saae
De Sorgens Perler, som i Dine hang.
Siig, er Din Herre alt paa Veien?

Tjeneren.

Syv Mile vel fra Roma ligger han i Nat.

Antonius.

Rid rasst tilbage! siig, hvad her er skeet!
Siig: "Roma har endnu kun Sorg og Farer,
"Men ingen Tryghed for Octavius"!
Jl! siig ham det! Dog, tøv en liden Stund!
Gak ei, før' jeg har baaret dette Lig
Til Torvet, hvor min Tale prøve skal,
Hvad Folket synes om de Blodmænds Daad!
I Følge dette skalst Du da berette
Octavius, hvorlunde Sagen staaer.
Tag Haand i med!
(De gaae med Cæsars Lig).

Anden Scene.

Rom. Torvet.

Brutus og Cassius komme ind med en Skare af Borgere.

Borgerne.

Vi fordre Regnskab; aflæg Regnskab, Brutus!

Brutus.

Saa, Venner, følger da, og hører mig! —
Du gaaer til næste Gade, Cassius!
Og spreder Folkeskaren ad. —
Hvo, som vil høre mig, han blive her!
Hvo, som vil følge Cassius, gak med ham!
Og da skal offenligen gjøres Rede
For Cæsars Død.

Første Borger.

Jeg hører Bruti Tale.

Anden Borger.

Jeg Cassii; naar vi har hørt dem Begge,
Da vil' vi sammenligne Begges Grunde.

(Cassius gaaer med Nogle af Borgerne. Brutus bestiger Talerstolen).

Tredie Borger.

Den ædle Brutus staaer alt oppe. Stille!

Brutus.

Taushed, til jeg ender!

Romere, Landsmænd og Venner! Hører mig tale min Sag, og værer stille, paa det, at I kunne høre! Troer mig for min Ære Skyld, og haver Agtelse for min Ære, paa det, at I kunne troe! Dømmer mig efter Eders Viisdom, og vækker Eders Sanser, paa det, at I des bedre kunne domme! Er der i denne Forsamling nogen inderligere Ven af Cæsar, ham siger jeg, at Bruti Kærlighed til Cæsar var ikke mindre, end hans. Spørger da denne Ven, hvi Brutus reiste sig mod Cæsar, er dette mit Svar: "Ei, fordi jeg elskede Cæsar mindre, men, fordi jeg elskede Roma meer." Vilde I hellere, at Cæsar skulde leve, og I Alle døe, som

Trælle, end, at Cæsar skulde dø, paa det, at I Alle kunde leve, som frie Mænd? Cæsar elskede mig; jeg begræder ham; han var lykkelig; jeg fryder mig; han var tapper; jeg ærer ham; men han var herskesyg, og jeg fældede ham. Her ere Taarer for hans Kærlighed; Fryd over hans Lykke; Ære for hans Tapperhed, og Død for hans Herskesyge. — Hvo er her saa nedrig, at han vilde være Træl? Er her Nogen, tal! thi ham har jeg fornærmet. Hvo er her saa raa, at han ei vilde være Romer? Er her Nogen, tal! thi ham har jeg fornærmet. Hvo er her saa usæl, at han ei elsker sit Fædreneland? Er her Nogen, tal! thi ham har jeg fornærmet. Jeg tøver efter Svar.

Borgerne.

Ingen, Brutus! Ingen.

Brutus.

Saa har jeg Ingen fornærmet, jeg har ei gjort Mere mod Cæsar, end I ville gjøre mod Brutus. Undersøgelsen over hans Død er optegnet paa Capitolium; hans Hæder er forringet, hvor han fortjente Pris; hans Brøde, for hvilken han led Døden, er forstyrret.

(Antonius og Andre komme ind med Cæsars Lig).

Her kommer hans Lig, forgyldet af Marcus Antonius, som, skønt han ingen Haand havde i hans Drab, skal nyde Fordelen af hans Død, en Hæderspost i Staten; og hvo af Eder skal ikke dette? Jeg stiger ned med disse Ord: "Som jeg fældede min bedste Ven for Romæ Vel, saa har jeg end samme Daggert for mig selv, naar mit Fædreneland finder, at det trænger til min Død."

Borgerne.

Lev, Brutus, lev, lev!

Første Borger.

Ledsager Brutus hjem i Seiersoptog!

Anden Borger.

Giv ham en Statua iblandt hans Fædres!

Tredie Borger.

Han være Cæsar!

Fjerde Borger.

Cæsars bedre Gaver
I Morens Brutus vorde krønede!

Første Borger.

Vi ham med høie Jubelraab hjemfølge.

Brutus.

Medborgere! —

Anden Borger.

Tyst, stille! Brutus taler.

Første Borger.

Tyst! Hør!

Brutus.

Medborgere, lad' mig gaae ene bort,
Og tøver her, for min Skyld, hos Antonius,
Og hædrer Cæsars Lig, og hædrer Talen,
Som skal forherlige vor Cæsars Hæder,
Og som Antonius med vor Villie holder!
Jeg beder Jer, lad' Ingen, uden mig,
Gaae herfra, før' Antonius har udtalt. —

(gaaer).

Første Borger.

Hør, bi, og lad os høre paa Antonius!

Tredie Borger.

Lad ham bestige Talerstolen! ædle Antonius, stig op! — Vi ville høre.

Antonius.

For Bruti Skyld jeg Eder er forbunden.

Fjerde Borger.

Hvad siger han om Brutus?

Tredie Borger.

Han siger,
At han; for Bruti Skyld, er os forbunden.

Fjerde Borger.

Bedst var, han talte ikke ilde her
Om Brutus.

Første Borger.

Denne Cæsar var Tyran.

Tredie Borger.

Ja, det er Sandhed; og det er vor Lykke,
At Roma blev ham qvit.

Anden Borger.

Tyst! lad os høre,
Hvad dog Antonius kan sige os!

Antonius.

I ædle Romere!

Borgere.

Tyst! hør! lad' os dog høre ham!

Antonius.

Romere, Venner, Landsmænd, laan' mig Øre
Ei prise, men begrave Cæsar vil jeg.
Hvad Ondt en Mand gjør, overlever ham;
Det Gode jordes ofte med hans Ben;
Saa skee det og med Cæsar! Ædle Brutus
Har sagt Jer: Cæsar havde Herskesyge;
Er dette sandt, var det en rædsom Feil;
Og rædsomt har og Cæsar bøet for den.
Her, med Forlov af Brutus og de Andre
(Thi Brutus er en Hædersmand; det er
De Alle, Alle ere Hædersmænd);
Jeg kommer, for ved Cæsars Lig at tale.
Han var min Ven; han var mig tro og ærlig;
Men Brutus siger, han var herskesyg;
Og, Venner! Brutus er en Hædersmand.
Han har bragt mange Fanger hjem til Roma,
Hvis Løsepenge fyldte Statens Skat;
Saae dette ud som Herskesygt af Cæsar?
Naar Armmod skreg, græd Cæsar; Herskesygens
Metal maa være haardere, end saa;
Dog Brutus siger, han var herskesyg;
Og, Venner! Brutus er en Hædersmand.
I Alle saae, ved Lupercalia bød
Jeg ham en Kongekrone trende Gange;
Og trende Gange, saae I, Cæsar afslog
At tage den. Var dette Herskesyge?

I og Brutus siger, han var herskesyg,
Og, sandelig', han er en Hæderesmand.
Jeg taler ei, for at gendrive Bruths;
Men jeg skal tale her Alt, hvad jeg veed.
En Gang I alle elsked' ham med Grund;
Hvad Grund forbyder nu ham at begræde?
O Sind og Sans, til Dyr Du flygtet est,
Da Folk har mistet Sans! Bær over med mig!
Mit Hjerte er i Kisten der hos Cæsar,
Og jeg maa tie, til det atter kommer.

Første Borger.

Mig tykkes, der Fornuft er i hans Tale.

Anden Borger.

Naar rigtigen Du Sagen overveier,
Har Cæsar lidt stor Uret.

Tredie Borger.

Har han, Venner? Jeg er bange,
Vi faae en Værre i hans Sted.

Fjerde Borger.

I hørte vel hans Ord; han afslog Kronen;
Nu see I, han var ikke herskesyg.

Første Borger.

Hvis saa, vil' Somme bede dyrt for det.

Anden Borger.

Den stakkels Sjæl! Hans Øine er' ildrøde
Af Graad.

Tredie Borger.

Der er ei bedre Mand i Roma,
End vor Antonius.

Fjerde Borger.

Giver Agt! Nu vil han atter tale.

Antonius.

Men i Gaar
Stod Cæsars Ord imod den hele Verden.
Her ligger han nu, og den Ringeste
For ham ei meer sig hæier. Borgere!
O, skod min Hu, til Eders Sind og Sans
Til Raseri og Opstand at opvække,

Jeg Brutus da og Cassius forurettet',
Der, som I alle ved, er' Hædersmænd,
Jeg vil ei forurette dem; jeg heller'
Den Døde, Jer og mig vil forurette,
End slige Hædersmænd. Men her jeg har
Et Pergament med Cæsars Segl, det er
Hans Testament, i hans Lønkammer fundet;
O, hørte Menigmand det Testament,
(Tilgiv! jeg agter ei at læse det)
Da ginge de, og kysse Livets Munder,
Og Klæder dyppet' i hans Martyrblod,
Ja, bade om et Haar af ham til Minde,
Og nævnede det paa sin Sottefeng
I Testament, og skenket' det
Sin Slægt, som kostbar Arvelod.

Fjerde Borger.

Vi ville høre det; læs det, Antonius!

Borgerne.

Hans sidste Villie, hans Villie!
Vi ville høre Cæsars sidste Villie.

Antonius.

Taalmodighed! Jeg tør ei læse den;
Det er ei raadeligt, I faae at vide,
Hvor høiligen I elskedes af Cæsar.
I er' ei Træ, ei Sten, men Mennesker;
Og, da I ere Mennesker, saa vilde
Hans sidste Villie, naar I hørte den,
Til Raseri optænde Eders Sind'.
Ja, det er godt, I vide ei, I ere
Hans Arvinger; thi, hvis I dette vidste,
O, hvilke Følger vilde deraf flyde!

Fierde Borger.

Læs Testamentet! vi vil' høre det;
Læs Villien! læs Cæsars sidste Villie!

Antonius.

Taalmodighed, godt Folk, og tøver lidet!
Jeg gik for vidt, da jeg fortalte dette.
Jeg frygter, at jeg forretter

De Hædersmænd, hvis Dolke dræbte Cæsar;
Jeg frygter det.

Fjerde Borger.

Forrædere de vare! Hædersmænd?!

Borgerne.

Hans Villie! Testamentet!

Anden Borger.

De vare Skurke, Mordere! Hans Villie!
Lxs Cæsars Villie!

Antonius.

I tvinge mig da til at læse den?
Saa slutter da om Cæsars Lig en Kreds,
Da lad' mig vise Eder ham, som skrev den!
Maa jeg gaae ned? Vil I tillade det?

Borgerne.

Kom ned!

Anden Borger.

Stig ned!

(Han stiger ned af Talerstolen).

Tredie Borger.

Det skal tillades Dig.

Fjerde Borger.

Slut Kredsen!

Første Borger.

Bort fra Baaren, bort fra Liget!

Anden Borger.

Plads for Antonius, Plads for den Ædle!

Antonius.

Ja, trænger ikke saa! staaer meer tilbage!

Borgerne.

Tilbage! Plads! tilbage!

Antonius.

Saafremt I have Taarer, da bereder
Jer til at græde! Seer denne Kappe!
I Alle kende den; mig mindes godt
Den første Gang, da Cæsar tog den paa;
Det var en Sommeraften i hans Telt
Den Dag, da Nerviernes Hær han slog; —

Seer! her foer Cassii Dagaert gennem den;
Seer, hvilken Hivt den nidske Casca gjorde!
Her rammed' den heltelskte Bruti Dagger,
Og, da han Morderstaalet atter uddrog,
Giv' Agt! hvor Cæsars Blod da fulgte efter,
Som foer det ud af Døren, for at see,
Om ogsaa Brutus banked' saa uventigt!
Thi Brutus, vide I, var Cæsars Engel.
I Guder dømmer, hvor Cæsar elsked' ham!
Det Bitreste af alle Saar var dette;
Thi, da den ædle Cæsar saae ham stede,
Han segned' for en Uerkendtlighed,
Langt hvasfere end alle Mordervaaben;
Da brast hans store Hjerte; han indhylled'
Sit Ansigt i sin Toga,
Og den store Cæsar faldt
Ved Foden af Pompeii Statua,
Som hele Tiden randt med Blod. — O, Landsmænd,
Hvad faldt ei da! Jeg, I, vi Alle faldt,
Me'ns over os Forræderiet stod
Blodstænkt og jubled. O, nu græde I;
Nu seer jeg, at I føle Medynks Kraft;
O, hvilke milde Taarer! — Gode Sjæle!
I græde, da I her kun see vor Cæsars
Igennemstungne Klæder! Seer da her!
Her er han selv, af Morderdolke skændet.

Første Borger.

O, ynkelige Syn!

Anden Borger.

O, ædle Cæsar!

Tredie Borger.

Usæle Dag!

Fierde Borger.

O Nidinger, Forrædere!

Første Borger.

Heist blodigt Syn!

Anden Borger.

Vi ville hevnes! Hevn! Afsted, sog, brænd,
Skænd, dræb og slaa! Døe, døe, Forræderne!

Antonius.

Medborgere, e, tøver!

Første Borger.

Stille der! —
Og hører vor Antonius, den Ædle!

Anden Borger.

Vi høre, følge, døe med vor Antonius!

Antonius.

Ó Venner, kære Venner, lader mig
Ei tænde Oprørsluen iblandt Eder!
De ere Hædersmænd, som dræbte Cæsar,
Da, hvad personligt Nag de bare til ham,
Hvorfor de handled', ach! det veed jeg ei.
De ere vise Mænd og Hædersmænd,
Og ville vist med Grunde svare Eder.
Ei kommer jeg, at stjæle Eders Hjerter,
Jeg er ei Taler, som en Brutus er;
Men, som I Alle veed, en god, jevn Mand,
Huld mod min Ven; og det de vide godt,
Som gav' mig Lov at tale om ham her.
Thi jeg har hverken Vid, ei heller Ord,
Ei værdigt Foredrag og Talegaver
Til at oplue Mennesternes Blod.
Jeg taler ligefrem; jeg siger kun,
Hvad I jo alle vide; viser Eder
Vor Cæsars Saar, de arme, stumme Munde,
Og beder dem, for mig til Jer at tale.
Men, var jeg Brutus, og Brutus Antonius,
Da var der en Antonius, som vilde
Fremmane Eders Aand, og give hvert
Af Cæsars Saar en Tunge, som opvakte
Selv Stenene i Roma til en Opstand.

Tredie Borger.

Til Opstand!

Første Borger.

Vi vil' brænde Bruti Huus.

Tredie Borger.

Afsted da! Søger op de Sammensvorne!

Antonius.

Medborgere, o, hører mig! o, hører mig!

Borgerne.

Hei, stille! Hør' Antonius, den Ædle!

Antonius.

Men, vide I da, Venner! hvad I gjøre?
Hvorved fortjente Cæsar slig en Ømhed?
Ach, Ingen veed det; — hører da; — I glemte
Hans sidste Villie, som jeg talte om.

Borgerne.

Ja, — Cæsars sidste Villie; lad' os høre!

Antonius.

Her er den under Cæsars Segl. Til hver
Af Romæ Borgere, hver enkelt Mand
Fem og halvfjerdsindstyve Drachmer gives.

Anden Borger.

Høist ædle Cæsar! — Vi vil' hevne ham.

Tredie Borger.

O kongelige Cæsar!

Antonius.

Med Rolighed mig hører!

Borgerne.

Ha, stille!

Antonius.

Desuden alle hans Spadseregange,
Hans Lunde, og de nyt anlagte Hauger
Paa denne Side Tiber gives Eder
Og Eders Arvinger til evig Tid
Til fælleds Lyst og Vedergrægelse. —
Det var en Cæsar; faae vi meer hans Lige?

Første Borger.

Nei, aldrig, aldrig meer; afsted, afsted!
Hans Baal skal lyse paa den hellig' Plads,

Og hver Forræders Huus skal tændes av
Med Brandene. Frem! tager Liget op!

Anden Borger.

Gaaer, henter Ild!

Tredie Borger.

Og rykker Bænke op!

Fjerde Borger.

Knus Bænke, Vinduer, Alt!

(Borgerne gaae med Cæsars Lig).

Antonius.

Nu, lad det virke!
Mordængelen er udsendt; lad den tage
Hvad Kaas den vil!

En Tjener kommer.

Hvad vilst Du?

Tjeneren.

Octavius er alt til Roma kommen.

Antonius.

Hvor er han?

Tjeneren.

Han er med Lepidus i Cæsars Huus.

Antonius.

Jeg iler did, at see ham. O, han kommer,
Som han var kaldet. Nu Lykken lystig er,
Og giver Alt i dette gode Lune.

Tjeneren.

Han sagde, Brutus og Cassius rede,
Som Rasende, igennem Romæ Porte.

Antonius.

Maaskee de have faaet Nys om Folket,
Som jeg opegged'. Før mig til Octavius!

(de gaae).

Tredie Scene.

Rom. En Gade.

Poeten Cinna kommer ind.

Cinna

I Nat jeg drøm'e, at jeg var til Gilde
hos Cæsar; og min Phantasi er opfyldt

Af fxle Ting. Jeg vil ei ud af Huset;
Men der er Noget, som mig drager ud.

Borgerne komme ind.

Første Borger.

Hvad hedder Du?

Anden Borger.

Hvor gaaer Du hen?

Tredie Borger.

Hvor boer Du?

Fierde Borger.

Est Du gift eller Ungkarl?

Anden Borger.

Svar hver Mand strax!

Første Borger.

Ja, og kort!

Fjerde Borger.

Ja, og klogt!

Tredie Borger.

Ja og oprigtigt, om Du vilst fare vel!

Cinna.

Hvad hedder jeg? Hvor gaaer jeg hen? Hvor boer jeg? Er jeg gift eller Ungkarl? Jeg vil da svare hver Mand strax, og kort, og klogt, og oprigtigt. Kloge igen siger jeg: jeg er Ungkarl.

Anden Borger.

Det er det Samme, som Du vilde sige: De ere Narre, som gifte sig: — jeg er bange, Du vilst age en Tæv for dette Ord. Bliv ved! Strax!

Cinna.

Nu strax gaaer jeg til Cæsars Ligfærd.

Første Borger.

Som Ven eller Fiende?

Cinna.

Som Ven.

Anden Borger.

Det besvarte Du strax.

Fjerde Borger.

Din Vovart, — svar kort!

Cinna.

Kort sagt, ved Capitolium boer jeg.

Tredie Borger.

Dit Navn — tal oprigtigen!

Cinna.

Oprigtigen talt, er mit Navn Cinna.

Første Borger.

Sønderriver ham! han er en Sammensvoren.

Cinna.

Jeg er Poeten Cinna; jeg er Poeten Cinna.

Fjerde Borger.

Sønderriver ham for hans slette Vers! sønderriver ham for hans slette Vers!

Cinna.

Jeg er ikke Cinna, den Sammensvorne.

Fjerde Borger.

Det er lige Meget; hans Navn er Cinna; river blot hans Navn ud af hans Hjerte, og lader ham saa gaae!

Tredie Borger.

Sønderriver ham! sønderriver ham! Kommer! Brande! Heida! Brande! Afsted, til Brutus, til Cassius! brænder Alt! I til Decii Huus! I til Cascas! I Andre til Ligarii. Afsted! Gaaer!

(De gaae).

Fjerde Act.

Første Scene.

Rom. Et Værelse i Antonii Huus.

Antonius, Octavius og Lepidus, stående ved Bordet.

Antonius.

Saa mange maae da dø; de staae paa Listen.

Octavius.

Dø skal Din Broder ogsaa, Lepidus!
Samtykker Du deri?

Lepidus.

Ja, jeg samtykker.

Octavius.

Antonius, sæt ham paa Listen med!

Lepidus.

Paa Vilkaar, Publius, Din Søsterson,
Antonius! skal ogsaa dø.

Antonius.

Det skal han!
See! dette Pennestrog hans Dødsdom er.
Vien, gak nu, Lepidus, til Cæsars Huus!
Hent Testamentet! vi vil' raadslaae om,
Hvad der afkortes kan i Cæsars Gaver.

Lepidus.

Hvor kan jeg finde Jer?

Octavius.

Hvis ikke her, paa Capitolium.

Lepidus gaaer.

Antonius.

Det er et uæselt Dyrsen, uden Dyrd,
Og skikket kun til at gaae Ærender;
Her' bør det sig, naar Verdens Kloverblad
Udstykkes, han staaer blandt de Tre, som dele?

Octavius.

Det mente Du, og lod hans Stemme gjælde,
Naar i Proscriptionens sorte Net
Et Navn paa Dødelisten skulde sættes.

Antonius.

Jeg har seet flere Aar, end Du, Octavius!
Og, skjøndt vi lægge Hyderespøster paa ham,
For Byrden af Bagvaskelsen at lette,
Skal han kun bære dem, som Ædelt Guld,
For under deres Vegt at stønne, svede,

Og enten trækkes eller drives frem,
Hvor vi ham vise Vei; har han da bragt
Vor Skat til det forønskte Sted, nu vel!
Da tages Byrden af ham; og saa jages
Det fri: Æsel ud i aaben Mark;
Der græsse det, og ryste sine Øren!

Octavius.

Gjør hvad Dig tykkes godt! men han er en
Forfaren, tapper Kriger.

Antonius.

Octavius! Det Samme er min Hest,
Og derfor faaer den rigeligt sit Foder.
Den er et Dyr, som jeg har lært at stride,
At snoe sig, standse, løbe lige frem,
Hvis Legem af min Aand regeres.
Er Lepidus, i visse Maader, Mere?
Ærettes, trækkes, drives maa han jo;
En Karl med en ufrugtbar Aand; et Væsen,
Som gotter sig med Videnskaber, Kunster
Og Ceremoniinger, der blive Mode
Hos ham naar Brug og Vane har forslidt dem.
Tal kun om ham, som om en Eiendom!
Og hør nu større Ting, Octavius!
Vidi, Cassius og Brutus hverve Hære!
Vi maa ei tøve med at møde dem;
Lad derfor vore Forbundsfæller samles,
Opfordre vore Venner og vor Magt!
Og lader os nu raadslaae strax paa Stand,
Hvor unde skjulte Planer bedst opdages,
Og aabenbare Farer sikrest trodses!

Octavius.

Det ville vi; thi Fare os omringe,
Og mange glubske Fjender lure paa os;
Da mangen En, som smiler, frygter jeg,
Har i sit Hjerte tusind' onde Anslag.

de gave).

Anden Scene.

Foran Bruti Telt i Leiren ved Sardis.

Krigsmusik. Brutus træder ind med Lucilius, Lucius og Krigere; Titinius og Pindarus møde dem.

Brutus.

Hold!

Lucilius.

Hold! giver Løsenet!

Brutus.

Hvad' Nyt, Lucilius? Er Cassius nær?

Lucilius.

Han kommer strax; og her er Pindarus,
At bringe fra sin Herre Dig en Hilsen.

(Pindarus giver Brutus et Brev).

Brutus.

Han hilser mig, som Ven. — Nu, Pindarus!
Maaskee af egen Hu, maaske befort
Af slette Raad, Din Herre givet har
Mig skjellig Aarsag til at ønske ugjort,
Hvad gjort er; men han er mig nær; jeg venter,
Han syldestgjører mig.

Pindarus.

Jeg tvivler ei,
Min ædle Herre jo vil vise sig
Den vakre Hædersmand, han stedse er.

Brutus.

Jeg tvivler ei — Et Ord, Lucilius!
Fortæl, hvorlunde Cassius tog imod Dig!

Lucilius.

Med Nok af Høflighed og Agtelse,
Men ei med hine Tegn paa Vennesind,
Ei med den aabne, inderlige Tale,
Han fordum pleiede.

Brutus.

Du har beskrevet
En varm Ven, som er kølnet. Mærk Dig dette:
Naar Venskab vorder sygt, og svinder hen,

Da bruger det en tvungen Høflighed.
Den jevne Ærlighed foragter Kunstgreb;
Men Skalken er som Hesten, der er fyrig,
Der pranger herligt, naar han ledes frem,
Og lover Kraft; men, naar han døie skal
Den blodig' Spore, falder Manken strax,
Saa, lig den svigefulde Leiehest,
Han staaer ei Prøve. — Nærmer sig hans Hær?

Lucilius.

Den haabede i Nat at staae i Sardis.
Den største Del, det hele Rytteri,
Gaaer hid med Cassius.

(En Marche høres).

Brutus.

Hør! han alt kommen er.
Drag ham imøde venneskælt!

Cassius træder ind med Krigere.

Cassius.

Hold!

Brutus.

Hold! Giver Ordet videre!

Stemmer bag Scenen.

Held! Held! Held!

Cassius.

Min ædle Broder! Du har gjort mig Uret.

Brutus.

I Guder, dommer! Gjør jeg Fiender Uret?
Hvis ei, hvorlunde da en Broder?

Cassius.

Brutus! Dit blide Aasyn skjuler Uret,
Og, naar Du gjørst den —

Brutus.

Rolig, Cassius!
For sagte Dine Kæremaal! — Jeg kender
Dig godt. — For begge Hæres Øine her,
Som ikkun Venskab mellem os bør see,
Lad os ei kives! byd dem træde bort!

Udtøm saa Dine Klager i mit Telt!
Og jeg vil høre Dig.

Cassius.

Byd, Pindarus!
At vore Høvedsmænd til Side gaae
Med sine Krigere!

Brutus.

Lucilius, gjør det Samme! ingen Mand
Sig Teltet nærme, me'ns vi tale sammen!
Lad Lucius og Titinius Døren vogte!

(de gaae).

Tredie Scene.

Det Indre af Bruti Telt.

(Lucius og Titinius sees i nogen Afstand fra Telter).

Cassius.

At Du har gjort mig Uret, sees af,
At Du har dømt og straffet Lucius Pella,
For han af Sarderne lod sig bestikkes,
Og mine Breve, hvor jeg bad for Manden,
Fordi jeg kendte ham, har Du ei agtet.

Brutus.

Du selv har gjort Dig Uret, da Du skrevst
I slig en Sag.

Cassius.

Paa slig en Tid, det duer ei,
At holde Bog med hver en lille Feil.

Brutus.

Hør, Cassius! Du selv est udraabt for,
At Du en krum Haand gjørst, at Du for Guld
Bortsælger og udhøkrer Æresposter
Til slette Folk.

Cassius.

Jeg sælge Æresposter!
Du vedst, det Brutus er, som taler saa;
Ved Gud! sligt Ord Dit Sidste ellers var!

Brutus.

Beslikkelsen beskærmer Cassier-Navnet,
Og derfor skjuler Tugtelsen sit Hoved.

Cassius.

Tugtelsen!

Brutus.

Husk Martius! husk idus Martii!
Flød ei hans Blod, den store Julii,
For Retfærds Sag? Siig, hvilken Niding løfted'
Sin Dolk imod hans Bryst, og ei for Retfærd?
Hvad, skal da En af os, som slog den Første
Af Verdens Mænd, for han beskærmed' Rov,
Skal vi besudle vore Fingre nu
Med skændselsfuld Beslikkelse? og skal
Vi sælge for en Haandfuld uselt Guldstov
Den stolte Løn for vor saa høie Hæder?
Før vil jeg være Hund, og gøe ad Maanen,
End slig en Romer!

Cassius.

Brutus, tir mig ei!
Jeg vil ei taale det! Du glemmer Dig,
Naar Du indskrænker mig; jeg er Soldat, jeg,
Ældre i Tjenesten, og bedre skikket,
End Du, til at indgaae Betingelser.

Brutus.

Jo vist! Nei, Cassius! det est Du ei.

Cassius.

Jeg er det.

Brutus.

Du est det ikke, siger jeg.

Cassius.

Tir mig ei meer, at jeg ei glemmer mig!
Husk Du Dit Vel, og frist mig ikke meer!

Brutus.

Bort, svage Mand!

Cassius.

Er det muligt?

Brutus.

Hør mig! jeg vil tale.
Skal jeg mig bøie for Dit vilde Sind?
Troer Du, jeg kyses af en gal Mands Stirren?

Cassius.

O Guder, Guder! skal jeg taale dette?

Brutus.

Ja Meer. Brum, saa Dit stolte Hjerte brister!
Gak, viis Din Heftighed for Dine Trælle,
Og faa dem til at skjælve! Skal jeg vige
Og føie Dig? Skal jeg staae her og bøie
Mig under Dine Luners Arrighed?
Ved Guderne! Du skalst nedsvælge selv
Al Giften af Din Galde, selv om Du end brast;
Thi fra i Dag af bruger jeg Dig kun
Til Morskab, ja! til Latter, naar Du brummer,
Som en Hvespe.

Cassius.

Saa vidt er det da kommet?

Brutus.

Du har sagt,
Du varst en bedre Kriger; viis det da,
Og gjør Din Brøsten sand! mig skal det glæde;
Thi gerne lærer jeg af ædle Mænd.

Cassius.

Du gjørst mig Uret — ja! — Du gjørst mig Uret;
En ældre Kriger, sagde jeg, ei bedre;
Har jeg sagt: bedre?

Brutus.

Det ligegyldigt er.

Cassius.

Da Cæsar leved', havde han ei tordet
Saadan opegge mig.

Brutus.

O, ti dog, ti!
Du torde ikke friste ham saalunde.

Cassius.

Jeg torde ikke?

Brutus.

Nei!

Cassius.

Hvad? torde ikke friste ham?

Brutus.

Nei!
Saasandt, Du lever, om Du torde, Cassius!

Cassius.

Stol ei for meget paa min Kærlighed!
Jeg kunde gjøre det, jeg skulde angre.

Brutus.

Du har gjort, hvad Du skulde angre, Cassius!
Der er i Dine Trusler ingen Rædsel;
Thi jeg er væbnet saa med Ærlighed,
At de forbi mig glide, Vinden lig,
Jeg ænsker ei. Jeg sendte Bud til Dig
Om noget Guld, Du negted' mig; thi jeg
Kan ei paa slette Maader skaffe Penge!
Ved Himlen! heller' mynted' jeg mit Hjerte,
Og gav mit Blod for Drachmer, end jeg vrikked'
Af Bondens haarde Haand hans Smule Armod
Ved noget Kneb. Om Penge bad jeg Dig
Til mine Legioners Sold, som Du
Afslogst mig. Ligned' dette Cassius?
Og mon jeg svared' Cajus Cassius saa?
Naar Marcus Brutus viser sig saa karrig,
At han for sine Venner indelukker
Saa lumpne Skillinger, da værer rede
Med alle Eders Tordenkiler, Guder,
Og slaaer ham sønder!

Cassius.

Jeg afslog det ei.

Brutus.

Det gjorde Du.

Cassius.

Nei! han var kun en Daare,
Som bragte Svar Dig. — Brutus sønderriver

Mit Hjerte. Vennen skulde bære over
Med Vennens Svaghed; Du forstørrer mine.

Brutus.

Nei! ikke, før' Du over dem mod mig.

Cassius.

Du elsker ikke mig.

Brutus.

Ei Dine Feil.

Cassius.

Ei Vennens Øie slige Feil kan see.

Brutus.

En Smigrers Øie vilde ikke see dem,
Om end uhyre, som Olymp, de vare.

Cassius.

O, kom, Antonius og Octavius kommer,
Og bevner Jer paa Cassius alene:
Thi Cassius er mæt af Verden; hadet
Af den, han elsker, trodset af sin Broder,
Skeldt, som en Træl; hver af hans Feil udspeides,
Optegnes smaaligt, læres udenad,
Og kastes ham i Næsen. — O, jeg kunde
Udgræde Sjælen gennem mine Øine! —
Der er min Daggert, her mit nøgne Bryst;
Og indenfor et Hjerte, dyrere,
End Pluti Grube, rigere, end Guld;
Saafremt Du est en Romer, tag det ud!
Jeg, som Dig negted' Guld, mit Hjerte giver;
Slaa, som Du Cæsar slogst! thi vel jeg veed,
At, da Du hadede ham mest, Du elsked'
Ham meer, end nogen Tid Du elsked' Cassius.

Brutus.

Stik ind Din Daggert! vredes, naar Du vilst!
Giv Vreden Rum! gjør Alt, hvad Dig mon lyste!
Fornærmelse skal gjælde kun for Lune.
Ved Siden af et Lam Du stander, Cassius!
Hvis Vrede er, som Ild i Flintestene,
Der, heftigt slagen, viser snelle Gnister,
Og strax er kold igjen.

Cassius.

Har Cassius levet
Kun for at tjene Dig til Spøg og Latter,
Min Brutus! naar ham Sorg og Tungsind plage?

Brutus.

Da hint Ord faldt, var ogsaa jeg tungsindig.

Cassius.

Tilstaaer Du det? Giv mig Din Haand!

Brutus.

Og Hjerte med!

Cassius.

O, Brutus! —

Brutus.

Siig, hvad vilst Du?

Cassius.

Har Du ei Venskab nok, at bære over,
Naar Heftighed, jeg af min Moder arved',
Gjør, at mig selv jeg glemmer?

Brutus.

Jo, Cassius! og nu fra denne Stund,
Naar Du est alt for streng imod Din Brutus,
Saa vil han tænke at Din Moder skjender,
Og saa forlade Dig.

(Støi udenfor).

En Poet (udenfor)

Lad mig dog ind til Generalerne!
De kives; det er ikke raadeligt,
De ere ene.

Lucius (udenfor).

Du maa ei komme ind til dem.

Poeten (udenfor).

Jeg vil; kun Døden skal mig hindre.

Poeten kommer ind.

Cassius.

Hvad nu? Hvad er paa Færde?

Poeten.

Ei! skammer Jer,
Hærførere! sig' mig, hvad tænke I?

Vær' Venner, som det Eder sømmer sig!
Jeg ældre er, end I; ja! troer kun mig!

Cassius.

Ha! Ha! Hvor usselt Kynikeren rimer!

Brutus.

Karl, gak Din Vei! gak bort, Du Slyngel!

Cassius.

Tilgiv ham, Brutus! det er saa hans Skik.

Brutus.

Hans Nykke vil jeg bære over med,
Naar han forstaaer at passe Tiden rigtigt;
Hvad skal i Leiren slige Rimesmede?
Bort med Dig, Camarade!

Cassius.

Pisled med Dig! gak bort!

(Poeten gaae).

Lucilius og Titinius komme ind.

Brutus.

Gaaer, og befaler alle Høvedsmænd,
At skaffe sine Skarer Ly i Nat!

Cassius.

Og kommer strax tilligemed Messala
Tilbage til os!

(Lucilius og Titinius gaae).

Brutus.

Lucius, et Bæger Vin!

Cassius.

Jeg tænkte ei, Du kunde vredes saa.

Brutus.

O Cassius! jeg er syg af mange Sorger.

Cassius.

Du gjør ei af Din Visdomslære Brug,
Saafremt Du viger for tilfældigt Onde.

Brutus.

Hvo bærer Sorrig bedre? Portia
Er død.

Cassius.

Ha! Portia?

Brutus.

Hun er død.

Cassius.

Hvorlunde
Undgik jeg Døden, da jeg tvistед' med Dig? —
O bitre og ulidelige Tab! —
Af hvilken Sygdom? —

Brutus.

Af Længsel efter mig;
Af Sorg, fordi Octavius og Antonius
I sine Hænder Magten fik — thi denne
Beretning kom med hendes Død — blev hun
Vanvittig, og, da Ternerne var' borte,
Nedsvælgede hun Ild.

Cassius.

Og døde saa?

Brutus.

Just saa.

Cassius.

O, I udødelige Guder!

Lucius kommer med Vin og Lamper.

Brutus.

Tal ikke meer om hende! — Giv mig Vin! —
(drikker)
Heri begraver jeg alt Fjendskab, Cassius!

Cassius.

Mit Hjerte tørster efter at besvare
Den ædle Skaal, Du drakst. — Skænk, Lucius,
Til Vinen svulmer over Bæg'rets Rand!
Jeg kan ei drikke Nok af Bruti Venskab.
(drikker).

Titinius kommer med Messala.

Brutus.

Kom ind, Titinius! — Velkommen hid, Messala!
Nu ætte vi os trindt om Lampen her,
Og holde Raad om vore Sagers Tarv.

Cassius.

O Portia! est Du heden?

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

6.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

Messala.

Saa bær da, som en Romer, denne Sandhed!
Thi hun er død, og paa en selvsom Maade.

Brutus.

Lev vel da, Portia! — Vi skal dø, Messala!
Ved tidt at tænke, "engang skal hun dø,"
Har jeg nu Taalmod til at bære Tabet.

Messala.

Saa 'bæres store Tab af store Mænd.

Cassius.

Min Visdomskunst det Samme lærer mig;
Men ei saa godt mit Sind det bære kunde.

Brutus.

Frisk Haand paa Verket nu! Hvad tykkes Dig
Om strax at bryde op imod Philippi?

Cassius.

Jeg troer ei, det er godt.

Brutus.

Og hvorfor ei?

Cassius.

Jeg mener,
Bedre er det, Fjenden søger os,
Saa spilder han sin Kraft, sin Hær han trætter,
Og skader sig, ime'ns vi ligge stille,
Og os i Ro og Mag slinkt ruste.

Brutus.

Den gode Grund maa vige for den bedre;
Det hele Folk herfra og til Philippi
Gjør Noden kun til vore Forbundsfæller;
Thi knurrende har det betalt os Skat;
Naar nu vor Fjende drager gennem det,
Udpiner han sit Tal, og kommer hid
Forfrisket, dobbelt stærk og dobbelt modig;
Men nu afskære vi ham denne Fordel,
Hvis vi gaae ham imøde ved Philippi,
Og have disse Folk i Ryggen.

Cassius.

Hør mig, min gode Broder!

Brutus.

Tilad mig! — Hast tillige,
Vort Forbunds sidste Kraft har vi opbudet,
Og vore Legioners Tal er fuldt,
Vor Sag er moden; hver Dag stiger Fjenden,
Vi staae paa Spidsen, rede til at dale.
I Menneslernes Liv er Flod og Ebbe;
Benyttes Floden, leder det til Lykke;
Forsømmes den, da endes Livets Reise
Med lutter Brag blandt Skær. — Nu gynges vi
Paa stigt et Høivand, og bør nytte Strømmen,
Naar den er med; thi ellers miste vi
Vort hele Gods.

Cassius.

Nu vel! Din Villie skee!
Vi selv gaae dem imøde ved Philippi.

Brutus.

See! Nattens Dyb er falden paa vor Tale;
Naturen lyde maa Nødvendigheden;
Vi sparsomt den et lidet Blund vil' skenke.
Har Nogen Meer at sige?

Cassius.

Nei. God Nat!
I Morgen aarle vil' vi bryde op.

Brutus.

Min Kappe, Lucius! (Lucius gaaer). Farvel Messala!
God Nat, Titinius! — Ædle, ædle Cassius!
God Nat og qvægsom Hvile!

Cassius.

O, elskte Broder!
Hvor sørgeligt begyndte denne Nat!
Stig Tvist ei meer adskille vore Hjerter!
Nei, aldrig, Brutus!

Brutus.

Alt er godt igjen.

Cassius.

God Nat, min ædle Herre!

Brutus.

God Nat, min gode Broder!

Titinius og Messala.

God Nat, min ædle Brutus!

Brutus.

Farer vel!

(Cassius, Titinius og Messala gaae).

Lucius kommer tilbage med Kappen.

Brutus.

Giv Kappen hid! Hvor er Din Lyra?

Lucius.

Der i Teltet inde.

Brutus.

Hvad! Hvor Du taler søvnigt! Stakkels Skelm!
Jeg det ei dadler; Du har vaaget over
Din Tid. Kald Claudius og En endnu
Af mine Mænd! de skulle sove her
Paa Hynder i mit Telt.

Lucius.

Varro! Claudius!

Varro og Claudius komme.

Varro.

Du kaldte, ædle Herre?

Brutus.

Lægger Jer
Til Hvile i mit Telt i Nat! maaskee
Jeg snart kan komme til at vække Jer
I Ærender til Cassius, min Broder.

Varro.

Befaler Du da ei, vi skulle vaage
Og oppebie Dit Bud?

Brutus.

Nei, gode Venner!
Læg' Jer til Ro! maaskee jeg mig betænker.
See, Lucius! her kommer jo min Bog.

Jeg ledte saadant om. Jeg selv har lagt den
I Kappen.

(Tjenerne lægge sig).

Lucius.

Ja, jeg vidste, ædle Herre!
Du gavst den ei til mig.

Brutus.

Bær over med mig,
Min gode Dreng! jeg er saa glemsom. Kanst Du
Vel holde disse Øine aabne end,
Og røre til en liden Sang Din Lyra?

Lucius.

Ja, ædle Herre! hvis det glæder Dig.

Brutus.

Vist gjør det saa, min Dreng! — Jeg plager Dig
For meget; men Du est saa villig af Dig.

Lucius.

Det er min Pligt.

Brutus.

Jeg skulde ei paalægge
Dig Pligter, som Din Evne overgaae.
Jeg veed, det unge Blod er Søvnen sød.

Lucius.

Jeg har alt sovet lidet, ædle Herre!

Brutus.

Nu, det var Ret; og Du skalst atter sove;
Jeg vil ei længe holde Dig. Saafremt
Jeg lever, vil jeg gjøre godt imod Dig.

(Sang til Lyren).

Det er en søvnig Tone; —
O morderiske Slummer! lægger Du
Dit Bly-Spir paa min Dreng, som spiller for Dig? —
God Nat, Du gode Knøs! nu var det Synd,
At vække Dig. — Men, nikker Du, saa knuses
Din Lyra; det e bedst, jeg tager den.
Og nu, min gode Dreng! god Nat! — Lad see,
Lad see! — har jeg ei lagt et Mærke, hvor
Jeg sidst holdt op at læse? — Jo, her er det.

(han sætter sig).

Cæsars Aand kommer ind.

Hvor ilde Lampen brænder! — Ha! hvo der?
Jeg troer, at mine Øines Svaghed skaber
Hint skrækkelige Syn. Det kommer mod mig; —
Hvad est Du? Tal! Est Du en Gud, en Engel,
En Djævel, Du, som gjør mit Blod til Is,
Og reiser Haaret paa mit Hoved? Tal!
Hvad est Du? Tal!

Aanden.

Din onde Engel, Brutus!

Brutus.

Hvad vilst Du?

Aanden.

Melde Dig, at Du skalst see
Mig ved Philippi.

Brutus.

Vel; jeg skal see Dig da igjen?

Aanden.

Ja, ved Philippi.

(Aanden forsvinder).

Brutus.

Godt, jeg vil see Dig ved Philippi da. —
Nu, jeg har fattet Mod, forsvinder Du;
Du onde Aand! jeg havde gerne ønsket,
At tale længer' med Dig. — Heida, Dreng!
Lucius! — Varro! Claudius! Vaagner, Mænd!
Ha, Claudius!

Lucius.

Min Lyra stemmer ei, min ædle Herre!

Brutus.

Han troer, han sidder ved sin Lyra end. —
Vaagn, Lucius!

Lucius.

Min ædle Herre!

Brutus.

Var det i Drømme, at Du skregst saa høit?

Lucius.

Jeg veed ei af, at jeg har skreget, Herre!

Brutus.

Jo, Du har skreget; saaest Du ikke Noget?

Lucius.

Nei, ædle Herre!

Brutus.

Sov igjen! — Hei, Claudius!
Saa vaagn dog, Menneske!

Varro.

Min ædle Herre!

Claudius.

Min ædle Herre!

Brutus.

Hvi skreg' saalunde I i Søvne?

Varro og Claudius.

Vi, ædle Herre?

Brutus.

Ja; saae I ikke Noget?

Varro.

Nei, ædle Herre! jeg har Intet seet.

Claudius.

Jeg heller ei.

Brutus.

Gaaer hen, og hilser Cassius, min Broder,
Og byder, at hans Hær strax bryder op!
Vi følge efter.

Varro og Claudius.

Ædle Herre! det skal skee.

Femte Act.

Første Scene.

Sletterne ved Philippi.

Octavius og Antonius komme ind med sin Hær.

Octavius.

Antonius! nu er mit Haab stadfæstet;
Du sagde, Fjenden kom ei ned paa Sletten,

Men holdt sig fast iblandt de høie Bjerge;
Det skeer nu ei; hans Hære rykke frem;
Han troer, at skræmme os her ved Philippi,
Og det han svarer, før' vi spørge ham.

Antonius.

Ei! jeg seer i hans Hjerte, og jeg veed,
Hvorfor han dette gjør; han maatte ønske,
At han var langt herfra; nu kommer han
Med frygtsom Trods, og troer, at dette Syn
Indbilder os, at han har Mod i Brystet;
Men det er ikke saa.

En Bud kommer.

Budet.

Hærførere,
Bereder Jer! nu drager Fienden frem
Med Krigs-Pragt; til Kamp Blodfanen vaier,
Og' noget Vigtigt skeer i denne Stund.

Antonius.

Octavius, før Din Hær i Stilhed
Til venstre Kant af Sletten!

Octavius.

Nei, jeg drager
Til høire Side; Du maa gaae til Venstre.

Antonius.

Hvi tvister Du i denne store Time?

Octavius.

Jeg tvister ei; men dette er min Villie.

(Marche).

Krigersk Musik. Brutus og Cassius træde ind med sin Hær. Lucilius, Titinius, Messala og Flere.

Brutus.

De gjøre Hold, og ville tale med os.

Cassius.

Titinius, hold! Vi maae gaae frem, og tale.

Octavius.

Marcus Antonius! Skal Kamp-Tegn gives?

Antonius.

Nei, Cæsar! vi vil' vente deres Angreb.
Træd frem! Hærførerne vil' tale med os.

Octavius.

Hold, til vi give Tegn!

Brutus.

Først Ord, saa Kamp; Medborgere! ei saa?

Octavius.

Vi holde ikke meer af Ord, end Du.

Brutus.

Et godt Ord bedre 'er, end slemme Slag.

Antonius.

Du giver gode Ord ved slemme Slag;
Det vidner, Cæsars Barm Du gennembored',
Ime'ns Du raabte; "Længe leve Cæsar!"

Cassius.

Antonius! hvor Dine Slag monn' falde,
Det vides ei endnu. Men Dine Ord
Berøve Bierne paa Hybla-Bjerg
Al deres Honning.

Antonius.

Dog ei Brodden.

Brutus.

Jo,
Og Stemmen med; thi deres Brummen stjalst Du,
Og viseligt Du truer, før Du stikker.

Antonius.

I Asfum! Det var Mere, end I gjorde,
Da Eders lumpne Morder-Dolke stødte
I Cæsars Sider mod hinanden.
Som Aber, stode I, og viste Tænder,
I logrede, som Hunde, krøb', som Trælle,
Og kysted' Cæsars Fødder, medens Casca,
Den Køter! bag fra slog sin lumske Tand
I Cæsars Hals. O Smigrere!

Cassius.

Hvad! Smigrere! — Nu, Brutus, tak Dig selv!
Thi denne Tunge krænked' os ei saa
I Dag, hvis Cassius maatte have raadet.

Octavius.

Velan, til Sagen! Koster Ordstrid Sved,
Saa vil Beviset koste rød're Draaber.
Seer!
Jeg drager her et Sværd mod Sammensvorne;
Naar troe I, at det atter gaaer i Skeden? —
Ei, førend Cæsars tre og tyve Munder
Det hevner; eller, før' endnu een Cæsar
Formerer Blodet paa Forræder-Sværdet.

Brutus.

Du kanst ei falde for Forrædere,
O Cæsar! hvis Du ingen bringer med Dig.

Octavius.

Det haaber jeg; jeg fødtes ei til Død
For Bruti Sværd.

Brutus.

O, unge Menneske!
Varst Du den Ædleste af al Din Æt,
Du kunde hæderligere ei døe.

Cassius.

En arrig Pebling, ikke værd slig Hæder,
I Ledtog med en Gøgler og en Dranker.

Antonius.

Du est endnu den gamle Cassius.

Octavius.

Antonius, kom! — Forrædere! her længe
Vi Jer Udæskningen i Øinene;
I Fald, I kæmpe tør i Dag, da kommer
I aaben Mark; hvis ei, naar det Jer smager!
(Octavius, Antonius og deres Hær gaae ud).

Cassius.

Saa, blæs nu, Vind! svolm, Bølge! svøm, o Baad!
Ureiret ligger er, og Alt paa Spil.

Brutus.

Lucilius, hør et Ord!

Lucilius.

Her, ædle Herre!

(Brutus og Lucilius tale sagte med hinanden).

Cassius.

Messala! —

Messala.

Ja, min General!

Cassius.

Messala!
Det er min Fødselsdag; den Dag i Dag
Blev Cassius født. Giv mig Din Haand, Messala!
Vær Du mit Vidne, at, imod min Villie,
Jeg, som Pompeius, tvinger til at vove
I eet Slag al vor Frihed. Jeg holdt fast
Ved Epikouros og hans Lære, veedst Du;
Men nu jeg skifter Sind, og halvveis troer
Paa Varsel. Paa vort Tog fra Sardis fulde
To mægtig' Ørne paa vort Hoveddanner;
Der sadde de, og aade graadigen
Af Hærens Hænder; de ledsaged' os
Hid til Philippi, men skjøi bort i Morges;
I deres Sted en Flok af Ravne, Krager
Og Skader svæve over vore Hov'der,
Og see paa os, som paa det syge Rov.
En Sorgehimmel ligner deres Skygge,
Hvorunder Hæren ligger i sin Dødskamp.

Messala.

O, tro ei Sligt!

Cassius.

Jeg troer det og kun halvveis;
Thi jeg har freidigt Mod, og har besluttet,
Standhaftigen at møde alle Farer.

Brutus.

Gjør saa, Lucilius!

Cassius.

Nu, ædle Brutus!

Gid Guderne i Dag os nyde maae,
At vi, som Venner, udi Fredens Skjød
Maae gaae den høie Alderdom imøde!
Men, da nu Menneskernes Lod er uvis,
Saa lad os forestille os det Værste!
Saafremt vi tabe dette Slag, er denne
Den allersidste Gang, vi tale sammen;
Hvad har Du foresat Dig da at gjøre?

Brutus.

I Kraft af hin Philosophi, hvorefter
Jeg dadled' Cato for den Død, han gav sig; —
Jeg veed ei selv, hvorfor; men feigt og uselt
Det synes mig, af Frygt for, hvad kan ske,
Saalunde at afklippe Livets Traad; —
Vil jeg med Taalmod ruste mig, og vente
Paa hine høie Magters Villie,
Der os hernede styre.

Cassius.

Altsaa, dersom
Vi tabe dette Slag, da gaaer Du taalig'
Igennem Romæ Gader i Triumphen?

Brutus.

Nei, Cassius! nei; tænk ei, Du ædle Romer!
At Brutus vil i Lænker gaae til Roma!
Haus Hjerte sidder alt for høit til Sligt.
Men Verket, idus Martii begyndte,
Maa denne Dag fuldende; og jeg veed ei,
Om vi skal atter mødes. Derfor modtag,
O Cassius! for evigt mit Farvel! —
Farvel for evigt, evigt, Cassius!
Hvis meer vi sees, da smile vi; hvis ei,
Da skilles vi, som Mænd og Brødre egner.

Cassius.

Farvel, farvel for evigt, evigt, Brutus!
Gjensees vi, ja! da smile vi; hvis ei,
Da skiltes vi, som Mænd og Brødre egned'.

Brutus.

Nu da, drag frem! — O, at vi kunde vide
Vort Dagverks Ende, før' den viser sig!
Men det er Nok, at Dagen endes vil,
Og da, da veed vi Enden. — Kom, afsted!
(de gaae).

Anden Scene.

Valpladsen.

Krigsraab. Brutus og Messala komme ind.

Brutus.

Rid, rid, Messala, rid, giv disse Ordrer
Til hine Legioner! lad dem storme
(høit Krigsraab)
Paa een Gang! thi jeg seer Octavii Fløi,
Den vakler alt! et modigt Anfald slaaer den
Til Jorden. Rid, Messala! lad dem storme!
(de gaae).

Tredie Scene.

En anden Del af Valpladsen.

Krigsraab. Cassius og Titinius komme ind.

Cassius.

O see, Titinius, see, de Skurke flye!
Jeg selv blev Fiende mod mit eget Folk;
See! dette Banner vender Fjenden Ryggen;
Jeg slog den Feige, og jeg tog det fra ham.

Titinius.

O, Cassius! Brutus gav for tidligt Ordet;
For ivrigt nytted' han sin Fordel over
Octavius. Hans Mænd alt gjorde Bytte,
Ime'ns vi af Antonius omring'des.

Pindarus kommer ind.

Pindarus.

Fly længer' bort, fly længer' bort, o Herre!

Alt staaer Antonius i Dine Telte;
Fly derfor, adle Cassius, fly langt!

Cassius.

Jeg flyer til denne Høi; ei længere. —
See, see, Titinius! det brænder hist,
Er det i mine Telte?

Titinius.

Ja, ædle Herre!

Cassius.

Titinius! elsker Du mig, da bestig
Min Hest, og skjul Din Spore i dens Side,
Til den faaer bragt Dig op til hine Skarer,
Og atter hid, at jeg kan Vished faae,
Om Venner eller om de Fjender ere.

Titinius.

Jeg ile skal med Tankens Hurtighed.

(han gaaer).

Cassius.

Gak, Pindarus, stig bedre op paa Høien!
Mit Syn var altid svagt; agt paa Titinius,
Og sig mig, hvad Du siner over Marken!

(Pindarus gaaer).

Paa denne Dag jeg aanded' første Gang.
Rundt Tiden løben er; hvor jeg begyndte,
Der skal jeg ende; Livets Kreds er fuldbragt. —
Hvad Nyt, min Ven?

Pindarus.

(paa Høien).

O, adle Herre!

Cassius.

Hvad Nyt?

Pindarus.

Titinius omringes af en Hær
Af Ryttere, som jage hen imod ham; —
Ha, hvor han bruger Sporerne! — nu ere
De hartad ved ham; nu, Titinius! —
De stige af; — han med; — O, han er fangen;
Og hør! de juble.

(Fryderaab.)

Cassius.

See ei meer! stig ned! —
Hvor jeg er feig! saa længe lever jeg,
Til jeg skal see min allerbedste Ven
At fanges for mit Ansigt.

Pindarus kommer tilbage.

Hør, kom hid!
I Partherlandet tog jeg Dig til Fange,
Og lod Dig sværge, da jeg gav Dig Livet,
At gjøre, hvadsomhelst jeg nogen Tid
Befaled' Dig. Kom nu, og hold Din Ed!
Vær fri! og hjemsøg denne Barm med dette
Mit gode Sværd, som rendte gennem Cæsar!
Tøv ei at svare mig! Her grib Du Hjaltet,
Og, naar mit Ansigt er bedækket — nu —
Styr Sværdets Fart! — Nu, Cæsar! est Du hevnet,
Og det med samme Sværd, som dræbte Dig.
(dør).

Pindarus.

Fri er jeg da; men, var min Villie opfyldt,
Jeg var det ei. O Cassius!
Langt, langt flyer Pindarus fra dette Land,
Hvor ingen Romer meer skal møde ham.
(han gaaer).

Titinius kommer tilbage med Messala.

Messala.

Det er kun Magtskifte; thi Octavius
Er slagen af den ædle Bruti Magt,
Som Cassii Legioner af Antonius.

Titinius.

Den Tidende vil trøste Cassius.

Messala.

Hvor gikst Du fra ham?

Titinius.

Heelt mistrøstig stod han
Paa denne Hei med Pindarus, sin Slave.

Messala.

Er det ei ham, som ligger hist paa Jorden?

Titinius.

Han ligger, som en Død. — O, mit Hjerte!

Messala.

Er det ei ham?

Titinius.

Messala! nei, det var ham;
Men Cassius er ei meer; — O, Aftensol!
Som Du i Dine røde Straaler sonker,
Sank Cassii Dag udi hans røde Blod;
Roms Sol er dalet! Dagen er til Ende,
Og Skyer, Dug og Farer os omspænde;
Vor Daad er endt! Kun Mistvivl om mit Held
Har øvet denne Daad.

Messala.

Mistvivl om Held
Har øvet denne Daad! O, Tungsinds Barn!
O slemme Feil! hvi vilst Du stille frem
For Menneskernes stærke Tanker
Tina, som ei ere? Feil!
Er Dieblik undfanger Dig; men aldrig
Du naaer en heldig Fødsel; thi Du dræber
Den Moder, i hvis Skød Du avledes.

Titinius.

Ha, Pindarus! Hvor est Du, Pindarus?

Messala.

Søg ham, Titinius! imidlertid
Gaaer jeg, at gennembore Bruti Øre
Med denne Tidende; ja! gennembore;
Thi hvassest Staal og givtigst Piil vil' være
Velkommere i Bruti Øre, end
Beretningen om dette Syn!

Titinius.

Messala,
Jl! midlertid jeg søger Pindarus.

(Messala gaaer).

Hvi sendte Du mig bort, o, brave Cassius?
Traf jeg ei Dine Venner? satte de
Ei denne Seierskrans omkring min Tinding,
Og bød mig give Dig den? Hørte Du
Ei deres Jubelraab? Ach! al Ting, al Ting
Du misfortolket har. — Men, tys! modtag
Omkring Din Pande denne Seierskrans!
Din Brutus bød mig give den til Dig,
Og jeg opfylder dette Bud. — Jl, Brutus!
See, hvor høit jeg hædred' Cassius! — Guder,
Tilgiver mig! — Det er en Romers Færd;
Kom, find, mit Hjerte, Cassii Helteværd!

(døer).

(Vaabengny).

Messala kommer tilbage med Brutus, Cato den Yngre, Strato, Volumnius og Lucilius.

Brutus.

Hvor, hvor, Messala! ligger Liget?

Messala.

See hist! Titinius græder over det.

Brutus.

Titinius seer opad.

Cato.

Han er slagen.

Brutus.

O, Julius Cæsar, Du est mægtig end!
Din Aand gaaer om, og vender vore Sværde
Imod vor egen Barm.

(høit Vaabenbrag).

Cato.

Vakre Titinius!
Seer, hvor den faldne Helt han seierkranset'!

Brutus.

Hvor leve tvende Romere endnu,
Som disse? — O, farvel, Du sidste Romer!

Ei er det muligt, Roma nogen Tid
Din Lige føde skal. — O, mine Venner!
Jeg skylder dette Lig langt flere Taarer,
End her I skulle see mig yde det. —
Men Cassius! der kommer Tid dertil;
Den kommer! — Sender da hans Lig til Thassos!
Hans Ligfærd skal ei holdes her i Leiren,
For ei at nedslaae os. — Nu, kom, Lucilius! —
Kom, Yngre Cato! Frem paa Kampens Mark! —
Labeo og Flavius, fører Hæren frem! —
Den tredie Time slaaer; endnu i Dag
Vi Lykken prøve maae i nok et Slag.

(de gaae).

Fjerde Scene.

En anden Del af Valpladsen.

Vaabenbrag. Krigere af begge Hære trædе kæmpende ind. Derpaa Brutus, Cato, Lucilius og Andre.

Brutus.

End, Landsmænd, holder Hovedet i Veiret!

Cato.

En Horeson, hvo flyer! Hvo gaaer med mig?
Mit Navn jeg raaber ud paa Kampens Mark; —
Jeg er en Søn af Marcus Cato; hører!
Tyranners Fiende, Fædrelandets Ven;
Jeg er en Søn af Marcus Cato; hører!

(han gaaer i Kamp mod Fjenden).

Brutus.

Og jeg er Brutus, Marcus Brutus er jeg;
En Ven af Fædrelandet, jeg er Brutus!

(gaaer ud, kæmpende mod Fjender. Cato overmandes og falder.

Lucilius.

O, unge, ædle Cato, est Du falden?

Ja, tapperligt Du dør nu, som Titinius,
Og man bør hædre Dig som Catos Søn.

Første Krieger.

Stræk Vaaben, eller dø!

Lucilius.

Kun for at dø
Jeg strækker Vaaben; dræb mig! her er Guld.
(han byder ham Penge).
Dræb Brutus, og bliv ædret for hans Drab!

Første Krieger.

Det maae vi ei. — En ædel Fange!

Anden Krieger.

Plads!
Hør! sig Antonius, Brutus er vor Fange!

Første Krieger.

Jeg melder det. — Her kommer Generalen.

Antonius træder ind.

Antonius.

Hvor er han da?

Lucilius.

I Sikkerhed, Antonius!
Brutus er sikker nok; jeg tør forsikre,
At aldrig nogen Fjende fange skal
Den ædle Brutus levende! I Guder,
Afværger slig en Skam! Naar I ham finde,
I Live, eller død, da vil han findes,
Lig Brutus, som han er!

Antonius.

Det er ei Brutus,
Men, sandelig', en Fangst af stor Værdi!
Bevar mig denne Mand! beviis ham Godt!
Langt hellere jeg talte slige Mænd
Blandt mine Venner, end blandt mine Fjender.
Gaaer! seer, om Brutus lever eller faldt!
Og bring os Budskab til Octavii Telt,
Hvorlunde Alt staaer til!

(de gaae).

Femte Scene.

En anden Del af Valpladsen.

Brutus træder ind med Dardanius, Clitus, Strato og Volumnius.

Brutus.

O, kom, Du arme Rest af mine Venner,
Og hvil Dig ud paa denne Klippe!

Clitus.

Statilius viste Fakkelskinnet, Herre!
Men kom ei meer; dræbt eller fangen er han.

Brutus.

Kom, sæt Dig, Clitus! — Drab er Løsenet
Og Dagens Orden. — Hør, et Ord, min Clitus!
(han taler sagte).

Clitus.

Hvad! Jeg? — Nei, ei for alle Verdens Riger!

Brutus.

Tys! Ei et Ord da.

Clitus.

Før dræber jeg mig selv.

Brutus.

Et Ord, Dardanius!
(taler sagte med ham).

Dardanius.

Jeg sve slig en Daad!

Clitus.

O, Dardanius!

Dardanius.

O, Clitus!

Clitus.

Hvad sørgelig Befaling gav Dig Brutus?

Dardanius.

At dræbe sig. — See, hvor han staaer i Tanker!

Clitus.

Nu er det ædle Kar saa fuldt af Kummer,
At af hans Øine selv den flyder over.

Brutus.

Volumnius, min Ven, kom, hør et Ord!

Volumnius.

Hvad vil min ædle Herre?

Brutus.

Hør, Volumnius!
To Gange Cæsars Aand i Nattens Tid
Har viist sig for mig; første Gang ved Sardis,
Og nu i Nat her paa Philippis Marker.
Jeg veed, min Time kommen er.

Volumnius.

O, nei, min ædle Herre!

Brutus.

Jo, jeg er vis paa det, Volumnius!
Du seer, Volumnius! hvor Verden gaaer;
Vor Fjende drev os hen paa Afgrundsbredden;
Det bedre er, vi springe selv i Dybet,
End vente, til han styrter os. Min Ven!
Du veedst, at vi To gik i Skole sammen;
For hint, vort gamle Venskab, beder jeg:
Hold Hjaltet paa mit Sværd, me'ns jeg' deri
Mig styrter!

Volumnius.

Ei sømmer denne Tjeneste en Ven!
(Vedholdende Vaabengny).

Clitus.

Fly, Herre, fly! Her er ei Blivested.

Brutus.

Lev vel da Du! — og Du! — og Du, Volumnius!
Du, Strato! sov i denne hele Stund!

Lev vel og Du, min Strato! — Mine Landsmænd!
Mit Hjerte frydes over, at jeg fandt
I hele Livet intet Menneske,
Som jo blev trofast mod mig indtil Enden.
Jeg skal faae Hæder af mit Tab i Dag,
Mere, end Octavius og Antonius
Ved denne usle Seier skulle vinde.
Nu, lever Alle vel! thi Bruti Tunge
Har næsten endt hans Livs Historie;
Nat hænger paa mit Øie; efter Hvile
Nu længes mine Ben, som kun arbeided',
For endelig' at opnaae denne Stund.
(Vaabengny. Raab udenfor: Flyer! Flyer! Flyer!)

Clitus.

Fly, Herre, fly!

Brutus.

Gaaer! jeg vil følge Eder.
(Clitus, Dardanius og Volumnius gaae).
Jeg beder Dig, bliv hos Din Herre, Strato!
Du est et godt, et ærligt Menneske,
En Gnist af Ære lyste i Din Vandel;
Hold da mit Sværd, og vend Dit Ansigt bort,
Imens jeg render i det! Vilst Du, Strato?

Strato.

Først giv mig Haand! Lev vel, min ædle Herre!

Brutus.

Lev vel, min Ven! — Vær rolig, Cæsar! Dig
Ei halvt saa freidigt dræbte jeg, som mig!
(han render i Sværdet, og dør).

Vaabengny. Flugt. Octavius, Antonius, Messala, Lucilius og deres Hær komme ind.

Octavius.

Hvo er hin Mand?

Messala.

Min Herres Tjener. — Strato!
Hvor er Din Herre?

Strato.

Han er fri, Messala!
For Lænkerne, Du bærer; Seierherren
Formaaer nu kun at brænde ham paa Baalet;
Thi Brutus ene overvandt sig selv,
Og ingen Anden hædres ved hans Død.

Lucilius.

Saa borde Brutus findes. — Tak, o Brutus,
At Du har gjort Lucilii Spaadom sand!

Octavius.

Jeg vil forsørge alle Bruti Mænd.
Ven, vilst Du tjene mig?

Strato.

Ja, hvis Messala vil afstaae mig.

Octavius.

Gjør det, Messala!

Messala.

Strato!
Hvorlunde faldt min Herre?

Strato.

Jeg Sværdet holdt, og Brutus løb deri.

Messala.

Octavius!
Saa tag da ham imellem Dine Mænd,
Som sidste Tjeneste min Herre viste!

Antonius.

Han var den bedste Romer af dem Alle.
Hver af de Sammensvorne, han undtagen,
Opløftede Dolken kun af Nid mod Cæsar;
Kun han i Teltet stod af Kærlighed
Til Fædrelandet og det Heles Vel.
Hans Liv var blidt, og Elementerne
Saalunde blandede i hans Sjæl,
At fredigen Naturen kunde fremstaae,
Og sige Verden! "Dette var en Mand!"

Octavius.

Thi dyer Helten den Hylagtelse
Og Jordefærd, som slig en Dyd tilkommer!
Hans Ben i Nat skal ligge i mit Telt;
Paa falden Krigers Viis med Pragt omgivne. —
Saa kald' nu Hæren hjem fra vundet Slag,
Og deler Æren for vor Seier i Dag!

(de gaae).

Rettelser.

I 1ste Hefte, S. III, L. 8, Shakspeares, læs: Shakspeare. S. 9. L. 22, Sjerne, læs: Stjerne. S. 23, L. 8, Hamlet, læs: Laertes. S. 26, L. 19, Tifold, læs: Tofold. S. 29, tilføies efter L. 15 „(de gaae)." S. 30, L. 20, udannede, læs: uddannede. S. 31, L. 13, Hellige. læs: hellige. S. 43, L. 26, spiste, læs: spilte. S. 44 tilføies efter L. 16 „(Reynaldo gaaer)."

I 2det Hefte, S. 59, L, 3 fra neden, M den, læs: Moden. S. 60, L. 9 fra neden, Fader, læs: Farbroder. S. 67, L. 16, Intet? læs: Intet! S. 82 tilføies efter L. 13: „Ophelia. Du est uartig Du est uartig; jeg vil give Agt paa Skuespillet." S 88 L. 15, tom, læs: tam.

I 3die Hefte, S. 98, L. 9 fra neden, Sands, læs: Sans. S. 101 L. 3, af, læs: ad. S. 106, L. 1, Diamanter, læs: Diameter L. 2, fra neden, Konningen, læs: Konningens Aasyn. S. 108, L. 9, fra neden, hade, læs: fede. S. 110, L. 5, et, læs: eet. S. 124, L. 7 fra neden, Sted, læs: Stod. S. 128 sættes Ordene: „eller Taande" i en særskilt Linie mellem L. 15 og 16. S. 141, L. 13, haabede, læs: haabed'. S. 143 tilføies mellem L. 5 og 6 fra neden: „Hamlet og Horatio træde ind."

I 4de Hefte, S. 147, L. 2 fra neden, hvorlde, læs: hvorlunde. S. 148, L. 7, Prince? læs: Prince! L. 19, oer, læs: over. L 21, Ingredietser, læs: Ingredientser. L, 1 fra neden, ædte, læs: ædle. S. 154, L. 3 fra neden, Pince, læs: Prince. S. 156, L. 4 fra neden, Skovseppen, læs: Skovsneppen. L. 3. egnen, læs: egen. S. 158, L. 4, Sorgespil, læs: Sorgespil. L. 15, fra neden, Bær, læs: Bar. L 2 Din, læs: Den.

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

7.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

BIBLIOTHECA REGIA · HAFNIENSIS

Kong Lear.

Sørgespil

af

William Shakspeare.

Oversat

af

H. C. Wosmose.

København, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

Personer.

Lear, Konge i Bretland.
Kongen af Frankerige.
Hertugen af Burgundien.
Hertugen af Cornwall.
Hertugen af Albanien.
Jarlen af Kent.
Jarlen af Gloster.
Edgar, Glosters Søn.
Edmund, Glosters uægte Søn.
Curan, Riddersmand.
En Olding af Glosters Fæstebønder.
En Læge.
En Hofnar.
Oswald, Gonerils Hushofmæster.
En Høvding, i Edmunds Tjeneste.
En Riddersmand i Cordelias Følge.
En Herold.
Cornwalls Tjenere.
Goneril, } Lears Døttre.
Regan, }
Cordelia, }

Riddere i Kongens Følge, Høvdinger, Sendebud, Krigsmænd, og andet Følge.

Scenen, Bretland.

BIBLIOTHECA REG. HAFNIENSIS

Kong Lear.

Förste Act.

Förste Scene.

Ridderſal i Lears Kongeborg.

Kent, Gloſter og Edmund træde ind.

Kent.

Jeg tænkte, Kongingen elſkede Hertugen af Albanien høiere, end Cornwall.

Gloſter.

Saa ſyntes det os ſtedſe; men i Delingen af Kongeriget ſeer man ei, hvem af Hertugerne han agter høieſt; thi deres Lodder ere ſaa lige afveiede, at Øinſtet om den Andens Halvdel ikke kan opſtaae hos Nogen af dem.

Kent.

Er det ikke Din Søn, ædle Herre?

Gloſter.

Hans Opdragelſe er bleven beſørget af mig; jeg har saa ofte rødmet ved at erkende ham, at jeg nu er hærdet til det.

Kent.

Jeg kan ikke forſtaae Dig.

Gloster.

Det kunde dette unge Menneskes Moder dog, min Herre! og saa blev hun trindlivet; og, sandt at sige, min Herre! hun fik en Søn i sin Vugge, førend hun fik en Ægtemand i sin Seng — Mærker Du nu Feilen?

Kent.

Jeg kan ei ønske Feilen ugjort, siden Følgen er bleven saa dakker.

Gloster.

Men jeg har ellers, min Herre! — med Lovens Tilladelse — en Søn, der er et Par Aar ældre end denne, og som dog ikke er mig kærere; skjøndt denne Knøs kom lidt næsviis til Verden, førend man havde sendt Bud efter ham, saa var hans Moder dog skøn; der var herlige Leier, da han blev forfærdiget, og Siegfredsønnen maa erkendes for ægte. — Kender Du denne ædle Ridder, Edmund?

Edmund.

Nei, min ædle Herre!

Gloster.

Jarlen af Kent. Erindre Dig ham stedse som min høist hæderlige Ven!

Edmund.

Ædle Jarl! jeg er Din Tjener.

Kent.

Jeg liker Dig godt, og ønsker at kende Dig nøiere.

Edmund.

Jeg skal stræbe at fortjene det, min Herre!

Gloster.

Han har været ni Aar i Udenlandet, og han skal ud igjen. — Konningen nærmer sig.

(Klang af Trompeter).

Lear træder ind med Cornwall, Albanien, Goneril, Regan, Cordelia og Følge.

Lear.

Gak til Burgunds og Frankrigs Fyrster, Gloster!

Gloster.

Ja, Herre Konning!

(Gloster og Edmund gaae).

Lear.

Vi midlertid vor dunkle Plan forklare;
Giv' Kaartet hid! Vidi, vi har delt blandt Trende
Vort Rige, og er' fast til Sinds, al Sorg
Og Slid at ryste af vor høie Alder,
Og lægge den paa yngre Kraft, me'ns frie
Vi krybe til vor Grav. — Vor Søn af Cornwall!
Og Du, Albanien! ei mindre elsket!
I denne Stund vi vore Døttres Medgift
Kundgjøre ville, saa al Tvist i Tiden
Maa hindres. Frankrig og Burgund, to høie
Medbeilere om vores Yngstes Gunst,
Har Elskov længe fængslet til vort Hof;
Nu skal dem svares. — Siger, mine Døttre! —
Da nu vi vil' nedlægge Kongesviret,
Og Rigets Skat, og alle Kronens Sorger —
Hvo af Jer, skal vi troe, os elsker høiest,
At vi vor Godhed rigest did maae vende,
Hvor høiest Værd den ønsker? — Goneril,
Tal først, Du Førstefødte!

Goneril.

Min Fader!
Jeg elsker Dig langt meer, end Ord kan tolke;
Meer, end mit Øies Lys, end Rum og Frihed;
Langt meer, end Alt, hvad rigt og sjeldent skattes;
Saa høit, som Liv, Dyd, Skønhed, Helsen, Ære;
Saa høit, som Barn end elsked' nogensinde Fader;
Saa høit, at Tungen bindes, Læben tier;
Ja! høiere, end Alt, jeg elsker Dig!

Cordelia
(afsides).

Hvad siger Cordelia? — Elske, tie!

Lear.

Alt dette Land fra denne Streg til hin,
Med skyggefulde Skove, fede Marker,

Med rige Floder og vidt strakte Enge,
Beherske Du! Din og Albaniens Slægts
Det stedse være! — Nu, hvad siger Regan,
Vor anden Datter, Cornwalls Hustru'? Tal!

Regan.

Jeg er af samme Malm, som Goneril,
Og maaler mig med hende. I mit Hjerte
Er al den Kærlighed, hun nys har tolket;
Kun tolker hun den svagt; thi jeg erklærer
Mig for en Fjende af hver jordisk Fryd,
Som Sanserues høist skønne Rige eier,
Og føler mig alene salig ved
At elske Dig, min dyrebare Konning!

Cordelia
(afsides).

O fattige Cordelia! —
Dog nei, ei fattig! thi min Kærlighed
I Rigdom langt min Tunge overgaaer.

Lear.

Dig og Din Ret for stedse skal tilhøre
Hin store tredie Del af Bretlands Rige,
I Størrelse, i Rigdom, og i Skønhed
Ei mindre, end Din Søsters! — Nu, vor Fryd!
Skønt yngst, ei elsket mindst; hvis unge Elskov
Burgundiens Mælk og Frankrigs Ranker kappes
At vinde; nu, hvad kanst Du sige, for
En større Lod, end hines, end at drage?
Tal!

Cordelia.

Intet, ædle Herre!

Lear.

Intet?

Cordelia.

Intet.

Lear.

Af Intet kommer Intet; tal igjen!

Cordelia.

O, vee mig! jeg mit Hjerte ei kan tvinge.

Du paa min Læbe. Jeg saa høit Dig elsker,
Som Pligten byder mig, ei meer, ei mindre.

Lear.

Hvordant, Cordelia? Læmp dog Din Tale,
At den skal ei Din Lykke skade!

Cordelia.

Min gode Herre!
Du avled' mig, opdrogst og elsked' mig;
Jeg al Din Godhed skyldigen' erkender;
Jeg lyder, elsker og høiagter Dig. —
Hvi egte mine Søstre, da de sige,
De elske ene Dig? Naar jeg mig gived',
Maaskee den Mand, jeg rakte Haanden, deele
Min Kærlighed, min Lydighed, min Omhu?
Nei! aldrig vil jeg givte mig, som Hine,
At heel min Kærlighed jeg Dig kan ofre.

Lear.

Er det Dit Hjertes Sprog?

Cordelia.

Ja, gode Herre!

Lear.

Saa ung, og dog saa kold?

Cordelia.

Saa ung, min ædle Herre! og saa sanddru.

Lear.

Nu vel! — Vord da Din Sanddruhed Din Medgivt!
Thi ved det hellig' Sollys over mig,
Ved Hecates Mysterier og Natten,
Ved alle Virkninger af hine Stjerner,
Hvorved vort Livslys tændes og udslukkes,
Her al min Fader-Omhu jeg afsværger,
Alt Slægtskab, og erklærer Dig for evigt
Bortkastet fra min Sjæl. Den vilde Skyter,
Og han, som med sit Afkoms Kød og Blod
Sig graadigt mætter, skal ved denne Barm
Før finde Trøst, Husva'else og Medynk,
End Du, min fordums Dotter!

Kent.

Min gode Konning! —

Lear.

Stille, Kent!
Kom ei imellem Dragen og dens Vrede!
Jeg elsted' hende høiest; og jeg vented'
Min Alders Fryd og Fred af hendes Pleie!
(til Cordelia)
Afsted! og pak Dig bort fra mine Øine! —
Saa sandt jeg ønsker Ro i Graven, river
Jeg hende hermed ud af Faderhjertet!
Kald Frankrig hid! — Hvo taler? — kald Burgund! —
Cornwall! Albanien! hendes tredie Del
Gaae med i disse Tvendes Brudeskat! —
Den Hovmod, som hun Sandhed kalder, egte hnn! —
See, jeg beklæder Jer med lige Magt,
Med Konnings-Høihed og de Herligheder,
Som følge Kronen! Maanedligt vi selv,
Med Forbehold af hundred' Riddersmænd,
Som I skal nære, vælge vil' vort Ophold
Hos Eder vexelvis. Kun Konnings-Navn
Og Kronens høie Ære vi beholde;
Men Spiret,
Indtægterne og Landets Styrelse
Er' Eders; dette til Bekræftelse
Imellem Eder deler denne Krone!
(han giver dem Kronen).

Kent.

Konninglige Lear,
Som jeg har stedse æret, som min Konning,
Som Fader elsket, og som Herre fulgt,
Som min Beskytter i min Bøn indsluttet, —

Lear.

Spændt Buen er; stat ei i Pilens Vei!

Kent.

Ha! slip den løs, traf end dens Od mit Hjerte!
Kent ter vel være djærv, er Lear vanvittig!
Hvad gjørst Du, Gamle? — Troer Du, Pligten ei

Tør tale, naar sig Magt for Smiger boier?
Naar Majestæt til Daarskab sig fornedrer,
Er Sandhed Æresns Bud. Gjenkald Din Dom,
Og lad Dit bedre Overlæg udslette
Dit grumme Ilsind! See, mit Liv er Borgen,
At ei Din yngste Datter mindst Dig elsker!
Der Hjerte er, hvor Læbens svage Stemme
Gjenlyder ei af Falskheds hule Klang.

Lear.

Har, Kent! Dit Liv Du kært, da tal ei meer!

Kent.

Mit Liv ansaae jeg altid, som et Pant
At vove mod Din Fjende; ei jeg frygter
Dets Tab, naar om at frelse Dig det gjælder.

Lear.

Bort fra mit Syn!

Kent.

See bedre, Lear! og lad mig stedse være
Dit Øies faste Maal!

Lear.

Nu! ved Apollo —

Kent.

Nu, ved Apollo, Konning!
Forgæves sværger Du ved Dine Guder!!

Lear.

(lægger Haanden paa Sværdet).
O Trøl! Troløse!

Albanien og Cornwall.

Vogt Dig, min elskte Konning!

Kent.

Gjør det! Din Læge dræb, og ød hans Løn paa
Din sule Sot! Gjenkald Din Gave, eller
Saa længe, som min Strube skrige kan,
Vil jeg tilraabe Dig: Du handler slet!

Lear.

Hør, Niding, mig! — hør, ved Din Borger-Ed!
Du fristed' os at bryde Kongings-Tilsagn,
(Hvad aldrig vi har gjort!), Du oprløst-sto't
Trenst mellem afsagt Dom og Tommer-Vanken;

Det kan vort Sind, vor Høihed ei tilgive.
See her! end har jeg Magt; tag nu Din Løn!
Fem Dage har Du til at ruste Dig
Med Ekjold imod den vide Verdens Jammer;
Vend paa den sjette Din forhadte Ryg
Imod vort Land! hvis fjerde Dag derpaa
Din landsforviste Krop i Riget findes,
Da er det bradt Din Død! afsted! ved Jupiter,
Den Dom gjenkaldes ei!

Kent.

Lev vel da, Konning! Som Du handler der,
Er Frihed hist, og Landsforviisning her.
(til Cordelia).
Dig Guderne beskærme, ædle Pige!
Som Sandhed tænker, og tør Sandhed sige! —
(til Regan og Goneril).
Ved Daad stadfæster Eders fagre Ord,
At op af dem ei giftig Tvedragt groer!
Saa, Fyrster! sit Farvel nu Kent Jer giver;
Skjøndt nyt hans Fædreland, han selv den Gamle bliver!
(gaaer).

Gloster kommer tilbage med Frankerige, Burgund og Følge.

Gloster.

Her er' Burgund og Frankrig, ædle Herre!

Lear.

Først, Hertug af Burgund!
Til Dig jeg vender mig. Du, samt hin Konning,
Har beilet til vor Dotter; nu bestem
Det Mindste, Du til Brudeskat vil tage,
Ifald Din Hu staaer ellers længer til
At friste dette Elskovsspil!

Burgund.

Herre Konning!
Jeg elsker ikkun, hvad Din Høihed tilbød;
Ei vilst Du give Mindre.

Lear.

O, ædle Hertug af Burgund!
Hun var os dyrebar; rig heldes Medgivt;

Men hendes Pris er falden! See, der ſtander hun!
Hvis Noget hos hin fagre Lilievaand,
Ja, hvis hun heel udſtyret med vor Misgunſt,
Og inter Meer, Du Naade mønn' behage —
Der! hun er Din!

Burgund.

Jeg har intet Svar.

Lear.

Hertug!
Vilſt Du, med hendes Lyder, frændeløs,
Vor Vredes Barn, ved Ed bortkaſtet fra os,
Med faderlig Forbandelſe udſtyret,
Udkaare hende, eller ei?

Burgund.

Tilgiv mig, Herre Konning!
Der er ei Valg med ſlige Vilkaar.

Lear.

Thi giv da Slip paa hende!
Thi ved den Magt, ſom ſkabte mig, det er
Al hendes Rigdom.
(til Frankerige).
Hvad Dig, o Konning! angaaer, vil jeg nødigt
Din Gunſt forſkertſe ved at byde
Dig hin Forhadtes Haand; derfor henvend
Din Elſkov til en mere værdig Genſtand,
Og ſky et Udſtud, ſom Naturen blues
For at vedkende ſig!

Frankerige.

Høiſt ſelvſomt er det,
At hun, ſom nys Dit Hjertes Yndling var,
Din hele Stolthed og Din Alders Balſam,
Dit dyreſte Klenodie, ſaa bradt
Slig Udaad kan begaae, ſom rover hende
Saa rig en Naades Skat! Viſt hendes Brøde
Uhyre, unaturlig være maa,
For' Faderhjertet kan ſig ſaa tillukke;
Men min Fornuft kan ei troe Sligt om hende,
For' Himlens Tegn mig det bekræfte!

Cordelia.

Endnu en Gang anraaber jeg Dig, Konning!
Er Mangel paa en glat og sleben Tunge,
Som taler, hvad den mener ei (hos mig
Gaaer Daad for Ord!) — er det min hele Brøde,
Erklær da, at ei Last, ei Mord, ei Skændsel,
Ei ukyst Vandel, æreløs Bedrivt,
Har mig Din Yndest og Din Naade røvet,
Men kun een Mangel, som dog rig mig gjør,
Mangel paa sledske Blik og fagre Ord!
Glad gjør mig denne Mangel, skjøndt den volder,
At mig Din Yndest mangler nu.

Lear.

Ha! bedre,
Du varst ei fød, end saa mig at mishage!

Frankerige.

Er dette Alt? Et bly og stille Sind,
Som ei kan ymte om, hvad inderligt
Det stunder til at gjøre? — Nu, Burgund!
Hvad siger Du? Den Elskov er ei Elskov,
Hvis Maal er Andet, end den Skjønnes Hjerte;
Siig, vilst Du kaare hende? Hun er selv
En Brudeskat.

Burgund.

O kongelige Lear!
Giv blot den Medgivt, som Du selv tilbødst,
Saa tager jeg Cordelias Haand, saa stander
Hun her, som Hertuginde af Burgund.

Lear.

Nei, Intet! Jeg har svoret; det staaer fast!

Burgund.

Det smerter mig, da Du har tabt en Fader,
At og Du tabe maa en Egtemand.

Cordelia.

Fred være med Burgund!
Da kun til Guld og Gods hans Elskov beiler,
Jeg ei hans Hustru' vorder!

Frankerige.

Cordelia, fattig eſt Du allerrigeſt,
Forladt meſt dyrebar, forſtudt meſt elſket!
Her beiler jeg til Dig og Dine Dyder;
Tillad, jeg tager bort, hvad hen er kaſtet!
O Gud! Hvor ſelvſomt, at Din Slægts Foragt
Har doppelt ſtærkt min Elſkovs Lue vakt.
Din Datter, Konning! bortſtødt fra Din Throne,
Skal bære min, det ſkjønne Frankrigs, Krone.
Burgund! ei alle Drotter i Dit Land
Mig denne rige Skat afkøbe kan!
Byd dem Levvel, Cordelia! ſkjøndt Fjender;
Her taber Du; men trøſt Dig! hiſt Du vinder!

Lear.

Tag, Frankrig, hende! Din hun være ſkal;
Min Datter er hun ei; jeg hendes Aaſyn
Ei meer vil ſee! — Drag bort, for hvad Du øved',
Gunſt, Ømhed og Velſignelſe berøvet! —
Kom, Hertug af Burgund!

(Klang af Trompeter. Lear gaaer ud med Burgund, Cornwall, Albanien, Gloſter og Følge)

Frankerige.

Byd Dine Søſtre nu Levvel!

Cordelia.

Vor Faders
Klenodier! med vaade Øine jeg
Forlader Jer. Jeg kender Eder grant,
Og ſkyer, ſom Søſter, Eders Feil at nævne
Ved rigtigt Navn. — Vær' gode mod vor Fader!
Til Eders priſte Hjerter jeg betroer ham.
Dog ach! hvis i hans Ydeſt jeg end ſtod,
Et bedre Friſted jeg ham nyde lod! —
Nu farer Begge vel!

Goneril.

Lær os ei vore Pligter!

Regan.

Søg Du den Mand at tækkes,
Der tog Dig ſom en Tigger-Skarv af Lykken!

Da Du har øvet barnlig Ømheds Pligter,
Det Gjengjæld er, om Ømhed Dig nu svigter.

Cordelia.

Dog Troskheds Id skal Tiden klarligt see,
Og Skam og Skændsel Falskhed skal belee!
Det gaa Jer vel!

Frankerige.

Kom, fagreste Cordelia!

(Frankerige og Cordelia gaae).

Goneril.

Det er ikke Lidet, jeg har at sige Dig, og det Noget, som angaaer os Begge meget nøie. Jeg troer, vor Fader drager herfra i Aften.

Regan.

Det er vist nok; og han drager til Dig; næste Maaned kommer han til os.

Goneril.

Du seer, hvor vægelsindet Alderen gjør ham. Vi have ikke sjeldent bemærket det. Han elskede altid vor Søster høiest; og det er alt for soleklart, hvor ubesindigen han nu har forskudt hende.

Regan.

Det er Alderdoms-Svaghed; dog — han har aldrig rigtigen vidst, hvad han vilde.

Goneril.

I sine bedste og sundeste Dage var han altid ilsindet. Vi kunne altsaa i hans kommende Aar spaae os ikke alene de Feil, der reise sig af en længe indgroet Vane, men tillige det haardnakkede Vægelsind, som en svag og ilsindet Alderdom bringer med sig.

Regan.

Stige Flyvegrillen, som Kents Forviisning, kunne vi ogsaa vente os af ham.

Goneril.

Afskeds-Complimenterne mellem ham og Frankerige ere endnu ikke til Ende. — Hør, lad os være enige med hinanden! hvis vor Fader fremdeles bruger sin Myndighed,

som han nu gjør, efter eget Lune, vil hans Thronafstaaelse stedse volde os Ærgrelser.

Regan.

Vi ville nøiere overveie det.

Goneril.

Vi maae smede, medens Jernet er varmt.

(de gaae).

Anden Scene.

Sal i Jarlen af Glosters Borg.

Edmund

(træder ind med et Brev i Haanden).

Natur! Du est min Guddom; til Din Lov
Min Pligt er bunden; hvorfor er jeg Offer
For Slendrian? hvi skal jeg taale, at
En karrig Lov udplyndrer mig, fordi
Min Broder kom tolv Maaneskifter før mig?
Hvi kalder man mig Slegfredsøn, uægte,
Da fast og stærk, som hans, min Bygning er,
Mit Sind saa høit, min Skikkelse saa dannis,
Som Dannequindens Æt? Hvi skeldes vi
Uægte, Horesønner? Vi uægte?
Som i Naturens skjaalne Vellyst fange
Meer glødende og kraftfuldt Liv, end medgaaer
Paa kraftløst, dorskt og sovnigt Ægteleie
Til Avlingen af hele Narre-Racer,
Undfangne halvt i Dvale! — Vel! Dit Land,
Du ægtefødte Edgar! mit skal vorde;
Vor Fader elsker Edmund den uægte
Høit, som den ægte Søn. — Et smukt Ord: ægte!
Nu vel, Du ægte Søn! staaer Brevet an,
Og Planen staaer, faaer Horesønnen Bugt
Med Ægtebarnet. Ha, jeg groer, jeg trives!
Nu, Guder, stander op til Slegfredssønnens Bistand!

(Gloster træder ind).

Gloster.

Kent landsforviist, og Frankrig reist i Harme!
Vor Konning dragen bort; hans Magt indskrænket,

Han selv Kostgænger fast! — Alt dette skeet
I Hui og Hast! — Nu, Edmund! intet Nyt?

Edmund.

Slet Intet, naadig' Herre!

(putter Brevet i Lommen).

Gloster.

Hvi søger Du saa omhyggeligen at skjule dette Brev?

Edmund.

Jeg veed intet Nyt, ædle Herre!

Gloster.

Hvad var det for et Papir, Du stod og læste?

Edmund.

Det var Intet, ædle Herre!

Gloster.

Intet? Hvi havde Du da nødigt, at putte det i Lommen i saadan skrækkelig Hast? Det, som Intet har at betyde, behøver ei saalunde at skjule sig. Lad mig see det! Er det Intet, saa behøver jeg ikke mine Briller.

Edmund.

Jeg beder Dig, min Fader, tilgiv mig: det er et Brev fra min Broder, som jeg ikke ganske har læst til Ende; men, skal jeg dømme efter, hvad jeg har læst deraf, er det ikke skikket til at komme Dig for Øinene.

Gloster.

Giv mig Brevet, min Søn!

Edmund.

Jeg gjør mig Fjender, enten jeg giver Dig det, eller jeg holder det tilbage. Indholdet — for saa vidt, som jeg tildels begriber Meningen deraf — fortjener Dadel.

Gloster.

Lad mig see det! lad mig see det!

Edmund.

Jeg haaber, til min Broders Retfærdiggjørelse, at han har skrevet dette Brev, blot for at sætte min Dyd paa Prøve.

Gloster (læser).

"Denne borgerlige Indretning og denne Ærbødighed for Alderdommen forbitre os de bedste Aar af Livet, og

skille os ved vor Formue, indtil vi, for Alderdom, ikke meer kunne nyde den. Jeg begynder at føle en usel og taabelig Trældom i denne Undertrykkelse af gammelt Tyrani, ikke for saa vidt, det har Magt, men kun for saa vidt, man døier det. Kom til mig, at jeg kan tale videre om det! Dersom vor Fader vilde sove, indtil jeg vækkede ham, skulde Du nyde Hælvten af hans Indtægter for stedse, og være Din Broder Edgars elskede Ven." — Ha! en Sammensværgelse! – "Vilde han sove, til jeg vækkede ham, — skulde Du nyde Hælvten af hans Indtægter." — Min Søn, Edgar! havde han Haand til at skrive Dette? Hjerte og Hjerne til at udtænke det? — Naar fikst Du det? Hvo bragte det?

Edmund.

Det blev ei bragt mig, ædle Herre! deri stikker just det Fine. Jeg fandt det kastet ind af mit Kammervindue.

Gloster.

Est Du vis paa, at det er Din Broders Haand?

Edmund.

Dersom Indholdet var godt, ædle Herre! torde jeg sværge paa, det var hans Haand; men, hvad dette angaaer, vilde jeg gerne troe, det ikke var saa.

Gloster.

Det er hans Haand.

Edmund.

Det er hans Haand, ædle Herre! men jeg haaber, hans Hjerte har Intet med Indholdet at skaffe.

Gloster.

Har han aldrig tilforn udfrittet Dig i dette Punct?

Edmund.

Aldrig, ædle Herre! men jeg har tidt hørt ham paaskaane, det var rigtigt, at, naar Sønner kom til Skjels-Alder, og Fædre bleve affældige, Faderen skulde være sin Søns Myndling, og Sønnen bestyre hans Midler.

Gloster.

O Niding, Niding! — Just Meningen af Brevet! — Afskyelige Niding! Unaturlige, forbandede, fæiske Niding!

værre, end fæist! — Hør! il! søg ham op! Han skal fængsles; skrækkelige Niding! — Hvor er han?

Edmund.

Det veed jeg ei for vist, ædle Herre! Dersom det maatte behage Dig, at styre Din Forbitrelse paa min Broder, indtil Du fikst stærkere Vidnesbyrd om min Plan, saa gikst Du sikrere til Verks. Hvis Du derimod forfarer strængeligen med ham, og skulde have mistydet hans Hensigt, vil det gjøre et stort Skaar i Din Ære, og sønderknuse hans sønlige Hjertelag imod Dig. Jeg tør sætte mit Liv i Bergen for, at han har skrevet det, blot for at sætte min Ømhed for Dig, naadige Herre! paa Prøve, og aldeles intet Ondt har havt i Sinde dermed.

Gloster.

Troer Du det?

Edmund.

Dersom Dig, naadige Herre! saa godt tykkes, vil jeg bringe Dig hen til et Sted, hvor Du kanst høre os tale om denne Ting, og saalunde overtyde Dig med egne Øren; og det behøver ikke at opsættes længere, end til i Aften.

Gloster.

Han kan ikke være saadant et Uhyre.

Edmund.

Og er det sikkerligen heller ikke.

Gloster.

Mod sin Fader, der elsker ham saa ømt, saa inderligen! — Himmel og Jord! — Edmund, søg ham op! udfrit ham! Driv det hele Verk efter Dit bedste Snilde! Jeg vilde give Alt, hvad jeg eier, for at faae Vished om Tingen.

Edmund.

Jeg vil strax søge ham op, min Fader! sætte Planen i Verk saa snart, jeg finder Leilighed til det, og bringe Dig Underretning om Alt.

Gloster.

De nyeste Formørkelser i Sol og Maane varsle os intet Godt. Skjøndt Naturlæren kan forklare dem paa denne eller hin Maade, lider dog Naturen under deres Virknin-

gers Svøbe; Elskov kølnes, Venskab falder fra, Brødre kives; der er Oprør i Stæderne, Tvedragt i Landene, Forræderi i Kongeborgene, og Baandet mellem Søn og Fader brudt. Spaadommen rammer ogsaa min Niding af en Søn; der er Søn mod Fader, vor Konning fornegter Naturen; der er Fader mod Barn. Det Bedste af vort Old have vi oplevet, Rænker, Træskhed, Forræderi og ødelæggende Uordener forfølge os uden Rist og Ro til vore Grave! — Gak paa Spor efter denne Niding, Edmund! Det skal ei vorde Din Skade. Gjør det omhyggeligen! — Og den gæve, den grundærlige Kent blev landsforviist! Hans Brøde var Redelighed! Selvsomt! Selvsomt!

(gaaer).

Edmund.

Det er en ypperlig, naragtig Verden! Naar vi blive syge af Lykken, (ofte en Følge af, at vi overfylde os i den) skyde vi Skylden for vore Ulykker paa Sol, Maane og Stjerner; som, om vi vare Skurke af Nødvendighed, Narre af himmelsk Tvang; Slyngler, Tyve og Forrædere paa Grund af Himmelklodernes Regering; Drukkenbolde, Løgnere og Horkarle af tvungen Lydighed mod Planeternes Vælde, og som en guddommelig Kraft drev os til alt det Onde, vi gjøre. Det er en beundringsværdig Udflugt for Mæstermanden i Horeriet, at skyde Skylden for sine bukkeagtige Lyster paa en Stjerne! — Min Fader forfærdigede mig med min Moder under Dragens Hale, og min Fødsel indtraf under ursa major (den store Bjørn); og deraf følger da, at jeg er heftig og liderlig.. — Bah! jeg var bleven den, jeg er, om saa det bedste Mobarn af en Stjerne paa Himmelens Befæstning havde skinnet for min Fader, da han gjorde en Horeunge af mig. Edgar —

(Edgar træder ind).

Ha! der kommer han, som Knudens Opløsning i den gamle Komoedie. Min Rolle er lumsk Tungsind, og dybe Hjertesuk, som Thomasses i Paarekisten. — O, disse Formørkelser ere Varsler for al denne Tvedragt! fa, sol, la, mi.

Edgar.

Hvorlunde er det nu, Broder Edmund? Hvad er det for alvorlige Betragtninger, Du est hensjunken i?

Edmund.

Broder? jeg tænker just paa en Spaadom, jeg læste forleden Dag, om hvad der skulde følge paa disse Formørkelser.

Edgar.

Sysselsætter Du Dig med Sligt?

Edmund.

Jeg forsikrer Dig, de Følger, den spaaer, træffe, ulykkesviis, ind, saasom: unaturligt Forhold mellem Barn og Fader; Landfarsot, Dyrtid, gamle Venskabers Opløsning; Splid i Staten, Trusler og Forbandelser mod vor Konning og hans Adel, ugrundet Mistro, Venners Landsforvisning, Hærens Ødelæggelse, Egteskabsbrud, og jeg veed ei hvad.

Edgar.

Hvor længe er det siden, Du begyndte at være Stjernetyder?

Edmund.

Hør en Gang! Naar saaest Du min Fader sidst?

Edgar.

Ih nu! i Gaar Aftes.

Edmund.

Talte Du med ham?

Edgar.

Ja, i hele to Timer.

Edmund.

Skiltes I ad, som Venner? Saaest Du ingen Vrede uden i hans Ord eller Aasyn?

Edgar.

Nei, ingenlunde.

Edmund.

Huft Dig om, hvori Du kanst have fornærmet ham! og jeg beder Dig, sky ham, indtil en høie Tid har afkølet hans Misnøies Ild, som i denne Stund raser saa stærkt i ham, at Dit Blod knapt vilde kunne slukke den!

Edgar.

Saa maa en Niding have sat Dødt for mig hos ham.

Edmund.

Det er det, jeg frygter for. Jeg beder Dig, undgaa ham bestandigen, indtil hans Forbitrelse har lagt sig, og, vilst Du lyde mig, saa flygt til min Bolig! Der vil jeg skaffe Dig Leilighed til at høre min Fader tale om denne Ting. Jeg beder Dig, gak bort! der er min Nøgle; — dersom Du ganger ud, saa gak bevæbnet!

Edgar.

Bevæbnet, Broder?

Edmund.

Broder! jeg raader Dig til Dit Bedste; gak bevæbnet! saa sandt, jeg er en ærlig Mand, man har intet Godt i Sinde mod Dig; hvad jeg har seet og hørt, har jeg sagt Dig, men kun løseligen; Intet kan lignes med det, saa rædsomt er det; endnu en Gang; gak bort!

Edgar.

Vilst Du suart lade mig høre fra Dig?

Edmund.

Jeg vil tjene Dig i denne Ting. —

(Edgar gaaer).

Min Fader er lettroende; min Broder
Er ædel; hans Natur saa langt fra Bedrøde,
At han mistænker Ingen; let besnærer
Min List hans dumme Ærlighed; — det lykkes! —
Lad Vid, om Byrd ei, mig med Land forlæne!
Alt tjener mig, som til min Plan kan tjene!

(gaaer).

Tredie Scene.

Værelse i Hertugen af Albaniens Borg.

Goneril og Huushofmæsteren træde ind.

Goneril.

Slog min Fader min Kammerpage, fordi han skjendte paa hans Hofnar?

Huushofmæsteren.

Ja, ædle Frue!

Goneril.

Ved Him'lens Lys! han krænker mig; hver Stund
Han bruser ud med grove Feil, som tænde
I Huset Splid; jeg taaler det ei længere; —
Hans Mænd slaae sig til Svir; han knurrer over
Hver ringe Ting. — Naar han fra Jagten kommer,
Vil jeg ei see ham; sig, at jeg er syg; —
Kort Du kun af i Høflighed mod ham!
Saa gjørst Du vel; jeg staaer til Ansvar for det.

Huushofmæsteren.

Han kommer, ædle Frue! kan jeg høre.

(Klang af Jagthorn).

Goneril.

Vær tvær imod ham, Du samt Dine Folk,
Som bedst I kan! saa maa det bryde løs;
Mishager det ham, gaa han til min Søster,
Hvis Sind er eet med mit, og vil ei længer'
Staae under Riset! Taabelige Olding,
Som ove vil den Myndighed, han bortgav! —
Saa sandt, jeg lever, gamle Daarer vorde
Paa Ny til Børn; og rigtigt, at man tugter,
Hvor om og kærlig Blidhed ikke frugter.
Hukk paa, hvad jeg har sagt!

Huushofmæsteren.

Ja, ædle Frue!

Goneril.

Og see kun koldt til Ridderne, og bryd Dig
Om Følgen ei! byd Dine Folk det Samme!
Jeg søger Leilighed — og saaer den saa —
At komme ud med Sproget. Strax paa Stand
Jeg skriver til min Søster, at hun vælger
Den samme Vei, som jeg. Gjør Taflet rede!

(De gaae).

Fjerde Scene.

Sal i samme Borg.

Kent

(træder ind, forklædt).

Kan jeg saa godt kun andre Toner laane,

Som gjør' mit Sprog ukendeligt, da tør
Min gode Hensigt naae det Maal, hvorfor
Jeg har maskeret mig. Nu, landsforviste Kent!
Hvis Du kanst tjene ham, som Dig fordømte,
(O, lad det skee!) saa skal Din elskte Herre
Dig fuld af Iver for sin Velfærd finde!

(Man hører Jagthorn udenfor. Lear træder ind med Riddere og Følge).

Lear.

Lad mig ikke vente et Øieblik efter Middagsmaaltidet! Sæt bort og see til, det bliver færdigt!

(En af Følget gaaer).

Hvad, Godt? Hvad er Du?

Kent.

En Mand, Herre!

Lear.

Hvad giver Du Dig ud for? Hvad vilst Du have hos os?

Kent.

Jeg giver mig ikke ud for Mindre, end jeg synes; jeg tjener den tro, som vil troe mig; elsker den, som er ærlig, omgaaes med den, som er viis og sparsom paa Ord; jeg frygter for Dadel, slaaes, naar jeg ikke kan undgaae det, og er en Ven af Regeringen.

Lear.

Hvad est Du?

Kent.

En Karl med et ærligt Hjerte, og ligesaa fattig, som min Konning.

Lear.

Est Du saa fattig Undersaat, som han Konning, saa est Du fattig nok. Hvad vilst Du have hos os?

Kent.

Tjeneste.

Lear.

Hvem vilst Du tjene?

Kent.

Dig.

Lear.

Kender Du mig, min Ven?

Kent.

Nei, Herre! men Du har Noget i Dit Aasyn, som jeg gerne vilde kalde Herre.

Lear.

Hvad er det?

Kent.

Værdighed.

Lear.

Hvad Tjeneste kanst Du gjøre?

Kent.

Jeg kan tjene med en uskyldig Hemmelighed; ride, løbe, gjøre en morsom Fortælling kedelig ved min Fortælling, og stille mig slet og ret ved et slet og ret Ærende; hvad Hverdagsfolk due til, kan jeg ogsaa paatage mig, og det Bedste hos mig er Flid.

Lear.

Hvor gammel eſt Du?

Kent.

Ikke saa ung, at jeg kan elske en Qvinde for hendes Sang, heller ikke saa gammel, at jeg kan forgabe mig i hende for slet ingen Ting. Jeg har otte og fyrgetyve Aar paa Bagen.

Lear.

Følg mig! Du skalst tjene mig; lider jeg Dig ligesaa godt efter Maaltidet, som nu, vil jeg ikke af med Dig for det Første. — Middagsmaden! Holla! Holla! Middagsmaden! — Hvor er min Gut? min Nar? Gak hen og kald min Nar hid!

(Hushofmæsteren træder ind).

Hør Du! — Du! hvor er min Dotter?

Hushofmæsteren.

Med Din Tilladelse, —

(han gaaer).

William Shakspeares

samtlige

dramatiske Verker.

Oversatte

af

H. C. WOSEMOSE.

8.

Köbenhavn, 1834.

Trykt hos Jacobsen, Springgade Nr. 14.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Lear.

Hvad siger den Karl der? Kald det Kødhoved tilbage! — hvor er min Nar? holla! — Jeg tror, Verden sover. — Nu, hvor blev den Vantrevning af?

En Ridder.

Han siger, naadige Herre! at Din Dotter befinder sig ikke vel.

Lear.

Hvi kom den Træl ei tilbage, da jeg kaldte paa ham?

Ridderen.

Herre! han svarede mig rent ud, at han ikke vilde.

Lear.

Han vilde ikke?

Ridderen.

Ædle Herre! jeg veed ei, hvad Aarsagen er; men mig tykkes, at Din Høihed ei behandles med den ærbødige Kærlighed, som før; det er klart, at Høfligheden her er stærkt i Aftagende, ei alene hos Husstyender, men endog hos selve Hertugen og Din Dotter.

Lear.

Ha! siger Du det?

Kent.

Jeg beder Dig, tilgiv mig, ædle Herre! om jeg tager feilt; thi min Pligt kan ikke tie, naar jeg tror, Din Høihed fornærmes.

Lear.

Du minder mig blot om min egen Jagttagelse; jeg har i den sidste Tid iagttaget en meget kold Ligegyldighed; men jeg har meer dadlet mig selv for en alt for streng Mistænksomhed, end anseet den for plaumæssig og forsætlig Uhøflighed; jeg vil undersøge denne Ting nøiere. — Men, hvor er min Nar? Jeg har ikke seet ham i to hele Dage.

Ridderen.

Siden Din yngste Dotter drog til Frankerige, tæres Narren ganske hen.

Lear.

Ikke Mere derom; jeg har seet det meget godt. — Gak Du, og sig min Dotter, at jeg vil tale med hende — Gak Du hen, og kent mig min Nar hid! —

(Hushofmæsteren kommer tilbage).

O, kør en Gang, min Ven! Kom hid! Hvo er jeg, Menneske?

Huushofmæsteren.

Min naadige Frues Fader.

Lear.

Min naadige Frues Fader! Min naadige Herres Slyngel! — Du hundeagtige Niding! Du Træl! Du Koter!

Huushofmæsteren.

Om Forladelse, ædle Herre! jeg beder Dig, jeg er slet Intet af alt Dette.

Lear.

Tør Du kaste saadanne Øine paa mig, Du Skurk?

(han slaaer ham).

Huushofmæsteren.

Jeg lader mig ikke slaaes, ædle Herre!

Kent.

Heller ikke spændes Krog for, Du nederdrægtige Dagdriver?

(han spænder Krog for ham, og kaster ham til Jorden).

Lear.

Tak, min Ven! Du est i min Tjeneste, og jeg vil være Dig huld.

Kent.

Naa, Karl, reis Dig! afsted! Jeg skal lære Dig at gjøre Forskiel paa Folk. Vil Du have Din Tolver-Langde maalt om igjen, saa tov lidt! men afsted med Dig! Herud! Est Du ikke rigtigt klog? See saa!

(kaster Huushofmæsteren ud).

Lear.

Nu, min velvillige Gut! jeg takker Dig; der har Du Fæstepenge.

(giver Kent Penge.)

Narren træder ind.

Narren.

Lad mig ogsaa fæste ham! — See, her er min Narrehætte!

(giver Kent sin Hue).

Lear.

Nu, hvorlunde gaaer det, min vakre Gut? hvorlunde har Du det?

Narren.

Hør! Du gjorde bedst i at tage min Narrehætte.

Kent.

Hvi saa, Nar?

Narren.

Hvi saa? Fordi Du tager Gns Parti, som ikke er længere i Velten. Nei, kanst Du ikke smile, som Vinden blæser, saa vilst Du snart faae Snue. Der, tag min Narrehætte! See! denne Mand har forskudt To af sine Døttre, og, imod sin Villie, givet den Tredie sin Velsignelse. Vilst Du tjene ham, maa Du endeligen bære min Narrehætte. — Hvor gaaer det Dig, Faer min? Gid jeg havde to Narrehætter og to Døttre!

Lear.

Hvi saa, min Dreng?

Narren.

Dersom jeg gav dem al min Eiendom, vilde jeg beholde mine Narrehætter selv. Der har Du min! tig nu Een til af Dine Døttre!

Lear.

Vogt Dig, Karl, for Piften!

Narren.

Sandheden er en Hund, som maa ligge i Hundehuset; den skal piskes ud, me'us Stovertæven har Lov til at ligge ved Ovnen og stinke.

Lear.

En forbandet skem Snært til mig!

Narren.

Hør, jeg vil lære Dig et Tankesprog.

Lear.

Ja, gjør det!

Narren.

Agt paa det, Faer min!
Hav Meer, end Folk troer,

Siig ei, hvad i Dig boer,
Giv ei Alt, hvad Du faaer,
Rid mindre, end Du gaaer,
Lær Meer, end Du troer,
Sæt Lidt, naar slet Du slaaer,
Lad fare Drik og Hor,
Seg egen Seng og Bord!
Min Ven! da er Din Pung
Bestandigt lige tung.

Lear.

Det er ingen Ting, Nar!

Narren.

Saa ligner det en Advocats Forsvar, som ingen Betaling faaer; Du gavst mig ingen Ting for det; kanst Du ikke gjøre Noget ud af Intet, Faer min?

Lear.

Nei, nei, Dreng! af Intet kommer Intet.

Narren (til Kent).

Min Ven, fortæl Du ham, at saa Meget beløbe Indtægterne af hans Rige sig til! han vil ikke troe en Nar.

Lear.

En bitter Nar!

Narren.

Veedst Du Forskjellen, min Dreng! mellem en bitter Nar og en sød Nar?

Lear.

Nei, Knos! lær mig den!

Narren.

Den Herre, der har raadet Dig,
At give bort Dit Land,
Kanst Du, saa stil ham her hos mig! —
Hvis ei, staa Du for ham!
En sød og bitter Nar
Paa Stand da synlig er!
Med Brix Een stander her,
Den Anden der vi har.

Lear.

Kalder Du mig Nar, Dreng?

Narren.

Alle Dine andre Titler har Du givet bort; denne blevst Du fød med.

Kent

Dette smager ikke gandske af Narren, ædle Herre!

Narren.

Nei, det troer jeg nok; store og fornemme Herrer gribe mig ind i min Næring; hvis jeg fik Monopolium, vilde de have sin Del deraf; og Damerne med, de vilde ikke lade mig have hele Narrevæsenet for mig selv; de vilde snarre fra mig! — Giv mig et Æg, Faer min! saa vil jeg give Dig to Kroner for een.

Lear.

Hvilke to Kroner?

Narren.

Jo nu, naar jeg har skaaret Ægget midt over, og spist Blommen, vil jeg give Dig begge Skallerne; det er de to Kroner. Da Du klovede Din Krone midt over, og gavst begge Stykker bort, da varst Du ligesaa klog, som Bonden, der bar sit Aasen paa Roggen over Skarnet. Du havde kun lidt Vid i Din skaldede Hovedkrone, da Du gavst Guldkronen bort. Hvis jeg nu taler, som en Nar, saa lad den smage Pisken, som først finder det!

(synger).

Saa slet for Narre var intet Aar;
Al Næring monne de tabe;
Thi viis Mand nu med Brillen gaaer,
Og leer sig fast, som en Abe.

Lear.

Naar pleiede Du at være saa rig paa Sang, Knegt?

Narren.

Det er en Skik, jeg har faaet, Faer min! siden Du sagde Moder til Dine Døtre; thi, da Du gavst dem Riset i Hænde, og strøgst selv Dine Buxer ned,

(synger).

Af Fryd da dybe Suk de drog,
Og jeg af Sorrig sang,

At Konning slig blev Faldhats-Pog,
Og gik i Gekkerang.

Hør, Faer min! hold en Scholemæster, som kan lære Din Nar at lyve! jeg vilde gerne lære at lyve.

Lear.

Dersom Du lyver, Slyngel! faaer Du af Piften.

Narren.

Mig tykkes underligt, hvad for et Slags Menneſker Du og Dine Døttre ere. De ville have mig piſket, fordi jeg ſiger Sandhed; Du vilſt have mig piſket, fordi jeg lyver; og undertiden faaer jeg Piſk, fordi jeg holder min Mund. Jeg vilde hellere være, hvad det ſkal være, end en Hofnar; og dog vilde jeg ikke være i Dit Sted, Faer min! Du har ſtrøllet Dit Viisdoms-Æble i begge Ender, og lodſt Intet blive tilbage i Midten; her kommer en af Skrøllingerne.

Goneril træder ind.

Lear.

Nu, min Dotter! hvortil denne mørke Pande? Mig tykkes, Du, ſom ſeneſt, ſeer lidt vel ofte ſurt.

Narren.

Du varſt en vakker Karl, da Du ikke behøvede at kære Dig om hendes Surmuleri; nu eſt Du et Nul uden et Tal foran. Jeg er Mere nu, end Du eſt; jeg er en Nar, Du eſt ingen Ting. — (til Goneril) Jo, jeg ſkal, min Sanden! nok holde min Mund; det byder Dit Aaſyn mig, ſkønt Du ſiger ingen Ting. Hm! Hm!

Den, ſom giver, til han tiager,
Han ſkal ſlaaes, til han ligger. —
(peger paa Lear). Det er en tom Æbleſkal.

Goneril.

Ei ene denne tøileløſe Hofnar,
Men Flere af Dit vilde Følge klamres
Hver Stund paa Dagen; ja! de føle ſig
I ækkel Dobbel, ſom ei kan fordrages.
Jeg haabed', ved Dig at forkynde dette,
At finde ſikker Hjælp; men frygter nu,
Saalunde, ſom Du nys har talt og handlet,

At Du slig Adfærd ynder, og opmuntrer
Med eget Bifald; men, hvis saa, vil Feilen
Ei undgaae Revselse, ei Straffen sove.
Let torde af vor Fremfærd, skjendt dens Maal
Er Orden, flyde Virkninger, som kunde
Opirre Dig, og os beskæmme, dersom
Den haarde Nød dem her ei Klogskab kaldte.

Narren.

Thi tro mig! Faer min:
Liden Græsspurv Gogen Pleie gav,
Til Gogen bed dens Hoved af.
Saa, ud gik vort Lys, og der sad vi i Mørke.

Lear.

Est Du vor Dotter?

Goneril.

Hør mig, min Herre! jeg ynskede, Du vilde gjøre Brug af den Viisdom, jeg veed, Du est saa rigeligen begavet med, og give Slip paa de Griller, som i den sildigere Tid vanskabe Dig fra, hvad Du est virkeligen.

Narren.

Skulde et Aasen ei kunne mærke, naar der er bundet en Hest bag til dens Karre? — "Hyp, Hanne! Dig lider jeg godt."

Lear.

Er der Nogen her, som kender mig? — Nei, dette er ikke Lear; gaaer Lear saalunde? taler han saalunde? hvor ere hans Øine? Enten er hans Forstand svækket, eller hans Sanser lide af Sovesyge. — Sover jeg, eller er jeg vaagen? — Ha! saalunde forholder det sig sikkerligen ikke. — Hvo er det, som kan sige mig, hvo jeg er? Lears Skygge? Det gad jeg nok vide; thi mine Prydelser, som Enehersker, mine Kundskaber og min Forstand, vilde bilde mig ind, at jeg har Døttre. —

Narren.

Som ville gjøre Dig til en lydig Fader.

Lear.

Dit Navn, skjøn Jomfru?

Goneril.

Belan,
Min ædle Herre! denne Studsen er
Lig Dine andre Griller. — Hør min Bøn!
Forstaa min Hensigt ret! Du est ærværdig
Og gammel; derfor bør Du være viis.
Her holder Du jo hundred' Riddersmænd,
Folk saa udsrævende, saa raae, saa frække,
At nu vort Hof, af deres Sæder smittet,
Er Krohuus ligner; Svir og Utugt gjøre
Det ligere et Vinhus eller Kippe,
End Konningsborg. Høit raaber denne Skændsel
Om Hjælp; thi hør da hendes Bøn, som ellers
Vil fordre det, hvorom hun nu kun beder!
Formindst en lille Smule nu Dit Følge,
Og lad den Rest, som Dig fremdeles tjener,
Bestaae af Mænd, som egne sig Din Alder,
Og agte sig og Dig!

Lear.

O Helved! Djævle! —
Sadl mine Heste! kald mit Følge sammen! —
Vantrevne Skifting! Du mig qvit skal vorde;
Jeg har endnu en Dotter.

Goneril.

Du slaaer mit Folk, og Dine Sviregaster
Behandle slue Overmænd, som Trælle.

Albanien træder ind.

Lear.

Vee den, for sildigt angrer! — Est Du der?
Tal! Er Din Villie det? — Nu sadler op! —
Ha! Utaknem'lighed, stenhaarde Djævel,
Langt mere rædselfuld, end Hav-Uhyret,
Naar Du i Barnets Bryst Dig aabenbarer!

Albanien.

Vær rolig, Herre!

Lear (til Goneril).

Du lyver, Satans Drage!
Mit Hof er herlige og sjeldne Mænd,

Der paa et Haarsbred kende sine Pligter,
Og strengeligen, selv i Smaating, hævde
Det stolte Riddernavn! O, ringe Feil,
Hvor hæslig viste Du Dig hos Cordelia!
Da Du med Vrede rokked' min Natur
Ud fra dens faste Grundvold; da med Roden
Al Ømhed af mit Faderbryst Du rykked',
Og fyldte det med Galde!

(slaaer sin Pande.)

O, Lear! Lear! Lear!
Bank paa den Port, som lod Din Daarskab ind,
Og ud Din dyrebare Sans! — Gak, gak,
Mit Folk!

Albanien.

Jeg er uskyldig, ædle Herre! og
Jeg veed ei, hvad har tændt Din Vrede.

Lear.

Kan være! — Hør, Natur, o, hør mig, hør,
Almaadige Gudinde! Qvæl Dit Forsæt,
Hvis dette Væsen Du vilst' frugtbart gjøre!
Lad Goldhed ind i Moderlivet! udtør
Undfangelsens Organ i hendes Skød,
Og aldrig fra det visne Legem gange ud
Et Barn til hendes Frød! — Men — skal hun føde,
Da vorde det et Smertens Barn! det leve
Dig til uhyre unaturlig Qval!
Det stræmpte Rynker i Din Ungdoms-Pande!
Det grave Furer i Din Kind med Taarer!
Det lønne al Din Moder-Sorg og Ømhed
Med Latter og Foragt, at Du kanst føle,
Hvor bitrere, end Slangebid, det smerter
Et utaknem'ligt Barn at eie! — Bort!

(han gaaer).

Albanien.

Nu, alle Him'lens Guder! hvad er dette?

Goneril.

Umag Dig aldrig med at vide Grunden,
Men lad hans vilde Griller kun faae Luft.
Som Alderdommens Barndom færer med sig!

Lear kommer tilbage.

Lear.

Hvad nu? Halvhundrede af mine Mænd,
Paa een Gang Løbepas! Forinden fjorten Dage!

Albanien.

Hvad fattes, Herre! Dig?

Lear.

Det vil jeg sige Dig! — (til Goneril) Nei! Død og Liv!
Jeg blues, Du har Magt, mit Mod at ryste;
At Du udpresser disse hede Taarer,
Jeg ei kan qvæle. — Pestens Taage slaa Dig!
Fader-Forbandelsens bundløse Vunder,
De værke i Dig gennem Marv og Ben! —
End een Gang græder, gamle, dumme Øine!
For denne Sag, saa river jeg Jer ud,
Og kaster Jer, samt Eders spildte Taarer,
Paa haarde Leerjord, som I ville smelte. —
Ha! er det kommet saa vidt? —
Velan! Det skee! — Jeg har endnu en Dotter,
Som, vist jeg veed, er ømt og kærligt sindet;
Naar Sligt om Dig hun hører, flænger hun
Dit Ulveansigt sønder, Du skalst see
Mig atter i den Skikkelse, Du troer
For evigt kastet af; det lover jeg Dig.

(Lear gaaer bort med Kent og Følge).

Goneril.

Der hører Du, min ædle Herre!

Albanien.

Hvor høit jeg, Goneril! elsker Dig,
Kan jeg dog ikke være saa partisk —

Goneril.

Jeg beder Dig, vær rolig! Holla, Oswald! —
(til Narren).
Du, mere Skurk, end Nar, følg Du Din Herre!

Narren.

Faer Lear! Faer Lear! bi lidt, og tag Narren med Dig!
Fanged' jeg Ræv i Vold,
Var min Dotter slig Trold,

Hin jeg løste af Fælden,
Begge hang jeg før Qvælden.
Monne jeg til Strikke trænge,
Solgte jeg min Brix for Penge;
Jeg var reisefærdig længe.

(han gaaer).

Goneril.

Den Mand var klog nok! — Hundred' Riddersmænd!
Jo! det var klogt og snildt betænkt, at lade
Ham hundred' Mænd i Rustning! at hver Grille,
Hver Nykke, ringe Kæremaal og Lune
Han kunde give Vegt med denne Magt,
Og efter Tykke raade med vort Liv! —
Hei, Oswald da!

Albanien.

Det er for meget frygtet.

Goneril.

Frygt bedre er, end Din for blinde Tillid;
Den, som hver frygtet Fjende halvveis møder,
Han overrumples ei. Jeg kender ham;
Hans Ytringer har jeg alt meldt min Søster
Hvis hun modtager ham, samt hundred' Mænd,
Da jeg har viist, hvor høist uklogt det er —
Saa kom dog, Oswald!

Hushofmæsteren træder ind.

Nu! har Du skrevet Brevet til min Søster?

Hushofmæsteren.

Ja, ædle Frue!

Goneril.

Tag Nogle med, og sæt Dig flugs til Hest!
Meld hende fuldeligen, hvad jeg frygter!
Læg dertil slige Grunde af Dig selv,
Som Vegt kan give det! Afsted, og skynd Dig
Her hjem igjen!

(Hushofmæsteren gaaer).

Nei, nei, min ædle Herre!
Skjøndt jeg Din milde Fremfærd ikke laster,

Saa dog — tilgiv mig! — dadler man Dig meer
For Mangel paa Forsigtighed, end roser
Dig for en Mildhed, som saa let kan skade.

Albanien.

Hvor langt, hvor skarpt Du seer, det veed jeg ei;
Men ofte for en slet forfeiles bedre Vei.

Goneril.

Nei, dersom jeg —

Albanien.

Nok! Enden kroner Verket.

(De gaae).

Femte Scene.

Borggaarden.

Lear, Kent og Hofnarren træde ind.

Lear.

Drag Du i Forveien til Gloster med dette Brev! Underret min Dotter ikke om Mere af, hvad Du veedst, end hvad hun monne spørge Dig om i Anledning af Brevet. Dersom Du ei skyuder Dig, skal jeg være der, førend Du.

Kent.

Der skal ei komme Søvn paa mine Øine, ædle Herre! førend jeg har leveret Dit Brev paa det rigtige Sted.

(gaaer).

Narren.

Dersom en Mands Hjerne sad i hans Hæle, stod den da ikke Fare for, at der gik Frost i den?

Lear.

Jo, Dreng!

Narren.

Nu, saa vær lystig, min Ven! Din Forstand skal ikke gaae med Skæver.

Lear.

Ha! ha! ha!

Narren.

Du skalst see, Din anden Dotter vil behandle Dig kærligen; thi, skjøndt hun er denne saa lig, som et Skovæble et Havreæble, veed jeg dog nok, hvad jeg veed.

Lear.

Nei, hvad veedst Du da, min Dreng?

Narren.

Hun vil være denne saa lig i Smag, som et Skovæble er ligt et Skovæble. — Kanst Du sige mig, hvi et Menneskes Næse sidder midt i dets Ansigt?

Lear.

Nei.

Narren.

Jo, for at holde Øinene paa hver sin Side af Næsen, saa hvad et Menneske ei kan lugte sig til, kan det see sig til.

Lear.

Jeg gjorde heude Uret; —

Narren.

Kanst Du sige mig, hvorlunde en Østers gjør sin Skal?

Lear.

Nei!

Narren.

Ja, jeg heller ikke; men jeg kan sige Dig, hvorfor en Snegl har et Huus.

Lear.

Hvorfor?

Narren.

For at stikke sit Hoved i; ikke for at give det bort til sine Døttre, og lade sine Horn sidde til Skue.

Lear.

Jeg vil glemme min Natur. — Saa kærlig en Fader! — Ere mine Heste rede?

Narren.

Dine Æsler ere ude efter dem. Aarsagen, hvi Syvstjernen er ei Flere, end syv, er en vakker Aarsag.

Lear.

Fordi den ikke er otte?

Narren.

Ja, rigtigen; Du kunde blive en god Nar.

Lear.

At tage det igjen med Magt! — Uhyre af Utaknemmelighed!

Narren.

Havde Du været min Nar, Faer min! vilde jeg have piſket Dig, fordi Du eſt bleven gammel før Tiden.

Lear.

Hvi saa?

Narren.

Du ſkulde ikke være bleven gammel, førend Du varſt bleven klog.

Lear.

O, lad mig ikke vorde gal! ei gal,
O, naaderige Himmel! giv mig Taalmod!
Jeg vil ei vorde gal!

En Riddersmand træder ind.

Nu! ere mine Heſte rede?

Riddersmanden.

Ja, ædle Herre!

Lear.

Kom, min Dreng!

Narren.

Den, ſom er Mø, og leer, fordi jeg nu maa bort,
Skal ſtakket blive Mø, hvis Intet bli'er for kort!

(De gaae).

Anden Act.

Förſte Scene.

Gaard i Jarlen af Gloſters Borg.

Edmund og Curan trade ind, mødende hinanden.

Edmund.

Guds Fred, Curan!

Curan.

Guds Fred igjen, Herre! Jeg har været hos Din Fader,

og bragt ham Budskab, at Hertugen af Cornwall og hans Hertuginde, Regan, ville besøge ham i Aften.

Edmund.

Hvorlunde gaaer det til?

Curan.

Ja, det veed ikke jeg; har Du hørt Nyt i Landet? jeg mener det, man mumler om; thi endnu lyder det kun, som Kys fra Øre til Øre.

Edmund.

Nei! hvad er det?

Curan.

Har Du ei hørt, at det tegner til Ufred mellem Hertugerne af Cornwall og Albanien?

Edmund.

Nei! ikke et Ord.

Curan.

Da vilst Du snart høre det. Lev vel, Herre!

(Han gaaer.)

Edmund.

Vor Hertug her i Aften? Godt! ja, herligt!
Det væver sig med Magt ind i min Plan!
Min Faders Vagt alt lurer paa min Broder,
Og jeg et slibrigt Verk har nu i Hænde;
Frisk Haand derpaa! Held, Rasthed, staaer mig bi! —
Et Ord, min Broder! kom her ned, min Broder!

Edgar træder ind.

Min Fader lurer paa Dig; — Broder, fly!
Det er forraadt ham, at Du her Dig skjuler;
Nu Natten kommer heelt beleiligt Dig;
Har Du ei talt mod Hertugen af Cornwall?
Han kommer hid i Nat, i Hui og Hast,
Og Regan med; har Du ei skumlet over
Hans Tvistigheder med Albanien?
Huft Dig ret om!

Edgar.

I Sandhed, ei et Ord!

Edmund.

Min Fader nærmer sig; — tilgiv! — jeg maa

Forstille mig, og drage Sværdet mod Dig; —
Træk! — lad, som Du forsvarer Dig! pas paa!
Giv Dig! kom til min Fader! — Lys! Hei! Hør! —
Flygt, Broder! Fakler! Fakler! — Saa Farvel!
(Edgar gaaer.)
En Smule Blod vil faae dem til at troe,
At jeg har havt en svær Dyst —
(han saarer sig i Armen.)
Jeg ofte har
Seet Sviregaster gjøre Meer for Spøg; —
Ha, Fader! Fader! — Hold! — Vil Ingen hjælpe?

Gloster træder ind med Tjenere, som bære Fakler.

Gloster.

Nu, Edmund! hvor er Nidingen?

Edmund.

Her stod han
I Mørke, med sit hvasse Sværd udraget,
Han mumled' Troldsprog og anraabte Maanen,
At vorde hans Beskytterinde.

Gloster.

Men hvor er han?

Edmund.

See, Fader, hvor jeg bløder!

Gloster.

Hvor er den Niding, Edmund?

Edmund.

Den Vei han flygtede. Da han ei kunde —

Gloster.

Holla! forfølg ham! Efter ham!
(Nogle af Tjenerne gaa.)
„Da han ei kunde" — ? Hvilket?

Edmund.

Formaae mig til at myrde Dig, o Herre!
Jeg sagde ham: „Mod Fadermord nedslynged'
De vrede Guder alle sine Tordener;"
Jeg nævnte ham de mange, stærke Baand,
Som knytte Barn til Fader; endelig',
Da han forsaam min dybe Afsky for

Sligt unaturligt Forsæt, foer hans Sværd
Med Morder-Glubskhed imod dette Legem,
Ei rustet ud mod Sligt; min Arm han qvæsted';
Men, da han saae mit høist oprørte Sind,
Som freidig Kæmper for den gode Sag,
Da — muligt ogsaa skrækket ved mit Raab —
Han flygted' bort.

Gloster.

Ja, lad ham flygte fjernt!
Thi her i Riget skal han ei undslippe,
Og, findes han, flugs er han Dødens Offer! —
Vor Hertug, min Beskytter, kommer hid,
Og i hans høie Navn bebuder jeg,
At hvo, ham finder, skal faae Gunst og Gave,
Naar han til Doms den feige Morder bringer,
Og hvo, som skjuler ham, skal lide Døden.

Edmund.

Da jeg fraraaded' ham hans Plan, og fandt
Ham fast bestemt, med Tordenrøst jeg trued'
At aabenbare Alt; da svared' han:
„Du Stodder! Horesøn! troer Du, hvis jeg
„Stod frem mod Dig, at nogen Mand slog Lid
„Til Sanddruhed, til Dyd, til Ærlighed
„Hos Dig, og troede Dig? Nei, negted' jeg
„(Og negte vilde jeg, om Du end lagde
„Min Haandskrivt frem), mit Nei forandred' Alt
„Til Ränke, Plan og Helvedlist af Dig:
„Du maatte gjøre Verden døv og stokblind,
„Naar ei den saae, mit Fald var Dig til Baade,
„Og troede denne Spore skarp nok til
„At faae Dig til at styrte mig!"

Gloster.

Forhærdede, haardnak'ne Skurk!
— Fragaae sit Brev? Nei, jeg var ei hans Fader! —
(Klang af Trompeter udenfor.)
Hør! der er Hertugen! hvorfor han kommer,
Det veed jeg ei. — Hver Havn jeg spærre vil;
Den Skurk skal ei gaae fri; det maa vor Hertug

Forunde mig; hans Billed fjernt og nær
Skal sendes om, saa hele Kongeriget
Ham kender paa en Prik; og jeg skal stræbe,
Du min naturlige, trofaste Søn!
At gjøre Dig til Arving af mit Land!

Cornwall og Regan træde ind med Følge.

Cornwall.

Hvad er det, Ridder? Som jeg træder ind
Nys i Din Borg, man selvsomt Nyt forkynder.

Regan.

Hvis det er sandt, er ingen Straf for stor
For Nidingen. Hvor gaaer det, ædle Ridder?

Gloster.

O, ædle Frue! dette gamle Hjerte
Er sønderknust — er sønderknust!

Regan.

Hvorlunde?
Min Faders Gudsøn stod Dig efter Livet;
Han, Lear opkaldte? han, Din Edgar?

Gloster.

O, Frue!
Jeg hartad blues ved at nævne det!

Regan.

Kom han ei ofte blandt de Sviregaster,
Min Fader har i Sold?

Gloster.

Jeg veed ei, Frue! —
Det er for haardt, for haardt! —

Edmund.

Jo, rigtigt! til det Slæng han hørte, Frue!

Regan.

Hvad Under, at hans Hu da stod til Ondt!
Du har optændt ham til hans Faders Mord,
For saa hans Gods i Suus og Duus at øde.
Min Søster har i denne Aften givet

Mig fuld Besked om dem, og slig Advarsel,
At, hvis de slaae sin Bopæl paa min Borg,
Vil jeg ei være der.

Cornwall.

Jeg heller ikke, Regan!
Du! Edmund! har udviist imod Din Fader
Et sønligt Sindelag.

Edmund.

Pligt, ædle Herre!

Gloster.

Han røbede hans List, og fik hin Vunde,
Som der Du seer, da han ham vilde gribe.

Cornwall.

Er der sat efter ham?

Gloster.

Ja, ædle Herre!

Cornwall.

Godt! gribes han, behøver Ingen frygte
Hans Undskab meer; betjen Dig af min Magt,
Som det Dig tykkes tjenligst! Du, ung Edmund!
Hvis Dyd og Mod saa klarligt lyser frem
Af hint Exempel, Du est just vor Mand;
Trofaste Sjæle er der Mangel paa;
Paa Dig vi gjøre først Beslag.

Edmund.

Jeg skal Dig tjene, Herre! hvordant end,
Dog trofast.

Gloster.

Jeg takker for hans Lykke, naadig' Herre! Dig.

Cornwall.

Du veedst ei Grunden, hvi Du seer os hos Dig, —

Regan.

Paa slig en uvant Tid, i Nattens Mulm.
En Ting af Vigtighed drev os herhid,
Hvori vi ville spørge Dig til Raads; —
Vor Fader skrev os til — som og vor Søster —
Om visse Tvistigheder, som jeg troede
Det raadeligst, ei hjemme at besvare.

Herfra skal vore Bud affærdiges, —
Nu, vakre, gamle Ven! trøst Dig i Sorgen,
Og frem ved Dine vise Raad vor Sag,
Som æster øieblik'lig Hjælp!

Gloster.

Jeg skal Dig tjene, adle Frue! —
I ere hjerteligt velkomne her!

(de gaae).

Anden Scene.

Foran Glosters Borg.

Kent og Huushofmæsteren træde ind fra forskjellige Sider.

Huushofmæsteren.

God Morgen, min Ven! est Du af Husets Folk?

Kent.

Ja!

Huushofmæsteren.

Hvor kunne vi sætte vore Heste?

Kent.

I Moradset.

Huushofmæsteren.

Nei, sig mig det, min Ven!

Kent.

Jeg er ikke Din Ven.

Huushofmæsteren.

Ih nu! saa kærer jeg mig ikke om Dig.

Kent.

Havde ieg Dig, hvor jeg vilde, skulde jeg nok lære Dig, at kære Dig om mig.

Huushofmæsteren.

Hvi behandler Du mig saa? Jeg kender Dig ikke.

Kent.

Jeg kender Dig, Karl!

Huushofmæsteren.

Hvo er jeg da?

Kent.

En Skurk, en Slyngel, en Talerkenslikker; en nedertrægtig, hovmodig, dum, tiggefærdig, luslidt, lurvet Skurk med skidne Uldstrømper; en eujonagtig Skurk, som hellere steuer, end slaaer igjen; en liderlig, opblæst og opstadset Compliment-mager af en Halunk; en Uselryg, hvis hele Arv bestaaer i en Coffert; En, som vilde være Ruffer, naar det gav Noget af sig, og som ikke er Andet, end et Sammensurium af Skurk, Stodder, Niding, Kobler; en Søn af, og Arving eiter en Køter-Tæve; En, som jeg vil prygle, saa han skal tude og hvine, hvis han fragaaer en Tøddel af denne sin Titulatur.

Huushofmæsteren.

Nu! hvad Du er for et Uhyre af en Karl, saalunde at gennemhegle En, som Du kender ligesaalidt, som han kender Dig!

Kent.

Nu! hvad det er for en Malmpande, der sidder paa den Galgenfugl! Du fragaaer, at Du kender mig? Er det to Dage, siden jeg spændte Krog for Dig og prygled Dig for Kommunens Øine? Træk! Keldring, Træk, Keldring! Vel er der Nat; men Maanen skinner; jeg skal gjøre Dig saadan, at Maanen skal skinne igennem Dig. Træk, Du liderlige, lumpne Finkeridder! træk!

(Kent drager sit Sværd).

Huushofmæsteren.

Bort fra mig! jeg har Intet at skaffe med Dig.

Kent.

Træk, Skurk! Du kommer hid med Breve med vor Kouning. Du tager Dukkebarnet, Forfængelighedens Parti mod vor Konnings faderlige Myndighed; træk, Keldring! eller jeg laver, Carbonade af Dine Skanker; træk, Slyngel! frem med Dig!

(han prygler ham)

Huushofmæsteren.

Hjælp! Holla! Mord! Mord!

Edmund, Cornwall, Regan og Gloster træde ind, fulgte af Tjenere.

Kent.

Det er min Skik, at tale ligefremt;
Jeg har seet mangt et bedre Ansigt før,
End dem, jeg seer paa Nogens Skuldre for mig
I dette Øieblik.

Cornwall.

Det er en Karl,
Hvis Ligefremhed man har en Gang rost!
Nu, tvert mod sin Natur, han tvinger sig
At spille Grobian. Han kan ei smigre;
Nei, han er Ærligheden selv; hos ham
Skal Sandhed frem! hvis godt den tages op;
Nu vel! — hvis ei; da ligefrem han hedder; —
Jeg kender disse Skelmer; deres Sandhed
Er mere listig, og har værre Hensigt,
End type Hofkryds overdrevne Sledskhed.

Kent.

I Sandhed, i oprigtigst Sandhed, Herre!
Og, hvis Dit høie Blik tillader det,
Hvis Varme, lig den gyldne Straalekrone
Paa Phœbi Ildhaar, —

Cornwall.

Hvad mener Du med det?

Kent.

Jeg forlader mit Tungemaal, som Du dadler saa meget. Jeg veed, ædle Herre! at jeg er ingen Smigrer. Han, som bedrog Dig i et ligefremt Sprog, var en ligefrem Skurk, hvilket jeg, for min Del, ikke vil være, om jeg endog kunde gjøre Din Unaade saa naadig, at den bad mig om det.

Cornwall.

Hvormed har Du opirret ham?

Høushofmæsteren.

Med Intet;
Det nys hans Herre, Konningen, behaged',
At slaae mig for en Misforstaaelse;
Flugs stod han frem, og smigrede hans Vrede,
Slog mig omkuld, forhaaned', skjeldte mig,
Og spilte derhos saa mandhaftig Rolle,

At Konningen for dette Angreb roste ham,
Hvortil han paa en Værgeløs sig roved'.
Opblæst endnu af hin Berserkergang,
Han her imod mig trak.

Kent.

Ajax er selv en Nar kun
I disse Skryderes og Slynglers Mund.

Cornwall.

Hei, Blokken frem! Haardnak'ne, gamle Skurk
Pralhans af Graaskæg! Vi vil' lære Dig —

Kent.

Jeg er for gammel til at lære, Herre!
Hent ingen Blok til mig! jeg tjener Konningen,
Og i hans Ærende til Dig jeg sendtes;
Du lægger Ringeagt og Trods for Dagen
Imod min Herres Naade og hans Høihed,
Hvis Du hans Sendebud i Blokken sætter.

Cornwall.

Bring Blokken hid! Ja, ved mit Liv, min Ære!
Der skal han sidde indtil Middag!

Regan.

Til Middag? nei, til Aften! hele Natten!

Kent.

Om jeg end, Frue! var Din Faders Hund,
Du borde ei behandle mig saa slet.

Regan.

Du est iblandt hans Skurke; derfor vil jeg —
(Blokken bringes ind).

Cornwall.

Det er en Karl af samme Malm, som den,
Vor Søster melder om; — kom frem med Blokken!

Gloster.

Jeg beder, ædle Frue, gjør det ikke!
Stor er hans Feil, og vist den gode Konning
Vil revse ham; men denne Straf er lav,
Er den, som nedrigst Pøbel dømmes til
For smaat Bedrageri og ringe Brøde.

Hans Herre Kønnings Vrede maa optændes,
Naar i hans Sendinge han selv foragtes,
I det de straffes saa.

Cornwall.

Til Ansvar stander jeg.

Regan.

Min Søster kan optage det langt værre,
At hendes Sendebud skeer Vold og Last
I hendes Ærender. — Nu, slut hans Fødder!
(Kent sluttes i Blokken).
Kom, ædle Herre! lad os gaae!
(Regan og Cornwall gaae).

Gloster.

Ven! jeg beklager Dig;
Men det er saa vor Hertugs Villie,
Hvis Heftighed uflyrlig er; det veed
Al Verden; jeg vil gaae i Forbøn for Dig.

Kent.

Nei, ædle Herre! jeg har længe vaaget,
Og slidt og slæbt; een Stund gaaer bort med Søvn;
Og Resten sidder jeg og fløiter bort;
En god Mands Lykke kan jo faae et Knæk;
God Morgen!

Gloster.

Hertugen høiligt Uret har;
Vor Kønning tager det unaadigt op.
(gaaer).

Kent.

O gode Kønning! nu Du sande maa
Det gamle Ord: "Enhver tilbeder Solen,
Naar den gaaer op, men Ingen, naar den daler." —
Kom nær, Du Underverd'nens Nattelampe!
At dette Brev jeg ved Din blide Straale
Kan læse! — Kun Elendighedens Øie
Faaer see Miracler; — det er fra Cordelia,
Som heldigviis er underrettet om
Det trange Liv, jeg her i Mørket fører.
Hun vil benytte sig af Tvedragts-Aanden

I Bretlands Rige, og erstatte Hver
Sit lidte Tab. — Drag' Fordel, tunge Dine!
Af Eders Mødighed, og seer ei ned
Paa denne Skændsels-Bolig!
God Nat, Fortuna! smil endnu en Gang,
Og drei Dit Hjul!

(han sover ind).

Tredie Scene.

Et Stykke af Heden.

Edgar træder ind.

Edgar.

Jeg hørte, at jeg blev, som Fredløs, udraabt;
Og heldigviis et hult Træ skjulte mig
For Spiderne. Hver Havn mig spærret er;
Hvorhen jeg seer, vrant Aarvaagenhed
Staaer, for at fange mig, paa Lur. — Saalænge,
Jeg kan gaae fri, saa kan jeg frelse mig.
Jeg vil iføre mig den dybeste
Elendighed, hvormed til vilden Dyr
Et Menneske af Armmod kan nedknuges.
Mit Ansigt jeg med Skarn besudle vil,
Med Pjalter skjule mig! mit Haar jeg filtrer
I Marelokker, og min Nøgenhed
Skal trodse Stormene og Him'lens Vrede.
Mig mangle her ei Mynstre og Exempler
Af Stakler, som brød' ud af Daarekister,
Og brølende slaae Naale, Torne, Søm
Og Rosmarinskud i det bare Kød
Paa slune visne, halvt hentærte Arme,
Og ved sligt Rædselssyn, i Bondergaarde,
Smaabyer, Hyrdehytter, Møller, tvinge
Sig milde Gaver til, eet Sted ved Bønner,
Eet Sted ved rasende Forbandelser. —
Den stakkels, nøgne Tigger! gale Thomas!
Det er jeg nu; det er dog Noget! Edgar,
Det er jeg ikke meer!

(Han gaaer).

Fjerde Scene.

Udenfor Glosters Borg.

Lear træder ind med sin Hofnar og en Riddersmand.

Lear.

Det selvsomt er, de saa er' reist' fra Hjemmet,
Og sende ei mit Bud igjen.

Riddersmanden.

Man sagde,
At Afr'nen før var der ei tænkt paa Reisen.

Kent.

Hil Dig, min ædle Herre!

Lear.

Hvad! bruger Du
Slig Skændsel til Dit Mørkab?

Kent.

Nei, Herre!

Narren.

Ha! Ha! See en Gang, hvilke grove Hosebaand han har paa. Heste binder man ved Hovederne, Hunde og Bjørne ved Halsen, Aber om Lænderne, og Mennesker ved Benene; naar et Menneske gjør sig udtilbens, giver man ham Træhoser paa.

Lear.

Hvo er han, som Din Rang miskendte saa,
At han Dig satte her?

Kent.

Det er Han og Hun, Din Søn og Dotter.

Lear.

Nei.

Kent.

Jo.

Lear.

Nei, siger jeg.

Kent.

Jeg siger jo.

Lear.

Nei, nei! det vilde aldrig de.

Kent.

Jo, det gjorde de.

Lear.

Ved Jupiter! jeg sværger, nei!

Kent.

Ved Juno, jo, jeg sværger!

Lear.

Det torde de ei gjøre, kunde ei,
Og vilde ei! langt værre, end et Mord,
Slig rædsom Spot mod Kongehøihed er!
Siig mig saa flugs, Du kanst, hvorved har Du
Forskyldt, og hine udviist slig Behandling
Imod vor Sending?

Kent.

Da, ædle Herre! jeg
Din Høiheds Breve til dem overrakte,
Kom, før' jeg havde reist mig fra det Sted,
Hvor ydmygt knælende jeg laa, et Ilbud,
Som dampende, halvaandeløs fremstønned'
En Hilsen fra sin Frue, Goneril;
Leverte Breve strax paa Stand, som flugs
De brød; saa snart de havde læst dem, samled'
Sit Følge de, steg' saa til Hest, og bad'
Mig følge med og vente, indtil de
Fik Tid at svare; jeg saae sure Miner,
Og, da jeg her nu traf den anden Sending,
Hvis Hilsen, som jeg saae, forgivted' min,
Og fandt i ham den samme Karl, som nys
Saa grovt forsynded' sig imod Din Høihed,
Gik Vrede flugs for Vid; jeg trak fra Læder;
Hans feige Angstskrig vakte hele Huset,
Og denne Feil Din Søn og Dotter funde
Den Skændsel værd, som her, Du seer, den lider.

Narren.

Vinteren er ikke forbi endnu, siden Vildgæssene f
den Vei.

En Fader, stedt i Nød,
Gjør sine Døttre blinde;
Men, har han Guld saa rød,
Vil han dem huldе finde.
Fortuna, den Rakkermær,
Faaer aldrig fattig Mand kær. —

Men riv kun de graae Haar af Dit Hoved! thi Dine Døttre ville forsyne Dig med flere af dem, end Du kan tælle i et Aar.

Lear.

Ha! Krampen svolmer op imod mit Hjerte!
Bort Krampe! ned Du Sorg, som klyver opad!
Dit Element er dybere! — Hvor er
Min Dotter?

Kent.

Her hos Jarlen.

Lear.

Følg mig ei! tov her!

(han gaaer ud).

Ridderskmanden

Forbrødst Du intet Veer, end nys Du sagde?

Kent.

Nei!
Hvi kommer Kongen med saa lidet Følge?

Narren.

Hvis Du varst bleven sluttet i Blokken for dette Spørgsmaal, saa havde Du fortjent det.

Kent.

Hvi saa, Nar?

Narren.

Vi ville sætte Dig i Schole hos en Myre, for at lære Dig, at man ikke arbeider om Vinteren. Alle, som følge sine Næser, ledes af sine Øine, undtagen de Blinde, og blandt tyve Næser findes ikke een, som jo kan lugte, hvad der stinker. Giv Stip, naar et stort Hjul render ned ad Bakke, at Du ei brækker Din Hals ved at følge det! men det store Hjul, som gaaer op ad Bakke, skalst Du lade skæbe Dig efter sig. Naar en viis Mand giver Dig et

bedre Raad, saa giv mig mit tilbage! — Jeg vilde have, at Ingen, uden Slyngler, skulde følge Dit, siden det er en Nar, der giver det.

Den Svend, hvis Hu til Vinding staaer,
Han er Dig lidet huld;
Han pakker ind, naar Lykken gaaer;
Som Lykken svigefuld;
Men Narren holder trofast Stand;
Lad viis Mand gaae sin Vei!
Nar er hver Skurk, nu flygte kan;
Men Skurk er Narren ei!

Kent.

Hvor har Du lært det, Nar?

Narren.

Ikke i Blokken, Nar!

Lear kommer tilbage med Gloster.

Lear.

Usiaae at see mig? De er' syge? trætte?
Har reist langt ud paa Natten? Lutter Paaskud,
Hvoraf Opsætsighed og Trods fremlyse!
Hent mig et bedre Svar!

Gloster.

Min bedste Konning!
Du veedst, hans Hetheds Sind er Ild og Lue,
Du hver urokkelig og fast han er
I al sin Færd.

Lear.

Hevn! Helsot! Død og Helved'!
Hvad! Ild og Lue? hvad! hans Sind? — Hør, Gloster!
Med Cornwall og hans Hustru' vil jeg tale.

Gloster.

Ja, ædle Herre! det har jeg alt meldt dem.

Lear.

Alt meldt dem? — Menneske, forstaaer Du mig?

Gloster.

Ja, ædle Herre!

Lear.

Hør! Konningen med Hertug Cornwall tale vil!

En Fader med sin Dotter; hun skal lyde;
Har Du vel meldt dem dette? — Liv og Blod! —
Han Ild og Lue! Hertugen? — Gak hen,
Og sig hin Hertug Ild og Lue, at —
Dog nei, endnu ei; muligt er han syg
Og Sygdom ænser ei den Pligt, vor Sundhed
Er bunden til; man er sig selv ei lig,
Naar syg Naturen byder Sjælen lide
Med Legemet. — Nei! jeg vil styre mig;
For flugs mit Ilsind bruste op, og antog
Den Syge og den Lidende for sund.
(Han seer paa Kent).
O, Død og Helvede! hvorfor
Blev han sat her? Den Handling grant mig viser,
At denne Hertugens og hendes Reise
Er Rænke blot. — Giv mig min Tjener fri!
Gak hen, sig Hertugen med samt hans Hustru',
At jeg vil tale med dem nu paa Stand!
De træde frem, og høre mig! hvis ei,
Jeg Trommen hvirvle vil ved Kammerdøren,
Indtil den raaber; "Sov' til Dødens Dag!"

Gloster.

Gid Fred bestaae imellem Eder!
(Han gaaer).

Lear.

O, vee mig!
Mit Hjerte, hvor det løfter sig! — Ned! ned! —

Narren.

Raab til det, Faer min! som Kobstads-Moen gjorde til Aalene, da hun puttede dem levende ned i den glohede Deig; hun slog dem paa Hanekammen med en Pind, og raabte: "Ned med Jer, I smaae Skelmer! ned med Jer!" — Det var hendes Broder, som, af pur Godhed for sin Hest, bredte Smør paa Høet til den.

Cornwall, Regan og Gloster, fulgte af Tjenere, træde ind.

Lear.

God Morgen, Begge!

Cornwall.

Hil Dig, ædle Herre!

(Kent bliver sat i Frihed).

Regan.

Det glæder mig, at see Din Høihed.

Lear.

O, Regan!
Det troer jeg selv; jeg veed, hvad Grund jeg har
Til denne Tro; hvis det ei glæded' Dig,
Lod jeg mig skilles fra Din Moders Gravhøi,
Fordi den skjulede en troløs Qvinde.
(til Kent).
Ha! est Du fri? Dog derom siden! — Regan!
Din Søster duer ei; o Regan! Regan!
Ach! — rovdyrtandet Utaknem'lighed,
En Qvalgrif lig, hun bandt her ved mit Hjerte, —
Knapt kan jeg sige Dig det, nei! Du troer ei,
Den gruelige Vanart, hun — O, Regan! —

Regan.

Taalmodig, ædle Herre! vær taalmodig!
Jeg troer, hun agter sine Pligter meer,
End Du forstaaer at agte hendes Værd.

Lear.

Hvad nu?

Regan.

Jeg troer, min Søster ei i mindste Maade
Sin Skyldighed forsømmer; om hun har
Lagt paa Dit tvilelyse Følge Baand,
Er det paa saadan Grund, og i slig Hensigt,
At hun fortjener plat ud ei at dadles.

Lear.

Forbandet være hun!

Regan.

O, Du est gammel!
Naturen staaer i Dig paa selve Grænsen
Af eget Rige. Lad Dig ledes lidt
Af moden Dommekraft, som bedre veed,
Hvad Dig mon' tjene, end Du selv! thi hør mig!

Drag atter til min Søster! sig, Du har
Fornærmet hende!

Lear.

Hvad! bede om Tilgivelse?
Giv Agt, hvor smukt Sligt klæder Faderhøihed!
"Min Dotter! jeg tilstaaer Dig, jeg er gammel;
"Graaskæg er hjælpeløs; see! knælende
"Jeg beder, und mig Klæder, Seng og Føde!"

Regan.

Nok herom, Herre! det er slemme Griller;
Drag til min Søster!

Lear.

Aldrig, Regan!
Hun har afknapret Hælvten af mit Følge,
Seet surt til mig, og, lig en Slange, stunget
Mig med sin Tungebraad til Hjerteroden! —
Ha! falder hagltykt, Him'lens Tordenkiler!
Paa hendes utaknemmelige Isse!
Ram, Pestluft, hendes unge Ben med Lamhed!

Cornwall.

Fy, Herre! Fy!

Lear.

I, snare Lyn! slaaer Eders røde Luer
I hendes spotske Blik! Smit hendes Skønhed,
I Mosedampe, Solens Kraft udrunged',
Og svid til Støv hver hendes Stoltheds Blomst!

Regan.

O Him'lens Guder! vist i Vredens Stund
Du vilst en Gang det Samme ønske mig.

Lear.

Nei, Regan! Dig jeg aldrig skal forbande;
Din kærlige Natur skal aldrig give
Sligt Haardhed Rum; grumt tindrer hendes Øie;
Dit brænder ei, men varmer: Du vilst aldrig
See ved min Glæde surt; mit Folk ei mindste;
Ei haarde Ord mig give! ei afknappe
I mine Mundbid, endelig' Du aldrig
Din Borgport vilst tillukke for Din Fader!

Du kender nøiere Naturens Pligter,
Og Barndoms-Baandet, Høflighedens Love,
Og dotterlig Taknemmeligheds Pligt;
Du har ei glemt det halve Kongerige,
Jeg skjenked' Dig!

Regan.

Til Sagen, ædle Herre!

(Klang af Trompeter udenfor).

Lear.

Hvo sluttede min Sending ind i Blokken?

Cornwall.

Hvis Komme er det, hin Trompet forkynder?

Hushofmæsteren træder ind.

Regan.

Det er min Søsters; hendes Brev forkynder,
Hun drager herhid. — Er Din Frue kommen?

Lear.

Det er en Træl, hvis lumpne Hovmod boer
Og hvaaer i hans Frues uøle Gunst; —
Bort, Slyngel, fra mit Syn! —

Cornwall.

Hvad mener Du, min ædle Herre?

Lear.

Hvo sluttede mit Bud i Blokken? Regan!
Jeg haaber vist, Du vidste ei af det? —
Hvo kommer der? —

Goneril træder ind.

O, naaderige Himle!
Hvis mildt paa Oldinger I-skue ned;
Hvis Lydighed er Eders blide Lovbud;
Hvis selv I ere gamle, gjører da
Min Sag til Eders! Sender fra det Høie
En Værge ned, og tager mig i Forsvar!
(til Goneril)
Siig, blues Du ei ved at see mit graa Skjæg? —
O, Regan! vilst Du tage hendes Haand?

Goneril.

Hvorfor ei, Herre? hvad har jeg forbrudt?
Alt er ei Brøde, hvad en Gek kan tykkes,
Og sindssvag Gubbe kalder saa.

Lear.

O Bryst,
Hvor est Du fast! Endnu Du holder Dig! —
Hvo lod mit Sendebud i Blokken spændes?

Cornwall.

Jeg satte ham der; men hans Feil fortjente
Langt værre Straf.

Lear.

Du? gjorde Du?

Regan.

Min Fader!
Hvi vilst Du synes stærk, da svag Du est?
Vend om, indtil Din Maaned er udrunden,
Og bliv hos Goneril! afkiap Du Hælvten
Kun af Dit Følge! og kom saa til mig!
Nu er jeg hjemme fra, mig mangler derhos
Det rige Forraad, som Dit Ophold kræver.

Lear.

Hvad! vende hjem til hende? jage bort
Halvhundrede af mine Riddersmænd?
Nei! før forsværger jeg hvert Tag; før vælger
Jeg Kamp med vilde Sky, og Liv i Fællig
Med Ulv og Bjørn! — Ha! Nødens skarpe Sværd! —
Gaae hjem med hende? — Nei — den raske Frankrig,
Som uden Medgivt tog vor Sidstefødte,
Før for hans Throne bøier jeg mit Knæ,
Som Vaabendrager, og aftrygler ham
En Naalepenge til at spinde ud
Mit æreløse Liv! — Gaae hjem med hende?
Før vil jeg være Træl, ja! Pakhest her
Hos denne lumpne Staldkarl!

(idet han seer paa Huushofmæsteren).

Goneril.

Som Dig lyster.

Lear.

Hør mig, min Dotter! gjør mig ei afsindig!
Jeg vil ei meer besvære Dig, mit Barn!
Farvel! vi vil' ei mere sees — ei mødes!
Men dog est Du mit Kød, mit Blod, min Dotter; —
Dog nei, Du est en Sygdom i mit Kød,
Som jeg nødvendigviis maa kalde min;
Du est en Byld, et vestfuldt Saar, en Kræft i
Mit syge Blod; — dog jeg vil Dig ei skelde;
Straf komme, naar den vil! jeg den ei kalder.
Jeg beder Tordenguden ei slaae til,
Ei hviske om Dig op til Overdommeren;
Omvend Dig, naar Du kanst! bliv bedre, naar Dig tykkes! —
Taalmodig kan jeg være; jeg kan blive
Hos Regan, jeg samt mine hundred' Mænd.

Regan.

Nei, ædle Herre! det gaaer ikke an;
Jeg vented' ei, og er ei vel belavet
Nu paa Dit Komme. Laan min Søster Øre!
Thi de, som vil' Din Høflighed betragte
Med kold Fornuft, troe dog, nu est Du gammel,
Og følgelig' — Hun veed nok, hvad hun gjør.

Lear.

Er dette vel talt nu?

Regan.

Ja! tør jeg sige;
Hvordant? Halvhundred' Mænd! Er det ei Nok?
Hvor trænger Du til Flere? ja! til saa Mange?
Ei Byrden blot, men selve Faren taler
Mod sligt et Tal; hvor enes i eet Huus
Saa mange Folk, som tjene tvende Herrer?
Det er høist vanskeligt, ja! fast umuligt.

Goneril.

Hvorfor maa ikke hendes Tyende,
Som ogsaa mit, opvarte Dig, min Herre?

Regan.

Ja! hvorfor ei? hvis de forsømte Dig,

Saa revsed' vi dem; hvis til mig Du kommer,
Da beder jeg Dig — thi jeg mærker Uraad —
At bringe ikkun fem og Tyve med;
Jeg Kost og Tag til Flere ei vil give.

Lear.

Jeg gav Jer Alt —!

Regan.

Og gav det i en god Stund.

Lear.

Jeg gjorde Eder til mit Værgemaal,
Gav Alt i Eders Hænder, hvad jeg eied',
Men forbeholdt mig netop dette Antal
Til Følge. — Hvad? maa jeg til Dig kun komme
Med fem og Tyve? Regan var det saa?

Regan.

Saa var mit Ord; jeg tager ei mod Flere.

Lear.

Skøn seer den Grimme ud ved Troldes Side;
Den Værste ei at være, er dog Pris værdt. —
(til Goneril).
Jeg gaaer med Dig. See, Dit Halvhundrede
Er tvende Gange hendes fem og Tyve,
Og Du har tvende Gange hendes Ømhed.

Goneril.

Hør, ædle Herre! Hvordant kanst Du trænge
Til fem og Tyve, Ti, ja! Fem til Følge
I Huse, hvor et dobbelt Tag staaer rede
Paa Dit Vink?

Regan.

Er Een ei Meer, end Nok.

Lear.

O, tal ei om, hvad Nok er! Usleſt Tigger
I Overmod midt i sin Armmod svømmer;
Giv ei Naturen Meer, end den behøver!
Da er vort Liv ei dyrere, end Dyrets;
See! Du est Adelsfrue; var det pragfuldt,
At gaae blot varmt klæd, da behøved' ei
Naturen al den Pragt, Du bær', som dog

Knapt varm Dig holder. — Men den sande Nød, —
Giv Taalmod, Himle! Taalmod har jeg nødig!
I see mig her, I Guder! fattig, gammel,
Kun rig paa Aar og Sorg, forladt i Begge!
Hvis det er Jer, som vende disse Døttre
Mod deres Fader, o, da frels' mig fra
Den Skændsel, Sligt sagtmodigen at døie!
Tænd' i min Barm den ædle Vredes Ild!
O, lad' ei Qvindevaaben, Taarer, skæmme
Min gamle Manddoms Kind! — Nei, I Uhyrer!
Jeg vil mig saadant hevne paa Jer Begge,
At Verden skal — ja! jeg vil gjøre Ting, som —
Jeg veed endnu ei, hvilke; men de vorde
Al Jordens Rædsel! Jeg vil græde, troer I;
Nei! græde vil jeg ei; —
Jeg har stor Grund til Graad; men dette Hjerte
Skal springe før i hundred' tusind' Stykker,
End jeg vil græde. — Vee mig, Nar! jeg raser!

(Lear, Gloster, Kent og Hofnarren gaae)

Cornwall.

Lad os gaae ind! det trækker op til Storm.

(Man hører Storm langt borte.)

Regan.

Heelt liden Borgen er; den gamle Mand,
Med samt hans Følge, vil den næppe rumme.

Goneril.

Det er hans egen Skyld, han har forstyrret
Sin egen Ro; sin Daarskabs Frugt han smage!

Regan.

Hvad ham angaaer, modtager jeg ham gerne,
Men ikke Een af Følget.

Goneril.

Det er mit Forsæt! —
Hvor er den ædle Gloster?

Cornwall.

Han fulgte med den Gamle! — ah! der kommer han.

Gloster kommer tilbage.

Gloster.

Vor Konning raser heftigt.

Cornwall.

Hvorhen drog han?

Gloster.

„Til Hest!" han raaber; men, hvor han vil hen,
Det veed jeg ei.

Cornwall.

Lad reise kun! Sig selv han raader jo.

Goneril.

Hør, Ridder! bed ham plat ud ei at blive!

Gloster.

Ach! Natten falder paa, de kolde Vinde
Alt hyle frygteligt; og vidt og bredt
Er knapt en Busk.

Regan.

O! — egensindig Mand
Maa bruge Plagen, han sig selv forvolder,
Til Scholemæster; luk Din Borgport til!
Han har et Følge med af Vovehalse;
Hvad de kan egge ham til, da han let
Sig lader foresnakkes, bør man frygte.

Cornwall.

Luk til Din Borg! det er en rædsom Nat;
Min Regans Raad er godt. Kom ind fra Stormen!

(De gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Hede.

Storm, Torden og Lynild. — Kent træder ind, og møder en Ridder sand.

Kent.

Hvo er her Fleer, end Storm og Uveir?

Riddersmanden.

En, der er stemt, som Veiret, høist uroligt.

Kent.

Jeg kender Dig. — Hvor stedes nu vor Konning?

Riddersmanden.

Han kæmper med den vrede Himmel, byder
Snart Stormen blæse Jorden ud i Havet,
Snart Havet løfte sig, og drukne Jorden,
Saa Alt forandres maatte, eller knuses!
Han sønderriver sine sølvgraae Haar,
Som Stormen i sit blinde Raseri
Forbitret hvirvler hen, og gjør til Intet;
Han stræber, i sin lille Sjæle-Verden,
At trodse Stormenes og Regnens Kamp;
Slig Nat, da vildest Mandbjørn blev i Hulen,
Da Løven og den sultne Ulv ei gjøre
Sit Skind vaadt, løber han barhovedet,
Og Herr, det lyster, byder han sit Liv.

Kent.

Men hvo er hos ham?

Riddersmanden.

Kun Narren, som forgæves stræber
Haus Hjerteqval at spøge bort.

Kent.

Jeg kender Dig, Herr' Ridder! og jeg tør
Betroe Dig — det har alt Dit Ansigt spaaet mig —
En Sag af Vegt. Der bryder Orlog ud
Imellem Cornwall og Albanien,
Skjøndt Begges Statskunst det endnu fordølger. —
De har — og det har Hver, som store Stjerner
Til Troner hæved' — Folk, som synes blot
At være Tjenere, men er' ei Mindre,
End Frankrigs snilde Speidere, som kende
Vor Stat tilfulde; enten de har mærket
Til begge disse Fyrsters Kiv og Ræuker,
Til Skændsels-Aaget, Begge lagde paa
Den gamle Konning, eller større Ting,
Som dette muligt blot til Paaskud tjener —

Nok er det, at en Hær fra Frankrig drager
Til dette Tvistens Land; ja! allerede,
Viis ved vor Kulde, har den fæstet Fod
I vore bedste Havne, og staaer rede,
At plante Banneret i aaben Mark. —
Men nu til Dig. Tør Du paa mine Ord
Til Dover ile, skalst Du finde Folk,
Som Tak Dig yde vil', naar Du faaer meldt,
Hvor unaturligt, hvor til Vanvid fast
Man Kongingen, vor Herre, her har krænket.
Jeg Ridder er, af Adelsblod udrunden;
Og, da jeg kender Dig, tør jeg med Tillid
Betroe Dig dette Ærende.

Riddersmanden.

Herom jeg siden med Dig tale vil.

Kent.

Nei, lad det være nu! —
At Du kanst see, at jeg er meget Mere,
End Udenvæggen, aabne denne Pung,
Og tag dens Indhold! — Hvis Du seer Cordelia,
Som vist Du gjør, viis hende denne Ring!
Saa vil hun sige Dig, hvo jeg mon' være,
Som Du ei kender nu. — Ha, hvilket Uveir!
Jeg vil vor Konning søge.

Riddersmanden.

Giv mig Din Haand! Har Du ei Meer at sige?

Kent.

Kun Lidet,
Og dog meer vigtigt, end den hele Rest;
Naar vi har fundet Kongingen, Du søger
Ad hin Kant, me'ns jeg gaaer ad denne Vei,
Du lad os gjøre Anstrig til hinanden!

(de gaae).

Anden Scene.

En anden Del af Heden; Stormen vedbliver.

Lear og Narren træde ind.

Lear.

Blæs, Vind, split Dine Kinder, ras og blæs!

I Himmelsluser, I Orkaner! syrnder,
Til Taarne synke, Spir og Fløie drukne!
I tankesnare Svovelblus, I Forbud
For Tordenkilerne, der spalte Ege,
Afsvid' mit Haar, og Du, almægtig' Torden!
Slaa Klodens tykke Bygning flad! Bræk sønder
Naturens Former! Spild med Eet alt Sædstof,
Hvoraf hin utaknemmelige Slægt udspringer!

Narren.

O, Faer min! Hofmands Mundsveir under Tag og Ly er bedre, end dette Gudsveir under vilden Sky. — Ind med Dig, Faer min! og bed om Dine Døttres Velsignelse! det er en Nat, som hverken ynker Vise eller Narre.

Lear.

Ruml, til Du revner! Lynild, spy! sprud, Regn!
Ei Regn, Storm, Torden, Ild er' mine Døttre.
Jer Elementer, Jer jeg ei anklager
For Utaknem'lighed; Jer gav jeg aldrig
Et Kongerige; kaldte Jer ei Børn;
I skylde mig ei Pligt; thi kæmper ud kun
Den rædselfulde Lystkamp! her jeg stander,
Som Eders Træl, en arm, syg, haanet Olding; —
Men dog — dog kalder jeg Jer Tjenesvende,
Som, udi Forbund med to sule Døttre,
En i det Høie raadet Orlog fører
Mod sligt et gammelt, sligt et sølvgraat Hoved,
Som mit er. O! — O, det er grueligt!

Narren.

Han, som har et Huus at putte sit Hoved i, har en god Hjelm.

Den Mand, som gjør sin Taa
Til hvad hans Hjerte er,
Skal snart en Ligtorn faae,
Og søvnløs Nat, med Meer.

— thi end gaves aldrig sager Qvinde, som ei gjorde Miner i Speil.

Kent træder ind.

Lear.

Nei! jeg paa Taalmod vil et Mynster være;
Jeg siger ei et Ord.

Kent.

Hvo der?

Narren.

For Pokker! her er Dyden og en Bureklap; det er en viis Mand og en Nar.

Kent.

Ach, Herre! est Du her? De Væsener,
Som elske Nat, dog frygte slige Nætter.
Selv Mørkets Vandrere sligt Uveir skrækker,
Og holder dem i Hulen. Fra min Ungdom
Kan jeg ei mindes slige Lynildsflammer,
Sligt rædsomt Tordenbrag, sligt Brøl og Hvin
Af Storm og Regn; Naturen kan ei bære
Sig Rød, slig Angest!

Lear.

O, lad de store Guder,
Som over os saa frygteligen buldre,
Nu søge sine Fjender ud! Bæv, Niding,
Der bærer i Din Barm fordulgt Misgjerning,
Som Retten ei har tugtet! Skjul Dig, Blodhaand!
Du Skurk, som hykler Dyd, og driver Blodskam!
Og Du Meensvorne! Dø af Angst, Du Synder!
Som, under Venskabs Maskue, angled' efter
Din Næstes Liv. I, dybt begravne Synder,
Sprængt Eders mørke Grav, og raaber op til
De frygtelige Stevningsmænd om Raade —!
Jeg er en Mand, meer syndet mod, end Synder! —

Kent.

O, vee! med blottet Hoved! — bedste Herre!
Her tæt ved er en Hytte; nogen Lindring
Vil den dog venligt skenke Dig mod Stormen;
Udhvil Dig der, me'ns til hin haarde Berg,
Ja! haardere, end Stenen, den er bygt af,
Og hvor mig uylig', da jeg søgte Dig,

Blev negtet Indgang, jeg kan vende om,
Og Karrighed en liden Hjælp afvinge!

Lear.

Jeg tror, det løber surr for mig; — velan,
Min Dreng! hvor gaaer det Dig, min Dreng? Du fryser?
Jeg fryser selv. — Hvor er Din Straasæng, Ven?
Nød er en herlig Kunstner; ringe Ting
Den kostbar gjøre kan. Kom med Din Hytte!
Min Nar, min stakkels Gut! mit knuste Hjerte
Endnu et lille Stykke har, hvori
Det sværer mig for Dig!

Narren.

Den Mand, som har en Smule Forstand, —
Hei, Hopsa, Falderi, Faldera! —
Maa søge sin Lykke, hver han kan;
Thi Regnen, den regner hver Dag.

Lear.

Sandt, sandt, min gode Dreng! — Kom, viis os Hytten!

(Lear og Kent gaar).

Narren.

Det er en deilig Nat til at køle en Hore. —
Jeg vil' sige en Spaadom, før jeg ganger bort.
Naar Klerk er Meer i Ord, end Daad,
Naar Brygger gjør sin Malt for vaad,
Naar Junker Skræddermæstren retter,
Naar Horkari brændes, men ei Ketter,
Tro mig, den Mode da opstaaer,
At Mennesket paa to Ben gaaer. —
Naar hver en Dommer retviist dømmer,
Naar Ødeland for Gjæld ei rømmer,
Naar Klaffer ei i Omløb kommer,
Og Lomuetyv ei gaaer i Lommer,
Naar Gnier ei tæller Guld paa Gade,
Og Skøger Kirker bygge lade; —
Da kommer der, jeg spaaer for sand,
Stort Hvirvar over Albions Land.

Denne Spaadom skal Merlin gjøre; thi jeg lever før hans Tid.

(gaaer.)

Tredie Scene.

Værelse i Glosters Borg.

Gloster og Edmund træde ind.

Gloster.

Ach, ach, Edmund! jeg lider ei denne unaturlige Færd; da jeg bad dem om Lov til at lindre hans Jammer, fratoge de mig Herrebudet i min egen Borg, og paabøde mig, under Straf af sin evige Unaade, hverken at tale om ham, gaae i Forbøn for ham, eller paa nogen Maade understøtte ham.

Edmund.

Høist grumt og unaturligt!

Gloster.

Tys! sig ikke et Ord! Der er Tvedragt mellem Hertugerne, og der er endnu værre Ting i Gære; jeg har faaet et Brev i Nat; — det er farligt, at tale derom; — jeg har gemt Brevet under Laas og Lukke i mit Lønkammer. Den Uret, vor Konning nu maa lide, vil blive hjærvet herinet; en Del af en Krigshær er allerede gaaen i Land her i Riget. Vi maae følge vor Konnings Sag; jeg vil søge ham op, og i Løndom lindre hans Jammer; gak Du hen, og hold Hertugen med Snak, paa det han ei skal mærke min Kærlighedsgjerning! Spørger han om mig, er jeg syg og gangen til Sengs. Vorder end Døden min Lod (og Mindre har han ei truet mig med), maa jeg dog hjælpe vor Konning, min gamle Herre. — Der er selvsomme Ting i Gære, Edmund! jeg beder Dig, vær varsom!

(Han gaaer).

Edmund.

Tilgiv mig det! Din Ømhed slugs skal meldes
Til Hertugen, samt hvad jeg veed om Brevet; —
Det gjælder, som fortjenstligt, og det skænker
Mig sikkert, hvad min Fader saa forbrød;
Det er hans Gods og Guld; Eens Død en Andens Brød.

(Han gaaer).

Fjerde Scene.

En Del af Heden med en Hytte.

Lear træder ind med Kent og Narren.

Kent.

Her er det; træd nu ind, min ædle Herre!
For haard er Nattens Grusomhed at døie
Her under vilde Himmel.

(Stormen bliver ved).

Lear.

Lad mig i Fred!

Kent.

Træd her ind, ædle Herre!

Lear.

Vilst Du mit Hjerte knuse?

Kent.

Nei, før jeg knuser mit eget. —
Træd ind, min ædle Herre!

Lear.

Du troer det Meget, at hint Uveir trænger
Til Huden ind; for Dig kan det saa være;
Men, hvor den større Sygdom fæster Rod,
Den Mindre føles knapt. Du flyer en Bjørn,
Men, hvis Din Flugt gaaer ud mod vilde Hav,
Du vender om og flyer i Bjørnens Svælg;
Er Sjælen fri, er Legemet lidt kuldskært;
Men dette Uveir i min Sjæl borttager
Hver anden Følelse fra mine Sanser,
Undtagen den, som sidder her og banker.
Barns Utaknem'lighed! — Er det ei just, som
Min Mund nu sønderrev min Haand, fordi
Den Føde rækker den? — Men jeg vil straffe; —
Nei, jeg vil ikke græde meer. — I saadan Nat
At lukke Huus for mig? — Ras, Uveir! Jeg vil lide.
— I saadan Nat! O Regan! Goneril! —
Den samme Fader, som Jer al Ting gav, —
O! den Vei gaaer til Vanvid; lad mig flye den!
Ei Meer om det!

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Edgar, i et afsindigt Menneskes Skikkelse, træder ind.

Edgar.

Bort! bort! den onde Aand forfølger mig! —
I skarpe Hvidtjørn blæser kolde Vind;
Hu! læg Dig i Din kolde Seng, og varm Dig!

Lear.

Hør! gavst Du Alt til Dine tvende Døttre?
Og er det derved kommet saa vidt med Dig?

Edgar.

Hvo giver stakkels Thomas Noget? ham, som den onde Aand har ført gennem Ild, gennem Blus, over Vadesteder og gennem Vandhvirvler; gennem Kær og Morads; den har lagt Kniv under hans Hovedgærde, og Strikker i hans Kirkestol, kommet Rottekrud i hans Suppe, og gjort hans Hjerte saa hovmodigt, at han red paa en brun Traver over 4 Tommer brede Broer, og jog efter sin Skygge, som efter en Forræder. — Gud bevare Dine fem Sanser! — Thomas er kold; hu! hu! hu! — Gud bevare Dig fra Hvirrelvinde, ilde varslende Himmelsyn og Smittesot! Giv stakkels Thomas en Skærv i Guds Navn, ham, som den onde Aand piner! Der kunde jeg see ham nu, — og der — og der — og igjen der, og der!

(Stormen bliver ved).

Lear.

Hvad! har hans Døttre bragt det saa vidt med ham?
Gavst Du dem Alt? beholdt Du selv slet Intet?

Narren.

Jo! han lod dem ikke tage sine Buxer fra sig; ellers maatte han gjøre os Alle skamrøde.

Lear.

Nu, gid hver Plage, som den høie Skæbne
Har hængt i Luften over Syndens Hoved,
Maa ramme Dine Døttre?

Kent.

Han har ei Døttre, ædle Herre!

Lear.

Forræder, vær, som Graven, taus!
Saa dybt kan Døttres Utaknem'lighed

Hans Menneske-Natur alene kue! —
Er det da Lov, at hver en assat Fader
Sit eget Kød saa grueligt skal handle?
Sindrige Straf! det var det samme Kød,
Som avlede hint Pelican-Par!

Edgar.

Pillicock sad paa Pillicocks Høi; —
Hallo! Hallo! lo! lo!

Narren.

Denne Nat vil forvandle os Alle til Narre og gale Mennesker.

Edgar.

Tag Dig vel i Agt for den onde Aand! adlyd Dine Forældre! hold Dit Ord trofast! sværg ikke! begær ei anden Mands Fæstemø! sæst ei Dit unge Hjerte til Pral og Pragt! — Thomas er ganske kold.

Lear.

Hvad har Du været?

Edgar.

Tjenestekarl, stolt i Hjerte og i Sind, jeg krusede mit Haar, bar min Kærestes Handsker paa min Hat, tjente Vellysten i min Madmoders Hjerte, og bedrev Mørkets Gjerninger med hende; svor ligesaa mange Eder, som jeg talede Ord, og brød dem lige for Himmelens lyse Aasyn; En, som lukkede sine Øine med vellystige Tanker, og vaagnede for at iverksætte dem. Vin elskede jeg høiligen; Tærning-Spil med Liv og Sjæl; og hos Qvinden var jeg Stortyrkens Mæster i Umættelighed; mit Hjerte var falsk, mit Øre lettroende, min Haand blodrig; jeg var urenlig som et Svin, tyvagtig, som en Ræv, graadig, som en Ulv, gal, som en Hund, rovsyg, som en Løve! Lad ei knirkende Skoe, eller raslende Silkeklæder forlokke Dit stakkels Hjerte til Qvinder! Hold Din Fod fra Horehuset, Din Haand fra Underskjørter, Din Pen fra Aagerkarlens Bøger, og strid mod den onde Aand! Endnu blæser den kolde Vind gennem Hvidtjørnen; den siger:

Sum, mum — mum —
Heidum, Deideridum!

Hei, Konningsson, hold! lad den Helt ride forbi!

(Stormen vedbliver).

Lear.

Nei! Du varst bedre faren i Din Grav, end nu, Du med Dit nøgne Legem maa trodse denne Luftens rasende Vrede! — Er Mennesket ikke Mere, end Dette? — Seer ret nøie paa ham! Du skylder ei Ormen Silke, ei Dyret Hud, ei Faaret Uld, ei Desmerkatten Vellugt. — Ha! Tre af os Fire her ere falsk Mynt! Du est af ægte Præg og Værdi! Det nyntede Menneske er ei Mere, end sligt et fattigt, nøgent, gaffelformet Dyr, som Du est. — Bort, bort! Du laante Kram! — kom! knap op her!

(Han river sine Klæder af sig).

Narren.

Hør, Faer min! vær rolig! det er en slem Nat at svømme i. — Nu vilde en lille Ild paa vild Mark være lig en gammel Horkars Hjerte; en lille Gnist, og hans hele øvrige Legem koldt. — See, der kommer en Lygtemand! —

Edgar.

Det er den onde Aand, Flibbertigibbet; han begynder, naar det ringer ad Qvel, og gaaer til første Hanegal; han volder Stær og Skelen og Hareskaar, sætter Meldug i den hvide Hvede, og skader det stakkels Kræ paa Jorden.

Sanct Withold gik tre Gange Heden omkring;
Der mødte han Ellekoner ti i Ring
Ved Midienat;
"Forsvinder bradt,
"Og pak' Jer, I Trolde, pak' Jer!"

Gloster træder ind med en Fakkel.

Lear.

Hvo er det?

Kent.

Hvo der? Hvem søger I?

Gloster.

Hvo ere I? Eders Navne?

Edgar.

Jeg er stakkels Thomas, som æder den svømmende Frø, Tudsen, Skrubtudseungen, Hedeøglen og Vandfirbenet; som i sit Hjertes Raseri, naar den onde Aand raser i ham, æder Komøg, som Salade; sluger den gamle Rotte og den druknede Hund; drikker den grønne Fløde paa den stillestaaende Pøl; som piskes fra Sogn til Sogn, og sættes i Blok, og faaer Ris, og spærres inde; som en Gang havde tre Klædninger til sin Ryg, sex Skjorter til sin Krop, Hest til at ride, og Klinge at svinge.

Men Muus og Rotter og slige smaae Dyr
Har Thomas ædt i syv Aar, den stakkels Fyr!

Vogt Dig for ham, der er i Hælene paa mig! — Stille, Smolkin! stille, Du onde Aand!

Gloster.

Hvad! har Du ikke bedre Selskab, Herre?

Edgar.

Viid! Mørkets Fyrste er en Adelsmand;
Hans Navn er Modo, eller ogsaa Mahu.

Gloster.

Ach, Herre! saa vanartet er vort Kød,
At det kan hade, hvad der avled' det.

Edgar.

Stakkels Thomas fryser.

Gloster.

Gak hjem med mig! min Pligt forbyder mig,
At lyde Dine Døttres haarde Bud;
Skøndt de har paalagt mig, at lukke Borgen,
Og overgive Dig til Nattens Vold,
Har jeg dog vovet at opsøge Dig,
Og bringe Dig, hvor Ild og Mad staae rede.

Lear.

Først lad mig tale med hin Philosoph! —
Hvad er vel Tord'neus Aarsag?

Kent.

Min ædle Herre, tag dog mod hans Tilbud!
Gak ind i Huset!

Lear.

Først har jeg et Par Ord
At tale med hin herlige Thebaner; —
Siig mig, hvad er Din Videnskab?

Edgar.

At kyse Djævelen, og dræbe Utøi.

Kent.

Formaa ham at gaae med Dig, ædle Herre!
See, hans Forstand begynder at formørkes!

Gloster.

Og kanst Du dadle ham? Hans egne Døttre
Ham efter Livet staae. — Den gode Kent! —
Han spaaede ham det jo; — den arme Flygtning! —
Du siger, Kongen er vanvittig — hør mig!
Min Ven! jeg selv er fast ei langt fra Vanvid;
En Søn jeg havde, nu forstødt og fredløs;
Han tragtede mig nyligt efter Livet.
Min Ven! jeg elsked' ham; nei! ingen Fader
Har elsket høiere, — hør! — sandt at sige,
Sorg har min Hjerne rent forstyrret.

(Stormen vedbliver).

Ha! hvilken Nat! — Jeg beder, ædle Herre! —

Lear.

O, tilgiv!
Gjør Du mig Selskab, ædle Philosoph!

Edgar.

Thomas er kold.

Gloster.

Gak ind i Hytten, Dreng! og varm Dig lidet!

Lear.

Kom' Alle ind!

Kent

Nei, denne Vei, o Herre!

Lear.

Jeg gaaer med ham;
Jeg bliver hos min Philosoph.

Kent.

Min gode Herre, følg ham! lad ham følge med!

Gloster.

Tag ham med Dig!

Kent.

Kom, Dreng! og gak med os!

Lear.

Kom, gode Athenienser!

Gloster.

O! Stille! Stille! Tys!

Edgar.

Ridder Roland kom til det mørke Taarn,
Hans Ord monn' lyde: — Hu! Fy! Bah!
Jeg lugter Blod af en britisk Mand.

(De gaae).

Femte Scene.

Værelse i Glosters Borg.

Cornwall og Edmund træde ind.

Cornwall.

Jeg vil have Hevn over ham, inden jeg forlader hans Borg.

Edmund.

Det skrækker mig hartad, at tænke paa, hvorlunde man vil lægge mig det til Last, at Naturens Pligter her vige for min Borgerpligt.

Cornwall.

Jeg mærker nu, at det ei var ondt Sindelag mod hans Fader selv, som drev Din Broder til at tragte ham efter Livet; nei! at denne erkendte Dit Værd, opvakte hos ham en Misundelse, som hans afskyeligen slette Hjerte bragte til Udbrud.

Edmund.

Hvor bitter er ei min Skæbne, at det maa angre mig, at jeg over Retfærd! — Her er det Brev, han talede om, som beviser, at han staaer i lønlig Forstaaelse med Frankerige. O, I Himle! at dette Forræderi dog ei var til, eller dog ei opdaget af mig!

Cornwall.

Følg mig til Hertuginden!

Edmund.

Dersom dette Brevs Indhold er sandt, faaer Du en mægtig Hob at tage Haand i.

Cornwall.

Sandt eller falskt, saa har det gjort Dig til Jarl af Gloster. See ad, hvor Din Fader monne være, at vi flugs kunne fængsle ham!

Edmund (afsides).

Hvis jeg finder ham i Færd med at yde vor Konning Hjælp, vil det end stærkere oppuste hans Mistanke. — Jeg vil blive ved i min Troskab, hvor svar endog Kampen maatte vorde mellem den og mit Blod.

Cornwall.

Jeg vil slaae Lid til Dig, og Du skalst finde en endnu ømmere Fader i min Kærlighed.

(De gaae).

Sjette Scene.

Et Værelse i et Bondehuus i Nærheden af Borgen.

Gloster, Lear, Kent, Narren og Edgar træde ind.

Gloster.

Her er det bedre, end i fri Luft; tag til Takke med det! Dette ringe Huusly vil jeg forbedre med, hvad jeg formaaer; jeg skal ei blive længe borte fra Dig.

Kent.

Al hans Sansers Styrke har maattet bukke under for hans heftige Sorg; Gud lønne Dig for Din Godhed!

(Gloster gaaer).

Edgar.

Nu kalder Frateretto paa mig, og fortæller mig, at Nero staaer og angler i Mørkets Sø, —(til Narren). Bed, Du uskyldige Nar! og tag Dig i Agt for den onde Aand!

Narren.

Hør, Faer min! sig mig, om en gal Mand er en Adelsmand eller en Borgermand!

Lear.

En Konning! en Konning!

Narren.

Nei! han er en Borgermand, som har en Adelsmand til Søn; thi det er en gal Borgermand, som seer paa, at hans Søn bliver til Adelsmand.

Lear.

O, gid jeg havde tusind' Mand med Stegespid,
Rødt glødende, og kunde styrte paa dem! —

Edgar.

Den onde Aand bider mig i min Ryg.

Narren.

Den er gal, som troer paa en Ulvs Tamhed, en Hests Sundhed, en Drengs Venskab, eller en Hores Ed.

Lear.

Ja! det skal skee; jeg aabner Retten strax; —
(til Edgar)
Kom, og beklæd Din Plads, høilærde Dommer!
(til Narren.)
Eie her, Du vise Mand! — Nu, I Ræverider! —

Edgar.

See, hvor han staaer og stirrer! Kanst Du ikke see, onde Aand?

Lear.

Træd frem for Retten, Frue!

Edgar.

Skøn Liselil, sæt over Aaen til mig! —

Narren.

Hendes Baad er i tu,
Og med velberaad Hu
Hun kom desuagtet ei over til Dig.

Edgar.

Den onde Aand hjemsøger den stakkels Thomas i en Nattergals Stemme; Hopdance skriger i Thomasses Bug efter to Syægesild; gak ikke, sorte Engel! Jeg har ingen Mad til Dig.

Kent.

Hvad nu? Staa ei forstenet, ædle Herre!
Lad Dig til Hvile her paa disse Puder!

Lear.

Først vil jeg høre deres Sag; frem, Vidner!
(til Edgar).
Du Mand i Dommerkaaben, tag Dit Sæde!
(til Narren)
Og Du, som hjælper ham ved Rettens Haandhævd,
Sid ved hans Side! —
(til Kent).
Du, som Bisidder, sæt Dig her!

Edgar.

Vel, lad os domme efter Ret og Skjel!
Sover eller vaager Du, Ungersvend?
Dine Lam gaae i mit Korn;
Men skjøt kun en Lod med Din Rosenmund!
Flugs har Du Din hele Hjord.
Purr! Katten er graa.

Lear.

Anklager, hør først hende! det er Goneril. Her aflægger jeg min Ed for denne hæderværdige Forsamling, at hun har sat sig op imod den stakkels Konning, sin Fader.

Narren.

Kom herhid, Frue! er Dit Navn ei Goneril?

Lear.

Det kan hun ikke negte.

Narren.

Tilgiv mig! for en Skammel tog jeg Dig.

Lear.

Og her staaer En, hvis stele Blik forkynde
Det sule Hjertelag. — Stands hende der!
Ha, Ild, Sværd, Vaaben! Retten er bestukken;
Hvi lodst Du hende undslye, falske Dommer?

Edgar.

Gud bevare Dine fem Sanser!

Kent.

O, Jammer! — Herre! hvor er nu hin Taalmod,
Som Du saa tidt var stolt af at beholde?

Edgar (afsides).

En Taarestrøm nu qvæler fast min Stemme,
Saa min Forstillelse maa snart forsvinde.

Lear.

See! alle mine Hunde, smaae og store,
Pasop, Blandine, Vakker, gøe ad mig.

Edgar.

Thomas vil kaste sit Hoved efter dem. Bort, I Kjæ-tere!

Er Din Snude sort eller hvid,
Givtigt eller ei Dit Bid;
Gaardhund, Fæhund, Dogge stor;
Støver Du i Vildtets Spor;
Est Du Vandhund, Mynde, Tax,
Thomas Dig kan kuske strax;
Kaster jeg mit Hoved saa,
Alle Flugten tage maae.

Hallo, Hallo, Hallolo! — Kom, lad os gaae til Torvpladse, Markeder og Købstæder! — (afsides) Nu, stakkels Thomas! er Dit Gøglerhorn tørt!

Lear.

Saa lad dem nu sønderlemme Regan, for at see, hvad der ruger omkring hendes Hjerte; er der nogen Grund i Naturen, som foraarsager disse haarde Hjerter? — Ja! hvad Dig angaaer, Herre! (til Edgar) da optager jeg Dig blandt mine hundrede Riddersmænd; men jeg lider ikke Snittet paa Dine Klæder; Du vilst sige: "Det er en Perserdragt;" men lad dem forandres!

Kent.

Nu, Herre, læg Dig her, og hvil en Stund!

Lear.

Gjør ingen Støi! gjør ingen Støi! Træk Sparlagenet sammen! Saa, saa, saa! Vi ville gaae til Aftensbordet i Morgen tidligen; saa, saa, saa!

Narren.

Og jeg vil gaae til Sengs ved Middagstid.

Gloster kommer tilbage.

Gloster.

Kom hid, min Ven! Hvor er min Herre Konning?

Kent.

Her; men forstyr ham ei! hans Sans er borte.

Gloster.

Min Ven, saa tag Du ham i Dine Arme!
Nys har jeg hørt en Snigmordsplan imod ham;
Der staaer en Bærestol her udenfor;
Læg ham i den, og drag ad Dover til,
Hvor man vil yde Tak og Løn Dig! — kom,
Og løft Din Herre op! — Hør! tøver Du,
Da staaer hans Liv, og Dit, og Hvers, som er
Ham tro og huld endnu, paa Spil; — tag Haand
I, løft ham op, og følg mig! Du skalst faae
Lidt Proviant og qvick Befordring!

Kent.

Den knede Natur er slumret ind; —
Maaskee var denne Ro en Balsam for
Din syge Sans, som næppe lægges vil,
Hvis bedre Tider ikke staae i Vente. —
(til Narren).
Kom hid, tag Haand i med, og bær Din Herre!
Du staaer ei Haanden af ham.

Gloster.

Kom, kom, afsted!
(Kent, Gloster og Narren gaae ud, bærende Kongen).

Edgar.

Naar vore Overmænd i Nød bestedt' vi skue,
Vort eget Jammers-Bjerg da svinder til en Tue;
Svart bærer han, hvis Byrde deles ei,
Selv Andres Fryd er Torne paa hans Vei; —
Men Halvten af Din Sorg har Du alt overvundet,
Naar paa Din Tornesti Du har en Vandrer fundet.
Hvor blide tykkes mig nu mine Kaar!
Hvad mig kun bøier, Kongen bradt nedslaaer.
Som over Fader jeg, han over Barn maa græde; —
Afsted! mærk Tidens Tegn! — Den Dag tør snart fremtræde,
Da Løgn, beskæmmet, sig paa Mund skal staae,
Og Edgars Navn igjen i Herlighed opstaae! —

Skee, hvad der vil, i Nat, blot Kongen frelses! —
Tys! Tys!

(Gaaer).

Syvende Scene.

Værelse i Glosters Borg.

Cornwall, Regan, Goneril, Edmund og Tjenere træde ind.

Cornwall.

Jl alt, hvad Du kanst, til Din ædle Husbonde! viis ham dette Brev! Frankeriges Hær er landet; — opsøg Nidingen Gloster!

(Nogle af Tjenerne gaae ud).

Regan.

Hæng ham strax!

Goneril.

Riv hans Øine ud!

Cornwall.

Overlad ham til min Harme! — Edmund, bliv Du her, og hold Vor Søster med Selskab! — den Hevn, Vi nødes til at tage over Din forræderske Fader, dner ei for Dig at see paa. — Raad Hertugen, Du drager til, at tage de skyndsomste Forholdsregler! Vi skulle gjøre det Samme. Vore Jlbud skulle gange raskt mellem os med Underretning. Lev vel, elskede Søster! — Lev vel, Jarl af Gloster!

Hushofmæsteren træder ind.

Nu! hvor er Kongingen?

Hushofmæsteren.

Ham Gloster Jarl i Løn har bragt herfra;
Fem, sex og Tred've af hans Riddersvende,
Som iled' efter ham, ved Porten traf ham;
De fulgte ham med Fler' af Jarlens Mænd
Til Dover, hvor de brøde af at have
En velbevæbnet Hær af Forbundsfæller.

Cornwall.

Skaf Heste til Din Frue!

Goneril.

Farvel, min Søster, og min kære Herre!

(Goneril og Edmund gaae).

Cornwall.

Edmund, lev vel! — gak, søg' den Niding Gloster!
I binde ham som Tyv, og hid ham bringe.

(Nogle af Tjenerne gaae).

Tør vi end ei vel raade med hans Liv
Forunden Lov og Dom, skal dog vor Magt
Vor Hevntørst slukke; — dadle os, det kan man;
Men drage os til Regnskab kan man ei.
Hvo kommer der? Er det Forræderen?

Tjenerne komme tilbage med Gloster.

Regan.

Den utakuemmelige Ræv! der er han!

Cornwall.

Bind fast hans visne Arme!

Gloster.

Hvad tænker Eders Høiheder? — Kom dog
I Hu, I ere mine Gæster! ei
Forgriber Jer mod mig!

Cornwall.

Flugs binder ham!

(Tjenerne binde ham).

Regan.

Fast! fast! — O, nedrige Forræder!

Gloster.

Det er jeg ei, grusomme Frue!

Cornwall.

Bind ham til Stolen! — Skurk! Du lære skalst —

(Regan ruskor ham i Skægget).

Gloster.

Ved alle Guder! det er høist uædelt,
At ruske mig i Skægget!

Regan.

Saa sølverhvid, og en Forræder!

Gloster.

Du onde Frue!
Hvert Haar, Du river af min Kind, st

Og klage mod Dig. Jeg er jo Din Vert.
Du borde ei med Røverhænder flænge
Mit gæstfri' Aasyn saa! hvad vilst Du gjøre?

Cornwall.

Hør! hvilket Brev fikst Du fra Frankrig nyligt?

Regan.

Svar ligefremt! Vi veed den hele Sandhed.

Cornwall.

Hvad Forbund har Du med Forræder-Banden,
Som nys har fæstet Fod i Kongeriget?

Regan.

Tal! hvorhen har Du sendt den gale Konning?

Gloster.

Jeg har et Brev, med Gisninger opfyldt;
Det kom fra En, som fremmed er for Sagen,
Og ei fra nogen Fjende.

Cornwall.

Det Træskhed er!

Regan.

Og Løgn!

Cornwall.

Hvor har Du Konningen sendt hen?

Gloster.

Til Dover.

Regan.

Hvorfor
Til Dover? Bød' vi Dig ei under Livsstraf —

Cornwall.

Hvorfor til Dover? Lad ham først besvare det!

Gloster.

Jeg er, som Bjørnen, bunden til en Pæl,
Og jeg maa holde Dyrekampen ud.

Regan.

Hvorfor til Dover?

Gloster.

For ei at see Din grumme Klo udrive
Hans stakkels, gamle Øine; ei Din Søster
Slaae Vildsvinskløer i Herrens Salvede;

Slig Storm, som han, med skaldet Hoved, døied'
I Nattens Helveds-Mørke, vilde slaget
Det vilde Storhav op i Him'lens Hvælving,
Og slukt' dens Lamper; ja! den stakkels Olding,
Han afvang selve Uveirs-Skyen Taarer.
Hvis Ulv hin Midnat tuded' ved Din Borgport,
Du borde sagt: "Borgvægter, luk den ind!"
Alt Grusomt smeltede! men jeg skal see,
At Hevnens Vinge rammer slige Børn!

Cornwall.

Nei! see det skalst Du ei; — Mænd! holder Stolen!
Paa Dine Øine vil min Fod jeg sætte.
(Gloster holdes nede i Stolen, medens Cornwall udriver hans ene Øie, og træder paa det).

Gloster.

Hvo leve vil, indtil han vorder gammel,
Han hjælpe mig! — O, grusomt! — O, I Guder!

Regan.

Det Øie leer ad hint; lad det gaae med!

Cornwall.

Hvis Du seer Hevn —

En Tjener.

Hold! styr Dig, ædle Herre!
Jeg tjente Dig fra Barnsben af; men aldrig
Har jeg end gjort Dig bedre Tjeneste,
End nu, jeg beder, Du vilst styre Dig.

Regan.

Hvad nu, Du Hund?

Tjeneren.

Hvis Du barst Skæg paa Hagen,
Da rusked' jeg det nu.
(Cornwall drager Sværdet, og løber mod ham).
Hvad har Du for?

Cornwall.

Ha, Usling!

Tjeneren.

Nu saa, kom an, og lag, hvad Vreden giver!
(Han trækker; de fegte; Cornwall saares).

Regan.
(til en anden Tjener).
Giv mig Dit Sværd! — Eu Træl sig saa formaster!
(Hun griber et Sværd, og stikker ham bag fra).

Tjeneren.
Vee mig! jeg dør! — Jarl! Du har end eet Øie,
At see ham straffet med. O, vee! —
(han dør).

Cornwall.
Jeg forebygge skal, det ei seer meer. —
Ud, usle Masse Slim! — Hvor er Din Glans nu?
(Han river Glosters andet Øi ud, og kaster det paa Gulvet).

Gloster.
Alt Mulm og uden Trøst! — Hvor er min Edmund?
Edmund, oppust nu hver Naturens Gnist,
For denne gruelige Død at lønne!

Regan.
Forræder! bort! Du raaber paa Din Fjende;
Ham var det, som Din Troløshed os robed',
For ædel til at pukke Dig.

Gloster.
Jeg Daare!
Saa Edgar ei skeet Uret! — Milde Guder!
Tilgiver mig min Synd, og ham velsigner!

Regan.
Gaaer, kaster ham paa Dør, og lad' ham lugte
Sig til sin Vei til Dover! — Ædle Herre!
Hvorlunde staaer det til? Du blegner fast?

Cornwall.
Jeg fik et Saar; o, følg mig, ædle Frue! —
Jag bort hin blinde Skurk! kast denne Træl
Paa Møddingen. — Regan, jeg bløder stærkt!
Det Saar kom ubeleiligt; — ræk mig Haanden!
(Cornwall gaaer ud, ledet af Regan; — Tjenerne løse Gloster, og lede ham ud).

Første Tjener.
Jeg bryder mig ei om, hvad Ondt jeg gjør,
Naar denne Mand kan fare vel i Verden!

Anden Tjener.

Saafremt hun lever længe, og omsider
Faaer en naturlig Død paa Sotteseng,
Vil' alle Qvinder vorde til Uhyrer.

Første Tjener.

Kom, lad os følge Jarlen, og faae Thomas,
Den gale Tigger, til at lede ham!
Hans Vanvid siger ikke Nei til Noget.

Anden Tjener.

Gak Du! jeg henter Hør og Æggehvide,
Som jeg vil lægge paa hans blodig' Pine.
Gud hjælpe ham! —

(De gaae ud ad forskjellige Sider).

Fjerde Act.

Første Scene.

Heden.

Edgar træder ind.

Edgar.

Ja! heller', saadant ukendt at foragtes,
End føle sig Foragt værd, og dog smigres.
Det usleste, det mest forstudte Væsen
I Haabet lever dog, og Frygt ei kender.
Fra Fryd til Sorgen gaaer en tornrig Sti,
Fra Sorg gaaer Vei til Fryd. Velkommen da,
Du tomme Luft, som jeg omfavner nu!
Den Stakkel, Du har nedblæst til det Værste,
Han skylder Dine Storme ingen Tiug. —
Hvo kommer der?

Gloster træder ind, ledet af en Olding.

Min Fader, ledet, som en Tigger?
O, Verden! Verden! Verden!
Hvis Lykkehjulets mægtige Omvæltning

Ei fik os til hade Dig, da vilde
For Alder Livet ikke bukke under!

Oldingen.

O, min ædle Herre! jeg har været Forpagter hos Eder og hos Eders Fader i fire Snese Aar.

Gloster.

Gak! gak Din Gang! ja! gak Din Vei, min Ven!
Din Bistand kan slet intet nytte mig;
Dig kan den skade.

Oldingen.

Ach, ædle Herre! Du kanst jo ei see at finde Vei.

Gloster.

Jeg har ei Vei; thi bruger jeg ei Øine.
Jeg snubled', da jeg saae. Tidt er vor Ringhed
Vort Skjold og Værn, og seld vor Mangel vorder
Vor Rigdom. — Ach, min Edgár! elskte Søn!
Du Maal for Din bedragne Faders Harme!
Oplevede' jeg, Dig i mit Favn at føle,
Vil jeg lovprise, som jeg fik mit Syn!

Oldingen.

Hvad nu? Hvo kommer der?

Edgar (afsides).

O, milde Guder!
Hvo kan vel sige: "Min Lod er den værste!"?
Min værre er, end nogen Tid den var.

Oldingen.

Det er den stakkels gale Thomas.

Edgar (afsides).

Og værre kan den vorde; værst den er ei
Saalænge, man kan sige: "Den er værst!"

Oldingen.

Hvor skalst Du hen, min Gut?

Gloster.

Er det en Tigger?

Oldingen.

Vanvittig, og tillige Tigger.

Gloſter.

Han har dog lidt Fornuft, da han kan tigge.
I Gaars-Nats-Stormen ſaae jeg ſlig en Stakkel,
Som fik mig til at tænke, Menneſket
Er kun en Orm; min Søn randt mig i Hu;
Dog var mit Hjerte den Gang knapt haus Ven;
Men ſiden har jeg faaet Meer at vide;
Hvad Fluer er' for overgivne Drenge,
Er' vi for-Guderne; ihjel de ſlaae os
For Morſkabs Skyld.

Edgar (afſides).

Hvor er det muligt? —
En daarlig Kunſt, at ſpille Gvk for Sorgen,
Og ærgre Andre og ſig ſelv., — (høit) Guds Fred!

Gloſter.

Er det den nøgne Gut?

Oldingen.

Ja, ædle Herre!

Gloſter.

Saa hør mig! gak Din Vei! hvis Du, for min Skyld,
Vilſt komme til os en Mils Vei herfra
Paa Dover-Vei, gjør det for gammelt Venſkab,
Og bring lidt Klæder til hin nøgne Gut,
Som jeg vil bede om at lede mig!

Oldingen.

Ach, Herre! han er jo afſindig.

Gloſter.

Ja! det er vor Tids Peſt! Gal leder Blind!
Gjør, hvad jeg bad! hvis ei, gjør, hvad Dig lyſter!
Men førſt og fremmeſt gak Din Vei!

Oldingen.

Min bedſte Høitidsdragt jeg bringer ham,
Skee, hvad der vil!

(gaaer).

Gloſter.

Holla! Du nøgne Gut!

Edgar.

Den stakkels Thomas fryser. — (afsides) Nu forsvinder
Min hele Gøglerkunst!

Gloster.

Kom hid, min Gut!

Edgar (afsides).

Dog end maa jeg den bruge.
(høit).
Gud være Dine blide Øine naadig!
De bløde jo?

Gloster.

Hør! veedst Du Vei til Dover?

Edgar.

Baade Stente og Led, Korevei og Gangsti. Folk har skræmmet den stakkels Thomas fra hans Samling; Gud fri hvert godt Menneske fra den onde Aand! Fem onde Aander have været i den stakkels Thomas paa een Gang; Vellystens Aand, Obidicut; Hobbididance, Tunghindigheds-Fyrsten; Mahu, Tyveaanden; Modu, Morderaanden; og Flibbertigibbet, Aanden for Vrængen og Grimacer, men som nu Fruerpigerne og Ternerne ere besatte af. — Og nu Guds Fred, gode Herre!

Gloster.

Her, tag min Pung, Du haardt Ydmygede
Af alle Him'lens Plager! Jeg er usel;
See! det gjør Dig des lykkeligere.
I høie Himle, raader stedse saadant!
Lad vellystdrukken, overdaadig Mand,
Som trodser Eders Lov, og ei vil see,
Fordi han føler ei, slugs smaae Sveben,
At Overflod retfærdigt kan omsvredes,
Og Hver faae Nok! — Du kender Dover-Egn?

Edgar.

Jo, Herre!

Gloster.

Der staaer et Fjeld, hvis frygtelige Hoved,
Vidt fremrakt, i det nære Dyb sig speiler;
Før mig blot hen til selve Brinken der!

Saa skal jeg lette Dig Din Armmods Byrde
Med et Klenodie, jeg bærer hos mig;
Derfra behøver jeg ei Leder meer.

Edgar.

Giv mig Din Arm! Den stakkels Thomas skal
Nok lede Dig.

(de gaae).

Anden Scene.

Foran Hertugen af Albaniens Borg.

Goneril og Edmund træde ind. Huushofmæsteren møder dem.

Goneril.

Velkommen, Ridder! det mig undrer fast,
Min fromme Herre drog os ei imøde?
Nu! hvor er da Din Herre?

Huushofmæsteren.

Paa Borgen, Frue!
Men aldrig saae jeg Nogen saa forandret;
Jeg meldte ham, at Frankrigs Hær var landet;
Han smilte; jeg fortalte ham, at kom;
"Tesværre!" svarte han; og, da jeg talte
Om Glosters Troløshed, og om hans Sens
Udviste Trofasthed imod hans Herre,
Da skjældte han mig for en Nar, og sagde,
Jeg havde vendt det Vrange ud; hvad mest
Ham krænke skulde, glædeligt ham synes,
Det Glædelige krænkende.

Goneril.

(til Edmund).

Saa skalst Du ei gaae videre.
Det er den Feigheds-Aand, som ingen Ting
Tør vove; ingen Voldsdaad hevner han,
Naar han til Ansvar staaer. Vort Ønske, Edmund!
Vi fatted' underveis, tør vorde opfyldt;
Il til min Broder! mynstre flugs hans Hær,
Og træd i Spidsen! Jeg vil bytte Vaaben

Med min Husbonde, og ved Rokken sætte ham.
Hin Tjener er vort sikre Mellembud.
Snart hører Du, saafremt Du friste tør
Et Eventyr, hvor Du skalst vinde Prisen,
En Elskerindes Bud.

(Hun giver ham en Hattesloife).

Bær denne! taus!
Bøi nu Dit Hoved! — Torde det Kys tale,
Oplofted' det Din Aand til Himles Himle; —
Forstaa mig, og lev vel!

Edmund.

Blandt Dødens Skarer Din!

Goneril.

O, min høist elskte Gloster! —

(Edmund gaaer).

O, hvilken Forskjel mellem Mand og Mand!
Ja! Dig er Qvinden Gunst og Elskov pligtig;
Min Mand, den Daare! er kun Voldgæst i
Min Seng.

Huusbofmæsteren.

Her kommer Herren, ædle Frue!

(Huusbofmæsteren gaaer).

Albanien træder ind.

Goneril.

Jeg var vel værd at gaae et Skridt imøde.

Albanien.

O Goneril! Du est ei værd det Støv,
Den vilde Storm ind i Dit Ansigt blæser. —
Jeg rædes for et Sindelag, som Dit;
Vild, den Natur, som agter ei sin egen Kilde,
Kan ikke holdes inden egne Grænser;
Den Gnist, som styder ud fra Fædre-Roden,
Og Vandgren vorde vil, skal visne hen,
Og bradt for Jernet falde.

Goneril.

Alt Rok; Du valgte Dig en daarlig Text.

Albanien.

Hvad viist og godt er, synes slet for Slette;
So elsker Solen. Siig, hvad har Du svet?
O, Tigre, Dottre ei, sig', hvad har I vel svet!
En Fader, en ærværdig, sølvgraa-Olding,
Hvis Haand selv Bjørn ærbødigt havde slikket,
Har I Uhyrer, Djævle, gjort vanvittig!
Og slig en Udaad taaltes af min Broder,
En Mand, en Prince, af ham saa-rigt begavet!
Ja, sender Him'len bradt ei Vredens Engle
Med Svøber over slige fule Synder,
Giv' Agt!
Da Mennesker hinanden vil' opæde,
Som Dybenes Uhyrer!

Goneril.

O, Qvindekarl!
Til Slag kun duer Din Kind, til Spot Din Pande!
Du har ei Sine i Dit Hoved, til
At skjelne Skam fra Ære; ei Du veedst,
Kun Daarer ynke Nidingen, man straffer,
For' han det Onde gjør? — Hvor er Din Tromme?
Fransk Blodflag vaier i vort sovnig' Land,
Høit under Hielm og Brynie æsker Dig
Din Banemand til Kamp, imedens Du,
Dydsprædicant! bag Ovnen raaber: "Ach!
Hvi' gjør han Sligt mod mig?"

Albanien.

Kom! speil Dig, Djævel!
Sjæls-Grimhed klæder selve Djævlen ei
Saa skrækkeligt, som Qvinden.

Goneril.

O, usle Daare!

Albanien.

Vanarting! Skifting! blues og fordrei ei
Dit Aasyn til en Trolds! Stod det mig an,
At disse Hænder lystrede mit Blod,
Da lysted' det dem vel, Dit Kød at slide

Fra Dine Ben; — men, skjøndt Du est en Djævel,
En Qvindeskabning er Dit Skjold.

Goneril.

Ih, hvilket Heltesprog!

Et Bud træder ind.

Albanien.

Hvad Nyt?

Budet.

Et Sorgebud om Hertug Cornwalls Død;
En Tjener dræbte ham, just, som han udrev
Den gamle Glosters andet Øie.

Albanien.

Hvad! Glosters Øine?

Budet.

En Svend, som var fra Barnsben i hans Brød,
Af Medynk rørt, sig satte mod hans Daad,
Og drog sit Sværd imod sin høie Herre,
Som vred nu styrted' frem, og dræbte ham,
Men derved fik et farligt Saar, der siden
Hans Helsot blev.

Albanien.

Det viser, I er' til,
I Dommere hist oppe! at vor Brøde
Saa flugs I revse; — Men, o, arme Gloster!
Sit andet Øie har han ogsaa mistet?

Budet.

Ja begge, begge, Herre! — Dette Brev,
Udkræver hurtigt Svar, min ædle Frue!
Det fra Din Søster er.

Goneril (afsides).

Ja, saa vidt godt;
Men hun er Enke, har min Gloster hos sig;
Thi kan min drømte Himmel let nedstyrte
Paa mit forhadte Liv. — Fra andet Synspunct
Er dette Bud ei slemt. — Jeg strax vil svare.
(gaaer).

Albanien.

Hvor var hans Søn, da man rev ud hans Øine?

Budet.

Reist hid med hendes Naade.

Albanien.

Her er han ei.

Budet.

Nei, gode Herre! jeg har mødt ham paa
Tilbagereisen.

Albanien.

Og veed han denne Nidingsdaad?

Budet.

Heelt vel; det var just ham, som gav ham an,
Og drog fra Hjemmet, for at give Budskab
Des større Raaderum.

Albanien.

Jeg lever, Gloster!
Min Trostab mod Din Konning skal jeg lønne,
Og hevne Dine Sine. — Kom, min Ven!
Og sig mig fuld Besked om, hvad Du veedst!

(De gaae).

Tredie Scene.

Den franske Leir ved Dover.

Kent og en Ridder træde ind.

Kent.

Veedst Du, hvi Frankeriges Konning nys drog hjem saa pludseligen?

Ridderen.

Der ulmed' i hans Stat et Oprør,
Som først, da han drog bort, sit Hoved reiste;
Saa megen Fare spaaer det Land og Rige,
At det har anraabt om sin Konnings Hjemkomst,
Som høist nødvendig.

Kent.

Hvem har han efterladt, som Hærens Høvding?

Ridderen.

Herr' Marechal af Frankerig, le Fer.

Kent.

Bevægede Dit Brev Dronningen til Ytring af Sorg?

Ridderen.

Ja Herre!
Hun tog og læste det, me'ns jeg stod hos;
Og stundom randt en mægtig Taare ned
Ad hvide Kind; hun syntes Dronning over
Sin Sorg, skjøndt oprørsk stræbte den at herske,
Som Konning, over hende.

Kent.

O, saa rørtes hun!

Ridderen.

Ja, men til Vrede ei;
Sorg stred med Taalmod om, hvo af dem Begge
Der gjorde hende fagrest. Du har seet
Regn midt i Solskin; — hendes Smil og Taarer
En Maidag lignede; hine fagre Smil,
Som legede paa hendes modne Læber,
Ei syntes kende Gæsterne, som vare
I hendes Øine, og som skiltes fra dem,
Lig Perler, dryppende fra Diamanter; —
Kort, Sorg 'blev Skønheds-Mynster, dersom Alle
Den klædte saa.

Kent.

Gav hun Dig intet Spørgsmaal!

Ridderen.

To Gange hævede hun Navnet: "Fader,"
Med dybe Suk op fra det trykte Hjerte;
Hun raabte: "Søstre! Qvinders Skændsel! Søstre!
"Kent! Fader! Søstre! hvad? i Storm og Nat?
"Al Medynk uddød er!" — og derpaa regned'
Et helligt Vand fra hendes Øines Himle;
Da drukned' hendes Skrig, og nu hun styrted',
At være ene med sit Hjertes Kummer.

Kent.

Ja, det er Stjernerne, de høie Stjerner,
Som styre vor Natur; hvor kunde ellers

Et Egtepar vel avle sligt et Kuld,
Saa brist forskjelligt? — Saae Du hende siden?

Ridderen.

Nei.

Kent.

Var det før Kongens Hjemkomst?

Ridderen.

Nei, først efter.

Kent.

Godt! den betrængte Lear er her i Staden;
Ham stundom i hans bedre Stemning mindes,
Hvorfor vi droge hid, og ingenlunde
Vil han sin Dotter see.

Ridderen.

Hvi saa, min gode Herre?

Kent.

Saa svar
Er Skamfuldhedens Vegt; hin Haardhed, som
Berøved' hende hans Velsignelse,
Jog hende fra sin Æt til fremmedt Land,
Gav to uhyre Dottre hendes Arvelod, —
Alt Dette stinger med en givtig Braad
Hans Hjerte saa, at brændende Undseelse
Ham fjerner fra Cordelia.

Ridderen.

Den stakkels Herre!

Kent.

Har Du ei hørt om Cornwall og Albanien?

Ridderen.

Jo, deres Hære drage hid.

Kent.

Vel! jeg vil bringe Dig til Lear, vor Konning;
Vær Du hans Følgesvend! en vigtig Aarsag
Maa end en Stund indhylle mig i Mørke;
Naar ret jeg kendes, skal det ei Dig angre,
Du gjorde mit Bekendtskab. Nu jeg beder,
At Du vilst følge med mig.

Fjerde Scene.

Et Telt i den franske Leir.

Cordelia, fulgt af en Læge og Krigsmænd, træder ind.

Cordelia.

Ach! det er ham; nu nyligt saae man ham,
Saa vild, som oprørt Hav, høit jublende,
Bekranst med frodig Jordrøg, Agerkaal,
Skarntyde, Nelder, Bregner, Gøgeblomster,
Samt Klinte og hver Urt, som vildt groer op
I Kornets Skjød. — Send ud en Troupe! søg i
De høit bevoxne Marker trindt omkring,
Og bring ham til os!

(En Høvding gaaer).

Formaaer Din Kunst
At kalde flygtet Sans tilbage? Hjælp ham,
Og tag til Løn Alt, hvad jeg har paa Jorden!

Lægen.

Der gives Midler, Majestæt!
Naturens Fostermoder, det er Hvile;
Den mangler ham; til at fremkalde den
Er mangen virksom Urt, hvis Kraft formaaer
At lukke selve Sorgens Øie til.

Cordelia.

O, alle I høit priste Trylleblomster,
I dulgte Kræfter udi Jordens Skjød,
Opspirer ved min Graad! Virk' med, og afhjælp'
Den ædle Oldings Nød! — Søg! søg ham flugs,
Før et ustyrligt Vanvid lægger Haand paa
Et Liv, berøvet fast hvert Levemiddel!

Et Bud træder ind.

Budet.

Din Majestæt en Tidende jeg bringer,
At Bretlands Hære drage hid imod os.

Cordelia.

Det vidste vi; og alt vor Magt staaer rede,
Da venter dem. — O, dyrebare Fader!
Det er Din Sag, jeg agter nu at føre!
Derfor, o store Frankerige!
Har mine Klager, mine Taarer rørt Dig!
Ei Hovmod reiser Banneret til Slag,
Kun Ømhed og vor gamle Faders Sag;
Gid snart jeg høre fra ham, eller see ham!

(De gaae).

Femte Scene.

Værelse i Glosters Borg.

Regan og Huushofmæsteren træde ind.

Regan.

Men staaer min Broders Hær i Marken?

Huushofmæsteren.

Ja.

Regan.

Og drog han selv i Spidsen?

Huushofmæsteren.

Kun saare nødigt;
Din Søster er en bedre Krigsmand.

Regan.

Hør! talte ei Lord Edmund med Din Herre?

Huushofmæsteren.

Nei, ædle Frue!

Regan.

Hvad kan min Søster skrive til ham om?

Huushofmæsteren.

Jeg veed ei, ædle Frue!

Regan.

Vist er det,
Han drog herfra i vigtigt Ærende.
Det var stor Feil, at lade Gloster leve,
Da først man havde slunget ud hans Øine.
Hvert Hjerte, hvor han kommer, væbnes mod os;

Jeg mener, Edmund drog herfra, af Medynk
Med hans Elendighed, for at udslukke
Hans dunkle Livslys, og derhos at speide
Vor Fjendes Tal.

Huushofmæsteren.

Jeg maa nødvendigt efter ham med Brevet.

Regan.

I Morgen gaaer vor Hær i Marken; bliv her!
Thi Veien farlig er.

Huushofmæsteren.

Det tør jeg ei;
Min Frue har mig strengt sit Bud indskærpet.

Regan.

Hvi skriver hun til Edmund? Kunde Du
Ei røgte Hvervet mundligt? Hårtad troer jeg —
Jeg veed ei hvad; — Du skalst faae Tak og Yndest;
Lad mig blot bryde Seglet!

Huushofmæsteren.

Nei, Frue! før vil jeg —

Regan.

Du veedst, min Søster elsker ei sin Husbond';
Det er jeg vis paa; da hun var her sidst,
Kun kastede' saare indholdsrige Blik
Og Elskovs-Dikkast til Jarlen Edmund;
Du est en høit betroet Svend hos hende,
Veed jeg.

Huushofmæsteren.

Jeg, ædle Frue?

Regan.

Jeg siger, hvad jeg veed; jeg veed, Du est det;
Derfor jeg raader Dig: mark vel! min Husbond'
Er død; viid, Edmund enig er med mig,
Og passer sig vel bedre til min Haand,
End til Din Frues! — gæt Dig nu til Resten!
Saa snart Du træffer ham, da giv ham Dette!
Og, hvis Din Frue laaner Dig sit Øre,
Ved hende da, at bruge sin Forstand!
Og lev nu vel!

Seer Du hin blinde Niding, vild da, den,
Som giver ham hans Rest, faaer høi Belønning!

Huushofmæsteren.

Jeg ønsked', at jeg traf ham, for at vise,
Hvis Sag jeg følge vil.

Regan.

Lev vel!

(De gaae).

Sjette Scene.

Egnen ved Dover.

Glöster træder ind, ledet af Edgar, der er klædt som Bonde.

Gloster.

Naar komme vi da op til denne Fjeldtop?

Edgar.

Du klavrer opad nu; mærk, hvor vi stræbe!

Gloster.

Mig tykkes Grunden flad.

Edgar.

Nei! rædsomt steil;
Hør! Kanst Du høre Havet?

Gloster.

I Sandhed, nei!

Edgar.

Saa sløves ogsaa Dine andre Sanser
Af Dine Øines Smerte.

Gloster.

Det maa vist være saa;
Din Røst forandret tykkes mig; Du taler
Med bedre Aand og Udtryk nu, end før.

Edgar.

Du tager meget feilt; paa Dragten nærk,
Er jeg i Alt den Samme.

Gloster.

Mig tykkes dog, Du taler bedre for Dig.

Edgar.

Kom med! nu er' vi der; staa her! — Hvor rædsomt
Og svimmelt, at see ned i slig en Dybde!
Søravnene og Kragerne, som flyve
Om Klippens Midie, see ud, som Bræmser;
Hist halvveis nede hænger En, som samler
Søfennikel; hu! rædsomt Nærings-Hverv!
Mig tykkes han ei større, end hans Hoved;
De Fiskere, som gaae paa Odden, ere
Saa smaae, som Muus; hint store Skib for Anker
Formindskes til en Jolle, og dets Jolle
Til liden Bøie, som man knapt kan øine.
Selv Havets Brænninger, ime'ns de bruse
Hen over de utællelige Kiselstene,
Saa høit ei høres. — Jeg seer meer ei ned;
Thi ellers bli'er det sort for mine Øine,
Og svimlende jeg hovedkuldS nedstyrter.

Gloster.

Stil mig, hvor Du nu staaer!

Edgar.

Nok mig Din Haand!
Nu est Du ingen Fod fra selve Pynten.
For at Ting under Maanen gjorde jeg
Ei Luftspring her.

Gloster.

Slip nu min Haand! — Her, Ven!
Er end en Pung; i den er en Juvel,
Nok værd, at fattig Mand den tager. Guder
Og gode Aander i Din Haand den signe! —
Gak nu, sig mig Levvel, og lad mig høre
Dig gaae!

Edgar.

Nu saa lev vel da, gode Herre!

(lader, som han gaaer).

Gloster.

Af ganske Hjerte!

Edgar.

Saa leger jeg med hans Fortvivlelse,

Blot for at læge den.

Gloster.

I høie Guder!
Her byder denne Verden jeg god Nat;
For Eders Øine kaster jeg taalmodigt
Mit svare Kors; formaaede jeg at bære
Det længer' uden Knur mod Eders høie Raad,
Jeg vilde bie, til mit dunkle Livslys
Var ganske brændt til Enden. — Lever Edgar,
O, da velsigner ham! — Nu, Ven! Lev vel!

(Han springer, og falder udstrakt paa Jorden).

Edgar.

Gaaer Du? — Lev vel da! — Dog forstaaer jeg ei,
Hvor Had til Liv kan røve Livets Skat,
Naar Liv selv giver sig til Pris for Rov!
O! var han, hvor han tænkte, var det ude
Med al hans Tanke. —

(høit).

Er Liv i Dig?
Hei! Holla! Ven! Hør, gode Herre! tal! —

(afsides).

Ja, sandelig'! han kunde døe saalunde; —
Dog see! han lever op — (høit). Hvad est Du, Herre?

Gloster.

Gak bort, og lad mig døe!

Edgar.

Hør! varst Du andet,
End Spindevæv, end Fnug og bare Luft,
Saa havde sligt et Fald saa mange Favne
Dig knuset, som et Æg; men see! Du aander;
Har Tyngde, bløder ei, est karsk, og taler. —
Ei ti Stormaster rakte til hin Høide,
Hvorfra Du loddret Dig nedstyrtede.
Dit Liv et Jertegn er. — Tal end en Gang!

Gloster.

Men faldt jeg, eller ei?

Edgar.

Du faldt fra dette Krid'bjergs Rædselstop;

See op i Veiret! Lærken kan ei sines,
Dens Hvirvler høres ei saa høit; see op kun!

Gloster.

Nee mig! jeg har ei Øine. —
Er da Elendighed den Fordel røvet,
Eig selv at ende? Det var dog en Trøst,
Naar Uselhed Voldsherrens Blodtørst skuffed',
Og gækkede hans stolte Villie.

Edgar.

Kom! giv Din Haand mig! — op! — see saa!] — hvor gaaer det?
Du føler Dine Ben? Du staaer.

Gloster.

Ja! alt for godt.

Edgar.

Det Meer, end selvsomt, er. —
Hvo var hint Væsen, som paa Fjeldets Tinde
Forlod Dig?

Gloster.

En stakkels, ret elendig Tigger.

Edgar.

For mig hist nede lignede dets Øine
To fulde Maaner; tusind' Næser havde det,
Krumsnoede Horn; dets Ryg, lig Havets, bølged';
En ond Aand var det; thi, lykkalig' Fader!
Tro, at de Reneste blandt Guderne,
Hvis Almagt straaler herligst i vor Afmagt,
Dig have frelst!

Gloster.

Nu mindes jeg det grant;
Fra nu af vil jeg taaligt bære Medgang,
Indtil den raaber selv: "Nok! Nok!" og: "dø!"
Det Væsen, som Du saae, jeg antog for
Et Menneske; det pleied' tidt at sige:
"Den onde Aand! den onde Aand!" det førte
Mig bid op.

Edgar.

Fat Haab og freidigt Mod! — Hvo kommer der?

Lear træder ind, vildt smykket med Blomster.

Sund Sans og Samling kunde aldrig smykke
Sin Eier saadant ud.

Lear.

Nei! de kunne'ei krumme et Haar paa mig for Mønstring; jeg er Konningen selv.

Edgar.

O! Syn, som gennemborer mægtigt Hjertet!

Lear.

Naturen overgaaer i denne Henseende Kunsten. — Der ere Eders Haandpenge! — Den Karl haandterer sin Bue, som skulde han skræmme Kragen fra Abildgaard. — Spænd mig den endnu en god Kræmmeralen længere i Veiret! — See der! — see der! — en Muus! Tys! tys! dette Stykke ristede Ost vil nok gjøre Sagen klar. — Der ligger min Panserhandske; — jeg vil prøve den paa en Kæmpe. — Frem med de rustne Stridsexer! — O! herligt sløist Du, min Piilfugl! — i Midtpunctet! — i Midtpunctet! Holla! — Giv Ordet!

Edgar.

Deilige Merian!

Lear.

Forbi!

Gloster.

Jeg kender den Røst.

Lear.

Ha! Goneril! — med et hvidt Skæg! — De klappede mig, som en Hund, og sagde til mig, at jeg havde hvide Haar, førende de sorte kom frem. De sagde Ja og Nei til Alt, hvad jeg sagde! — Ja og Nei paa een Gang, det kommer ikke fra vor Herre. — Da Regnen en Gang kom til at gjøre mig vaad, og Stormen fik mine Tænder til at klapre, og Tordenen ikke vilde tie, da jeg bød det, da følte jeg dem paa Tænderne, da lugtede jeg Lunten. Jo, jo! de ere ei Folk, som holde Ord; de sagde mig, at jeg var Alt, hvad det saa skulde være; det er Løgn; jeg kan, min Tro! gerne faae en Koldfeber paa Halsen.

Gloster.

Hin Stemmes Lyd jeg mindes saare godt;
Er det ei Konningen?

Lear.

Ja vist, fra Top til Taa en Konning;
Seer jeg blot stivt, da bøver Undersaaten.
Hin Mand benaader jeg; hvad var Din Brøde? —
"Skørlevnet." —
Du skalst ei døe! Døe for Skørlevnet! — Nei!
Det Gærdesmutten gjør, Guldbillen boter
For mine Øine her.
Utugt, bær Frugt! thi Glosters tiegfred Søn
Sin Fader bedre var, end mine Døttre,
I kyske Lag'ner avlede.
Ras, Vellyst! frit og frankt paa Torv og Gade!
Thi jeg har dyre Tider nu paa Krigsfolk!
Agt paa hin Frues Smilken der
Med Sidefløiene paa Sættet!
Spaaer hendes Blik ei Kyskheds Snee i Barmen?
Hun snakker om sin Dyd saa pænt,
Og ryster Hov'det, ved at høre Navnet, Lyst.
Ei Ild'ren eller vælig Hest gaaer til det
Med mere graadig Brunst.
Fra Bæltestedet ere de Centaurer,
Skjøndt over det aldeles Qvinder.
Men ned til Bæltet, der er Guders Rige; nedenunder tilhører Alt Djævelen; — der er Helvede, der er Mørke, der er Svovlpølen, Brand, Skaa'dhede, Stank, Fortærelse; fy! fy! fy! Bah! Bah! Giv mig en Unce Desmer, gode Apotheker, til at søde min Indbildningskraft med! Der har Du Penge.

Gloster.

O, lad mig kysse denne Haand!

Lear.

Lad mig først viske den af! Den har en Liglugt ved sig.

Gloster.

O, Du Naturens ødelagte Verk! —

Saa skal den store Klode tæres hen
Til Intet! — Kender Du mig ikke meer?

Lear.

Jeg mindes Dine Øine meget godt. Skeler Du ad mig? — Nei! gjør kun Alt, hvad der staaer i Din Magt, blinde Cupido! Jeg har ikke i Sinde at elske. — Læs denne Udæskning! giv Agt paa Skrivttrækkene!

Gloster.

Var hver en Bogstav end en Sol, jeg saae
Dog ei en eneste.

Edgar.

Jeg vilde ei slaae Lid til dette Rygte; —
Jeg seer, det talte sandt; mit Hjerte brister.

Lear.

Læs!

Gloster.

Hvorlunde? med et tomt Diesutteral?

Lear.

Aha! Er det det, Du vil sige mig? Du har ingen Øine i Hovedet, og heller ingen Penge i Pungen? Dit Syn er tungt; Din Pung er let; og dog seer Du, hvorlunde Verden gaaer.

Gloster.

Jeg seer det følende.

Lear.

Hvad! Est Du gal? Et Menneske kan see, hvorlunde Verden gaaer, uden Øine. See med Øren! see, hvor hin Dommer gennemhegler hin Smaatyv! Luk Dit Øre op! Plads verlet! og, hokus pokus! hvo er nu Dommeren? hvo er Tyven? — Har Du seet en Bondes Hund gøe ad Tiggeren?

Gloster.

Ja, Herre!

Lear.

Og det stakkels Skrog løbe for Køteren? Der kunde Du skue Magtens store Billed; en Fæhund lystres, naar han har Kaldsbrev. —
Du lumpne Bøddel! hold Din Blodhaand!

Hvi piſker Du hin Hore? piſk Dig ſelv!
Din Brynde ſtaaer til, ſelv at bruge hende
Til Brøden, ſom Du piſker hende for.
See Agerkarlen dømmer Skurk til Galgen.
Igennem Pja'ter ſkues ſmaae Feil grant;
Men Flöi'l og Peltsverk ſkjule Alt. Ruſt Synd
I gylden Pjade! Retfærds ſtærke Spær
I Stykker mod den ſpringer; væbne den
Med Pjalter! Dværgens Straa den gennemſtinger.
Slet Ingen ſynder; Ingen, Ingen, ſiger jeg;
Jeg giver dem et Kaldsbrev; huſk, min Ven,
At jeg har ſagt Dig dette, jeg, hvis Magt
Kan laaſe Retfærds Mund! Skaf Dig Glar-Øine!
Og, lig et Drog af Statsmand, lad, ſom ſeer Du
De Ting, Du ikke ſeer! Nu, nu, nu, nu!
Træk mine Støvler af! — ſtærkt! ſtærkt! ſee ſaa!

Edgar.

O Sandheds Lynglimt midt i Vanvids Mulm!
Fornuft i Afſind!

Lear.

I Fald Du vilſt begræde
Min Skæbne, maa Du tage mine Øine.
Jeg kender Dig ret godt; Dit Navn er Gloſter;
Taalmodig maa Du være. — Flugs, ſom Livets Luft
Vi lugte, dvæ e vi og ſkrige, veedſt Du; —
Nu vil jeg præke for Dig; laan mig Øre!

Gloſter.

Vee over denne Dag!

Lear.

Naar vi er' fødte,
Da græde vi, fordi vi ere komne
Paa denne ſtore Skueplads for Narre; —

(Han tager ſin Filtehat i den ene Haand, og vender den om med den anden).

Er Pulken god? — det var en herlig Krigsliſt,
At ſtoe med Filt en Troupe af Rytterheſte;
Det vil jeg prøve; og, naar ſaa jeg liſter

Mig bag paa disse mine Svigersønner,
Saa myrd, myrd, myrd, myrd, myrd, myrd

En Ridder med Følge træder ind.

Ridderen.

Der er han! lægger Haand paa ham! min Herre!
Din dyrebare Dotter —

Lear.

Ha! ingen Hjælp? hvad? er jeg fangen Mand?
Nu sandelig', jeg er Fortunas sande Nar! —
Behandl' mig godt! Du skalst faae Løsepenge!
Skaf mig en Læge strax! thi man har hugget
Mig ind i Hjernen her.

Ridderen.

Du skalst faae Alt.

Lear.

Slet ingen Bistand? Jeg alene?
Ha! dette smelte kan en Mand til Taarer,
Og faae ham til at bruge sine Øine
Som Sprøiter til at dæmpe Haugestøvet
I Høstens Tørke!

Ridderen.

Min ædle Herre! —

Lear.

Raskt vil jeg, som en Brudgom, døe. Ei sandt?
Ja! lystig vil jeg være; kom! jeg Konning er,
Det vide I vel, mine Herrer?

Ridderen.

Du Konning est, og vi adlyde Dig.

Lear.

Saa er der Liv i Spillet! Men, vinde I det, saa skulle I dog løbe for at vinde det. Puds, Puds, Puds ham!

(Han løber ud; Følget iler efter ham).

Ridderen.

Et Syn, høist sorgfuldt selv hos usleſt Tigger,
Men hos en Konning navnløst smerteligt!
Du har en Dotter, der Naturen løfter

Fra den Forbandelse, de Tvende have
Bragt over den.

Edgar.

Hil Dig, Du bolde Ridder!

Ridderen.

Fat Dig i Korthed, Ven! hvad vilst Du mig?

Edgar.

Du veedst ei, om man venter snart et Slag?

Ridderen.

Jo, det er vist og vel bekendt. Det veed
Enhver, som er ei døv.

Edgar.

Tillad, Herr' Ridder!
Er Fjendens Magt os nær?

Ridderen.

Den nærmer sig med snelle Skridt; hver Stund
At gine Kernen af den kan vi vente.

Edgar.

Jeg takker, ædle Herre! Det er Nok.

Ridderen.

Skondt særlig Grund vor Dronning fængsler her,
Er hendes Hær dog rykket frem.

Edgar.

Hav Tak, Herr' Ridder!

Gloster.

I naaderige Guder!
Tag Liv og Aande fra mig, før' igjen
Min onde Aand mig frister til at døe,
Før' det er Eders Bud!

Edgar.

Vel bedet, Fader!

Gloster.

Nu; gode Herre! hvo est Du?

Edgar.

En fattig Mand, gjort tam ved Skæbnens Slag;
Hvem Sorg i fordums Tid, som ogsaa nu,
Gjor rig paa Medynk. Giv Din Haand mig!
Jeg leder Dig til Herberg.

Gloster.

Min hjertelige Tak!
Guds Godhed og Velsignelse belønne
Dig tusindfold!

Huushofmæsteren træder ind.

Huushofmæsteren.

En prislyst Fredløs! O, høist lykkeligt! —
Dit blinde Hoved skabtes til at vorde
Min Lykkestige. Gamle Landsforræder,
Befal Dig Gud i Vold! Det Sværd er draget,
Som Dig skal fælde!

Gloster.

Lad Din Vennehaand nu være stærk!

(Edgar sætter sig til Modværge).

Huushofmæsteren.

Hvad, frække Bonde! tørst
Du værne om en Landsforræder? Bort!
At ei hans Vanhelds Sot Din Lykke smitter.
Bort! slip hans Arm!

Edgar.

Jeg slipper den intikke, goe Herre! saa skal der Mere til.

Huushofmæsteren.

Træl, slip ham! eller Du est Dødsens!

Edgar.

Goe Herre, gak Din Vei, og lad fattig Folk fare i Mag! Havde Storskryderi kunnet give mig mit Livsbrød, var mit Liv nok blevet en 14 Dages Tid meer slakket. Kom intikke den gamle Mand nær! Bliv paa Dit Eget, og tag Dig i Vare! ellers prøver jeg, hvad der er haardest, Din Skal eller min Drønert. Jeg suakker rent ud af Posen med Tig.

Huushofmæsteren.

Bort, Du Mødingepøl!

Edgar.

Jeg vil stange Dine Tænder, goe Herre! kom an! Jeg bryder mig ikke en Snus om Dine Fegtemæster-Kunster.

(De fegte; Edgar fælder ham).

Huusbofmæsteren.

Tæv! Du har dræbt mig; — tag min Pung, Du Niding!
Hvis vel Du fare vilst, da jord mit Lig,
Og giv det Brev, Du finder i min Lomme,
Til Edmund, Jarl af Gloster! søg ham op
I Bretlands Hær! — o, brad, uventet Død!

(Han dør).

Edgar.

Jeg kender Dig, skurkagtige Haandlanger!
Saa villig Slave for Din Frues Laster,
Som Nederdrægtighed kan ønske.

Gloster.

Hvad! er han død?

Edgar.

Sid ned, og hvil Dig, Fader! —
Lad see hans Lommer! Brevet, som han nævned',
Kan muligt nytte mig. — Der ligger han;
Det smerter mig kun, jeg blev Skurkens Bøddel. —
Lad see! — Brist, gode Segl, og dadl os ei,
Du strenge Sædelærer! For at see
Vor Fjendes Sindelag, hans Bryst vi aabne;
Hans Brev at aabne, er dog meer uskyldigt.

(læser).

"Kom vore gunstdige Eder i Hu! Du faaer mange Leiligheder til at redde ham af Veien; hvis det kun ei mangler Dig paa god Villie, ville Tid og Sted tilbyde sig i Overflod, — Vi have Intet udrettet, hvis han vender hjem, som Seiervinder. Da er jeg en Fange, og mit Fængsel hans Seng. Frels mig fra dens modbydelige Hede, og tag hans Plads i den til Løn for Din Umag!

Din (jeg ønskede, at kunne sige) Viv,
og Din hengivne Tjenerinde,
Goneril."

O grænseløse Rum for Qvinde-Vellyst! —
En Plan mod hendes dannis Husbond's Liv,
Og det for at tilbytte sig min Broder! —

(til Liget).

I denne Sandgrav vil jeg kule Dig,
Vanhelligt Mellembud for mordisk Vellyst!
I Tidens Fylde dette Skændselsbrev
Jeg Hertugen, hvis Liv man efterstræbte,
For Øine holde skal; ham skal det baade,
At jeg Din Nidings-Daad og Død ham kan forraade.

(Edgar gaaer, slæbende Liget ud).

Gloster.

Vanvittig er min Konning; — hvor mit Vid
Er grumt!
End staaer jeg opreist, og har end Bevidsthed
Om min uhyre store Sorg! Var jeg vanvittig,
Da skiltes min Bevidsthed fra min Sorg
Afsindighed tog Sorgens Bæger bort
Fra Sorgens Læbe!

Edgar kommer tilbage.

Edgar.

Giv mig Din Haand!
Fjernt, tykkes mig, jeg hører Trommen hvirvle.
Kom, Fader! til en Vей jeg vil Dig lede.

(De gaae.)

Syvende Scene.

Et Telt i den franske Leir.

Lear, sovende paa en Seng. En Læge, En Ridder og Følge; Cordelia og Kent træde ind.

Cordelia.

O, gode Kent! hvor kan jeg nogen Tid
Din Godhed lønne! Ach, mit Liv vil vorde
For kort dertil, min Rigdom alt for fattig!

Kent.

Ei at miskendes, er mig Løn nok.
Alt, hvad jeg har Dig meldt, er uvegen Sandhed;
Ei Meer; ei Mindre.

Cordelia.

Tag bedre Klæder paa!

Den Dragt, Du bærer, er et Sørgeminde
Om hine onde Timer. Læg den af!

Kent.

Tilgiv mig, ædle Frue!
At vorde kendt nu, skade vil min Plan;
Min Løn det være, at Du ei mig kender,
Før' jeg og Tiden raadeligt det finde!

Cordelia.

Vel! Skee Din Villie da, min gode Ridder!
(til Lægen).
Hvor staaer det med vor Konning til?

Lægen.

End sover han, min ædle Frue!

Cordelia.

I gode Guder,
O, læg' hans syge Hjertes store Saar!
Og stem' til Samklang de forstemte Strenge
I denne Oldings Vid, som Barn er vorden.

Lægen.

Tillader nu Din Majestæt os,
At vække Konningen? Han længe
Alt sovet har.

Cordelia.

Sørg herom b'ot Din Kunst, og handle saa,
Som visest tykkes Dig! — Er han nu paaklædt?

En Ridder.

Ja, ædle Frue! i hans dybe Søvn
Har vi ham iført anden Klædedragt.

Lægen.

Vær hos, naar vi ham vække, ædle Frue!
Jeg tvivler ei, at jo hans Sind er roligt.

Cordelia.

Velan!

Lægen.

Behag lidt nærmere at træde! —
Lad Strengelegen høiere nu lyde!

Cordelia.

O, elskte Fader! — Sundhed! hæng Din Kraft
Paa mine Læber, og lad dette Kys
Udslette al den Kummer, mine Søstre
Paa Dit ærværdig' Sølvhaar have lagt!

Kent.

O gode, kære Dronning!

Cordelia.

Om aldrig
Du deres Fader varst, hin Vildes Snee
Dog havde Krav paa Medynk! Var hint Hoved
At stode ud i Kamp mod Nattens Storme,
At stille blot for Him'lens Tordenkiler,
I sølve Rædselsslagene
Af Lynets Straale? Ach, Ulykkelige!
Med denne tynde, sølvgraa Hjelm Du holdt
Jo Vagt i Nattens Mulm! Min Fjendes Hund,
Og, havde den end bidt mig, skulde ligget
I hin Nat ved min Dør; og, arme Fader!
Du nødtes til at tye til Skjul blandt Dyr,
Blandt Rattersvære, paa uselt Straa!
O, Vee og Jammer! Det et Jertegn er,
Dit Liv og Din Fornuft ei sammen sluktes. —
Han vaagner, tal til ham!

Lægen.

Nei, ædle Frue!
For Dig det egner sig vel bedst.

Cordelia.

Hvor staaer det til, min Herre og min Konning!
Hvorlunde lider nu Din Majestæt?

Lear.

Det er ei Ret, I tage mig af Graven: —
Du est en salig Sjæl; men jeg er spændt paa
Et Hjul af Ild, som mine Taarer skalde,
Lig smeltet Bly.

Cordelia.

O! kender Du mig, Herre?

Lear.

Du est en Aand, jeg veed; — naar døde Du?

Cordelia.

Ach! langt fra Sans og Samling!

Lægen.

Han er knapt vaagen; und ham Ro en Stund!

Lear.

Hvor var jeg da? Hvor er jeg? — Fagre Dagslys! —
Ja! man har frygteligen krænket mig. —
Jeg døde vist af Medynk ved at see
En anden lide Sligt. — Jeg veed ei, hvad jeg siger. —
Jeg tør ei sværge, denne Haand er min; —
Lad see! dog jo! jeg føler denne Naal.
Gud give, at jeg vidste dog, hvorlunde
Det har sig med mig!

Cordelia.

O, Herre! see paa mig!
Læg Dine Faderhænder paa mit Hoved
Velsignende! — Nei! — Du maa ikke knæle!

Lear.

Jeg beder Dig, driv ikke Spot med mig!
Jeg er en svag, ømhjertet, gammel Mand,
De fire Sneese godt; og, sandt at sige,
Saa er jeg bange for, jeg er ei rigtig. —
Jeg skulde kende Dig og denne Mand;
Dog er jeg ikke sikker; thi jeg veed ei,
Hvad Sted jeg er paa; og al Sans, jeg har,
Forslaaer ei til at huske disse Klæder;
Ei heller veed jeg, hvor jeg laa i Nat;
Lee ikke ad mig! men saa sandt, jeg lever,
Tror jeg, at denne Frue er mit Barn,
Cordelia.

Cordelia.

Ja, ja, det er jeg!

Lear.

Er Dine Taarer vaade? Ja, min Tro!
O, græd ei! — Dersom Du har Givt til mig,
Saa vil jeg gerne drikke den. Jeg veed nok,

Du holder ikke af mig; Dine Søstre
Har krænket mig, saa vidt jeg mindes kan;
De havde ingen Grund; Du har dog nogen.

Cordelia.

Nei! ingen, ingen Grund!

Lear.

Er jeg i Frankerige?

Kent.

Nei, i Dit eget Kongerige, Herre!

Lear.

Bedrag mig ei!

Lægen.

Vær trøstig, gode Dronning!
Du seer, hans vilde Raseri- er dæmpet;
Dog farligt er det end, ham at opklare
Den Tids Tildragelser, han ei kan mindes.
Bed ham gaae ind, og lad ham nyde Ro,
Indtil hans Sind har sat sig lidt endnu!

Cordelia.

Behager nu Din Høihed at gaae ind?

Lear.

Bær over med mig! hør nu! glem og tilgiv!
Jeg gammel er jo, og gaaer fast i Barndom.
(Lear gaaer ud med Cordelia, Lægen og Følge)

Ridderen.

Mon det stadfæstes, Herre!
At Hertugen af Cornwall myrdet er?

Kent.

Jo, det er vist, Herr' Ridder!

Ridderen.

Hvo fører nu hans Hær!

Kent.

Som jeg har hørt, Jarl Glosters slegfred Søn.

Ridderen.

Der siges, Edgar, hans forviste Søn,
Er dragen ind ad Tyskland til med Kent.

Kent.

Paa Rygtet kan man ikke stole.
Men nu er det vel Tid, at see sig om;
See! Rigets Hærmagt rykker frem.

Ridderen.

Det tegner
Paa al Ting til et blodigt Hovedslag. —
Lev vel!

(gaaer).

Kent.

Slet eller vel, som Kampens Lykke vendes,
Min Plan mig ikkes vil, og saa mit Dagverk endes!

(gaaer.)

Femte Act.

Første Scene.

Den britiske Hærs Leir i Nærheden af Dover.

Edmund, Regan, Høvdinger, Krigere o. s. v. træde ind med Trommer og flyvende Faner.

Edmund
(til en Høvding).

Forhør, om Hertugen end holder Stand,
Hvad heller Noget har formaaet ham til
At sadle om! han stifter Sind hver Stund,
Og er høist vaklemodig. — See at bringe
En fast Beslutning fra ham!

(Høvdingen gaaer.)

Regan.

Vor Søsters Bud er vist tilstødt et Uheld.

Edmund.

Vel muligt, Frue!

Regan.

Nu elskte Jarl!
Du veedst, hvor megen Gunst jeg bærer for Dig;

Siig nu! — men hør mig! — Du maa tale Sanden —
Er Goneril elsket af Dig?

Edmund.

Ikkun i Tugt og Ærbarhed.

Regan.

Men har Du aldrig dristigen besteget
Min Broders Egteseng?

Edmund.

Nei! deri vildt Du farer.

Regan.

Jeg frygter halvveis, at Din nøie Omgang
Har ganske fængslet Dig i hendes Lænker.

Edmund.

Nei, paa min Ære, Frue!

Regan.

Jeg for min bitre Død ei hende lider;
O, kære Jarl! sky hendes Samkvem!

Edmund.

Vær rolig, Frue! —
Der er hun, samt Hans Høihed, hendes Husbond'.

Albanien og Goneril trøde ind, fulgte af Krigere.

Goneril (afsides).

Jeg taber heller Slaget, end jeg seer
Min Søster rive ham fra mig til sig.

Albanien.

Det glæder os at see Dig, elskte Søster! —
(til Edmund).
Jeg hører, Kongen er tvet til sin Dotter
Med Flere, som vor strenge Statsforfatning
Har nødt til Oprør. — Aldrig var jeg tapper,
Hvor jeg ei ærlig være kan; — hin Ting
Bekymrer os, saa vidt som Frankrig gæster
Vort Land; ei for saa vidt det Kongens Ret
Forsvare vil med Andre, som, jeg frygter,
Har skjellig Grund at reise Oprørsfanen.

Edmund.

Høist ædelt taler Du!

Regan.

Hvi denne Tale?

Goneril.

Lad os forenede mod Fjenden drage!
Om hunslige, særlige Tvistigheder
Er Talen ei.

Albanien.

Saa lad os gaae i Raad
Med vore ældste Krigsmænd!

Edmund.

Jeg i Dit Telt mig strax indfinder.

Regan.

Du gaaer vel med os, Søster?

Goneril.

Nei.

Regan.

Det sømmer sig dog bedst; jeg beder, følg os!

Goneril (afsides).

Aha! jeg lugter Lunten. — Vel! jeg følger.

Idet de gaae, træder Edgar ind, forklæd.

Edgar.

Hvis Herre! Du har nogen Tid laant Øre
Til fattig Mand, da beder jeg Dig, hør mig!

Albanien.

Jeg er paa Stedet hos Jer. — Tal!

(Edmund, Regan, Goneril gaae ud, Hovedmænd, Krigerne og Følget med dem)

Edgar.

Bryd dette Brev, før' Du begynder Slaget;
Og, seirer Du, lad da Trompeten kalde
Paa ham, som bragte det! Jeg synes rimde;
Dog kan jeg stille frem en Helt, som vil
Staae ved, hvad der staaer skrevet. Taber Du,
Da har Din Lod i denne Verden Ende,
Og Rænken døer. — Tja være Lykken gunstig!

Albanien.

Tvo, me'ns jeg læser det!

Edgar.

Det er forbudt mig,
Naar det er Tid, saa lad Herolden raabe!
Jeg møder atter Dig.

(gaaer).

Albanien.

Lev vel da! —
Jeg vil dog gennemlobe dette Brev.

Edmund kommer tilbage.

Edmund.

Alt Fjenden sees; stil nu til Kamp Din Hær
See! her er Overslaget paa hans Mandtal,
Saa vidt, som spreides kan; — men, at Du hasler,
Er høist nodvendigt.

Albanien.

Vi ville Tiden nytte.

(gaaer).

Edmund.

Jeg begge disse Søstre tilfoer Troskab;
De skye hinanden, som vi skye den Hugorm,
Hvis Braad os stak; hvem af dem skal jeg tage?
Een? Begge? eller Ingen? — Ingen faaer jeg,
Hvis Begge leve. Hvis jea Enken kaarer
Opflammes Goneril til Raseri;
Og næppe skal jeg naae mit Diemed,
Saa længe hendes Husbond' er i Live.
Nu vel! hvad Kampen angaaer, vil' vi føre
Os hans Anseelse til Nytte; siden
Saa ponfe hun, som vil ham være ovit,
Paa Raad til bradt at redde ham af Veien!
Hvad den Benaadning angaaer, han har tiltænkt
Cordelia og Lear, da, vindes Slaget,
Og fange vi dem først i Vold, da bliver
Der Intet af. — Saadant, som nu jeg staaer,
Min Stilling kræver Daad; Betænkning ei forslaaer.

(han gaaer).

Anden Scene.

En Mark mellem begge Leire.

Vaabengny. Lear, Cordelia og deres Troupper drage over Skuepladsen med Trommer og Faner, og gaae ud.

Edgar og Gloster træde ind.

Edgar.

Hvil, Fader! her i Træets gæstfri' Skygge,
Og bed om Lykke for den gode Sag!
Saafremt jeg kommer meer tilbage til Dig,
Da bringer jeg Dig Trøst.

Gloster.

Gud med Dig være!

(Edgar gaaer).

Vaabengny. Derpaa Flugt.

Edgar kommer tilbage.

Afsted, Du Gamle! giv mig Haanden! fly!
Kong Lear har tabt; han og hans Dotter ere
I Fjendens Vold! giv mig Din Haand, og fly!

Gloster.

Nei! Nei! en Mand kan ret godt raadne her.

Edgar.

Hvad? atter modles? — Vi maae oppebie
Vor Udgang, som vor Indgang her i Verden;
At være moden, det er Hovedtingen.
Afsted!

Gloster.

Og deri har Du ganske Ret.

(de gaae).

Tredie Scene.

Den britiske Leir ved Dover.

Edmund træder ind i Seiers-Optog med Trommer og Faner. Lear og Cordelia, som Fanger; Høvdinger, Krigere o. s. v.

Edmund.

I Høvdinger, bort disse bringer! streng Vagt,

Til deres høie Villie er kundgjort,
Som skulle dømme dem!

Cordelia.

Ei første Gang i Dag
Faldt ædle Offere for Dydens Sag.
For-Dig, o Konning! kun mit Hjerte bløder,
Min egen Skjæbnes Slag jeg roligt møder. —
See vi ei disse Døttre? disse Søstre?

Lear.

Nei, nei, nei, nei! kom, lad os gaae i Fængsel!
Vi ene To vil' sjunge, lig to Fugle
I gyldne Bure. Naar Du beder mig
Om min Velsignelse, da vil jeg knæle,
Og Dig om Din Tilgivelse anraabe.
See! saadant vil' vi leve der, og bede,
Og sjunge, og fortælle gamle Sagn,
Og lee ad gyldent Kryb i Magtens Solskin,
Og høre Uslinger om Hofnyt tale,
Og stundum selv vel spørge dem: "Hvo er
I Velden nu? Hvo vinder? Hvo mon tabe?"
Og, hvad i Mulm er skjult, vil' vi opklare,
Som var' vi Herrens Speidere paa Jorden;
Og inden gamle Fængselsmure skal vi
Langt overleve et stormægtigt Vak,
Hvis Flod og Ebbe vexle, alt som Maanen.

Edmund.

Kom, bring dem bort!

Lear.

Paa slige Offere, o, min Cordelia!
Selv Guderne monn' Røgelse nedkaste.
Har jeg Dig rigtigt nu i mine Arme?
Han, som nu stiller os, skal bringe Brande
Fra Himlene, og ryge os, som Ræve,
Af vore Huler ud. — Tør Dine Øine!
For' de skal faae os til at græde, før
Skal Kræft opæde dem med Hud og Haar;
For skal vi see dem døe af Hunger! — Kom!

(Lear og Cordelia gaae under Vagt.)

Edmund.

Træd hid, og hør mig, Høvding!
Tag denne Ordre!

(han giver ham et Papir).

Gak! følg i Fængslet dem!
Et Trin har jeg forfremmet Dig; giør Du,
Hvad dette byder Dig, da har Du banet
Din Lykke Vei. Mærk vel! som Tiden er,
Er Menneslet; at være blød om Hjertet,
Ei Krigsmænd egner. — Din Ophøielse,
Den er Dig vis; derfor slig: Ja! hvis ei,
Søg Lykke, hvor Du vilst! — men ei hos os.

Høvdingen.

Jeg vil fuldbringe det, min ædle Herre!

Edmund.

Saa Haand paa Verket da! og meld mig strax,
Naar det er skeet! Mærk vel! — jeg siger: strax!
Og giør det saa, som der staaer foreskrevet!

Høvdingen.

Jeg kan ei trække Plovg, ei æde Havre;
Men, er det Noget, Menneslet kan giøre,
Skal jeg udføre det.

(Høvdingen gaaer).

Klang af Trompeter. — Albanien træder ind med Goneril, Regan, Høvdinger og Følge.

Albanien.

Du vved' Heltedaad i Dag, Herr' Ridder!
Og Lykken var Dig huld; Du har de Fanger,
Der stred' med os i Dag om Seirens Krands;
Vi kræve dem tilbage af Din Haand,
For at behandle dem, som deres Værdskyld
Og vores Sikkerhed det kræve.

Edmund.

Her, Herre!
Mig tyktes bedst, den gamle, usle Konning
At sende under Vagt til tryg Forvaring;
Hans Vilde, og end meer hans høie Rang

Med Trolddomskraft ham Folkets Hjerter vinde,
Og vende vore Stridsmænds tvungne Lanser
Imod vor egen Barm. Med ham jeg sendte
Tillige Dronningen af samme Aarsag;
De rede er' i Morgen, eller, naar
Dig lyster, frem at stande for Din Domstol.
End roge vi af Blod; Ven sayner Ven;
Og Seiren, selv i første Hede, bandes
Af dem, som maae dens dyre Priis betale! —
Forhøret over Kongen og Cordelia
Ei dette Sted sig egner til.

Albanien.

Tillad, Herr Ridder!
Jeg Dig betragter ene, som en Tjener
I denne Krig, og ei som Broder!

Regan.

Det er den Hæder, vi vil' yde ham.
Det egned' sig, Du om vor Villie
Os havde adsprogt, før' sligt Ord Du mæled'!
Vor Hærmagt førte han; udrustet var han
Med al den Magt, der er forenet med
Vor Vlads. Slig Høihed tør dog vel see op,
Og kalde sig Din Broder.

Goneril.

Vær ei saa heftig, Søster!
Hans eget Værd ophøier ham langt meer.

Regan.

Indsat af mig i al min Ret,
Han kan sig maale med den Bedste.

Goneril.

Det var det Meste vel, Du kunde sige,
I Fald Du til Din Husbond kaared' ham.

Regan.

Tidt vorde Spottere jo Spaamænd.

Goneril.

Holla!
En stinsyg Elskov gjorde skelende
Det Øie, som udgranskede dette.

Regan.

Jeg er ei vel, Fru Søster! ellers skulde
En vældig Strøm af Galde svare Dig. —
Hærfører! tag min Hær og mine Fanger,
Mit Fædregods! raad over det og mig!
See! Dig i Vold jeg giver mig, og vide
Al Verden, at jeg her Dig kaarer til
Min Husbond' og min Herre!

Goneril.

Troer Du da, at Du faaer ham?

Albanien.

Slet Intet gjælde her Dit Ja og Nei.

Edmund.

Saa Meget gjælder Dit just med, min Hertug!

Albanien.

Vel gjælder det, Du Halvblods-Karl!

Regan.

(til Edmund).

Lad Trommen røres!
Forkynd, jeg deler Navn og Hæder med Dig!

Albanien.

Tov! hør et Ord! — Her fængsler jeg Dig, Edmund!
Som Landsforrædder, og med Dig tillige
Hin gyldne Slange; (pegende paa Goneril).
Din Paastand, Søster!
Afslaaer jeg herved, til min Fines Bedste;
Hun alt har fæstet sig til denne Herre;
Jeg gjør Indsigelse, som hendes Husbond',
Imod Dit Giftermaal; hvis Du vil giftes,
Da fri til mig! min Viv er alt bestilt.

Goneril.

Et Mellemspil!

Albanien.

Du est bevæbnet, Gloster!
Thi lad Trompeten lyde! stander Ingen
I Kredsen frem mod Dig, og vil bevise,

Du eſt en ſkændig, aabenbar Forræder,
Saa er min Handſke der!
(kaſter Handſken til ham).
Jeg ſkal ei ſmage
Brød i min Mund, før jeg har ſkrevet i
Dit Hjerte, at Du eſt i Ret og Alt,
Hvad jeg har kaldt Dig.

Regan.

O, jeg er ſyg, o, dødsſyg!

Goneril (afſides).

Varſt Du det ei, jeg ſtoled' ei paa Givt!

Edmund.

(til Albanien, i det han kaſter ſin Handſke til ham).
Der er mit Genſvar; — hvoſomhelſt
Forræder kalder mig, han lyver, ſom
En Niding!
Trompeten lyde! den ſom tør ſtaae frem,
Mod ham, mod Dig, mod Hver jeg hævde vil
Min Ærlighed og Ære rekt.

Albanien.

Træd frem, Herold!

Edmund.

Holla, Herold! træd frem!

Albanien.

Stol paa Din Arm! thi Dine Hærmænd,
I mit Navn hvervede, de ſinge
I mit Navn Orlov.

Regan.

Min Sygdom vorder værre.
(En Herold træder ind).

Albanien.

Hun er ei vel; før hende til mit Telt!
(Regan ledes ud).
Kom hid, Herold! lad høit Trompeten lyde!
Og udraab dette Brev!

En Høvding.

Trompeten lyde!
(der ſtødes i Trompeten).

Herolden (udraaber:)

„Hvis nogen Mand af Ridderskab eller Adel i Hæren vil paastaae, at Edmund, formentlig Jarl af Gloster, er en Ærkeforræder, da træde han frem ved det tredie Trompetskrald! Han vil selv boldeligen føre sin Sag."

Edmund.

Blæs!

(Første Trompetskrald).

Herolden.

Anden Gang!

(Andet Trompetskrald).

Herolden.

Tredie Gang!

(Tredie Trompetskrald).

(En Trompet svarer udenfor).

(Edgar træder ind i Rustning. En Trompeter gaaer foran ham).

Albanien

Spørg om hans Hensigt, hvi han møder efter Trompetens Kald!

Herolden.

Hvad est Du, og hvad er Dit Navn,
Din Værdighed? hvi lystrer Du hin Stevning?

Edgar.

Viid, at mit Navn er tabt,
Af Nidets Givttand ædt og gnavet!
Dog er jeg skjøndt saa ædel, som den Modpart,
Jeg ganger nu i Krigen med.

Albanien.

Hvo er den Modpart?

Edgar.

Hvo stander frem for Edmund, Jarl af Gloster?

Edmund.

Han selv; — hvad vilst Du ham?

Edgar.

Drag ud Dit Sværd,
At, hvis mit Ord et ædelt Hjerte krænker,
Det Ret kan skaffe Dig! — Her mit jeg svinger!
See hid! det er Haandhævder af min Hæder,

Min Eed og Ridder-Idræt! — Jeg erklærer,
Trods al Din Styrke, Ungdom, Post og Høihed,
Ja! trods Dit Seir-Sværd og nybagte Hæder,
Dit Mod, Dit Hjerte: — Du est en Forræder!
Falsk mod Din Gud, Din Broder og Din Fader,
Sam'svoren her mod denne høie Fyrste,
Og lige fra Din Hovedisse til
Det Støv, Du træder under Dine Fødder,
En givtig Svag med fule Pletter;
Saa fremt Du siger: Nei!
Skal slugs mit Sværd, min Arm, mit Mod bevise
Det paa Dit Hjerte, hvortil her jeg taler,
Du løist!

Edmund.

Med Skjel jeg kunde spørge om Dit Navn;
Men, da Dit Ydre er saa faurt og mandigt,
Din Tunge raber ædel Ret og Rayd,
Foragter jeg de smaae Indvendinger,
Som Ridderskabets Love ellers tillod',
Forræder-Navn jeg paa Dit eget Hoved
Tilbagekaster; Løgnbeskyldningen
Med Helveds Qval jeg lægger paa Dit Hjerte;
Dog Ord slaae ingen Mand; de streife kun
Og ridse Sjælens Hud; men dette Slagsværd
Skal bradt udhugge dem en Vei didhen,
Hvor De skal evigt hvile! — Tal! Trompeter!

Trompeterne lyde. Tvekamp. Edmund falder.

Albanien.

O, spar ham! spar ham!

Goneril.

O, Gloster! det er Ræuke!
Tvekampens Lov befaler, ei at saare
Ukendt Modstander. Ikke overvunden,
Besnæret og bedragen est Du kun.

Albanien.

Luk Mund i Laas, min Frue! ellers stopper
Jeg den med dette Brev. — Tov lidet, Ridder! —
Afskyelige! læs Din egen Skændsel her! —

Hold, Frue! ingen Sønderriven nu! jeg mærker,
Du kender det.

(giver Edmund Brevet).

Goneril.

Om saa var, Retten e ni min Haand jo,
Ei Din; hvo tør vel stevne mig til Regnskab?

Albanien.

Høist skrækkeligt! — Du kjender dette Brev?

Goneril.

Spørg mig ei, hvad jeg kender!

(hun gaaer).

Albanien.

(til en Høvding).

Følg med! hun raser jo, vaag over hende!

(Høvdingen gaaer).

Edmund.

Jeg har gjort Alt, hvorfor man har bestyldt mig,
Ja! meget Meer, som Tiden vil opklare;
Hint er forbi, forbi, som nu mit Liv;
Men hvo est Du, som Lykken kaared' til
Min Banemand? Est Du af Adelsblod,
Tilgiver jeg Dig.

Edgar.

Tilgiv Du mig, som jeg tilgiver Dig.
Jeg er i Blod ei ringere, end Du;
Og, er jeg Meer, har Du der meer mig krænket.
Jeg hedder Edgar, er Din Faders Søn;
Retfærdige er' Guderne; de gjøre
Vor sandselige Lyst til Svøbe imod os;
Hint Lastens mørke Sted, hvor han Dig avled',
Hans Syn ham kosted'.

Edmnnd.

Ja! Sandhed har Du talt.
Fuldendt er Hjulets Omleb; — jeg er her.

Albanien.

O! blot Din Gang — saa tyktes mig — bebuded'
Din Fyrste-Ret. — Lad mig omfavne Dig!

Gud, Sorg mit Hjerte knuse, dersom jeg
Din ædle Fader eller Dig har hadet!

Edgar.

Det veed jeg, ædle Fyrste!

Albanien.

Hvor varst Du skjult?
Hvor fikst Du om Din Faders Qvaler Nys?

Edgar.

Ved ham at stande bi i dem, min Fyrste!
Hør her en kort Beretning! —
Naar den er endt, o, brist! — brist da mit Hjerte! —
For at undgaae den morderske Vanstraale,
Som fulgte mig paa Stand — o, sødt er Livet!
(Thi foretrække vi langvarig Dødskamp
For brad og hastig Død!) paatog jeg mig
En gal Mands Pjalter og en Skikkelse,
Saa Hunde væmmedes derved! — Saalunde
Traf jeg min Fader;
Hans Øien-Ringe blødte; Ædelstenene
Var' nyligt tabte.
Jeg blev hans Leder, tigged' for ham, frelste
Ham fra Fortvivlelse; men ingen Sinde —
O, hvilken Brøde! — gav jeg mig tilkende,
Før nu ret nyligt, da jeg stod bevæbnet. —
Ei vis paa, skjønt jeg haabed', heldigt Udfald,
Bad jeg om hans Velsignelse, og derpaa
Fra først til sidst min Vel'grinsgang fortalte;
Men ach! hans arme Hjerte var for svagt.
Til denne Kamp; af Sorgs og Glædes Overmaal
Det smilende brast sønder.

Edmund.

Dit Ord
Har rørt mig, og skal muligt virke Godt;
Men tal! det synes, Du har Meer at sige.

Albanien.

Hvis der er Mere, og meer sørgeligt,
O, ti da! thi mit Inderste er smeltet
Ved, hvad jeg alt har hørt!

Edgar.

Her, troer vel den,
Som Sorgen elsker, staaer min Kummers Grænse;
Men nei! hvad alt for Meget var, blev Mere,
Og overskred alt muligt Maal og Maade,
Mens lydeligt jeg græd, kom der en Mand,
Som havde seet mig i min værste Tilstand,
Og den Gang skyet mit frygteligt Samkvem;
Nu, da hin Lidende i mig han kendte,
Slog han de stærke Arme om min Hals,
Og hyled' høit, som om han vilde sprænge
Den halvte Himmel; kastede sig over
Min Fader, og om sig og Lear fortalte
Et høist vemodigt Sagn, hvortil end aldrig
Er Mage hørt; og alt, som han fortalte,
Hans Smerte vor'de, og såsnart Livets Strenge
De sprunge da. — Da lød Trompetens Stævning;
Og saa forlod jeg ham forunden Samling.

Albanien.

Men hvo var denne Mand?

Edgar.

Kent, ædle Herre!
Den landsforviste Kent, som, godt forklæd,
Sin Fjende, Kongen, fulgte, og beviste
Ham Tjenester, man fordrer knapt af Trælle.

En Ridder træder ind med en blodig Kniv.

Ridderen.

Hjælp! Hjælp! o; Hjælp!

Edgar.

Nu vel! hvad Hjælp?

Albanien.

Tal Mand!

Edgar.

Hvad skal hin blodig' Kniv til?

Ridderen.

Den er end heed,
Den ryger end; nu nys kom den af Hjertet —

Albanien.

Hvis Hjerte? tal dog! tal!

Ridderen.

Din Frues, Herre! ja! Din Frues..
Hun gav sin Søster Givt; — hun har bekendt det. —

Edmund.

Jeg lønligt var trolovet med dem Begge;
Et Øieblik nu alle Tre formæler.

Albanien.

Bring dem herhid i Live eller døde!
Hin Himlens Straffedom, som Rædsel vækker,
Kan ei til Medynk røre os.

(Ridderen gaaer).

Kent træder ind.

Edgar.

Her kommer Kent, min ædle Herre!

Albanien.

O, det er ham! — Ach, Tiden os formener
Den Høflighed, som fine Sæder kræve.

Kent.

Jeg kommer for min Konning og min Herre
For sidste Gang: God Nat! at sige. —
Er han ei her?

Albanien.

O, vigtig er den Ting! Vi har den glemt! —
Tal, Edmund! hvor er Kongen? hvor Cordelia?
Kent! seer Du dette Syn?

Goterils og Regans Lig bæres ind.

Kent.

O vee! o, hvorfor dette?

Edmund.

Ja! Edmund var dog elsket;
Hin gav den Anden Givt for min Skyld ene,
Og dræbte saa sig selv.

Albanien.

Saa gik det til. — Bedækker deres Ansigt!

Edmund.

Jeg samler al min Livskraft; — noget Godt

Vil jeg — trods min Natur — endnu udøve.
Send flugs — saa flugs Du kanst — et Bud til Kongen!
Min Ordre bød Lears og Cordelias Død; —
Send Bud, me'ns det er Tid!

Albanien.

Løb! løb! o, løb! —

Edgar.

Til hvem? — Hvo har at byde der? — Send med Benaadnings-Tegnet!

Edmund.

Det var heelt vel betænkt!
Kom, tag mit Sværd! giv det til Høvdingen!

Albanien.

Er Livet kjært Dig, il aisted!

(Edgar gaaer).

Edmund.

Jeg og Din Hunstru har befalet ham
Cordelia i Fængselet at hænge,
Og lægge Skylden saa paa hende selv,
Som var det øvet i Fortvivlelse.

Albanien.

O, frelser hende, Guder! — Bring' ham bort!

(Edmund bæres ud).

Lear træder ind med Cordelias Lig i sine Arme.
Edgar, en Høvding og Andre følge ham.

Lear.

Hyl', hyl', hyl', hyl'! — O, I er Mænd af Sten!
Hvis Eders Tunger, Eders Syn jeg havde,
Jeg brugte dem, saa hvælvte Himmel revned!
O, hun er evigt borte! — Jeg kan see,
Naar En er død, og naar der end er Liv! —
Nei! hun er stendød; — lagner mig et Speil!
Hvis mindste Plet og Dug paa Glaret falder,
Ja! — ja! da lever hun!

Kent.

Er det den Ende, som vi vented'?

Edgar.

Er det paa Dommens Rædsler Billed?

Albanien.
(til Lear),
O, bugn! og kast Din Byrde!

Lear.
Ja! Fjedren rører sig; hun lever end!
Hvis saa, er det en Salighed, som lønner
Hver Qval, jeg end har følt!

Kent (knæler).
O, ædle Herre!

Lear.
Til Side, Menneske!

Edgar.
Det er Din Ven, den ædle Kent!

Lear.
Forbandelse Jer ramme,
I Mordere, Forrædere tilsammen!
Jeg kunde sikkert have frelset hende;
Men nu er hun for evigt borte! —
Cordelia! — Cordelia! tav lidt! — Ha!
Hvad siger Du? — Din Røst var altid blid,
Og mild og sød; en herlig Dyd hos Qvinden! —
Jeg dræbte og den Træl, som hængte Dig!

Høvdingen.
Ja, ædle Riddere! det gjorde han.

Lear.
Ja! gjorde jeg ei, Ven? — Jeg har seet den Dag,
Da for mit skarpe Slagsværd flugs de sprunge;
Nu er jeg gammel;
Den megen Modgang har og lagt mig øde.
Siig, hvo est Du? Mit Syn er ei det bedste;
Dog kan jeg sige Dig det strax paa Timen.

Kent.
Hvis Lykken brammer af to Væsener,
Den elskede og hated', see vi for os
Et af dem her.

Lear.
Nei! Synet slaaer mig feilt; est Du ei Ken

Kent.

Jo, Kent, Din ringe Tjener! Hvor er nu
Din Tjener, Cajus, henne?

Lear.

Det er en flink Gut, kan jeg sige Dig,
Han slaaer, og qvickt! — Nu er han død og raadnet.

Kent.

Nei, ædle Herre! det er netop mig. —

Lear.

Det skal jeg see nu strax.

Kent.

Som fra Din Rods og Medgangs første Stund
Dig fulgte paa Din Tornesti.

Lear.

Du est velkommen hid!

Kent.

Ach! hvor er han velkommen? Alt er frydløst,
Er dødt og øde! — Dine ældste Døttre
Har dømt sig selv, og i Fortvivlelse
Sig dræbt.

Lear.

Ja, det jeg troer!

Albanien.

Han veed ei, hvad han siger; ei det nytter,
Vi give os tilkende for ham.

Edgar.

Det baader ei! —

En Høvding træder ind.

Høvdingen.

Edmund er død.

Albanien.

Det er en Smaating her! —
Hør, Riddere og Ædle, nu vor Plan!
Al Trøst, den svage Konning kan modtage,
Skal ydes ham. — Hvad angaaer os, afstaae vi
Saa længe, som den gamle Konning lever,
Ham al vor Magt;

(til Kent og Edgar)

Og Eder Eders Rettigheder,
Med al den Fordel og den Herlighed,
Som slig en Troskab skyldes! Alle Venner,
Skal nyde Dydens Løn, og alle Fiender
Skal tømme Brødens Kalk! — O, seer! seer hid!

Lear.

Og man har hængt min stakkels Glut for mig? —
Nei! ingen, ingen, ingen Gnist af Liv;
Hvi har en Hund, en Hest, en Rotte, Liv
Og Du ei mindste Aande i Din Barm?
O, Du vilst aldrig komme meer tilbage,
Nei aldrig, aldrig, aldrig, aldrig, aldrig! —
O, hør! knap denne Knap op! — Tak, min Ven! —
Ha! seer Du? See paa hende! — see — de Læber! —
See der! see der! —

(han dør).

Edgar.

Han segner! — Herre! Herre! —

Kent.

Nu brist, mit Hjerte! brist!

Edgar.

See op, min Konning!

Kent.

Plag ei hans Aand! O, lad ham dø i Fred!
Den hader ham, som vil ham længre spænde
Paa denne haarde Verdens Pinebænk!

Edgar.

O, han er gangen heden!

Kent.

Det Under er, han bar saa længe paa
Sin Smertes Byrde; som et Bytte han
Sit Liv har bort!

Albanien.

Bring dem herfra! —
En almen Landesorg er første Pligt.

(til Kent og Edgar).

I Venner af min Sjæl! Udkaarne To!
Herst' i mit Land! gjengiv' det Fred og Ro!

Kent.

Mig staaer en Reise for; min Vandrings-Dag frembryder;
Min Herre kalder mig, og trofast Tjener lyder.

Albanien.

Snart trykker Tidens Vegt; dog bør os ei at vige,
Ei, hvad vel egned' sig, men, hvad vi føle, sige.
Den, som var ældst, led mest; vi, som i Ungdom staae,
Ei Halvten skal faae see, ei halvt hans Alder naae.
(De gaae ud under en Dodninge-Marche).

Rettelser.

I 6te Hefte, S. 9, L. 2 fra neden: stot, læs: stolt, L. 1 f. n.: ommer, Væ, læs: Dommer-Vælden; S. 11, L. 1 f. n. Ten ig bedste, læs; Tegn mig bekræfte; S. 12, L. 10 fra oven: Mangel paa sledske Blik og fagre Ord, læs: Paa sledske Blik og fager Tale Mangel.

I 7de Hefte, S. 27, L. 16, gavde, læs; havde; S. 45, L. 14, er, læs; est; S. 60, L. 7 f. n. Naalepenge, læs: Naadepenge; S. 62, L. 8, f. n. Nok. læs Nok? L. 3, pagfuldt, læs: pragtfuldt.

I 8de Hefte, S. 75, L. 15, Horkars, læs; Horkarls; S. 85, L. 1, Hvert Haar, Du river af min Kind, læs: Hvert Haar, Du river af min Kind, skal opstaae; S. 90, L. 1, til bade, læs: til at hade; S. 102, L. 9, f. n. sger, læs: siger; S. 110, L. 12, dvæle, læs: vrøle; L. 3, Pulken, læs: Pullen. —

Skizze af William Shakspeares Liv og Digten.

(tildeels efter Nicholas Rowe og Nathan Drake.)

William Shakspeare var en Søn af John Shakspeare og Miss Arden, og født i Stratford-upon-Avon i Warwick-Shire den 23de April 1564. Af Documenter i denne Byes Archiv seer man, at hans Familie var almeent agtet og meget dannet. Man har i Almindelighed troet, at hans Fader har været Uldhandler; men Malone har af en meget gammel haandskreven Beretning om Forhandlingerne i Bythinget i Stratford tilstrækkeligen beviist den vigtige, eller uvigtige Ting, at han har været Handskemager. J. Shakspeare havde saa stor en Familie (10 Børn i Alt), at, skjønt William var hans ældste Søn, kunde han ikke give ham bedre Opdragelse, end den, der svarte til hans egen Haandtering. Vistnok havde han ladet ham gaae nogen Tid i en Friskole, hvor han rimeligviis lærte den Smule Latin, han kunde; men, da Faderen kun havde indskrænkede Kaar og Sønnen ingen Hælp kunde faae til sin Lærdom hjemme, maatte han tage ham ud af Scholen, og William kunde da ingen videre Fremskridt gjøre i dette Sprog. Det er unegteligt, at man i hans Verker neppe vil finde noget Spor af Efterligning af de Gamle. Hans, som oftest, fine Smag, og hans stor-

Geni, hvori han godt kunde staae ved Siden af nogle, og overgik adskillige af Oldtidens Digtere, vilde sikkerlig gen have bevæget ham til at læse og studere dem med saa megen Fornøielse, at nogle af deres skønne Billeder vilde have indtrængt sig i hans egne Skrivter; og, at han Intet har efterlignet hos dem, kan tiene, som Beviis paa, at han aldrig har læst dem. Om hans Ubekendtskab med de Gamle har været til hans Skade eller ikke, kan omtvistes; thi, skjønt han ved Bekendtskab med dem vilde være bleven meer correct, er det ikke usandsynligt, at denne Correcthed og hans Ærbødighed for de Gamle vilde have lagt et Capsun paa den Ildfuldhed, henrivende Kraft og vilde Skønhed, vi beundre hos ham, og Pluraliteten finder vistnok mere Behag i de nye, dristige og usædvanlige Tanker, som hans egen Indbildningskraft ydede ham i saa stort Forraad end om han havde givet dem de skønneste Steder af græske og latinske Digtere, og i den smukkeste Klædning som en engelsk Classiker kunde iføre dem.

Da han forlod Scholen, lader det til, at han valgte sin Faders Levevei efter dennes Forslag, og, for saa snart, som muligt, at blive Familiefader, giftede han sig, da han endnu var meget ung. Hans Kone var Datter af en vis Hathaway, som siges at have været en velhavende Selveier i Nærheden af Stratford. I denne Stilling forblev han i nogen Tid, indtil en Ubesindighed, han gjorde sig skyldig i, nødte ham til at forlade hans Fødeegn, og den Levevei, han havde valgt; og, skjønt den i Førstningen syntes at være en Plet paa hans Moralitæt, og en Ulykke for ham, blev den dog siden den lykkelige Anledning, som kaldte et af de største dramatiske Genier, man nogen Sinde har kendt, til Live. Han var ulykkeligviis kommen i et slet Selskab, og iblandt dettes Medlemmer havde Nogle, som ofte drev den Haandtering, at stjæle Vildt, adskillige Gange formaaet ham til at plyndre en Vildbane, som tilhørte Sir Thomas Lucy paa Charlecote, i Nærheden af Stratford. For denne Streg behandlede Her-

remanden William, efter hans Anskuelse, temmeligen haardt; og, for at hevne denne Mishandling, skrev han en Spotvise om ham. Skjønt denne, som rimeligvis er hans første poetiske Forsøg, er tabt, skal den dog have været saa bitter, at den opirrede Sir Lucy til at forfølge ham, saa at han blev nødt til at forlade sin Haandtering og Familie i Warwickshire for en Tid, og flyate til London. Malone anmærker med god Grund i sin Shakspeare, (Vol. 2, p. 141), at den første Scene i "de muntre Koner i Windsor" giver tilstrækkelig Anledning til at troe, at Sh. af en eller anden Grund ikke havde den ovbeste Velvodiahed for Sir Lucy. I Sh.s Tid blev i Øvrigt den Forseelse, som han begik i Sir Lucys Enemærker, meer anseet, som en ungdommelig Ubesindighed end som en Forbrydelse. Dette beviser Malone af adskillige Skrivter, saa at hin Brøde ikke kaster nogen egenlig Plet paa hans Charakter. M. troer imidlertid ikke, at den hele Historie om Sh's Indgreb i Sir L's Vildbane er sand, hvilken Mening Drake, som det synes, temmeligt heldigen gjendriver (Noontide Leisures, Lond. 1824 Vol. I., p. 83-86).

"I Dronning Elisabeths Tid" siger Samuel Johnson efter en Fortælling af Digteren Pope, som Rowe meddeelte ham, "vare Eiendomskareter endnu ikke almindelige, og Hyrekareter slet ikke i Brug; men de, som vare for stolte, for fine paa det, eller for magelige til at gaae, rede til enhver lønnevers Ærinde eller Fornøielse. Mange kom ridende til Skuespilhuset; og, da Sh. flyatede til London var hans første Tilflugt, for at erhverve sig et Par Skillinger, at vente ved Døren af Skuespilhuset, og holde deres Heste, som ingen Tjenere havde, for at de kunde være paa rede Haand efter Skuespillet. Paa denne Post udmærkede han sig saa meget ved sin Omhu og Flinkhed, at om føie Tid enhver Ryttet, naar han steg af Hesten, raabte paa William Sh.; og man betroede næppe sin Hest til nogen Anden naar man kunde faae fat paa W. Sh. Det var det første Glimt i Lykkens Sol for ham. Da

Sh. fik flere Heste at vasse, end han kunde overkomme, leiede han Drenge, som besørgede dette Arbeid under hans Opsyn, og strax, naar der blev kaldt paa W. Sh., fremstillede sig med de Ord: "Jeg er Shakspeares Dreng, min Herre!" Sh. fik siden høiere Sysler; men, saa længe det var Mode at ride til Skuespilhuset, beholdt de Drenge, som holdt Hestene, det Navn: „Shakspeares Drenge."

Paa denne Tid gjorde han sit første Bekendtskab med Skuespilhuset. I Førstningen fik han naturligviis meget ubetydelige Roller ved den Trouppe, som da existerede; men hans beundringsværdige Geni og naturlige Talent for Skuepladsen gjorde, at han snart udmærkede sig, om ikke som fortræffelig Skuespiller, saa dog som ypperlig Skuespildigter. Hans Navn staaer, som Skik var i de Tider, trykt iblandt de andre Skuespilleres foran nogle gamle Komoedier, men uden nogen Underretning om, hvad Slags Roller han pleiede at spille; og Rowe siger, at han, alle sine Undersøgelser uagtede, ikke har opdaget Andet i denne Henseende, end, at hans Mæsterrolle var Aanden i hans egen "Hamlet." "Det vilde have været mig kærere," siger han, "at have havt sikker Hjemmel for, hvilket det første Skuespil var, han skrev, da det uden al Tvivl vilde have været behageligere for Enhver, der interesserer sig for Sligt, at vide, hvilket der var det første Foster af en Phantasie, som Shakspeares. Vi bør maaskee ikke vente, at hans første Forsøg saaledes, som de fleste andre Forfatteres, skulde være hans mindst-fuldkomne Arbeid; Kunsten havde saa liden, og Naturen saa stor Del i, hvad han skrev, at hans Ungdomsarbeider, da de vare de Liveligste, og havde Mest af hans Indbildningskrafts Ild og Styrke, ogsaa vare de Bedste. Meningen er ikke, at hans Phantasi var saa tøileslos og udsvævende, at den ikke lod sig styres af Forstanden; men hvad han tænkte, var i Almindelighed saa stort, saa tilbørligen og rigtigen opfattet i sig selv, at det trængte til liden eller ingen Forbedring, og fandt den upartiske Dommers Bi-

fald ved første Diekast. „Men, skjønt Tiden, hvorpaa hvert enkelt Skuespil blev skrevet, i Almindelighed er uvis, er der dog Steder i nogle af dem, hvoraf man kan bestemme, paa hvad Tid de bleve forfattede. Saaledes viser Chorus i Slutningen af 4de Act af Henrik den Femte i den Compliment, som gjøres Greven af Essex, at dette Stykke blev skrevet, da denne var i Irland; og Sh's. Lovtale over Dronning Elisabeth og hendes Efterfølger. Kong Jacob, i Slutningen af Henrik den 8de, beviser, at dette Skuespil blev skrevet, efter at Jacob havde besteget den engelske Throne. Hans Samtidige, som begyndte at faae Smag paa dette Slags Fornøielser, glædedes overordenligen, ved at see et Geni fremstaae iblandt sig, der besad en saa skjøn og frugtbar, poetisk Aare, og som egnede sig saa ganske til at more og belære dem. Shakspeare var ikke blot en geniful og vittig, men ogsaa en godhjertet og ædel Mand, blid i Væsen og Adfærd, og meget behagelig i Omgang; saa han naturligviis fik Adgang til de bedste Kredse i sin Tidsalder. Dronning Elisabeth lod adskillige af hans Skuespil opføres paa sit Slot; og det er aabenbart denne jomfruelige Fyrstinde, Sh betegner i „Skærsommernatsdrømmen" ved

„—Den skjønne Vestalinde, som i Vesten throner;"

og det hele Sted er en Compliment, der meget passende er anbragt, og meget smukt henvendt til hende. Hun fandt saa megen Fornøielse i Falstaffs fortræffelige Charakter i de to Dele af „Henrik den Fjerde", at hun befalede ham at anbringe ham endnu i et Skuespil, og at skildre ham forelsket. Dette skal have været Anledningen til, at han skrev „de muntre Koner i Windsor." Lystspillet selv er det bedste Beviis paa, hvor ypperligen han opfyldte hendes Befaling. Falstaffs Charakter skal i Øvrigt fra Førstningen af have baaret Navnet, Oldcastle; men, da der endnu levede Nogle af denne Familie, befalede Dronningen, at han skulde forandre det. Han brugte da Navnet, Falstaff.

Derved undgik han vel at fornærme Familien Oldcastle; men nogen Dadel har han vel forskyldt for sit andet Valg, da Sir Johan Falstaff, som var Ridder af Hosebaandsordenen, og Generallieutenant, var en Mand af store Fortjenester, som havde udmærket sig i Krigene i Frankerige i Henrik den Femtes og Slettes Tid. Uagtet Dronningen viste ham saamegen Naade, skyldte han dog ikke hende alene den Lykke, som hans Geni gjorde. Han modtog mange hæderlige Beviser paa Yndest og Venskab af Greven af Southampton, som i den Tids Historie er berømt for sit Venskab mod den ulykkelige Grev Esser. Det var ham, han tilegnede sit Digt, Venus og Adonis, hvoraf vi have en Oversættelse af Prof. Ohlenschlæger i Rahbeks gjenopstandne Tilskuer (i en af dette Tidsblads sidste Aargange). Sir William d'Avenant fortæller, at Grev Southampton gav en Gang Shakspeare 1000 Pund, for at sætte ham i Stand til at kjøbe en Eiendom, som, han havde hørt, han havde Lyst til. Rowe kalder dette med Føie en meget stor og paa de Tider sjelden Gavmildhed; men, naar han sammenligner den med den ædle Ædelmodighed, man paa hans Tid viste franske Dansere og italiænske Sangere, bemærke vi blot, at nu til Dags gaaer denne ædelmodige Ødselhed langt videre i England og andre Steder hvor man lader Videnskabsmænd og Digtere tigge om Brødet, medens man paa en Aften stiller mange tusinde Pund eller Francs o. s. v. til en høit begavet Springer eller Strubekunstner. Boswell har i det 20de Bind af Malones Shakspeare (S. 218 og flg.) søgt at gjendrive den Formodning, som Nathan Drake i sin „Shakspeare and his times„ har fremsat, at Lord Sonthampton er den Person, som vor Digter har tilegnet den største Deel af sine Sonnetter (i Alt 154), en Formodning, som, efter B's Ord, Nogle af D's Læsere have anseet som afgjort. D. har i sin „Noontide Leisures„ Vol. 2, p. 81—88, søgt at besvare B's Indvendinger, og, „i Fald jeg ikke ganske bedrager mig selv", siger D., „stiller deres

Mangel paa Beviskraft og Anvendelighed i et tilfreds stillende Lys." Han antager, at alle Sonnetter, paa omtrent 30 nær, have været tilegnede Lord Southampton. Herimod indvendes: „Hvorledes kunne de 17 første Sonnetter fraraade ham et overilet Coelibatløvte, naar man veed, at Lord S. i en Alder af 25 Aar egtede sin første Elskede, Elisabeth Vernon?" Hertil svares, at denne Forbindelse begyndte uden Dronningens Vidende, omkring hvis Person Lord S. den Gang var; og at, saasnart hun opdagede den, blev hun meget opbragt,, og forbød den. Lord S., som da just var bleven myndig, og var meget heftig, erklærede nu, i den skuffede Lidenskabs Raseri, at, dersom han ikke fik Elisabeth Vernon til Egte, vilde han dø, som Pebersvend. Det var kort efter denne Tid, at D. antager, at Sh. har skrevet de omtalte Sonnetter, for at bestride denne hans Beslutning, paa en Tid, da Lorden ikke kunde indgaae den ønskede Forbindelse, uden at paadrage sig Hoffets Unaade. „Men hvorfor", spørges der da, „har Sh. i disse Sonnetter slet ingen Hentydning gjort til Lord S.?" Fordi, dersom disse Sonnetter, som bleve bragte i Omløb i Haandskrivter, vare komne Dronningen for Øine, vilde de betydeligen have skadet baade Sh., som just paa den Tid begyndte at tiltrække sig Opmærksomhed, og hans Ven, Lorden. Fire Aar efter hin Kjærligheds Begyndelse trodsede Lorden Dronningens Forbud ved at egte sin Elskede; og Følgen var, at de Begge bleve fængslede i nogen Tid. Grunden, hvorfor Sh. tiltalte Lorden i hine Sonnetter i en, som det synes, for en i Rang underordnet Person altfor fortrolig Tone, ligger deri at Lord S. med sit heftige Temperament og sin Kærlighed til Videnskaberne, taalte Meget af en ham i Rang, men ei i Geni underordnet Mand, som han ikke vilde have taalt af En af sine Ligemænd, og hans Ynde mod Sh. var ubegrænset fra det Øieblik af, da han tilegnede ham sin „Venus og Adonis." Besynderligt synes det vel, at Sh. i de sidste 28 Sonnetter forlader sin ædle Beskytter, og henvender sig til

et Væsen, der, efter Digterens egen Tilstaaelse, er den Uværdigste blandt Qvindekjønnet; men disse Sonnetter, antager D., ere ganske ideale, og at deres Formaal er, uden al individuel Anvendelighed, at skildre den utilladelige Kjærligheds Hindringer, Foranderligheder og Elendigheder. „Naar man ikke vidste at Sh. besad en ren moralsk Charakter", mener D., „maatte man tilstaae, at de synes at være Frembringelser af en skamløs Liderlig (!!?); man maatte derfor have ønsket, at de aldrig vare blevne udgivne, eller, at Digteren havde meddelt en Underretning om deres Oprindelse." D. troer derfor, at Sh. kun har udgivet dem paa Grund af en Vens indstændige Begæring, og, at denne, efterat have faaet Haandskrivtet, strax har leveret det til Thomas Thorpe, som derpaa har ladet det trykkes.

Med hvilke andre private Mænd, end Lord Southampton, Sh. havde indgaaet Venskab, veed man ikke; men at Enhver, som forstod at vurdere sand Fortjeneste, agtede og ærede ham, er alment bekendt. Hans Opriatighed og Godmodighed erhvervede ham alle gode Hjerters Kærlighed, og hans Aandskraft, Vid, Phantasi og Skarpsind gjorde, at de fineste Menneskekendere og lærdeste Mænd beundrede ham.

Sit Bekendtskab med Digteren Ben Jonson gjorde han ved en Leilighed, hvor han fik Anledning til at lægge sin Menneskekærlighed og sit gode Hjerte for Dagen. Ben Jonson, som paa den Tid var ganske ubekendt, havde leveret Skuespillerne i London et af sine Skuespil, som han ønskede at faae opført, og de, som han havde givet det i Hænde, vilde just, efter at have skødesløst og med fornem Mine bladet i det, give ham det tilbage med det ondskabsfulde Svar, at det ikke duede noget, og at deres Trouppe ikke kunde bruge det, da Sh. lykkeligviis fik det at see, og fandt nogle Steder deri, som vare saa gode, at han først fik Lyst til at gennemlæse det, og siden anbefalede han Jonson og hans Skrivter til Publicums Ynde st. Jonson var en meget lærd Mand, og havde i den Henseende et Fortrin

for Shakspeare, der, som bekendt, paa adskillige Steder viser Uvidenhed i de første Scholevidenskaber; men Shakspeares Naturgaver opveiede fuldkomment Ben Jonsons boglige Lærdom; og den Dom, Englænderen Hales fra Eton fældte om Shakspeare, er meget træffende. I en Samtale mellem Sir John Suckling, Sir William D'Avenant, Endymion Porter, Mr. Hales fra Eton og Ben Jonson forsvarede Sir John Suckling Shakspeare imod Ben Jonson med megen Varme. Mr. Hales, som havde siddet stille i nogen Tid, og hørt paa dem, sagde: „Om Mr. Shakspeare ikke har læst de Gamle, saa har han dog heller ikke stjaalet Noget fra dem; og, dersom De, Mr. Ben Jonson! vil vise mig et eller andet sindrigt Sted om et vist Æmne hos En af de Gamle, da skal jeg strax vise Dem et Sted om samme Æmne hos Shakspeare, der, i det Mindste er ligesaa godt skrevet."

Den sidste Del af sit Liv tilbragte han saaledes, som de fleste formuende Mænd ønske at tilbringe sine sidste Dage, i Roliabed, Eiendom og Omgang med sine Venner. Han havde været saa lykkelig, at samle sig en temmelig betydelig Formue i sine Ungdoms- og Manddomsaar, og de sidste Aar for sin Død skal han have tilbragt i sin Fødeby, Stratford. Hans Vittighed og Godmodighed skaffede ham mange Kendinger og Venner blandt Omegnens mest ansete Mænd. Især skal han have havt meget fortrolig Omgang med en vis Mr. Combe, en gammel Herre, som var bekendt der i Egnen for sin Rigdom og den Aager, han drev; i en munter Samtale mellem deres fælleds Venner, fortæller man, at Mr. Combe sagde i Spøg til Shakspeare: "De vil vist skrive min Gravskrivt, i Fald De overlever mig; og, da jeg ikke veed, hvad man vil sige om mig, naar jeg er død, ønsker jeg gerne, at De vil gjøre det strax;" hvorpaa man siger, at Sh. gav ham disse fire Vers:

"Ti af de Hundrede begravet hviler her;
"Ja! Hundrede mod Ti, hans Sjæl ei salig er!

"Spør' Nogen: "Hvo monn' ligger her i dette Rum?" —
"Da svarer Djævelen: "Det er min Ven, John Combe."

Men denne bitre Satire skulde da have gjort saa smerteligt et Indtryk paa Manden, at han aldrig tilgav Sh. det. Boswell og Drake mene derimod, at Sh. aldeles ingen Del har havt heri, og at Forfatteren til Gravskrivtet har været en vis Richard Braithwayte, i hvis "Remains" o. s. v., som udkom 1618, disse Vers forekomme. Denne Br. var født 1588, og døede 1675.

William Shakspeare døede i sit 53de Aar, samme Datum, han var født, den 23de April, 1617, og blev begraven paa den nordlige Side af Prædikestolen i den store Kirke i sin Fødeby, Stratford, hvor et Gravminde er anbragt i Muren. Paa Gravstenen neden under staaer;

"Min Ven! for Jesu Skyld Du maa undlade
"At grave op det Støv, som her indsluttes.
"Velsignet er den Mand, som skaaner disse Sten!
"Forbandet den, som flytter mine Ben!"

Drake mener, at det er høist sandsynligt, at Sh. er død pludseligen, eller, i det Mindste, efter en meget kort Sygdom, paa Grund af, at hans Buste paa Gravmindet i Stratford, og, som siges at være tagen efter en Form af Gips efter hans Død, ikke viser noget Tegn paa Magerhed.

Den Dragt, hvori Drake fremstiller Sh. i sin Noontide Leisures (Vol. 1. P. 43,) bestaaer af en los, sort Kjole, (gown) eller tabard uden Ærmer, en kostbar, doppelt Brystdug af purpurrødt Klæde, mørkegraae Bukser, og Halvstøvler (baskins) af rødbrunt, farvet Læder. Dette er overensstemmende med de Tiders Costüme, og Tabarden og Brystdugen ere netop de Samme, som man saae ham ifort paa hans Gravminde i Stratford, førend det blev farvet med Stenfarve "Man maa ogsaa erindre," siger Drake, "at den mandlige Dragt i Jacob den 1stes Tid var meget glimrende, for at behage denne Konges Smag."

Han havde tre Døttre, af hvilke En døde ugivt, og To bleve givte; den Ældste, Judith, med en Mr. Thomas Quiney, med hvem hun havde tre Sønner, som Alle døede uden Børn; og Susanna, der var hans Yndling, med Dr. John Hall, en meget agtet Læge der i Egnen. Hun efterlod et eneste Barn, en Datter, Elisabeth, som blev givt først med Thomas Nashe, Esquire, og siden med Sir John Bernard af Abington; men hun døde ogsaa uden Afkom.

William Shakspeares Forfædre havde, i Følge College of Heralds (P. 349), udmærket sig, (formodentligen, som Krigere) under Henrik den 7de, og vist denne Konge store Tienester, hvorfor han belønnede ham med Landeiendomme og Fæstegaarde; og, da Williams Fader, John Sh., egtede en Datter af Robert Arden i Wellingcote, og fremviste for Dronning Elisabeth det gamle Vaaben som var bleven tildelt ham," da han var Hendes Majestæts Embedsmand og Byfoged i Stratford, blev det tilstedet hans Efterkommere, at bære et Skioldvaaben, nemlig: "paa et Guldfeld paa et ombøiet Stykke Zobelskind en Lanse (spear), hvis Spidse staaer opad, og som er forsynet med en Sølvknap paa Haandgrebet;" og et Hjelmvaaben, nemlig "en Falk med udspilede Vinger, som bærer i den ene Klo en Lanse (spear.)" Man seer, at heri ligger en Hentydning til Navnet Shakspeare (Lanserysteren, Lansesvingeren,) og med samme Foie, som John Shakspeares Fader, som Kriger, førte dette Navn, kan hans Søn, William, som Dramatiker, og især, som Tragiker, siges at have havet ret at bære det, hvortil ogsaa denne Skizzes dels Oversætter, dels Forfatter for adskillige Aar siden hentydede i sit lille engelske Gravdigt over vor danske Hamlet, Peter Foersom.

Man har et Testamente af vor Digter, som findes i adskillige Udgaver af hans Verker, hvoraf man seer, at han maa have været en rig Mand. Han testamenterer deri dels Penge, dels andet Iørligt og

urørligt Gods til sine Døttre, Judith og Susanne, til sin Søster Johanne Hart, til hendes tre Sønner, til sin Dattersdatter, Elisabeth, til sin Svigersøn, John Hall o. s. v., o. s. v. Den, der blev rigeligst betænkt, er Elisabeth, som fik alle hans Landeiendomme, der lade til at have været betydelige; men den, der blev behandlet mest stiffadderligen, var hans Kone, som maatte lade sig nøie med Williams bedste, brune Seng med Sammes Appertinentier.

Blandt de Afbildninger af Digteren, man har, skal det af Druiften tegnede og af Rivers i Kobber stukne Portrait, som findes i Bothes Udgave af Sh., være det mest lignende. En bred, genial, hvælvet Pande, et tænksomt, dybsindigt Blik, et Par herlige, buede Øienbryn, og et forstandigt, godmodigt Træk om den efter de Tiders Skik, med et nydeligt, lille Skæg prydede Mund og Hage, udmærke dette talende Billed af Verdens største dramatiske Digter, hvis nærmeste Aandsbeslægtede i mine Tanker, ere Friederich Schiller og Adam Ohlenschläger, som Tragikere.

Digterens Character afspeiler sig bedst i hans Skrifter. Ben Jonson, som var hans Samtidige og paa en Maade hans Medbeiler, og som skjulde Sh. saa Meget, charakteriserer ham i sine "Discoveries" paa følgende Maade:

"Jeg erindrer, at Skuespillerne ofte anførte det som en Ære for Sh., at han aldrig udslettede en Linie af, hvad han havde skrevet. Jeg svarede: "Gid han havde udslettet tusinde!" Det kaldte de en hadefuld Tale. Jeg vilde ikke have fortalt Efterverdenen dette, naar der ikke gaves uvidende Mennesker, som benyttede denne Omstændighed, for at rose sin Ven for det, der var hans største Feil, og naar jeg ikke derved kunde lægge min Sandhedskærlighed for Dagen; thi jeg elskede Manden, og jeg ærer hans Minde saa høit, som nogen Anden, men uden at forgude ham. Han var i Sandhed! retskaffen, aabenhjertig, frimodig, havde en ypperlig Phantasi, herlige Ideer, og ferte

et skønt Sprog, der strømmede fra ham med en saadan Letbed, at det undertiden var nødvendigt, at standse ham; sufflaminandus erat (man maatte hindre ham i at løbe), som Augustus sagde om Haterius. Han besad Nok af Vittighed; gid han havde forstaaet at styre den! Ofte blev han derved forledt til at sige Ting, som opvakte Latter; men hans Feil opvejedes af hans Fortrin; der var Mere hos ham, som fortjente Ros, end Tilgivelse." Naar Ben Jonson siger, at Sh. lader Cæsar, da En siger til ham:

"Du gjør mig Uret, Cæsar!"

svare:

"Uret har Cæsar aldrig gjort, undtagen,
"Naar skjellig Grund han havde."

da lyver han en lille Smule. Stedet, som han har forvanskет, findes i "Julius Cæsar" i 3die Acts 1ste Scene, hvor Cæsar siger til Metellus:

"Vid, Cæsar gjør ei Uret! heller ikke
"Tilfreds han uden Grunde stilles!"

(B. J. lader En sige: Cæsar, thou doest me wrong, og Cæsar svare: Cæsar did never wrong, but with just cause; men hos Sh. staae blot disse Ord af Cæsar:

Know, Cæsar deth not wrong: nor without cause
Will he be satisfied.)

Hvis det er sandt, hvad B. J. fortæller, at Sh. aldrig udslettede en Linie af, hvad han skrev, da kan man med Foie, som Rowe siger, anvende paa vor Digter, hvad Horatius siger (i sin Epistel til Augustus) om de første Romere, som skrev Sorgespil efter græske Mønstere (eller, rigtigere sagt, oversatte dem:)

"Han af Naturen hoi og ildfuld er;
"Hans Aand er Tragiker, Held er hans Dristighed,
"Udslettelse han anseer for en Skam,
"Og fvgter."

Man har i Alt 42 Digte, som tilskrives William Shakspeare, 37 dramatiske Digte, eller Skuespil, og 5 blandede Digte (miscellaneous poems.) Skuespillenes Navne ere: Stormen; de to veronesiske

Herrer; de muntre Koner i Windsor; Helligtrekongers Nat (eller, Hvad man vil); Lige for Lige; blind Allarm; En Skærsommernats-Drom; Kærlighedens spildte Moie; Kobmanden af Venedig; Som det behager Dem; Naar Enden er god, er Alt godt; Hvorlunde en Rappenstralle tæmmes; Vinter-Eventyret; Macbeth; Kong Johan; Kong Richard den 2dens Liv og Dod; Den 1ste Del af Kong Henrik den 4de; den 2den Del af Kong Henrik den 4de; Kong Henrik den 5te; Den 1ste Del af Kong Henrik den 6te; Den 2den Del af Kong Henrik den 6te; den 3die Del af Kong Henrik den 6te; Kong Richard den 3dies Liv og Dod; Kong Henrik den 8de; Troilus og Cressida; Coriolanus; Julius Cæsar; Antonius og Cleopatra: Kong Lear; Hamlet, Prince af Danmark; Cymbeline; Timon af Athenen; Othello, Moren af Venedig: Romeo og Julie; Feiltagelsernes Komoedie; Titus Andronicus; og Pericles. De blandede Digte ere: Venus og Adonis; Tarquinius og Lucretia; Sonnetter; Den forelskede Pelegrin; og En Elskers Klage. De tre Skuespil, som fore Navn af: 1ste 2den og 3die Del af Kong Henrik den 6te, ere som Theobald forlange siden har gjort opmærksom paa, næppe skrevne af Shakspeare alene. Derom vidne de mange chronologiske Feil, som hans Skuespil af den engelske Historie, de saa kaldte histories, ellers ere frie for.) det meer trivielle Sprog, de mange Fejl imod Verskygningen, da adskillige Linier ikke kunne scanderes, uden at gjøre Vold paa Ordenes Udtale, og de mange Henvisninger til de gamle Classikere (især i 1ste Del.) Rimeligviis har en anden Forfatter leveret Sh. disse Stykker til Gennemlon og Rettelse, hvorfor der ogsaa bist og her findes adskillige Træk af vor Digters Mæsterpensel. Lige saa lidt har Sh. ene havt Del i Pericles; og til Titus Andronicus, som er en sand dramatisk Djævel og et Sammensurium af de storste Afskyeligheder, er der aldeles ingen Tvivl om, at Sh. ikke er Forfatter, naar man undtager nogle faa genia-

le Linier, som synes at være indskudte af hans Haand. Af ovennævnte Skuespil ere 19 Sørgespil (naar man fraregner Tit. Andr. og Per.), nemlig: Macbeth; Kong Johan; Richard den 2den; 1ste og 2den Deel af Henrik den 4de; Henrik den 5te; 1ste 2den og 3die D. af Henrik den 6te; Richard den 3die; Henrik den 8de; Coriolanus; Julius Cæsar; Anton og Cleop; Kong Lear; Hamlet; Cymbeline; Othello; og Romeo og Julie. De øvrige ere Komoedier, med flere eller færre tragiske Situationer, altsaa egentligen Dramer, naar man undtager de muntre Koner i Windsor, Fritagelsernes Komoedie, og Hvorlunde en Rappenskralle tæmmes, som ere ægte Komoedier; og Troilus og Cressida, som er en Tragi-Komoedie, hvis Formeal er, at gjøre de svulstige Sørgespil latterlige, og som har altsaa samme Tendents, som "Kærlighed uden Stromper" og "Ulysses von Ithaka." Fablen eller Planen er, som bekendt, det mindst Udmærkede hos Sh.; men Charakterskildringer, Dialoger, hoie Tanker, vittige Indfald, og Phantasispil ere det, hvori han har sin Styrke. Fallstaff er et sandt Mæsterstykke af hans komiske Musa. Den phantastiske Malvolio er en hoist latterlig og morsom Person; det Samme er Tilfældet med den forfængelige Snylteaæst, Parolles; Petruchio er en særdeles humoristisk Charakter; Samtalen mellem Benedick og Beatrice er overordentligen vittig, og Rosalindes Repliker udmærke sig ligesaa meget ved Aandrighed, som Munterhed; Thersites og Apemantus ere Mæsterstykker i Ondskab og satirisk Enkelthed. Joden Schylock er en fortræffelig Skildring af en hevnærrig, grusom og ondskabsfuld Israelit. I Antonios og Bassanios Venskab ligger noget Stort og Ædelt. Portias Repliker om Barmhjertighed, og om Musikens Magt ere meget skjønne og træffende. Jacquesses Tungsind er ligesaa originalt, som morsomt. I at nuancere qvindelige Charakterer er Sh. en Virtuos. Man erindre sig blot Desdemonas Sorg, Imogens

uforskyldte Angest, Julies blide, naturlige Følelser, og Cordelias simme, rørende, barnlige Kærlighed! Den samme Styrke har han i at nuancere Vanvid. Hvor forskjellig er ikke Hamlets, Opheliaes, Kong Lears og Edgars Afsindighed! I Phantasiens Verden skabte Sh. sig et nyt, eiendommeligt Rige. Man kaste blot et Blik paa hans Storm, Skærsommernats-Drom, Macbeth og Hamlet! Hvilken Rigdom af Phantasi, og hvilken Forstand i dette Phantasispil! Hans saa kaldte "histories" (Sorgespil af den engelske Historie) ere lige saa udmærkede ved historisk Sandhed, som ved poetisk Skønhed, et sandt Kongespeil! Richard den Tredie og Macbeth ere psychologiske Mæsterstykker. Cardinal Wolsey er en yppetlig Charakterskildring, hovmodig i Medgang, ydmyg i Modgang, saa ydmyg, at vi føle Medlidenhed med ham. Coriolanus, Brutus, Antonius ere historisk troe og poetisk fuldkomne Billeder. Sorgespillet Hamlet har megn Lighed med Sophoklesses Electra; men Sh. lader ikke Hamlet lægge Haand paa og dræbe sin Moder, saaledes som Soph. lader Orestes gjøre ved Klytemnestra; Aanden forbyder H. det, og han adlyder den; her vækker Sh. Skræk, en Følelse, som egner sig for Sorgespillet, men Soph. Mædsel og Afsky, som bør være fjernede fra enhver dramatisk Digtning. Mod denne Regel har, dessværre! Sh. syndet groveligen i sit mæsterlige Sorgespil, Kong Lear. Sh. har unegteligen sine store Feil, men de opveies tilstrækkeligen ved hans poetiske Skønheder; og jeg troer ikke, jeg kan slutte denne ufuldkomne Skizze bedre, end med hine Ord af Lessing i hans "Hamburgische Dramaturgie:" (Nr. 43) "Auf die geringste von seinen Schönheiten ist ein Stempel gedruckt, welcher gleich der ganzen Welt zuruft: "Ich bin Shakspeare!" und wehe der fremden Schönheit, die das Herz hat sich neben ihr zu stellen!"

H. C. W.